

Sammanträde med Miljöskyddsnämnden

Tid: 2018-04-26, kl. 14:00

Plats: Skräddaren

Lady France Mulumba (KD),
Ordförande

Peter Porss,
Sekreterare

Ärendelista

1. Information

A/ Inf - sekreterare
B/ Inf - förv hef
C/ Inf - övriga
D/ Överklagade
ärenden
E/ Aktuella
ärenden
F/ Ärendehantering
avloppstillsyn
G/Info-Utveckling
H/Info om
stickande/skärande

2. Taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område (MR 2018-0631), 2018.014 MN

3. Riktlinjer för fordonstvättar, 2018.016 MN

4. Årlig granskning 2017 i Alingsås kommun, 2018.017 MN

5. Remiss-Digital målbild för Alingsås kommun, 2018.018 MN

6. Ekonomi 2018 (MR 2018-0664), 2018.013 MN

7. Delegerade beslut 2018, 2018.001 MN

8. Meddelanden 2018, 2018.006 MN

Taxa för prövning och tillsyn
inom miljöbalkens område
(MR 2018-0631)

2

2018.014 MN

Datum: 2018-04-13
Handläggare: Susanna Adolfsson
Direktr: 0322-61 69 11
Diariernr: 2018.014 MN

Miljöskyddsnämnden

Revidering av taxa för tillsyn inom miljöbalkens område (MR 2018-0631)

Ärendebeskrivning

Miljöprövningsförordningen (SFS (2013:251) ändrades 2017-02-02 för att anpassas till EU:s industriutsläppsdirektiv (IED). Sveriges kommuner och landsting (SKL) har tagit fram ett underlag för de förändringar som behöver göras i kommunernas taxor.

Beredning

Miljöskyddskontoret har arbetat in förändringarna i taxan och tagit ställning till SKL:s förslag till avgiftsklasser.

Förslaget till ändrad taxa innebär ingen förändring av timavgiften utan den föreslås ligga kvar på samma nivå som tidigare (ursprungligen från 2015), 950 kr/timme.

Nedan beskrivs översiktligt vilka förändringar som gjorts:

Inledande bestämmelser

Denna text har strukturerats om och fått ett något mer lättillgängligt språk. Det som skiljer sig jämfört med tidigare antagen taxa är i sak följande:

- Tillsyn som utförs på kvällar efter klockan 19 och på helger föreslås att dubbel timtaxa ska gälla för att täcka övertidskostnaderna för förvaltningens personal.
- Vi har tagit bort erfarenhetsbedömningen. Tillämpningen av denna har bedömts ta mer tid i anspråk än vad det ger i fördelar för verksamheten. SKL kommer även med en ny modell för taxa senare under 2018 och i förhållande till vad som aviserats om denna så kommer erfarenhetsbedömningarna att försvinna för enskilda verksamheter.
- Vi inför en skrivning om att tillsyn som beror på att verksamheten har bristande egenkontroll inte ingår i den fasta tillsynsavgiften. Här kommer vi istället att timdebitera för tillsynen.
- Ändrat index för uppräknig av taxa enligt SKL:s vägledning.

Struktur

Vi har ändrat ordningen på bilagorna för att underlätta för handläggarna att hitta de mest använda tabellerna.

Taxebilaga 1 – Fasta prövningsavgifter

Vi har höjt avgiften med 1 timma (Från 3 till 4) för anmälningar av hälsoskyddsverksamheter, punkterna 1 och 3 b-d.

Taxebilaga 2 – Avgiftsklass och riskbedömningstabeller och exempel

Texter i exempel har förtydligats. Annars är den egentliga skillnaden att tabeller och beskrivning av erfarenhetsbedömningen och premiepoängen tagits bort.

Taxebilaga 3 – Avgiftsklasser för miljöfarlig verksamhet och hälsoskyddsverksamheter

Här har vi uppdaterat så att taxan stämmer med miljöprövningsförordningen. En ny kolumn med hänvisning till miljöprövningsförordningens kapitel och § har lagts in. Det har även tillkommit IED koder för vissa verksamheter och dessa hänvisar till EU:s industriutsläppsdirektiv (IED). För helt nya prövningsparagrafer har vi i huvudsak följt SKL:s förslag till avgiftsklasser. Många av dessa verksamheter som lagts till finns inte i Alingsås kommun i nuläget.

I taxan finns även underkoder för mindre verksamheter som inte kräver anmälan eller tillstånd, men som ska ha tillsyn. Dessa benämns med koden U. Det har i SKL:s förslag tillkommit några U-koder som vi lagt in i förslaget till ny taxa:

- 85.4001 U Djursjukhus och liknande har fått AK 1 vilket innebär timavgift vid tillsyn
- 90.2003 U Avloppsledningsnät, inklusive pumpstationer mm har fått AK 4
- 90.4002 U Återvinningsplatser för producentavfall (förpackningar) avsedda för allmänheten har fått AK 2
- 90.34101 U Sluttäckt deponi som inte omfattas av anmälningsplikt enligt 26 §.

En justering av avgiftsklass för akupunktur har gjorts i detta förslag. Det innebär att avgiftsklassen sänks ett steg så att akupunktur får samma avgift som fotvårdare.

För Miljöskyddskontoret

Maria Jacobsson
Tf miljöskyddschef

Susanna Adolfsson
Miljöskyddsinspektör

Förslag till beslut

Miljöskyddsnämnden beslutar att godkänna förslaget till ny taxa inom miljöbalkens område och skickar den vidare för beslut i Kommunfullmäktige.

Beslutet ska skickas till
Kommunstyrelsen & Kommunfullmäktige

Bilaga: Förslag till "Taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område" 2018

Taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område

Antagen av kommunfullmäktige den x, § x.

Denna taxa är beslutad med stöd av 1 § 27 kap. Miljöbalken (SFS 1998:808)

Inledande bestämmelser

1 §

Denna taxa gäller avgifter för Alingsås kommuns kostnader för prövning och tillsyn enligt miljöbalken eller bestämmelser meddelade med stöd av miljöbalken eller med anledning av EU:s förordningar inom miljöbalkens tillämpningsområde.

Nämndens tillsynsansvar omfattar följande områden:

- Skydd av områden, naturreservat, vattenskyddsområde m.m. 7 kap. MB
- Miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, 9 kap. MB
- Verksamheter som orsakar miljöskador, förorenade områden, 10 kap. MB
- Kemiska produkter m.m. 14 kap. MB
- Avfall och producentansvar, 15 kap. MB

Utöver vad som anges i denna taxa kan ersättning till kommunen utgå bl.a. enligt 26 kap. 22 § miljöbalken för undersökningskostnader m.m. och enligt 25 kap. 2 § miljöbalken för rättegångskostnader.

2 §

Avgift enligt denna taxa tas ut som

1. Prövningsavgift för handläggning av tillståndsansökningar, se 7 § och bilaga 1.
2. Timavgift för faktisk nedlagd handläggningstid vid prövning av tillstånds- och dispensansökningar som inte omfattas av punkt 1, se 7 §.
3. Timavgift för faktisk nedlagd handläggningstid på grund av anmälan av verksamhet eller åtgärd, se 8 §.
4. Fast årlig tillsynsavgift, se 9 §.
5. Timavgift för faktisk nedlagd handläggningstid för tillsyn som inte omfattas av fast årlig tillsynsavgift, se 10 §.
6. Kostnad för kungörelser och sakkunniga i samband med prövning och tillsyn, se 7 och 8 §§.

Med handläggningstid avses den sammanlagda tid som varje handläggare vid nämnden har använt för inläsning av ärendet, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, inspektioner, revisioner, restid, provtagning och kontroller i övrigt, beredning i övrigt, föredragning, beslut samt rådgivning, information och liknande verksamhet som behövs för tillsynen.

För handläggning som utförs vardagar mellan 17.00 och 19.00 samt mellan 06.00 och 08.00 kan en förhöjd timavgift tas ut genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden multipliceras med en och en halv timtaxa. För handläggning som utförs vardagar mellan 19.00 och 06.00, lördagar, söndagar, julafton, nyårsafton, trettondagsafton, midsommarafton och andra helgdagar, kan en förhöjd timavgift tas ut genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden multipliceras med dubbel timtaxa.

Den som är skyldig att ersätta myndigheten för kostnader för prövning och tillsyn i enlighet med miljöbalken och dess följdbestämmelser är också skyldig att lämna de uppgifter som behövs för att avgiftens eller ersättningens storlek ska kunna bestämmas (27 kap. 3 § miljöbalken).

3 §

Avgift enligt denna taxa tas inte ut för

1. Handläggning av klagomål som visar sig obefogat.
2. Handläggning av överklagande, t.ex. rättsprövning och överlämnande till nästa instans samt yttrande i överklagade ärenden.
3. Handläggning för att svara på remisser t.ex. till prövningsmyndigheter.
4. Handläggning av ansökan om utdömande av vite

4 §

Om det finns särskilda skäl med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art, omfattning, tillsynsbehovet, nedlagd handläggningstid eller övriga omständigheter, får avgift enligt denna taxa sättas ned eller efterskänkas.

5 §

Beslut om avgift samt nedsättning eller efterskänkande av avgift i enskilda ärenden fattas av miljöskyddsnämnden.

6 §

Timtaxan är 950 kronor.

Miljöskyddsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) besluta att höja de i denna taxa antagna fasta avgifterna och timtaxan med den procentsats för det innevarande kalenderåret i Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) som finns publicerad på SKL:s hemsida i oktober månad. Utgångspunkt för indexuppräkningsen är oktober månad 2018.

Avgift för prövning**7 §**

Fast avgift för prövning ska betalas för tillstånd enligt bilaga 1.

För övrig prövning av tillstånd eller dispens tas timavgift ut genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden i ärendet multipliceras med timtaxan.

Avgiften ska betalas av den som söker tillstånd eller dispens och för varje avgiftsbelagt ärende som ansökan avser.

Avgift för prövning ska betalas även om ansökan avslås, återtas eller avvisas. Avgift tas inte ut för en ansökan som återtas innan handläggningen har påbörjats.

Nämndens prövningsansvar omfattar följande områden:

- Miljöfarliga verksamheter enligt 9 kap. miljöbalken
- Tillstånd eller dispenser utifrån föreskrifter för vattenskyddsområden
- Tillstånd eller dispenser utifrån föreskrifter för natur- och kulturresevat

I ärenden om ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som prövas av miljöskyddsnämnden är sökanden också skyldig att ersätta nämndens faktiska kostnader enligt 19 kap. 4 och 5 §§ miljöbalken för sakkunniga som har tillkallats av nämnden och för kungörelser i ärendet. Sökanden är även skyldig att ersätta kommunens kostnader för kungörelser i ärenden om tillstånd, dispens eller undantag enligt 7 kap. miljöbalken eller förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken.

Om det i beslut om tillstånd föreskrivs att en anordning inte får tas i bruk förrän den har besiktigats och godkänts av nämnden, ingår kostnaden för en sådan besiktning i den fasta avgiften. Kan anordningen därvid inte godkännas, varför besiktning måste ske vid

ytterligare tillfälle, tas timavgift ut för kommunens kostnader med anledning av den tillkommande handläggningstiden.

Avgift för tillsyn

8 § Anmälan

Avgift för handläggning av anmälan av verksamhet eller åtgärd enligt 9 kap. miljöbalken, anmälan enligt 38 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd eller anmälan av miljöfarlig verksamhet med beteckningen C i bilagan till miljöprövningsförordningen (2013:251) ska tas ut som timavgift genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden multipliceras med timtaxan.

Avgiften ska betalas av den som anmält verksamheten eller åtgärden. Avgift tas inte ut för en anmälan som återtagits innan handläggningen har påbörjats.

Om nämnden har haft kostnader för kungörelser i ärendet ska dessa betalas av den som gjort anmälan.

9 § Fast årlig tillsynsavgift

Verksamheter som anges i bilaga 3 ska betala en fast årlig tillsynsavgift som baseras på den tillsynstid som miljöskyddsnämnden tilldelar anläggningen eller verksamheten. Tillsynstiden bestäms genom en riskbedömning av anläggningen eller verksamheten bestående av en avgiftsklassificering enligt bilaga 3 och en riskklassificering enligt bilaga 2. Den årliga tillsynstiden framgår av tabell i bilaga 2. Den fasta årliga tillsynsavgiften räknas fram genom att tilldelad tillsynstid multipliceras med timtaxan.

För verksamhet som tillståndsprövats ska den årliga tillsynsavgiften baseras på vad som föreskrivs i tillståndsbeslutet om tillåten produktionsvolym eller motsvarande.

Om en verksamhet omfattar flera miljöfarliga verksamheter enligt bilaga 3 ska full avgift betalas för den verksamhet som medför den högsta avgiften, med tillägg av 25 procent av summan av den tid som anges för de övriga verksamheterna.

Utgångspunkten vid riskbedömning av hälsoskyddsverksamheter är den huvudsakliga verksamheten i bilaga 3. Därefter tillkommer eventuella riskpoäng för övriga delar som förekommer inom verksamheten, (se bilaga 2, tabell 2).

Fast årlig tillsynsavgift ska betalas från och med det kalenderår som följer efter det att beslut om tillstånd till verksamheten har meddelats eller att anmälan har gjorts. Om verksamheten eller anläggningen inte kräver tillstånd eller anmälan, ska fast årlig tillsynsavgift betalas från och med det år som följer efter det att verksamheten påbörjats eller att anläggningen tagits i drift. Årsavgift ska därefter betalas med helt avgiftsbelopp för varje påbörjat kalenderår som verksamheten bedrivs eller anläggningen är i drift.

I den fasta avgiften ingår

- Handläggning av planerade inspektioner och övrig tillsyn, förberedelser inför och restid i samband med dessa, upprättande av inspektionsprotokoll, beslut och andra skrivelser, granskning av rapporter och andra redovisningar.

I den fasta avgiften ingår inte

- Inspektioner och andra tillsynsinsatser som beror på att verksamhetsutövaren bryter mot tillstånd eller villkor, inte följer förelägganden eller förbud eller har bristande egenkontroll
- Handläggning på grund av extraordinära händelser i verksamheten eller handläggning av klagomål
- Handläggning vid utökat tillsynsbehov t.ex. med anledning av utredningsvillkor

10 § Avgift för övrig tillsyn

För övrig tillsyn tas en timavgift ut för handläggning enligt miljöbalken, föreskrifter som beslutats med stöd av balken eller EU-förordningar inom miljöbalkens tillämpningsområde, om inte en prövningsavgift eller en fast årlig tillsynsavgift istället ska betalas. Timavgiften beräknas genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden multipliceras med timtaxan.

11 § Avgiftsskyldig

Fast årlig tillsynsavgift ska betalas av den som bedriver verksamheten eller ansvarar för anläggningen.

För tillsyn enligt 10 kap. miljöbalken ska tillsynsavgiften betalas av den som enligt 10 kap. är ansvarig för utredning, avhjälpande eller kostnader eller den som tillsynen riktas mot.

Avgift för anmälan ska betalas av den som anmäler verksamheten eller åtgärden. Om nämnden har haft kostnader för kungörelser i ärendet ska dessa betalas av den som gjort anmälan.

Avgift för övrig tillsyn ska betalas av den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden.

Verkställighetsfrågor m.m.**12 §**

Betalning av avgift enligt denna taxa ska ske till miljö- och klimatnämnden. Betalning ska ske inom tid som anges i beslutet om avgift eller i faktura.

13 §

Av 1 kap. 2 § och 9 kap. 4 § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, framgår att kommunal nämnds beslut om avgift får verkställas enligt utsokningsbalken.

14 §

Av 1 kap. 2 § och 9 kap. 5 § förordningen om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, framgår att kommunal nämnd får besluta att dess beslut om avgift ska gälla omedelbart även om det överklagas.

Miljöskyddsnämndens beslut om avgiftsuttag kan överklagas. Detta görs till Länsstyrelsen. Information om hur överklagan kan göras skickas med beslut eller fakturor.

15 §

Denna taxa träder i kraft den 1 januari 2019. När det gäller ansökningar och anmälningar tillämpas taxan på ärenden som kommer in efter detta datum.

Bilagor:

- Bilaga 1 – Fasta prövningsavgifter
- Bilaga 2 – Riskklassning
- Bilaga 3 – Avgiftsklasser

Taxebilaga 1

Avgifter för prövning av ansökan, handläggning av anmälan samt övrig tillsyn

Avgift enligt denna bilaga tas ut på två sätt:

- Fast avgift = timavgift multiplicerad med antal timmar som anges nedan
- För övrig handläggning debiteras den faktiskt nedlagda tiden, anges i tabellen med "timavgift"

Allmänna hänsynsregler m.m. enl. 2 kap. Miljöbalken

Tillsyn i övrigt

Tillsyn över att miljöbalkens hänsynsregler (2 kap. 2-5 §§) efterlevs

Avgift

timavgift i de fall tillsynen inte ingår i den årliga tillsynsavgiften enligt taxebilaga 2

Skydd av områden enl. 7 kap. miljöbalken

Prövning

Prövning av ansökan om tillstånd till verksamhet eller åtgärd som inte får utföras utan tillstånd enligt föreskrifter för natur- och kulturresevat eller vattenskyddsområde

timavgift

Prövning av ansökan om dispens eller undantag från föreskrifter för natur- och kulturresevat, naturminne, djur- och växtskyddsområde eller vattenskyddsområde

timavgift

Anmälan

Handläggning av anmälan om en verksamhet eller åtgärd inom natur- och kulturresevat eller vattenskyddsområde som kräver anmälan enligt föreskrifter för natur- och kulturresevat eller vattenskyddsområde

timavgift

Tillsyn

Tillsyn i övrigt som gäller skydd av områden, djur- och växtarter, naturmiljön i övrigt, vilthägn eller allemansrätten

timavgift

Miljöfarlig verksamhet enl. 9 kap miljöbalken

Prövning

Prövning av ansökan om inrättande av avloppsanordning eller anslutning av vattentoalett enligt 13 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd avseende:

1. Inrättande av avloppsanläggning med eller utan WC, dimensionerad för högst 5 personekvivalenter och där utsläpp till mark och vatten sker i någon del av spillvattnet.	timavgift x 8 tim
2. Om ansökan avser spillvatten från fler än en fastighet eller för 6-200 personekvivalenter ska, förutom avgift enligt punkt 1, timavgift motsvarande 4 tim per tillkommande fastighet/hushåll tas ut.	
3. Inrättande av vattentoalett med spillvatten anslutet till sluten tank	timavgift x 4 tim
4. Inrättande av flera avloppsanordningar som är avsedda för ett hushåll och som tillståndsprövas samtidigt.	timavgift x 8 tim
5. Anslutning av vattentoalett till befintlig avloppsanordning	timavgift x 4 tim

Om prövning enligt någon av punkterna 1-4 ovan leder till att ansökan helt avslås, avvisas, återtas eller avskrivs tas avgift för nedlagd tid ut med	timavgift
Prövning av annan miljöfarlig verksamhet	timavgift
Anmälan	
Handläggning av anmälan avseende:	
6. Inrättande av avloppsanordning utan vattentoalett enligt 13 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och dimensionerad för högst 5 personekvivalenter	timavgift x 8 tim
Om anmälan avser spillvatten från fler än en fastighet eller för 6- 200 personekvivalenter ska, förutom avgift enligt punkt 1, timavgift motsvarande 4 tim per tillkommande fastighet/hushåll tas ut.	
7. Ändring av avloppsanordning dimensionerad för högst 5 personekvivalenter enligt 14 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	timavgift x 8 tim
Om anmälan avser spillvatten från fler än en fastighet eller för 6- 200 personekvivalenter ska, förutom avgift enligt punkt 1, timavgift motsvarande 4 tim per tillkommande fastighet tas ut.	
Handläggning av anmälan avseende inrättande av värmepumpsanläggning för utvinning av värme ur mark, ytvatten eller grundvatten enligt 17 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet.	timavgift x 4 tim
Handläggning av anmälan om miljöfarlig verksamhet enligt miljöprövningsförordningen (2013:251).	timavgift
Tillsyn	
Tillsynsbesök enskild avloppsanläggning, avgift per inspektion	timavgift x 4 tim
Extra utredning i samband med tillsyn av avloppsanläggning, t ex extra besök	timavgift
Tillsyn av små avloppsanläggningar, 6 - 25 personekvivalenter	timavgift
Tillsyn av värmepumpsanläggning	timavgift
Miljöfarlig verksamhet	
Återkommande tillsyn över miljöfarlig verksamhet enligt förteckning i taxebilaga 2.	Årlig tillsynsavgift enligt taxebilaga 2
Tillsyn över miljöfarlig verksamhet i övrigt	timavgift

Hälsoskydd enl. 9 kap miljöbalken

Prövning

Prövning av ansökan om att hålla vissa djur inom område med detaljplan eller områdesbestämmelser enligt vad kommunen föreskrivit med stöd av 39 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet (nötkreatur, häst, get, får, svin, pälsdjur, fjäderfä som inte är sällskapsdjur samt orm):

a. Yrkesmässig verksamhet	timavgift x 4 tim
b. Övrig djurhållning	timavgift x 2 tim

Prövning av ansökan att inrätta annat slag av toalett än vattentoalett enligt vad kommunen föreskrivit med stöd av 40 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	timavgift
--	-----------

Annan prövning av frågor om tillståndsdispenser enligt lokala föreskrifter för människors hälsa	timavgift
---	-----------

Anmälan

Handläggning av anmälan om spridning av naturligt gödsel, slam och annan orenlighet inom område med detaljplan eller intill sådant område enligt vad kommunen föreskrivit med stöd av 40 och 42 §§ förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	timavgift x 3 tim
---	-------------------

Handläggning av anmälan om att anlägga gödselstad eller annan upplagsplats för djurspillning enligt 37 och 42 §§ förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	timavgift x 2 tim
---	-------------------

1. Verksamhet där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygienisk behandling som innebär risk för blodsmitta genom användning av skalpell, akupunktur nålar, piercingsverktyg eller andra liknande skärande eller stickande verktyg	timavgift x 4 tim
2. Bassängbad som är upplåttna åt allmänheten eller som annars används av många människor	
a. Bassäng med en längd upp till 10 meter	timavgift x 2 tim
b. Bassäng med en längd större än 10 meter	timavgift x 4 tim
3. Skol- och fritidsverksamhet	
a. Skola med mer än 400 elever	timavgift x 4 tim
b. Skola med mer än 100 och mindre än 400 elever	timavgift x 4 tim
c. Skola med högst 100 elever	timavgift x 4 tim
d. Förskola, öppen förskola, fritidshem, öppen fritidsverksamhet eller förskoleklass	timavgift x 4 tim

Utöver avgifterna under punkt 3 kan avgift tillkomma för anmälan om registrering av livsmedelsanläggning.

Tillsyn

Tillsyn över verksamhet som berörs av föreskrifter som meddelats enligt 40 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd:

timavgift

Tillsyn i övrigt av hälsoskydd

timavgift

Återkommande tillsyn över hälsoskyddsverksamhet enligt förteckning i taxebilaga 2.

Årlig tillsynsavgift enligt taxebilaga 2

Uppdrag

Avgift för provtagning:

a. Strandbad

timavgift/
provtagningstillfälle

b. Badanläggningar

timavgift/
provtagningstillfälle

c. Enstaka bassänger timavgift/provtagningstillfälle

timavgift/
provtagningstillfälle

d. Plaskdammar timavgift/provtagningstillfälle

timavgift/
provtagningstillfälle

Dessutom tas ersättning ut för att täcka kostnader för analyser, transporter och frakt.

Miljöskador enligt 10 kap. Miljöbalken

Prövning

Prövning enligt 10 kap. 14 § miljöbalken om de åtgärder som en verksamhetsutövare har redogjort för enligt 10 kap. 12 eller 13 §§ miljöbalken är lämpliga och tillräckliga.

timavgift

Anmälan

Handläggning enligt 10 kap. 11 - 13 §§ miljöbalken med anledning av underrättelse från verksamhetsutövare.

timavgift

Tillsyn

Tillsyn av mark- och vattenområden, grundvatten, byggnader och anläggningar samt allvarliga miljöskador enligt 10 kap. miljöbalken

timavgift

Vattenverksamhet enligt 11 kap. Miljöbalken

Tillsyn av vattenverksamhet

timavgift

Jordbruk och annan verksamhet enligt 12 kap. Miljöbalken

Tillsyn

Tillsyn av jordbruk och annan verksamhet i övrigt

timavgift

Kemiska produkter enligt 14 kap. Miljöbalken

Prövning

Prövning av ansökan enligt 14 § Naturvårdsverkets föreskrifter (SNFS 1997:2) om spridning av kemiska bekämpningsmedel timavgift

Anmälan

Handläggning av anmälan enligt 11 § Naturvårdsverkets föreskrifter (SNFS 1997:2) om spridning av kemiska bekämpningsmedel timavgift

Handläggning av anmälan enligt 9 kap. 1 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2003:24) om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor timavgift x 2

Information

Handläggning av information enligt 14 § Förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser. timavgift x 2 tim

Handläggning av årlig rapportering enligt 15 § Förordning (2016:1128) om fluorerade växthusgaser. Avgiften gäller för rapporter som bedöms vara fullständiga. timavgift x 2 tim/kontroll

För försenade rapporter eller där kompletteringar eller besök på plats krävs debiteras timavgift för nedlagd tid. timavgift

Tillsyn och handläggning enligt 4:1 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2003:24) om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor, om att installera anordning enligt 1:1 § eller 1:2 § samt 1:3 § (krav på information gäller inte anordningar enligt 1:2 § som avses installeras inomhus): timavgift

Tillsyn

Återkommande tillsyn av anläggningar som innehåller f-gaser vilka ska lämna rapport enligt 15 § Förordning (2016:1128) om fluorerade växthusgaser timavgift

Tillsyn i övrigt av kemiska produkter timavgift

Avfall och producentansvar enligt 15 kap. Miljöbalken

Prövning

Prövning av ansökan om dispens/tillstånd att själv återvinna och bortskaffa avfall på fastigheten enligt 15 kap. 18 § tredje och fjärde styckena miljöbalken timavgift

Prövning av ansökan om dispens avseende anmälan enligt Alingsås kommuns renhållningsordning

Ansökan om förlängt slamtömningsintervall timavgift x 2 tim

Uppehåll i hämtning timavgift x 2 tim

Gemensam behållare timavgift x 2 tim

Total befrielse timavgift

Prövning av övriga ansökningar timavgift

Anmälan

Handläggning av anmälan från fastighetsägare om att på fastigheten kompostera eller på annat sätt återvinna eller bortskaffa annat hushållsavfall än trädgårdsavfall enligt 45 § avfallsförordningen (2011:927)

timavgift

Handläggning av anmälan enligt Alingsås kommuns renhållningsordning

Kompostering enligt renhållningsordningen

timavgift x 2 tim

Omhändertagande av slam

timavgift x 2 tim

Eget omhändertagande av övrigt avfall

timavgift x 2 tim

Kompostering av befintlig latrin

timavgift x 2 tim

Tillsyn

Tillsyn av avfallshantering och producentansvar

timavgift

Taxebilaga 2

Årlig tillsynstid beror på avgiftsklass och riskbedömning

Hur mycket tillsyn en verksamhet ska ha beror på vilken avgiftsklass den placeras i och vilka risker verksamheten bedöms innebära för miljön och människors hälsa.

Avgiftsklassificering

Alla verksamheter placeras först in i en avgiftsklass beroende på bransch, inriktning och omfattning (se bilaga 3).

Riskbedömning

I nästa steg görs en riskbedömning utifrån bestämda riskfaktorer. Exempel på sådant som kan ge riskpoäng är om det finns gamla föroreningar i marken, om det finns bostäder i närheten eller om verksamheten hanterar farliga kemikalier, se Tabell 1 Riskfaktorer och bedömningsgrund.

Tabell 1.

Risikfaktor och bedömningsgrund	Risikpoäng
1. Markförhållanden, lokalisering m.m.	
a) Historisk förorening i mark eller byggnad	1
b) Närhet till bostäder, skola, förskola, sjukhus, vårdlokaler eller inom vattenskyddsområde	1
c) Påverkar miljö kvalitetsnorm	1
2. Kemiska produkter	
Särskilt farliga kemikalier, utfasningsämnen eller prioriterade riskminskningsämnen	1
3. Tillägg av riskpoäng	
a) Verksamheten berörs av specialbestämmelser	1
b) Använder ej förnybar energi	1
c) Särskilt transportintensiv verksamhet	1
d) Ytterligare delar i en hälsoskyddsverksamhet som medför ökade risker eller ökat tillsynsbehov framgår av tabell 2	1-6

Tabell 2. Delar i en hälsoskyddsverksamhet som medför ökade risker eller ökat tillsynsbehov utöver övriga bedömningsfaktorer.

Verksamheter	Risikfaktor	Riskpoäng
Alla typer av verksamheter	Användning av produkter och ämnen som innehåller kemikalier vilka kan tas upp genom inandning eller hudkontakt och då är skadliga för människors hälsa	1
Alla typer av verksamheter	Babysim	1
Alla typer av verksamheter	Bad med högtempererad bassäng	1
Alla typer av verksamheter	Bad med manuell rengöring ¹	1
Alla typer av verksamheter	Bad med äventyrskaraktär	1
Alla typer av verksamheter	Bassäng, bubbelpool, floating, spa o. dyl.	1
Alla typer av verksamheter	Diatermi	1
Alla typer av verksamheter	Enskilt vatten ²	1
Alla typer av verksamheter	Förskola/fritids som extra verksamhet i annan lokal eller verksamhet enligt 38 § FMH	1
Alla typer av verksamheter	Försäljning av hygieniska och kosmetiska produkter	1
Alla typer av verksamheter	Gym som extra verksamhet	1
Alla typer av verksamheter	Hög musik	1
Alla typer av verksamheter	Nagelvård, nagelskulptering och liknande	1
Alla typer av verksamheter	Piercing	1
Alla typer av verksamheter	Silikoninjicering	1
Alla typer av verksamheter	Solarium som extra verksamhet	1
Alla typer av verksamheter	Uteservering ³	1
Alla typer av verksamheter	Verksamhet som bedrivs i bostad och/eller utnyttjar vatten, WC o.s.v. i bostad	1
Alla typer av verksamheter	Yrkesmässig hygienisk verksamhet som extra verksamhet under samma organisationsnummer	1 per del
Alla typer av verksamheter	Återanvändning av stickande och skärande verktyg ⁴	1
Camping, stugbyar, strandbad o. dyl., i förekommande fall även andra typer av verksamheter	Användning av torrtoalett	1
Camping, stugbyar samt annan form av boende i grupp (t.ex. logi för bärplockare o. dyl.)	> 25 campingenheter eller stugor/lägenheter	1
Förskola/fritids	> 5 avdelningar	1
Idrottsanläggning	> 3 salar	1
Samlingslokaler	> 200 personer	1
Skolor och undervisningslokaler	> 400 elever	1
Skolor och undervisningslokaler	Gymnastiksal	1
Skolor och undervisningslokaler	Kemi- eller fysiksal	1

¹ I vissa anläggningar används badanordningar som rengörs manuellt, t.ex. bubbelpooler, badtunnor m.fl. Här ställs krav på särskild kontroll mellan bytena av de badande.

² Endast om livsmedelslagstiftningen inte är tillämplig.

³ Används i de fall där uteserveringen direkt kan knytas till annan hälsoskyddsverksamhet – hotell, musikställning m.m. – och då utgör risk för störningar för närboende genom buller, rökluvt m.m.

⁴ Gäller inte fotvård då detta redan återfinns i klassningskodens grundbedömning.

Skolor och undervisningslokaler	Kvällsuthyrning	1
Skolor och undervisningslokaler, förskolor samt vård/boende i omsorg	Nära bulleralstrande kommunikationsanläggning, industri eller liknande	1
Skolor och undervisningslokaler	Salar för yrkesinriktad utbildning ⁵	1
Skolor och undervisningslokaler	Slöjdsal	1
Solarium	> 5 bäddar	1
Solarium	Obemannat	1
Strandbad	EU-bad	1
Strandbad	Närhet till dagvattenutsläpp	1
Strandbad	Närhet till utsläpp av avloppsvatten	1
Tillfälligt boende	> 50 bäddar	1
Bed and breakfast	> 10 bäddar	1
Vård/boende i omsorg	Blöjbyten	1
Vård/boende i omsorg	> 5 avdelningar	1
Yrkesmässig hygienisk verksamhet	> 4 utövare av hygienisk verksamhet under samma organisationsnummer	1

Årlig tillsynstid och miljö tillsynsavgift

Avgiftsklassificeringen ger ett antal timmar som tillsammans med riskbedömningen ligger till grund för hur den årliga tillsynstiden räknas fram med hjälp av en riskbedömningstabell (se tabell 3):

Verksamheten placeras efter avgiftsklass i den grå kolumnen (0 riskpoäng).

Om verksamheten har fått riskpoäng flyttas placeringen till höger i tabellen beroende på antal poäng. (Om en verksamhet skulle få fler än 6 riskpoäng, placeras den ändå i kolumn 6.)

För att få fram den årliga avgiften multipliceras den totala tillsynstiden med miljöskyddsnämndens timtaxa som är 950 kronor enligt beslut i kommunfullmäktige.

Exempel: Ett företag i avgiftsklass 6 får till att börja med 9 tillsynstimmar. Om det har fått fyra riskpoäng blir den totala tillsynstiden 14 timmar (kolumn 4). Den årliga avgiften för miljö tillsyn blir då $14 \times 950 = 13\,300$ kronor.

⁵ Poäng ges för varje typ av yrkesmässig verksamhet, t.ex. snickeri, metallbearbetning o.s.v.

Tabell 3. Riskbedömningstabell

Avgiftsklass	Riskkolumner ⁴								
	A ⁵	B ⁵	0	1	2	3	4	5	6
1	T	T	T	T	2	3	4	5	6
2	T	T	2	3	4	5	6	7	8
3	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4	4	5	6	7	8	9	10	11	12
5	6	7	8	9	10	11	12	13	15
6	7	8	9	10	12	13	14	16	18
7	9	10	12	14	15	16	17	20	25
8	12	13	16	18	20	21	23	26	30
9	15	17	20	23	25	26	29	33	40
10	18	20	24	27	30	32	35	39	45
11	21	23	28	32	35	37	40	46	55
12	24	26	32	36	40	42	46	52	60
13	27	30	36	41	45	47	52	59	70
14	30	33	40	45	50	53	58	65	75
15	33	36	44	50	55	58	63	72	85
16	36	40	48	54	60	63	69	78	90
17	39	43	52	59	65	69	75	85	100
18	42	46	56	63	70	74	81	91	105
19	45	50	60	68	75	79	86	98	115
20	48	53	64	72	80	84	92	104	120
21	51	56	68	77	85	90	98	111	130
22	54	59	72	81	90	95	104	117	135
23	57	63	76	86	95	100	109	124	145
24	60	66	80	90	100	106	115	130	150
25	66	73	88	99	110	116	127	143	165
26	72	79	96	108	120	127	138	156	180
27	78	86	104	117	130	137	150	169	195
28	84	92	112	126	140	148	161	182	210
29	96	106	128	144	160	169	184	208	240
30	108	119	144	162	180	190	207	234	270
31	120	132	160	180	200	211	230	260	300
32	135	149	180	203	225	237	259	293	340
33	150	165	200	225	250	264	288	325	375

⁴ T= Timavgift

⁵ Kolumnerna A och B = se förklaring föregående sida

Om ett företag har flera miljöfarliga verksamheter som klassas olika?

Om ett företag har två eller flera miljöfarliga verksamheter som fått olika avgiftsklass ska företaget betala full avgift för den verksamhet som får flest tillsynstimmar enligt riskbedömningstabellen (tabell 3).

För de övriga verksamheterna får företaget betala för 25 procent av tillsynstiden. Observera att riskpoäng (till exempel närhet till skola) bara räknas en gång.

Exempel:

Ett företag får 14 timmars tillsyn för den verksamhet som kräver mest tillsyn, och sammanlagt 8 timmar för sina övriga verksamheter (när dubbla riskpoäng är borträknade). Den totala tillsynstiden blir 14 timmar plus 2 timmar (25 procent av 8 timmar). Den årliga avgiften för miljötillsyn blir då $16 \times 950 = 15\,200$ kronor.

Om ett företag har flera hälsoskyddsverksamheter?

Om ett företag har två eller flera hälsoskyddsverksamheter som fått olika avgiftsklass ska företaget betala full avgift för den verksamhet som får flest tillsynstimmar enligt riskbedömningstabellen (tabell 3).

För de övriga verksamheterna får företaget extra riskpoäng. Vilka verksamheter det kan handla om framgår av Tabell 2.

Exempel:

Ett företag får 4 timmars tillsyn för den verksamhet som kräver mest tillsyn, och sammanlagt 3 riskpoäng för sina övriga verksamheter. Den totala tillsynstiden blir 4 timmar plus 3 timmar. Den årliga avgiften blir då $7 \times 950 = 6\,650$ kronor.

Taxebilaga 3

Avgiftsklasser för miljöfarlig verksamhet och hälsoskyddsverksamheter

Följande förkortningar används i tabellen:

MPF= Miljöprövningsförordning (2013:251)

VK = Verksamhetskod **KK**= Klassningskod,

IED= Kod som kommer från industriutsläppsdirektivet, anges när sådan finnes

AK= Avgiftsklass, **PN**= Prövningsnivå

A och **B**= tillståndsplikt **C**= anmälningsplikt **U**= utan prövnings-/anmälningsplikt

För definitioner hänvisar vi till Miljöbalken och Miljöprövningsförordningen.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
					JORDBRUK
					Djurhållning
2 kap 1 §	1.10-i	6.6a-c	7	B	anläggning för djurhållning med 1. mer än 40 000 platser för fjäderfän, 2. mer än 2 000 platser för växande grisar som är tyngre än 30 kilogram och avsedda för produktion, eller 3. mer än 750 platser för suggor. Förordning (2016:1188).
2 kap 2 §	1.11		6	B	Anläggning med stadigvarande djurhållning av nötkreatur, hästar eller minkar med mer än 400 djurenheter, dock inte inhägnad. Med en djurenhet avses 1. en mjölkko eller sinko inklusive kalv upp till en månads ålder, 2. sex kalvar från en månads upp till sex månaders ålder, 3. tre övriga nöt, sex månader eller äldre, 4. en häst, inklusive föl upp till sex månaders ålder, eller 5. tio minkhonor för avel, inklusive valpar upp till åtta månaders ålder och avelshannar.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
2 kap. 3 §	1.20			C	<p>Anläggning med stadigvarande djurhållning med mer än 100 djurenheter, dock inte inhägnad.</p> <p>Med en djurenhet avses</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. en mjölkko eller sinko, inklusive kalv upp till en månads ålder, 2. sex kalvar från en månads upp till sex månaders ålder, 3. tre övriga nöt, sex månader eller äldre, 4. tre suggor eller betäckta gyltor, inklusive smågrisar upp till tolv veckors ålder, 5. tio slaktsvin, obetäckta gyltor eller avelsgaltar, tolv veckor eller äldre, 6. en häst, inklusive föl upp till sex månaders ålder, 7. tio minkhonor för avel, inklusive valpar upp till åtta månaders ålder och avelshannar, 8. etthundra kaniner, 9. etthundra värphöns eller kycklingmödrar, sexton veckor eller äldre, 10. tvåhundra unghöns upp till sexton veckors ålder, 11. tvåhundra slaktkycklingar, 12. etthundra kalkoner, gäss eller ankor, inklusive kycklingar och ungar upp till en veckas ålder, 13. femton strutsfåglar av arterna struts, emu eller nandu, inklusive kycklingar upp till en veckas ålder, 14. tio får eller getter, sex månader eller äldre, 15. fyrtio lamm eller killingar upp till sex månaders ålder, eller 16. i fråga om andra djurarter, det antal djur som har en årlig sammanlagd utsöndring motsvarande 100 kilogram kväve eller 13 kilogram fosfor i färsk träck eller urin. <p>Vid beräkningen av antalet djur enligt första stycket 16 ska det alternativ av kväve eller fosfor väljas som ger det lägsta antalet djur.</p> <p>Anmälningsplikten gäller inte</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. renskötsel, eller 2. om verksamheten är tillståndspliktig enligt 1 eller 2 §. <p>- Mer än 200 djurenheter - Mer än 100 djurenheter</p>
-	1.2001		4 3	U	<p>Anläggning med stadigvarande djurhållning med mer än 30 djurenheter (det högsta antalet djurenheter under året) men högst 100 djurenheter, dock inte inhägnad.</p> <p>Med en djurenhet avses samma som under 1.20.</p> <p>Denna beskrivning gäller inte renskötsel.</p>
-	1.2002		2 1	U	<p>Anläggning med stadigvarande djurhållning med minst 2 men högst 30 djurenheter (det högsta antalet djurenheter under året), dock inte inhägnad.</p> <p>Med en djurenhet avses samma som under 1.20.</p> <p>Denna beskrivning gäller inte renskötsel.</p>

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
					Uppodling av annan mark än jordbruksmark för jordbruksproduktion
2 kap. 4 §	1.30		4	C	Uppodling av annan mark än jordbruksmark för produktion av foder, livsmedel eller annan liknande jordbruksproduktion.
					Odling
-	1.3001		3	U	Växthus eller kemikalieintensiv odling med en odlingsyta som är större än 5000 kvadratmeter.
-	1.3002		2	U	Växthus eller kemikalieintensiv odling med en odlingsyta som är större än 2000 men högst 5000 kvadratmeter.
-	1.3003		2	U	Anläggning för torkning av gödsel.
-	1.3004		2	U	Odling av jordbruksmark som är större än 100 hektar för produktion av foder, livsmedel eller annan liknande jordbruksproduktion.
-	1.3005		1	U	Odling av jordbruksmark som är större än 10 hektar men högst 100 hektar för produktion av foder, livsmedel eller annan liknande jordbruksproduktion.
-	1.3006		2	U	Fruktodling med en odlingsyta som är större än 1 hektar.
					FISKODLING OCH ÖVERVINTRING AV FISK
3 kap. 1 §	5.10		7	B	Fiskodling eller övervintring av fisk där mer än 40 ton foder förbrukas per kalenderår.
3 kap. 2 §	5.20		3	C	Fiskodling eller övervintring av fisk där mer än 1,5 ton foder förbrukas per kalenderår, om inte verksamheten är tillståndspliktig enligt 1 §.
-	5.2001		1	U	Fiskodling eller övervintring av fisk där högst 1,5 ton foder förbrukas per kalenderår.
					UTVINNING, BRYTNING OCH BEARBETNING AV TORV, OLJA, GAS, KOL, MALM, MINERAL, BERG, NATURGRUS OCH ANNAT
					Berg, naturgrus och andra jordarter
4 kap. 1 §	10.10		14	B	Täkt av torv med ett verksamhetsområde som är större än 150 hektar, om verksamheten inte endast innebär uppläggning och bortforsling av redan utbrutet och bearbetat material efter det att tillsynsmyndigheten meddelat beslut om att täkten är avslutad.
-	10.1001		2	U	Uppläggning och bortforsling av redan utbrutet och bearbetat material (torv) efter det att tillsynsmyndigheten meddelat beslut om att täkten är avslutad.
4 kap 2 §	10.11		12	B	Täkt av berg med ett verksamhetsområde som är större än 25 hektar, om verksamheten inte endast innebär uppläggning och bortforsling av redan utbrutet och bearbetat material efter det att tillsynsmyndigheten meddelat beslut om att täkten är avslutad.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
4 kap. 3 §	10.20			B	Täkt för annat än markinnehavarens husbehov av berg, naturgrus eller andra jordarter, om verksamheten inte 1. omfattas av en bearbetningskoncession enligt lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter, 2. är tillståndspliktig enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln, 3. är tillståndspliktig enligt 1 eller 2 §, eller 4. endast innebär uppläggnig och bortforsling av redan utbrutet och bearbetat material efter det att tillsynsmyndigheten meddelat beslut om att tåkten är avslutad.
	10.20-1		10		- Mer än 5 000 000 ton tillståndsgiven mängd berg.
	10.20-2		9		- Mer än 1 000 000 ton tillståndsgiven mängd berg.
	10.20-3		8		- Mer än 200 000 ton tillståndsgiven mängd berg.
	10.20-4		7		- Mer än 50 000 ton tillståndsgiven mängd berg.
	10.20-5		6		- Högst 50 000 ton tillståndsgiven mängd berg.
	10.20-6		5		- Mer än 1 000 000 ton tillståndsgiven mängd naturgrus eller andra jordarter utom torv.
	10.20-7		4		- Mer än 500 000 ton tillståndsgiven mängd naturgrus eller andra jordarter utom torv.
	10.20-8		4		- Mer än 200 000 ton tillståndsgiven mängd naturgrus eller andra jordarter utom torv.
	10.20-9		3		- Mer än 50 000 ton tillståndsgiven mängd naturgrus eller andra jordarter utom torv.
	10.20-10		3		- Högst 50 000 ton tillståndsgiven mängd naturgrus eller andra jordarter utom torv.
-	10.2001		5	U	Anläggning för tillverkning av stenvaror genom bearbetning av block ur bruten sten, där den totalt bearbetade stenytan är större än 1 000 kvadratmeter per kalenderår eller den totalt hanterade mängden är större än 800 ton per kalenderår.
-	10.2002		1	U	Anläggning för tillverkning av stenvaror genom bearbetning av block ur bruten sten, där den totalt bearbetade stenytan är högst 1 000 kvadratmeter per kalenderår eller den totalt hanterade mängden är högst 800 ton per kalenderår.
-	10.2003		2	U	Uppläggnig och bortforsling av redan utbrutet och bearbetat material (berg, naturgrus eller andra jordarter) efter det att tillsynsmyndigheten meddelat beslut om att tåkten är avslutad.
4 kap. 4§	10.30		5	C	Täkt för markinnehavarens husbehov av mer än 10 000 ton totalt uttagen mängd naturgrus.
-	10.3001		3	U	Täkt för markinnehavarens husbehov av högst 10 000 ton naturgrus (totalt uttagen mängd).

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
4 kap 5 §	10.40		3	C	Täkt för markinnehavarens husbehov av 1. mer än 10 000 ton totalt uttagen mängd berg, 2. torv med ett verksamhetsområde större än 5 hektar, eller 3. mer än 50 000 kubikmeter totalt uttagen mängd torv. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten 1. omfattas av bearbetningskoncession enligt lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter, eller 2. är tillståndspliktig enligt 1 eller 2 §.
-	10.4001		1	U	Täkt för markinnehavarens husbehov av 1. högst 10 000 ton berg (totalt uttagen mängd), 2. torv med ett verksamhetsområde på högst 5 hektar, eller 3. högst 50 000 kubikmeter torv (totalt uttagen mängd).
4 kap 6 §	10.50		4	C	Anläggning för sortering eller krossning av berg, naturgrus eller andra jordarter 1. inom område som omfattas av detaljplan eller områdesbestämmelser, eller 2. utanför område som omfattas av detaljplan eller områdesbestämmelser, om verksamheten bedrivs på samma plats under en längre tid än trettio kalenderdagar under en tolv månaders-period.
	10.5001		2	U	Anläggning för sortering eller krossning av berg, naturgrus eller andra jordarter utanför område som omfattas av detaljplan eller områdesbestämmelser, om verksamheten bedrivs på samma plats under högst trettio kalenderdagar under en tolv månadersperiod.
4 kap 7 §	10.60		4	C	Anläggning för framställning, bearbetning eller omvandling av bränsle eller bränsleprodukt som baseras på mer än 500 ton torv per kalenderår.
	10.6001		2	U	Anläggning för framställning, bearbetning eller omvandling av bränsle eller bränsleprodukt som baseras på högst 500 ton torv per kalenderår.
					Råpetroleum, naturgas och kol
4 kap 8 §	11.10		10	A	Utvinning av råolja eller naturgas inom de fjällområden som anges i 4 kap. 5 § miljöbalken.
4 kap 9 §	11.20		7	B	Utvinning av råolja eller naturgas inom andra områden än de som avses i 8 §.
4 kap 10 §	11.30		5	C	Industriell tillverkning av briketter av kol eller brunkol.
					Malm och mineral
4 kap 11 §	13.10		28	A	Gruvdrift eller gruvanläggning för brytning av malm, mineral eller kol, om verksamheten inte är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt 1, 2, 3, 4 eller 5 §.
4 kap 12 §	13.20-i	2,1	18	A	Anläggning för rostning eller sintring av metallhaltig malm, inbegripet sulfidmalm.
4 kap 13 §	13.30		14	B	Anläggning för rostning eller sintring av metallhaltig malm för provändamål.
4 kap 14 §	13.40		28	A	Anläggning för annan bearbetning eller anrikning av malm, mineral eller kol än rostning och sintring, om verksamheten inte är tillståndspliktig enligt 15 §.
4 kap 15 §	13.50		15	B	Provbrytning inklusive annan bearbetning eller anrikning av malm, mineral eller kol än rostning och sintring.
4 kap 16 §	13.60		9	B	Anläggning för utvinning av asbest.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
					Annan utvinningsindustri
4 kap 17 §	13.70		3	C	Djupborring som inte är tillståndspliktig enligt 8 eller 9 §.
					LIVSMEDEL OCH FODER
					Animaliska råvaror
5 kap 1 §	15.10-i 15.10-i1 15.10-i2	6.4a	19 11	B	Slakteri med en produktion baserad på en slaktvikt av mer än 50 ton per dygn eller mer än 12 500 ton slaktvikt per kalenderår. - Mer än 50 000 ton slaktvikt per kalenderår. - Mer än 12 500 men högst 50 000 ton slaktvikt per kalenderår.
5 kap 2 §	15.20		8	B	Slakteri med en produktion baserad på mer än 7 500 ton men högst 12 500 ton slaktvikt per kalenderår.
5 kap 3 §	15.30		4	C	Slakteri med en produktion baserad på mer än 50 ton men högst 7 500 ton slaktvikt per kalenderår.
-	15.3001		2	U	Slakteri för en produktion baserad på högst 50 ton slaktvikt per kalenderår Punkten gäller inte restauranger, butiker, caféer och liknande med huvudsaklig servering eller försäljning till allmänheten.
5 kap 4 §	15.40-i	6.4bi	20	B	Anläggning för framställning av livsmedel med beredning och behandling av enbart animaliska råvaror med en produktion av mer än 75 ton per dygn eller mer än 18 750 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten endast avser mjölkprodukter eller endast innebär paketering.
5 kap 5 §	15.45		10	B	Anläggning för framställning av livsmedel med beredning och behandling av enbart animaliska råvaror med en produktion av mer än 2 000 ton men högst 18 750 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten endast avser mjölkprodukter eller glass eller endast innebär paketering
5 kap 6 §	15.50 15.50-1 15.50-2		8 5	C	Anläggning för framställning av livsmedel med beredning och behandling av enbart animaliska råvaror med en produktion av mer än 50 ton men högst 2 000 ton per kalenderår. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten endast avser mjölkprodukter eller glass eller endast innebär paketering. - Beredning och behandling med en produktion av mer än 500 ton men högst 2000 ton per kalenderår. - Beredning och behandling med en produktion av mer än 50 ton men högst 500 ton per kalenderår.
	15.5001		3	U	Anläggning för framställning av livsmedel med beredning och behandling av enbart animaliska råvaror med en produktion av högst 50 ton per kalenderår. Punkten gäller inte restauranger, butiker, caféer och liknande med huvudsaklig servering eller försäljning till allmänheten.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
					Rökeri
5 kap. 7 §	15.80			C	Rökeri för en produktion av mer än 50 ton men högst 18 750 ton per kalenderår
	15.80-1		5		- Mer än 500 ton men högst 18 750 ton rökta produkter per kalenderår.
	15.80-2		3		- Mer än 50 ton men högst 500 ton rökta produkter per kalenderår.
-	15.8001		1	U	Rökeri för en produktion av högst 50 ton rökta produkter per kalenderår. Punkten gäller inte restauranger, butiker, caféer och liknande med huvudsaklig servering eller försäljning till allmänheten.
					Vegetabiliska råvaror
5 kap. 8 §	15.90-i	6.4bii	17	B	Anläggning för framställning av livsmedel med beredning och behandling av enbart vegetabiliska råvaror med en produktion av 1. mer än 75 000 ton per kalenderår, eller 2. mer än a) 600 ton per dygn, om anläggningen är i drift högst 90 dygn i rad under ett kalenderår, eller b) 300 ton per dygn i övriga fall. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten endast innebär paketering
5 kap. 9 §	15.95		17	B	Anläggning för framställning av livsmedel med beredning och behandling av enbart vegetabiliska råvaror med en produktion av mer än 10 000 ton men högst 75 000 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten 1. är tillståndspliktig enligt 8 §, eller 2. endast avser kvarnprodukter, glass, råsprit, alkoholhaltig dryck, malt, maldryck, läskedryck, jäst eller kafferostning eller endast innebär paketering.
5 kap. 10 §	15.101		9	C	Anläggning för framställning av livsmedel med beredning och behandling av enbart vegetabiliska råvaror med en produktion av mer än 2 000 ton men högst 10 000 ton per kalenderår. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten 1. är tillståndspliktig enligt 8 §, 2. endast avser kvarnprodukter, glass, råsprit, alkoholhaltig dryck, malt, maldryck, läskedryck, jäst eller kafferostning eller endast innebär paketering.
-	15.9001		4	U	Anläggning för framställning av livsmedel med beredning och behandling av vegetabiliska råvaror för en produktion av högst 75 000 ton produkter per kalenderår, eller högst 600 ton per dygn, om anläggningen är i drift i högst 90 dygn i rad under ett kalenderår. Punkten gäller inte om verksamheten endast innebär paketering. Punkten gäller inte heller restauranger, butiker, caféer och liknande med huvudsaklig servering eller försäljning till allmänheten.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
					Kvarnprodukter
5 kap. 11 §	15.125			C	Framställning av livsmedel med tillverkning av kvarnprodukter samt beredning och behandling av kvarnprodukter, med en produktion av mer än 1 000 ton men högst 75 000 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 8 § eller endast innebär paketering. - Mer än 50 000 ton per kalenderår. - Mer än 1 000 ton men högst 50 000 ton per kalenderår.
	15.125-1 15.125-2		9 5		
-	15.12501		1	U	Framställning av livsmedel med tillverkning av kvarnprodukter samt beredning och behandling av kvarnprodukter, med en produktion av högst 1 000 ton per kalenderår. Punkten gäller inte restauranger, butiker, caféer och liknande med huvudsaklig servering eller försäljning till allmänheten.
-	15.12502		2	U	Siloanläggning för torkning, rensning eller lagring av spannmål med en lagringskapacitet av mer än 10 000 ton.
					Livsmedel av kombinerade råvaror
15 kap. 12 §	15.131-i	6.4biii	18	B	Anläggning för framställning av livsmedel med beredning och behandling av både animaliska och vegetabiliska råvaror, i kombinerade eller separata produkter, med en produktion av en slutprodukt vars innehåll av animaliskt material uppgår till 1. mer än 10 viktprocent och produktionen uppgår till mer än 75 ton per dygn eller mer än 18 750 ton per kalenderår, 2. högst 10 viktprocent och produktionen uppgår till en mängd a) per dygn som i antal ton överstiger animalievärdet, b) per kalenderår som i antal ton överstiger talet 250 multiplicerat med animalievärdet. Med animalievärdet avses talet 300 minskat med det tal som bestäms genom att multiplicera 22,5 med talet för det animaliska materialets viktprocent av slutprodukten. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten endast innebär paketering.
15 kap. 13 §	15.141		15	B	Anläggning för framställning av livsmedel med beredning och behandling av både animaliska och vegetabiliska råvaror, i kombinerade eller separata produkter, med en produktion av mer än 5 000 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten 1. är tillståndspliktig enligt 12 §, eller 2. endast avser glass eller endast innebär paketering.
15 kap. 14 §	15.151		8	C	Anläggning för framställning av livsmedel med beredning och behandling av både animaliska och vegetabiliska råvaror, i kombinerade eller separata produkter, med en produktion av mer än 400 ton men högst 5 000 ton per år. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten 1. är tillståndspliktig enligt 12 §, eller 2. endast avser glass eller endast innebär paketering.
-	15.13101		3	U	Anläggning för framställning av livsmedel med beredning och behandling av både animaliska och vegetabiliska råvaror, i kombinerade eller separata produkter, med en produktion av högst 400 ton per kalenderår.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
					Mjolkprodukter
15 kap. 15 §	15.170-i	6.4c	12	B	Anläggning för framställning av mjölkprodukter med en produktion baserad på en invägning av mer än 200 ton per dygn som kalenderårsmedelvärde.
15 kap. 16 §	15.180			C	Anläggning för framställning av mjölkprodukter med en produktion baserad på en invägning av mer än 500 ton per kalenderår men högst 200 ton per dygn som kalenderårsmedelvärde. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten endast avser glass.
	15.180-1 15.180-2 15.180-3		9 8 5		- Mer än 50 000 ton per kalenderår. - Mer än 20 000 ton men högst 50 000 ton per kalenderår. - Mer än 500 ton men högst 20 000 ton per kalenderår.
	15.18001		1	U	Anläggning för framställning av mjölkprodukter med en produktion baserad på en invägning av högst 500 ton per kalenderår. Punkten gäller inte restauranger, butiker, caféer och liknande med huvudsaklig servering eller försäljning till allmänheten.
					Oljor och fetter
5 kap 17 §	15.185-i		17	B	Anläggning för framställning eller raffinering av vegetabiliska eller animaliska oljor eller fetter eller produkter av sådana oljor eller fetter med en produktion av 1. mer än 18 750 ton per kalenderår, om produktionen baseras på animaliska råvaror, eller 2. mer än 75 000 ton per kalenderår, om produktionen baseras på enbart vegetabiliska råvaror. Tillståndssplikten gäller inte om verksamheten är tillståndsspliktig enligt 4, 5, 8, 9, 12, 13 eller 15 §.
5 kap 18 §	15.190		11	B	Anläggning för framställning eller raffinering av vegetabiliska eller animaliska oljor eller fetter eller produkter av sådana oljor eller fetter med en produktion av 1. mer än 5 000 ton men högst 18 750 ton per kalenderår om produktionen baseras på animaliska råvaror, eller 2. mer än 5 000 ton men högst 75 000 ton per kalenderår om produktionen baseras på vegetabiliska råvaror. Tillståndssplikten gäller inte om verksamheten är tillståndsspliktig enligt 4, 5, 8, 9, 12, 13, 15 eller 17 §.
5 kap 19 §	15.200		5	C	Anläggning för framställning eller raffinering av vegetabiliska eller animaliska oljor eller fetter eller produkter av sådana oljor eller fetter med en produktion av mer än 100 ton men högst 5 000 ton per kalenderår. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillstånds- eller anmälningsspliktig enligt 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13 eller 14 § eller om verksamheten endast avser mjölkprodukter.
	15.20001		1	U	Anläggning för framställning eller raffinering av vegetabiliska eller animaliska oljor eller fetter eller produkter av sådana oljor eller fetter för en produktion av högst 100 ton per kalenderår. Punkten gäller inte restauranger, butiker, caféer och liknande med huvudsaklig servering eller försäljning till allmänheten.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
					Glass
5 kap 20 §	15.210		11	B	Anläggning för tillverkning av glass med en produktion av 1. mer än 15 000 ton men högst 18 750 ton per kalenderår om produktionen baseras på animaliska råvaror, eller 2. mer än 15 000 ton men högst 75 000 ton per kalenderår om produktionen baseras på endast vegetabiliska råvaror. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 4, 8, 9, 12 eller 15 §.
5 kap 21 §	15.220		3	C	Anläggning för tillverkning av glass med en produktion av mer än 10 ton men högst 15 000 ton per kalenderår. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 4, 8, 9, 12 eller 15 §.
	15.22001		1	U	Anläggning för tillverkning av glass för en produktion av högst 10 ton per kalenderår. Punkten gäller inte restauranger, butiker, caféer och liknande med huvudsaklig servering eller försäljning till allmänheten.
					Drycker
5 kap 22 §	15.230		19	B	Anläggning för framställning av råsprit eller alkoholhaltig dryck genom jäsning eller destillation med en produktion av mer än 5 000 ton men högst 75 000 ton ren etanol per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 8 §.
5 kap 23 §	15.240			C	Anläggning för framställning av råsprit eller alkoholhaltig dryck genom jäsning eller destillation motsvarande en årlig produktion av mer än 10 ton men högst 5 000 ton ren etanol per kalenderår. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 8 §.
	15.240-1		9		- Mer än 500 ton men högst 5 000 ton ren etanol per kalenderår.
	15.240-2		7		- Mer än 100 ton men högst 500 ton ren etanol per kalenderår.
	15.240-3		5		- Mer än 10 ton men högst 100 ton ren etanol per kalenderår.
	15.24001		1	U	Anläggning för framställning av råsprit eller av alkoholhaltiga drycker genom jäsning eller destillation, motsvarande högst 10 ton ren etanol per kalenderår. Punkten gäller inte restauranger, butiker, caféer och liknande med huvudsaklig servering eller försäljning till allmänheten.
	15.24002		5	U	Anläggning för blandning eller tappning av destillerade alkoholhaltiga drycker eller för framställning, blandning eller tappning av vin, cider eller andra fruktviner. Punkten gäller inte restauranger, butiker, caféer och liknande med huvudsaklig servering eller försäljning till allmänheten.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
					Malt, maltdrycker och läskedrycker
5 kap 24 §	15.250		11	B	Bryggeri eller annan anläggning för framställning av malt, maltdryck eller läskedryck med en produktion av mer än 10 000 ton men högst 75 000 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 8 §.
5 kap 28 §	15.260		8	C	Bryggeri eller annan anläggning för framställning av malt, maltdryck eller läskedryck med en produktion av mer än 1 000 ton men högst 10 000 ton per kalenderår. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 8 §.
	15.26001		4	U	Bryggeri eller annan anläggning för framställning av malt, maltdryck eller läskedryck med en produktion av högst 1 000 ton per kalenderår. Punkten gäller inte restauranger, butiker, caféer och liknande med huvudsaklig servering eller försäljning till allmänheten.
					Annan livsmedelstillverkning
5 kap 26 §	15.270		17	B	Tillverkning av jäst med en produktion av mer än 100 ton men högst 75 000 ton per kalenderår eller för framställning av startkulturer av mikroorganismer för livsmedelsindustri eller jordbruk, om anläggningen har en sammanlagd reaktorvolym om minst tio kubikmeter. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 8 §.
	15.27001		4	U	Tillverkning av jäst med en produktion av högst 100 ton per kalenderår eller för framställning av startkulturer av mikroorganismer för livsmedels-industri eller jordbruk, om anläggningen har en sammanlagd reaktorvolym om högst tio kubikmeter.
5 kap 27 §	15.280			C	Anläggning för rostning av mer än 100 ton men högst 75 000 ton kaffe per kalenderår. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 8 §.
	15.280-5 15.280-6		9 5		- Rostning av mer än 3 000 ton kaffe per kalenderår. - Rostning av mer än 100 ton men högst 3 000 ton kaffe per kalenderår.
	15.28001		1	U	Anläggning för rostning av högst 100 ton kaffe per kalenderår. Punkten gäller inte restauranger, butiker, caféer och liknande med huvudsaklig servering eller försäljning till allmänheten.
					Paketering av livsmedel
5 kap 28 §	15.310		3	C	Anläggning för yrkesmässig industriell förpackning av animaliska eller vegetabiliska produkter som inte sker i någon tillstånds- eller anmälningsspliktig verksamhet enligt någon av 1–27 §§.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
					Foder av animaliska råvaror
5 kap 29 §	15.330-i	6.4bi	11	B	Anläggning för framställning av foder med beredning och behandling av enbart animaliska råvaror med en produktion av mer än 75 ton foder per dygn eller mer än 18 750 ton foder per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten endast avser mjölk eller endast innebär paketering.
5 kap 30 §	15.340			C	Anläggning för framställning av foder med beredning och behandling av enbart animaliska råvaror med en produktion av mer än 500 ton men högst 18 750 ton foder per kalenderår. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten 1. är tillståndspliktig enligt 29 §, eller 2. endast avser mjölk eller endast innebär paketering
	15.340-1		9		- Mer än 5 000 ton men högst 18 750 ton produkter per kalenderår.
	15.340-2		5		- Mer än 500 ton men högst 5 000 ton produkter per kalenderår.
	15.34001		1	U	Anläggning för framställning av foder med beredning och behandling av enbart animaliska råvaror med en produktion av högst 500 ton produkter per kalenderår. Punkten avser inte produktion av endast mjölk eller endast innebär paketering.
					Foder av vegetabiliska råvaror
5 kap 31 §	15.350-i	6.4bii	9	B	Anläggning för framställning av foder med beredning och behandling av enbart vegetabiliska råvaror med en produktion av 1. mer än 75 000 ton per kalenderår, eller 2. mer än a) 600 ton per dygn, om anläggningen är i drift högst 90 dygn i rad under ett kalenderår, eller b) 300 ton per dygn i övriga fall. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten endast innebär paketering.
5 kap 32 §	15.360		5	C	Anläggning för framställning av foder med beredning och behandling av enbart vegetabiliska råvaror med en produktion av mer än 5 000 ton men högst 75 000 ton produkter per kalenderår. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten 1. är tillståndspliktig enligt 31 §, eller 2. endast avser oljekakor från vegetabiliska oljor eller fetter eller endast innebär paketering.
	15.36001		1	U	Anläggning för framställning av foder med beredning och behandling av enbart vegetabiliska råvaror med en produktion av högst 5 000 ton per kalenderår. Punkten gäller inte om verksamheten endast innebär paketering.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
5 kap 33 §	15.370-i	6.4biii	10	B	<p>Anläggning för framställning av foder med beredning och behandling av animaliska och vegetabiliska råvaror, i kombinerade eller separata produkter, med en produktion av en slutprodukt vars innehåll av animaliskt material uppgår till</p> <p>1. mer än 10 viktprocent och produktionen uppgår till mer än 75 ton per dygn eller mer än 18 750 ton per kalenderår,</p> <p>2. högst 10 viktprocent och produktionen uppgår till en mängd</p> <p>a) per dygn som i antal ton överstiger animalievärdet, b) per kalenderår som i antal ton överstiger talet 250 multiplicerat med animalievärdet. Med animalievärdet avses talet 300 minskat med det tal som bestäms genom att multiplicera 22,5 med talet för det animaliska materialets viktprocent av slutprodukten.</p> <p>Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten endast innebär paketering.</p>
					TEXTILVAROR
6 kap 1 §	17.10-i	6,2		B	<p>Anläggning för förbehandling eller färgning av mer än 10 ton textilfibrer eller textilier per dygn eller mer än 2 500 ton textilfibrer eller textilier per kalenderår.</p>
	17.10-i1 17.10-i2		24 22		<p>-Mer än 20 000 ton textilfibrer eller textilier per kalenderår. - Mer än 2 500 ton men högst 20 000 ton textilfibrer eller textilier per kalenderår.</p>
6 kap 2 §	17.20			B	<p>Anläggning för förbehandling eller färgning av mer än 200 ton men högst 2 500 ton textilfibrer eller textilier per kalenderår eller för annan beredning av mer än 200 ton textilmaterial per kalenderår.</p> <p>Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten</p> <p>1. är tillståndspliktig enligt 1 §, eller 2. medför utsläpp av avloppsvatten och utsläpp till luft av högst 3 ton flyktiga organiska föreningar per kalenderår.</p>
	17.20-1		14		- Annan beredning än förbehandling eller färgning av mer än 2500 ton textilmaterial per kalenderår.
	17.20-2		13		- Förbehandling eller färgning av mer än 1000 ton men högst 2500 ton textilfibrer eller textilier per kalenderår eller för annan beredning av mer än 1000 ton men högst 2500 ton textilmaterial per kalenderår.
	17.20-3		11		- Förbehandling eller färgning av mer än 200 ton men högst 1000 ton textilfibrer eller textilier per kalenderår eller för annan beredning av mer än 200 ton men högst 1 000 ton textilmaterial per kalenderår.
6 kap 3 §	17.30		5	C	<p>Anläggning för förbehandling, färgning eller annan beredning av mer än 10 ton men högst 200 ton textilmaterial per kalenderår.</p> <p>Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 1 §.</p>
	17.3001		3	U	Anläggning för förbehandling, färgning eller annan beredning av högst 10 ton textilmaterial per kalenderår.
					PÄLS, SKINN OCH LÄDER
7 kap 1 §	18.10-i	6,3	18	B	Anläggning för garvning av mer än 12 ton hudar eller skinn per dygn eller mer än 3 000 ton hudar eller skinn per kalenderår.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
7 kap 2 §	18.20		18	B	Anläggning för garvning av mer än 100 ton men högst 3 000 ton hudar eller skinn per kalenderår eller för annan beredning av mer än 100 ton hudar eller skinn. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 1 §.
7 kap 3 §	18.30		5	C	Anläggning för garvning eller annan beredning av mer än 2 ton men högst 100 ton hudar eller skinn per kalenderår. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 1 §.
	18.3001		1	U	Anläggning för garvning eller annan beredning av högst 2 ton hudar eller skinn per kalenderår.
					TRÄVAROR
					Kemikaliebehandling av trä och träprodukter
8 kap 1 §	20.05-i	6.10	10	B	Anläggning för behandling av trä eller träprodukter med kemikalier med en produktion av mer än 75 kubikmeter behandlat trä eller träprodukter per dygn eller mer än 18 750 kubikmeter behandlat trä eller träprodukter per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten endast avser behandling mot blånadssvamp.
8 kap 2 §	20.10		8	C	Anläggning för behandling av trä och träprodukter med kemikalier med en produktion av högst 75 kubikmeter behandlat trä eller träprodukter per dygn eller högst 18 750 kubikmeter behandlat trä eller träprodukter per kalenderår. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten endast avser behandling mot blånadssvamp.
					Sågning, hyvling och svarvning av trä
8 kap 3 §	20.20			B	Sågverk eller annan anläggning för tillverkning av träprodukter genom sågning, hyvling eller svarvning för en produktion av mer än 70 000 kubikmeter per kalenderår.
	20.20-1		17		- Mer än 500 000 kubikmeter per kalenderår.
	20.20-2		14		- Mer än 200 000 kubikmeter men högst 500 000 kubikmeter per kalenderår.
	20.20-3		11		- Mer än 70 000 kubikmeter men högst 200 000 kubikmeter per kalenderår.
8 kap 4 §	20.30			C	Sågverk eller annan anläggning för tillverkning av träprodukter genom sågning, hyvling eller svarvning för en produktion av mer än 6 000 kubikmeter per kalenderår. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 3 §.
	20.30-1		9		- Mer än 30 000 kubikmeter men högst 70 000 kubikmeter per kalenderår.
	20.30-2		7		- Mer än 6 000 kubikmeter men högst 30 000 kubikmeter per kalenderår.
	20.3001		3	U	Sågverk eller annan anläggning för tillverkning av träprodukter genom sågning, hyvling eller svarvning för en produktion av mer än 500 kubikmeter men högst 6 000 kubikmeter per kalenderår.
	20.3002		1	U	Sågverk eller annan anläggning för tillverkning av träprodukter genom sågning, hyvling eller svarvning för en produktion av högst 500 kubikmeter per kalenderår.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
					Träbaserade bränslen och bränslen av jordbruksprodukter
8 kap 5 §	20.40			C	Anläggning för framställning eller bearbetning av träbaserat bränsle, eller av bränsleprodukter som är baserade på skogs- eller jordbruksprodukter, i form av 1. träull, trämjöl, flis, spån eller liknande, baserad på mer än 1 000 kubikmeter fast mått eller 3 000 kubikmeter löst mått råvara per kalenderår, eller 2. pellets eller briketter, baserad på mer än 5 000 kubikmeter råvara per kalenderår. Anmälningsplikten gäller inte tillfällig flisning.
	20.40-1		8		- I form av träull, trämjöl, flis, spån eller liknande, baserad på mer än 100 000 kubikmeter fast mått per kalenderår.
	20.40-2		7		- I form av träull, trämjöl, flis, spån eller liknande, baserad på mer än 10 000 kubikmeter men högst 100 000 kubikmeter fast mått per kalenderår.
	20.40-3		4		- I form av träull, trämjöl, flis, spån eller liknande, baserad på mer än 1 000 kubikmeter men högst 10 000 kubikmeter fast mått per kalenderår.
	20.40-4		8		- I form av träull, trämjöl, flis, spån eller liknande, baserad på mer än 150 000 kubikmeter löst mått råvara per kalenderår.
	20.40-5		7		- I form av träull, trämjöl, flis, spån eller liknande, baserad på mer än 20 000 kubikmeter men högst 150 000 kubikmeter löst mått råvara per kalenderår.
	20.40-6		4		- I form av träull, trämjöl, flis, spån eller liknande, baserad på mer än 3 000 kubikmeter men högst 20 000 kubikmeter löst mått råvara per kalenderår.
	20.40-7		5		- I form av pellets eller briketter, baserad på mer än 5 000 kubikmeter råvara per kalenderår.
	20.4001		1	U	Anläggning för framställning eller bearbetning av träbaserat bränsle, eller av bränsleprodukter som är baserade på skogs- eller jordbruksprodukter, i form av träull, trämjöl, flis, spån eller liknande, baserad på högst 1 000 kubikmeter fast mått per kalenderår.
	20.4002		1	U	Anläggning för framställning eller bearbetning av träbaserat bränsle, eller av bränsleprodukter som är baserade på skogs- eller jordbruksprodukter, i form av träull, trämjöl, flis, spån eller liknande, baserad på högst 3 000 kubikmeter löst mått råvara per kalenderår.
	20.4003		1	U	Anläggning för framställning eller bearbetning av träbaserat bränsle, eller av bränsleprodukter som är baserade på skogs- eller jordbruksprodukter, i form av pellets eller briketter, baserad på högst 5 000 kubikmeter råvara per kalenderår.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
					Träbaserade skivor, faner, plywood och spån
8 kap 6 §	20.50-i	6.1	18	B	Anläggning med en produktion av mer än 600 kubikmeter per dygn eller mer än 150 000 kubikmeter per kalenderår av OSB-skivor, träfiberskivor eller spånskivor.
8 kap 7 §	20.60			C	Anläggning för tillverkning av 1. fanér eller plywood, eller 2. högst 600 kubikmeter per dygn eller högst 150 000 kubikmeter per kalenderår av OSB-skivor, träfiberskivor, spånskivor eller andra produkter av spån.
	20.60-1		9		- fanér eller plywood
	20.60-2		9		- mer än 500 kubikmeter men högst 150 000 kubikmeter per kalenderår av OSB-skivor, träfiberskivor, spånskivor eller andra produkter av spån.
	20.60-3		7		- högst 500 kubikmeter per kalenderår av OSB-skivor, träfiberskivor, spånskivor eller andra produkter av spån.
					Lagring av timmer
8 kap 8 §	20.70			B	Anläggning för lagring av 1. mer än 20 000 kubikmeter timmer fast mått under bark (m ³ fub) på land med begjutning av vatten, eller 2. mer än 10 000 kubikmeter timmer fast mått under bark (m ³ fub) i vatten. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är anmälningspliktig enligt 10 §.
	20.70-1		9		- 1. mer än 200 000 kubikmeter på land med begjutning av vatten, eller 2. mer än 100 000 kubikmeter i vatten.
	20.70-2		8		-1. Mer än 80 000 kubikmeter men högst 200 000 kubikmeter på land med begjutning av vatten, eller 2. Mer än 10 000 kubikmeter men högst 40 000 kubikmeter i vatten.
	20.70-3		7		- 1. Mer än 20 000 kubikmeter men högst 80 000 kubikmeter med begjutning av vatten, eller 2. Mer än 10 000 kubikmeter men högst 40 000 kubikmeter i vatten.
8 kap 9 §	20.80			C	Anläggning för lagring av 1. mer än 2 000 kubikmeter timmer fast mått under bark (m ³ fub), om lagringen sker på land utan vattenbegjutning, 2. mer än 500 kubikmeter timmer fast mått under bark (m ³ fub), om lagringen sker på land med vattenbegjutning och inte är tillståndspliktig enligt 8 §, eller 3. mer än 500 kubikmeter timmer fast mått under bark (m ³ fub) i vatten, om lagringen inte är tillståndspliktig enligt 8 §.
	20.80-1		7		- Mer än 10 000 kubikmeter men högst 20 000 kubikmeter på land med vattenbegjutning
	20.80-2		5		- Mer än 500 kubikmeter men högst 10 000 kubikmeter på land med vattenbegjutning.
	20.80-3		3		- Mer än 2 000 kubikmeter på land utan vattenbegjutning.
	20.80-4		7		- Mer än 5 000 kubikmeter men högst 10 000 kubikmeter i vatten.
	20.80-5		5		- Mer än 500 kubikmeter men högst 5 000 kubikmeter i vatten.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
	20.8001		3	U	Anläggning för lagring av mer än 500 kubikmeter timmer men högst 2000 kubikmeter fast mått under bark (m ³ fub), om lagringen sker på land utan vattenbegjutning.
	20.8002		1	U	Anläggning för lagring av högst 500 kubikmeter timmer fast mått under bark (m ³ fub) i vatten.
8 kap 10 §	20.90		3	C	Anläggning för lagring av timmer som inte sker i eller nära vattentäkt, om lagringen har pågått mer än sex veckor, behövs med anledning av storm eller orkan och omfattar 1. mer än 20 000 kubikmeter timmer fast mått under bark (m ³ fub) på land med begjutning av vatten, eller 2. mer än 10 000 kubikmeter timmer fast mått under bark (m ³ fub) i vatten.
	20.9001		1	U	Anläggning för lagring av timmer som inte sker i eller nära vattentäkt, om lagringen har pågått mer än sex veckor, behövs med anledning av storm eller orkan och omfattar 1. Högst 20 000 kubikmeter timmer fast mått under bark (m ³ fub) på land med begjutning av vatten, eller 2. Högst 10 000 kubikmeter timmer fast mått under bark (m ³ fub) i vatten.
Behandling av blånadssvamp					
8 kap 11	20.91		6	C	Anläggning för behandling av trä och träprodukter mot blånadssvamp. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillstånds- eller anmälningsspliktig enligt 1 eller 2 §.
MASSA, PAPPER OCH PAPPERSVAROR					
9 kap 1 §	21.10-i	6.1a		A	Anläggning för framställning i industriell skala av pappersmassa av trä, returfiber eller andra fibrösa material.
	21.10-i1		25		- Mer än 300 000 ton massa (sulfat/sulfit) med blekning per kalenderår.
	21.10-i2		22		- Högst 300 000 ton massa (sulfat/sulfit) med blekning per kalenderår.
	21.10-i3		18		- Massa (sulfat/sulfit) utan blekning per kalenderår.
	21.10-i4		19		- Mer än 200 000 ton massa (mekanisk/kemimekanisk) per kalenderår.
	21.10-i5		16		- Högst 200 000 ton massa (mekanisk/kemimekanisk) per kalenderår.
	21.1001		4	U	Anläggning för framställning av pappersmassa om verksamheten inte är tillståndspliktig enligt 1§
9 kap 2 §	21.30-i	6.1b	15	A	Anläggning för framställning av mer än 20 ton per dygn eller mer än 7 300 ton per kalenderår av papper, papp eller kartong.
9 kap 3 §	21.40		9	B	Anläggning för framställning i industriell skala av högst 20 ton per dygn eller högst 7 300 ton per kalenderår av papper, papp eller kartong.
	21.4001		3	U	Anläggning för framställning av papper, papp eller kartong om verksamheten inte är tillståndspliktig enligt 1 eller 2§.
FOTOGRAFISK OCH GRAFISK PRODUKTION					
10 kap 1 §	22.10		9	C	Rulloffsettryckeri där tryckning sker med heatsetfärg. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillstånds- eller anmälningsspliktig enligt 19 kap. 2, 3 eller 4 §.
10 kap 2 §	22.20		5	C	Anläggning med tillverkning av metallklichéer.
10 kap 3 §	22.30		8	B	Anläggning med utsläpp av processavloppsvatten där mer än 50 000 kvadratmeter fotografiskt material i form av film eller papperskopior framkallas per kalenderår.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
10 kap 4 §	22.40			C	Anläggning 1. utan utsläpp av processavloppsvatten där mer än 50 000 kvadratmeter fotografiskt material i form av film eller papperskopior framkallas per kalenderår, eller 2. med utsläpp av processavloppsvatten där mer än 5 000 kvadratmeter fotografiskt material i form av film eller papperskopior framkallas per kalenderår, om verksamheten inte är tillståndspliktig enligt 3 §.
	22.40-1		3		- Utan utsläpp av processavloppsvatten där mer än 50 000 kvadratmeter framkallas per kalenderår.
	22.40-2		6		- Med utsläpp av processavloppsvatten där mer än 15 000 kvadratmeter men högst 50 000 kvadratmeter framkallas per kalenderår.
	22.40-3		4		- Med utsläpp av processavloppsvatten där mer än 5 000 kvadratmeter men högst 15 000 kvadratmeter framkallas per kalenderår.
	22.4001		2	U	Anläggning utan utsläpp av processavloppsvatten där mer än 15 000 kvadratmeter men högst 50 000 kvadratmeter fotografiskt material i form av film eller papperskopior framkallas per kalenderår.
	22.4002		1	U	Anläggning utan utsläpp av processavloppsvatten där mer än 5 000 kvadratmeter men högst 15 000 kvadratmeter fotografiskt material i form av film eller papperskopior framkallas per kalenderår.
	22.4003		1	U	Anläggning utan utsläpp av processavloppsvatten där högst 5 000 kvadratmeter fotografiskt material i form av film eller papperskopior framkallas per kalenderår.
	22.4004		2	U	Anläggning med utsläpp av processavloppsvatten där mer än 1 000 kvadratmeter men högst 5 000 kvadratmeter fotografiskt material i form av film eller papperskopior framkallas per kalenderår, om verksamheten inte är tillståndspliktig enligt 22.30.
	22.4005		1	U	Anläggning med utsläpp av processavloppsvatten där högst 1 000 kvadratmeter fotografiskt material i form av film eller papperskopior framkallas per kalenderår.
					STENKOLSPRODUKTER, RAFFINERADE PETROLEUMPRODUKTER OCH KÄRNBRÄNSLE
11 kap 1 §	23.05		25	A	Anläggning för överföring av bituminös skiffer till gas- eller vätskeform.
11 kap 2 §	23.10-i	1.3, 1.4a, 6.8	19	A	Anläggning för tillverkning av koks.
11 kap 3 §	23.11-i		25	A	Anläggning för förgasning eller förvätskning av kol.
11 kap 4 §	23.12-i		28	A	Anläggning för framställning av kol (hårt kol).
11 kap 5 §	23.13		28	A	Anläggning för tillverkning av grafit som inte är tillståndspliktig enligt 17 kap 4 §.
11 kap 6 §	23.20		19	B	Anläggning för tillverkning av produkter ur kol, om verksamheten inte är tillståndspliktig enligt 2, 3, 4 eller 5 § eller 17 kap. 4 §.
11 kap 7 §	23.30-i	1,2		A	Anläggning för raffinering av mineralolja eller gas.
	23.30-i1		32		- Mer än 500 000 ton per kalenderår.
	23.30-i2		28		- Högst 500 000 ton per kalenderår.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
11 kap 8 §	23.40		16	A	Anläggning för 1. uppberedning av bestrålat kärnbränsle, 2. framställning eller anrikning av kärnbränsle, eller 3. behandling, lagring eller slutförvaring av bestrålat kärnbränsle.
11 kap 9 §	23.50		16	A	Behandling eller lagring av obestrålat kärnbränsle.
					KEMISKA PRODUKTER
					Organiska kemikalier
12 kap 1 §	24.11-i		26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton enkla kolväten per kalenderår.
12 kap 2 §	24.02-i		21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton enkla kolväten per kalenderår.
12 kap 3 §	24.03-i		26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton syrenehållande organiska föreningar per kalenderår.
12 kap 4 §	24.04-i		21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton syrenehållande organiska föreningar per kalenderår.
12 kap 5 §	24.05-i		26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton svavelnehållande organiska föreningar per kalenderår.
12 kap 6 §	24.06-i		21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton svavelnehållande organiska föreningar per kalenderår.
12 kap 7 §	24.07-i		26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton kväveinhållande organiska föreningar per kalenderår.
12 kap 8 §	24.08-i		21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton kväveinhållande organiska föreningar per kalenderår.
12 kap 9 §	24.09-i		26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton fosforinhållande organiska föreningar per kalenderår.
12 kap 10 §	24.10-i		21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton fosforinhållande organiska föreningar per kalenderår.
12 kap 11 §	24.11-i		26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton halogenerade kolväten per kalenderår.
12 kap 12 §	24.12-i		21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton halogenerade kolväten per kalenderår.
12 kap 13 §	24.13-i		26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton metallorganiska föreningar per kalenderår.
12 kap 14 §	24.14-i		21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton metallorganiska föreningar per kalenderår.
12 kap 15 §	24.15-i		26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton plaster per kalenderår.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
12 kap 16 §	24.16-i		21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton plaster per kalenderår.
12 kap 17 §	24.17-i		26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton syntetgummi per kalenderår.
12 kap 18 §	24.18-i		21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton syntetgummi per kalenderår.
12 kap 19 §	24.19-i		26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton färgämnen eller pigment per kalenderår.
12 kap 20 §	24.20-i		21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton färgämnen eller pigment per kalenderår.
12 kap 21 §	24.21-i		26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton ytaktiva ämnen eller tensider per kalenderår.
12 kap 22 §	24.22-i		21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton ytaktiva ämnen eller tensider per kalenderår.
					Oorganiska kemikalier
12 kap 23 §	24.23-i		30	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton gaser per kalenderår.
12 kap 24 §	24.24-i		21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton gaser per kalenderår.
12 kap 25 §	24.25-i		26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton syror per kalenderår.
12 kap 26 §	24.26-i		21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton syror per kalenderår.
12 kap 27 §	24.27-i		26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton baser per kalenderår.
12 kap 28 §	24.28-i		21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton baser per kalenderår.
12 kap 29 §	24.29-i		26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton salter per kalenderår.
12 kap 30 §	24.30-i		21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton salter per kalenderår.
12 kap 31 §	24.31-i		26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 20 000 ton icke-metaller, metalloxider eller andra oorganiska föreningar per kalenderår.
12 kap 32 §	24.32-i		21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton icke-metaller, metalloxider eller andra oorganiska föreningar per kalenderår.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
					Gödselmedel
12 kap 33 §	24.33-i		30	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala per kalenderår tillverka mer än 20 000 ton enkla eller sammansatta gödselmedel baserade på fosfor, kväve eller kalium.
12 kap 34 §	24.34-i		21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala per kalenderår tillverka högst 20 000 ton enkla eller sammansatta gödselmedel baserade på fosfor, kväve eller kalium.
					Växtskyddsmedel och biocider
12 kap 35 §	24.35-i		30	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 1 000 ton växtskyddsmedel eller biocider per kalenderår.
12 kap 36 §	24.36-i		21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 1 000 ton växtskyddsmedel eller biocider per kalenderår.
12 kap 37 §	24.37		26	B	Anläggning för tillverkning i industriell skala av biotekniska organismer för bekämpningsändamål.
					Läkemedel
12 kap 38 §	24.38-i		26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 1 000 ton läkemedel, även mellanprodukter, per kalenderår.
12 kap 39 §	24.39-i		21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 1 000 ton läkemedel, även mellanprodukter, per kalenderår.
12 kap 40 §	24.40			C	Anläggning för att genom endast fysikaliska processer tillverka läkemedel (farmaceutisk tillverkning). Anmälningssplikten gäller inte apotek eller sjuk-hus eller om verksamheten är tillståndspliktig enligt 19 kap 3 §.
	24.40-1		11		- Mer än 100 ton kalenderår.
	24.40-2		8		- Mer än 10 ton men högst 100 ton per kalenderår.
	24.40-3		6		- Mer än 500 kg men högst 10 ton per kalenderår.
	24.40.4		3		- Högst 500 kg per kalenderår.
12 kap 41 §	24.41		8	C	Anläggning för behandling av mellanprodukter. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillstånds- eller anmälningsspliktig enligt någon av 1–40 eller 42–47
					Sprängämnen
12 kap 42 §	24.42-i		26	A	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka mer än 1 000 ton sprängämnen per kalenderår.
12 kap 43 §	24.43-i		21	B	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 1 000 ton sprängämnen per kalenderår.
					Annan kemisk tillverkning
12 kap 44 §	24.44		8	C	Anläggning för att genom kemiska eller biologiska reaktioner yrkesmässigt tillverka organiska eller oorganiska ämnen, i försöks-, pilot- eller laboratorieskala eller annan icke industriell skala.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
12 kap 45 §	24.45			B	<p>Anläggning för att genom endast fysikaliska processer i industriell skala tillverka</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. gas- eller vätskeformiga kemiska produkter, 2. läkemedelssubstanser genom extraktion ur biologiskt material, 3. sprängämnen, 4. pyrotekniska artiklar, eller 5. ammunition. <p>Tillståndsplikten gäller inte</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tillverkning av mindre än 100 ton per kalenderår, om det i verksamheten inte används eller tillverkas någon kemisk produkt som <ol style="list-style-type: none"> a) enligt föreskrifter som har meddelats av Kemikalieinspektionen är klassificerad eller upp-fyller kriterierna för att klassificeras med de riskfraser som ingår i faroklasserna "mycket giftig", "giftig", "frätande", "cancerframkallande", "mutagen", "reproduktionstoxisk" eller "miljöfarlig", eller b) enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 uppfyller kriterierna för att klassificeras i faroklasserna "akut toxicitet kategori 1", "akut toxicitet kategori 2", "akut toxicitet kategori 3", "specifik organtoxicitet enstaka exponering kategori 1", "specifik organtoxicitet upprepad exponering kategori 1", "frätande på huden kategori 1A", "frätande på huden kategori 1B", "frätande på huden kategori 1C", "cancerogenitet kategori 1A", "cancerogenitet kategori 1B", "cancerogenitet kategori 2", "mutagenitet i könsceller kategori 1A", "mutagenitet i könsceller kategori 1B", "mutagenitet i könsceller kategori 2", "reproduktionstoxicitet kategori 1A", "reproduktionstoxicitet kategori 1B", "reproduktionstoxicitet kategori 2", "farligt för vattenmiljön kategori akut 1", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 1", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 2", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 3", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 4" eller "farligt för ozonskiktet", 2. tillverkning av färg eller lack, om tillverkningen uppgår till högst 1 000 ton per kalenderår, 3. tillverkning av rengöringsmedel eller kropps-vårds-, kosmetik- eller hygienprodukter, om tillverkningen uppgår till högst 2 000 ton per kalenderår, 4. tillverkning av gasformiga kemiska produkter genom destillation, eller 5. om verksamheten är tillståndspliktig enligt 19 kap.
	24.45-1		10		-verksamheten avser gas- eller vätskeformiga kemiska produkter
	24.45-2		16		-verksamheten avser läkemedelssubstanser
	24.45-3		10		-verksamheten avser sprängämnen
	24.45-4		10		-verksamheten avser pyrotekniska artiklar
	24.45-5		6		-verksamheten avser ammunition

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning	
12 kap 46 §	24.46			C	Anläggning för att genom endast fysikaliska processer i industriell skala tillverka 1. naturläkemedel genom extraktion ur biologiskt material, 2. mer än 10 ton färg eller lack per kalenderår, om verksamheten inte är tillståndspliktig enligt 45 §, 3. mer än 10 ton rengöringsmedel eller kroppsvårds-, kosmetik- eller hygienprodukter per kalenderår, om verksamheten inte är tillståndspliktig enligt 45 §, 4. mer än 5 000 ton gasformiga kemiska produkter per kalenderår, om tillverkningen sker genom destillation, eller 5. andra kemiska produkter, om verksamheten inte är tillståndspliktig enligt 45 §. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 19 kap. 3 §.	
	24.46-1		9		- Mer än 10 ton färg eller lack per kalenderår, eller mer än 5 000 ton gasformiga kemiska produkter per kalenderår genom destillation, eller tillverkning av andra kemiska produkter.	
	24.46-2 24.46-3		8 6		- Naturläkemedel genom extraktion ur biologiskt material. - Mer än 1 000 ton men högst 2 000 ton rengöringsmedel eller kroppsvårds-, kosmetik- eller hygienprodukter per kalenderår.	
	24.46-4		5		- Mer än 10 ton men högst 1 000 ton rengöringsmedel eller kroppsvårds-, kosmetik- eller hygienprodukter per kalenderår.	
	24.4601			4	U	Anläggning för att genom endast fysikaliska processer i industriell skala tillverka högst 10 ton färg eller lack per kalenderår.
	24.4602			2	U	Anläggning för att genom endast fysikaliska processer i industriell skala tillverka högst 10 ton rengöringsmedel eller kroppsvårds-, kosmetik- eller hygienprodukter per kalenderår.
	24.4603			4	U	Anläggning för att genom endast fysikaliska processer i industriell skala tillverka högst 5 000 ton gasformiga kemiska produkter per kalenderår, om tillverkningen sker genom destillation.
12 kap 47 §	24.47		8	C	Anläggning för att genom endast fysikaliska processer, i försöks-, pilot- eller laboratorieskala eller annan icke industriell skala, yrkesmässigt tillverka 1. sprängämnen, 2. pyrotekniska artiklar, 3. ammunition, 4. mer än 10 ton färg eller lack per kalenderår, 5. mer än 10 ton rengöringsmedel eller kroppsvårds-, kosmetik- eller hygienprodukter per kalenderår, eller 6. andra kemiska produkter.	
	24.4701			4	U	Anläggning för att genom endast fysikaliska processer, i försöks-, pilot- eller laboratorieskala eller annan icke industriell skala, yrkesmässigt tillverka 1. högst 10 ton färg eller lack per kalenderår, eller 2. högst 10 ton rengöringsmedel eller kroppsvårds-, kosmetik eller hygienprodukter per kalenderår.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
					GUMMI OCH PLASTVAROR
13 kap 1 §	25.10			B	Anläggning för att genom vulkning tillverka gummivaror, om produktionen baseras på mer än 2 000 ton ovulkad gummiblandning per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 19 kap. 3 §.
	25.10-1		16		- Mer än 10 000 ton ovulkad gummiblandning per kalenderår.
	25.10-2		12		- Mer än 2 000 ton men högst 10 000 ton ovulkad gummiblandning per kalenderår.
13 kap 2 §	25.11			C	Anläggning för att genom vulkning tillverka gummivaror, om produktionen baseras på mer än 1 ton ovulkad gummiblandning per kalenderår. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt 1 § eller 19 kap. 3 eller 4 §.
	25.11-1		10		- Mer än 500 ton men högst 2 000 ton ovulkad gummiblandning per kalenderår.
	25.11-2		8		- Mer än 100 ton men högst 500 ton ovulkad gummiblandning per kalenderår.
	25.11-3		6		- Mer än 50 ton men högst 100 ton ovulkad gummiblandning per kalenderår.
	25.11-4		4		- Mer än 1 ton men högst 50 ton ovulkad gummiblandning per kalenderår.
	25.1101		1	U	Anläggning för att genom vulkning tillverka gummivaror, om produktionen baseras på högst 1 ton ovulkad gummiblandning per kalenderår.
13 kap 3 §	25.20			B	Anläggning för att genom ytterligare polymerisation tillverka produkter av 1. polyuretan utan användning av toluendiisocyanat, om produktionen baseras på mer än 200 ton plastråvara per kalenderår, 2. polyuretan med användning av toluendiisocyanat, om produktionen baseras på mer än 20 ton plastråvara per kalenderår, eller 3. annan plast, om produktionen baseras på mer än 20 ton plastråvara per kalenderår.
	25.20-1		9		- Polyuretan utan användning av toluendiisocyanat, om produktionen baseras på mer än 200 ton plastråvara per kalenderår.
	25.20-2		10		- Polyuretan med användning av toluendiisocyanat, om produktionen baseras på mer än 500 ton plastråvara per kalenderår, eller annan plast om produktionen baseras på mer än 500 ton plastråvara per kalenderår.
	25.20-3		8		- Polyuretan med användning av toluendiisocyanat, om produktionen baseras på mer än 20 ton men högst 500 ton plastråvara per kalenderår, eller annan plast om produktionen baseras på mer än 20 ton men högst 500 ton plastråvara per kalenderår.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
13 kap 4 §	25.30		6	C	Anläggning för att genom ytterligare polymerisation tillverka produkter av plast, om 1. produktionen baseras på mer än 1 ton plastråvara per kalenderår, och 2. verksamheten inte är tillståndspliktig enligt 3 §.
	25.3001		1	U	Anläggning för att genom ytterligare polymerisation tillverka produkter av plast, om produktionen baseras på högst 1 ton plastråvara per kalenderår.
13 kap 5 §	25.40		8	B	Anläggning för flamlaminering med plast.
13 kap 6 §	25.50			C	Anläggning där produktionen baseras på mer än 1 ton plastråvara per kalenderår och inte omfattar ytterligare polymerisation, för 1. tillverkning av produkter av plast förutom endast mekanisk montering eller mekanisk bearbetning, eller 2. beläggning eller kalandrering med plast. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig eller anmälningsspliktig enligt 19 kap. 3 eller 4 §.
	25.50-1		7		- Mer än 200 ton plastråvara per kalenderår.
	25.50-2		4		- Mer än 20 ton men högst 200 ton plastråvara per kalenderår.
	25.50-3		3		- Mer än 1 ton men högst 20 ton plastråvara per kalenderår.
	25.50-4		9		- Mer än 20 ton plastråvara per kalenderår för beläggning eller kalandrering med plast.
	25.50-5		7		- Mer än 10 ton men högst 20 ton plastråvara per kalenderår för beläggning eller kalandrering med plast.
	25.50-6		5		- Mer än 5 ton men högst 10 ton plastråvara per kalenderår för beläggning eller kalandrering med plast.
	25.50-7		4		- Mer än 3 ton men högst 5 ton plastråvara per kalenderår för beläggning eller kalandrering med plast.
	25.50-8		3		- Mer än 1 ton men högst 3 ton plastråvara per kalenderår för beläggning eller kalandrering med plast.
	25.5001		1	U	Anläggning där produktionen baseras på högst 1 ton plastråvara per kalenderår och inte omfattar ytterligare polymerisation, för tillverkning av produkter av plast förutom endast mekanisk montering eller mekanisk bearbetning.
	25.5002		1	U	Anläggning där produktionen baseras på högst 1 ton plastråvara per kalenderår och inte omfattar ytterligare polymerisation, för beläggning eller kalandrering med plast.
					MINERALISKA PRODUKTER
					Glas, glasvaror och keramiska produkter
14 kap 1 §	26.05-i		14	B	Anläggning för tillverkning av glas inklusive glasfiber med smältning av mer än 20 ton per dygn eller mer än 5 000 ton per kalenderår.
14 kap 2 §	26.10-i		14	B	Anläggning för smältning av mineraler, inklusive tillverkning av mineralull, med smältning av mer än 20 ton per dygn eller mer än 5 000 ton per kalenderår.
	26.1001		5	U	Anläggning för tillverkning av varor av glasfiber.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
14 kap 3 §	26.20			B	Anläggning för tillverkning av glas eller glasvaror som omfattar blandning av glasråvaror (mäng), smältning eller syrabehandling av glas, om verksamheten innebär att 1. mer än 5 ton glasråvaror med tillsats av bly- eller arsenikföreningar förbrukas per kalenderår, eller 2. mer än 500 ton andra glasråvaror förbrukas per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 1 eller 2 §.
	26.20-1		11		- Mer än 1 000 ton glasråvaror med tillsats av bly- eller arsenikföreningar förbrukas per kalenderår.
	26.20-2		8		- Mer än 5 ton men högst 1 000 ton glasråvaror med tillsats av bly- eller arsenikföreningar förbrukas per kalenderår.
	26.20-3		11		- Mer än 2 000 ton andra glasråvaror (än sådana med tillsats av bly- eller arsenikföreningar) förbrukas per kalenderår.
	26.20-4		8		- Mer än 500 ton men högst 2 000 ton andra glasråvaror (än sådana med tillsats av bly- eller arsenikföreningar) förbrukas per kalenderår.
14 kap 4 §	26.30		5	C	Anläggning för tillverkning av glas eller glasvaror som omfattar blandning av glasråvaror (mäng), smältning eller syrabehandling av glas, om verksamheten innebär att 1. mer än 500 kilogram glasråvaror med tillsats av bly- eller arsenikföreningar förbrukas per kalenderår, eller 2. mer än 5 ton andra glasråvaror förbrukas per kalenderår. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 1, 2 eller 3 §.
	26.3001		2	U	Anläggning för tillverkning av glas eller glasvaror som omfattar blandning av glasråvaror (mäng), smältning eller syrabehandling av glas, om verksamheten innebär att 1. högst 500 kilogram glasråvaror med tillsats av bly- eller arsenikföreningar förbrukas per kalenderår, eller 2. högst 5 ton andra glasråvaror förbrukas per kalenderår.
14 kap 5 §	26.40		8	C	Anläggning för tillverkning av glasfiber. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 1 §.
14 kap 6 §	26.50-i	3,5	11	B	Anläggning för att tillverka keramiska produkter genom bränning, särskilt takpannor, tegel, elfast sten, kakel, stengods eller porslin, med en 1. produktion av mer än 75 ton per dygn eller mer än 18 750 ton per kalenderår, eller 2. ugnskapacitet på mer än fyra kubikmeter och med en satsningsdensitet på mer än 300 kilogram per kubikmeter.
14 kap 7 §	26.51		11	B	Anläggning för att genom bränning tillverka mer än 50 ton keramiska produkter per kalenderår, om glasyr med tillsats av tungmetaller används.
	26.5101		3	U	Anläggning för att genom bränning tillverka högst 50 ton keramiska produkter per kalenderår, om glasyr med tillsats av tungmetaller används.
14 kap 8 §	26.60		9	C	Anläggning för tillverkning av mer än 100 ton keramiska produkter per kalenderår Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 6 eller 7 §.
	26.6001		2	U	Anläggning för tillverkning av högst 100 ton keramiska produkter per kalenderår.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
					Cement, betong, kalk, krita och gips
14 kap 9 §	26.70-i	3.1a	27	A	Anläggning för att 1. i roterugn tillverka mer än 500 ton per dygn eller mer än 125 000 ton cement per kalenderår, eller 2. i annan ugn tillverka mer än 50 ton per dygn eller mer än 12 500 ton cement per kalenderår.
	26.7001		4	U	Anläggning för att 1. i roterugn tillverka högst 125 000 ton cement per kalenderår, eller 2. i annan ugn tillverka högst 12 500 ton cement per kalenderår.
14 kap 10 §	26.80		27	B	Anläggning för tillverkning av cement. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 9 §.
14 kap 11 §	26.90-i	3.1b	10	B	Anläggning för tillverkning i ugn av mer än 50 ton kalk per dygn eller mer än 12 500 ton kalk per kalenderår.
14 kap 12 §	26.100		8	C	Anläggning för tillverkning av mer än 5 ton kalk, krita eller kalkprodukter per kalenderår. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 9, 10 eller 11 §.
	26.10001		3	U	Anläggning för tillverkning av kalk, krita eller kalkprodukter för en produktion på högst 5 ton per kalenderår.
14 kap 13 §	26.110		6	C	Anläggning för tillverkning av mer än 500 ton 1. betong eller lättbetong per kalenderår, eller 2. varor av betong, lättbetong eller cement per kalenderår.
	26.11001		3	U	Anläggning för tillverkning av högst 500 ton 1. betong eller lättbetong per kalenderår, eller 2. varor av betong, lättbetong eller cement per kalenderår.
14 kap 14 §	26.120		9	C	Anläggning för tillverkning av mer än 500 ton varor av gips per kalenderår.
	26.12001		3	U	Anläggning för tillverkning av högst 500 ton varor av gips per kalenderår.
					Andra mineraliska produkter
14 kap 15 §	26.130-i	3,2	15	B	Anläggning för tillverkning av asbest eller av asbestbaserade produkter.
14 kap 16 §	26.140		15	B	Anläggning för behandling eller omvandling av asbest. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 15 § eller 4 kap. 16 §.
14 kap 17 §	26.150			C	Asfaltverk eller oljegrusverk 1. som ställs upp inom område med detaljplan eller områdesbestämmelser, eller 2. som ställs upp utanför område med detaljplan eller områdesbestämmelser i mer än 90 kalenderdagar under en tolv månadersperiod.
	26.150-1 26.150-2		8 7		- Inom område med detaljplan eller områdesbestämmelser. - Utanför område med detaljplan eller områdesbestämmelser i mer än 90 kalenderdagar under en tolv månadersperiod.
	26.15001		1	U	Asfaltverk eller oljegrusverk som ställs upp utanför område med detaljplan eller områdesbestämmelser i högst 90 kalenderdagar under en tolv månadersperiod.
14 kap 18 §	26.160		5	C	Anläggning för tillverkning av varor av asfalt.
14 kap 19 §	26.170-i		10	B	Anläggning för tillverkning i ugn av mer än 50 ton per dygn eller mer än 12 500 ton magnesiumoxid per kalenderår.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
	26.17001		5	U	Anläggning för tillverkning i ugn av högst 12 500 ton magnesiumoxid per kalenderår.
14 kap 20 §	26.180		7	C	Anläggning för tillverkning av konstgjorda mineralfiber. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillstånds- eller anmälningsspliktig enligt någon annan bestämmelse i denna förordning.
					STÅL OCH METALL
15 kap 1 §	27.10-i	2,2		A	Anläggning för att producera järn eller stål (primär eller sekundär produktion), med eller utan utrustning för kontinuerlig gjutning, om produktionen är mer än 2,5 ton per timme eller mer än 21 900 ton per kalenderår.
	27.10-i1		29		- Om produktionen överstiger 1 000 000 ton per kalenderår.
	27.10-i2		24		- Om produktionen överstiger 100 000 ton men inte 1 000 000 ton per kalenderår.
	27.10-i3		16		- om produktionen överstiger 21 900 ton men inte 100 000 ton per kalenderår.
	27.10-i4		14		- Anläggning med induktionsugnar ESR-anläggning, om produktionen överstiger 21 900 ton per kalenderår.
15 kap 2 §	27.20			A	Anläggning för att 1. producera järn eller stål (primär eller sekundär produktion), eller 2. behandla järnbaserade metaller genom varm-valsning. Tillståndssplikten gäller inte om verksamheten är tillståndsspliktig enligt 1 eller 3 §.
	27.20-1		18		- Mer än 50 000 ton men högst 120 000 ton per kalenderår.
	27.20-2		16		- Högst 50 000 ton per kalenderår.
15 kap 3 §	27.25-i	2.3a-c		A	Anläggning för att behandla järnbaserade metaller genom varmvalsning av mer än 20 ton råstål per timme eller mer än 175 200 ton råstål per kalenderår.
	27.30-i1		26		- Varmvalsning av mer än 500 000 ton råstål per kalenderår
	27.30-i2		20		- Varmvalsning av mer än 175 200 ton men högst 500 000 ton råstål per kalenderår.
15 kap 4 §	27.26-i		20	A	Anläggning för att behandla järnbaserade metaller genom hammarsmide, om slagenergin per hammare är mer än 50 kilojoule och den använda värmeeffekten är mer än 20 megawatt.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
15 kap 5 §	27.27-i			A	Anläggning för att behandla järnbaserade metaller genom att anbringa skyddsbeläggningar av smält metall med en inmatning av mer än 2 ton råstål per timme eller mer än 17 500 ton råstål per kalenderår.
	27.27-i1		16		- Anbringande av skyddsbeläggningar av smält metall med en inmatning som överstiger 17 500 ton råstål per kalenderår och varmförzinkning med en förbrukning av mer än 10 000 ton zink per kalenderår.
	27.27-i2		14		- Anbringande av skyddsbeläggningar av smält metall med en inmatning som överstiger 17 500 ton råstål per kalenderår och varmförzinkning med en förbrukning av mer än 1 000 ton men högst 10 000 ton zink per kalenderår.
	27.27-i3		10		- Anbringande av skyddsbeläggningar av smält metall med en inmatning som överstiger 17 500 ton råstål per kalenderår och varmförzinkning med en förbrukning av mer än 100 ton men högst 1 000 ton zink per kalenderår.
	27.27-i4		7		- Anbringande av skyddsbeläggningar av smält metall med en inmatning som överstiger 17 500 ton råstål per kalenderår och varmförzinkning med en förbrukning av högst 100 ton zink per kalenderår.
	27.27-i5		16		- Annat anbringande av skyddsbeläggningar av smält metall med en inmatning som överstiger 17 500 ton råstål per kalenderår och med utsläpp av mer än 10 000 m ³ process- eller sköljvatten.
	27.27-i6		14		- Annat anbringande av skyddsbeläggningar av smält metall med en inmatning som överstiger 17 500 ton råstål per kalenderår och med utsläpp av mer än 1 000 m ³ men högst 10 000 m ³ process- eller sköljvatten.
	27.27-i7		10		- Annat anbringande av skyddsbeläggningar av smält metall med en inmatning som överstiger 17 500 ton råstål per kalenderår och med utsläpp av mer än 100 m ³ men högst 1 000 m ³ process- eller sköljvatten.
	27.27-i8		7		- Annat anbringande av skyddsbeläggningar av smält metall med en inmatning som överstiger 17 500 ton råstål per kalenderår och med utsläpp av högst 100 m ³ process- eller sköljvatten.
15 kap 6 §	27.31		12	A	Anläggning för att behandla järnbaserade metaller genom kallvalsning av mer än 100 000 ton stål per kalenderår.
15 kap 7 §	27.32			B	Anläggning för att behandla järnbaserade metaller genom kallvalsning av högst 100 000 ton stål per kalenderår.
	27.32-1		13		- Mer än 20 000 ton men högst 100 000 ton per kalenderår.
	27.32-2		10		- Högst 20 000 ton per kalenderår.
15 kap 8 §	27.40-i	2,4		B	Anläggning för att gjuta järn eller stål, om produktion är mer än 20 ton per dygn eller mer än 5 000 ton per kalenderår.
	27.40-i1		12		- Mer än 10 000 ton järn eller stål per kalenderår där form- eller gjutsand används.
	27.40-i2		11		- Mer än 5 000 ton men högst 10 000 ton järn eller stål per kalenderår där form- eller gjutsand används.
	27.40-i3		9		- Mer än 10 000 ton järn eller stål per kalenderår där inte form- eller gjutsand används.
	27.40-i4		7		- Mer än 5 000 ton men högst 10 000 ton järn eller stål per kalenderår där inte form- eller gjutsand används.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
15 kap 9 §	27.50			B	Anläggning för att gjuta järn, stål, aluminium, zink eller magnesium, om produktionen är mer än 500 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 8 eller 14 §.
	27.50-1		9		- 1. mer än 1000 ton men högst 5 000 ton järn eller stål per kalenderår, eller 2. mer än 1000 ton men högst 5 000 ton aluminium, zink eller magnesium per kalenderår.
	27.50-2		8		- 1. mer än 500 ton men högst 1 000 ton järn eller stål per kalenderår, eller 2. mer än 500 ton men högst 1 000 ton aluminium, zink eller magnesium per kalenderår.
	27.50-3		7		- 1. mer än 1000 ton men högst 5 000 ton järn eller stål per kalenderår, eller 2. mer än 1 000 ton men högst 5 000 ton aluminium, zink eller magnesium per kalenderår.
	27.50-4		7		- 1. mer än 500 ton men högst 1 000 ton järn eller stål per kalenderår, eller 2. mer än 500 ton men högst 1 000 ton aluminium, zink eller magnesium per kalenderår.
15 kap 10 §	27.60		3	C	Anläggning för att gjuta järn, stål, aluminium, zink eller magnesium, om produktionen är mer än 10 ton per kalenderår. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 8, 9 eller 14 §.
	27.6001		1	U	Anläggning för att gjuta järn, stål, aluminium, zink eller magnesium, om produktionen är högst 10 ton per kalenderår.
15 kap 11 §	27.70i	2.5a		A	Anläggning för att av malm, koncentrat eller sekundärt råmaterial producera mer än 1 000 ton icke-järnmetall per kalenderår, om produktionen sker genom metallurgiska, kemiska eller elektrolytiska processer. Tillståndsplikten gäller inte gjuterier.
	27.70-i1		26		- Av malm eller koncentrat producera mer än 80 000 ton icke-järnmetall per kalenderår.
	27.70-i2		18		- Av malm eller koncentrat producera mer än 20 000 ton men högst 80 000 ton icke-järnmetall per kalenderår.
	27.70-i3		11		- Av malm eller koncentrat producera mer än 3 000 ton men högst 20 000 ton icke-järnmetall per kalenderår.
	27.70-i4		10		- Av malm eller koncentrat producera mer än 1 000 ton men högst 3000 ton icke-järnmetall per kalenderår.
	27.70-i5		24		- Av sekundärt råmaterial (skrot m.m.) producera mer än 80 000 ton icke-järnmetall per kalenderår.
	27.70-i6		14		- Av sekundärt råmaterial (skrot m.m.) producera mer än 20 000 ton men högst 80 000 ton icke-järnmetall per kalenderår.
	27.70-i7		11		- Av sekundärt råmaterial (skrot m.m.) producera mer än 3 000 ton men högst 20 000 ton icke-järnmetall per kalenderår.
	27.70-i8		10		- Av sekundärt råmaterial (skrot m.m.) producera mer än 1 000 ton men högst 3 000 ton icke-järnmetall per kalenderår.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
15 kap 12 §	27.80-i	2.5a	9	B	Anläggning för att av malm, koncentrat eller sekundärt råmaterial producera högst 1 000 ton icke-järnmetall per kalenderår, om produktionen sker genom metallurgiska, kemiska eller elektrolytiska processer. Tillståndsplikten gäller inte gjuterier.
15 kap 13 §	27.100-i 27.100-i1 27.100-i2 27.100-i3	2.5b	27 23 18	A	I gjuteri eller annan anläggning smälta eller legera icke-järnmetaller, oavsett om metallerna är återvinningsprodukter eller inte, om produktion av bly eller kadmium är mer än 4 ton per dygn eller mer än 1 000 ton per kalenderår. - Mer än 50 000 ton bly eller kadmium per kalenderår. - Mer än 10 000 ton men högst 50 000 ton bly eller kadmium per kalenderår. - Mer än 1 000 ton men högst 10 000 ton bly eller kadmium per kalenderår.
	27.10001		4	U	I gjuteri eller annan anläggning smälta eller legera icke-järnmetaller, oavsett om metallerna är återvinningsprodukter eller inte, om produktion av bly eller kadmium är högst 1 000 ton per kalenderår.
15 kap 14 §	27.101-i 27.101-i1 27.101-i2	2.5b	21 19	B	I gjuteri eller annan anläggning smälta eller legera icke-järnmetaller, oavsett om metallerna är återvinningsprodukter eller inte, om produktion är mer än 20 ton per dygn eller mer än 5 000 ton per kalenderår. - Mer än 20 000 ton metaller per kalenderår. - Mer än 5000 ton men högst 20 000 metaller per kalenderår.
15 kap 15 §	27.110 27.110-1 27.110-2		11 9	B	Anläggning för att smälta eller legera icke-järnmetaller, oavsett om metallerna är återvinningsprodukter eller inte. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 13 eller 14 § eller endast avser gjuterier. - Mer än 1 000 ton men högst 5 000 ton icke-järnmetall eller återvinningsprodukter. - Högst 1 000 ton icke-järnmetall eller återvinningsprodukter.
15 kap 16 §	27.120 27.120-1 27.120-2 27.120-3 27.120-4		26 21 13 9	B	Anläggning för att yrkesmässig smälta eller raffinera icke-järnmetall ur annan råvara och genom andra processer än de som anges i 11–15 §§. Tillståndsplikten gäller inte gjuterier. - Mer än 80 000 ton per kalenderår. - Mer än 20 000 ton men högst 80 000 ton per kalenderår. - Mer än 3 000 ton men högst 20 000 ton per kalenderår. - Högst 3 000 ton per kalenderår.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
15 kap 17 §	27.130			B	Anläggning för att gjuta andra metaller än järn, stål, zink, aluminium och magnesium, om produktionen är mer än 50 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 13 eller 14 §.
	27.130-1		22		- Mer än 20 000 ton per kalenderår.
	27.130-2		14		- Mer än 10 000 ton men högst 20 000 ton per kalenderår.
	27.130-3		11		- Mer än 3 000 ton men högst 10 000 ton per kalenderår.
	27.130-4		9		- Mer än 1 000 ton men högst 3 000 ton per kalenderår.
	27.130-5 27.130-6		8 7		- Mer än 200 ton men högst 1 000 ton per kalenderår. - Mer än 50 ton men högst 200 ton per kalenderår.
15 kap 18 §	27.140		4	C	Anläggning för att gjuta andra metaller än järn, stål, aluminium, zink eller magnesium, om produktionen är mer än 1 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 13, 14 eller 17 §.
	27.14001		1	U	Anläggning för att gjuta andra metaller än järn, stål, zink, aluminium och magnesium, om produktionen är högst 1 ton per kalenderår.
					METALL- OCH PLASTYTBEHANDLING, AVFETTNING OCH FÄRGBORTTAGNING
16 kap 1 §	28.10-i			B	Anläggning för kemisk eller elektrolytisk ytbehandling av metall eller plast, om behandlingsbadet har en sammanlagd volym av mer än 30 kubikmeter.
	28.10-i1		13		- Verksamheten ger upphov till mer än 10 000 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.
	28.10-i2		11		- Verksamheten ger upphov till mer än 1 000 kubikmeter men högst 10 000 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.
	28.10-i3		8		- Verksamheten ger upphov till mer än 100 kubikmeter men högst 1 000 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.
	28.10-i4		7		- Verksamheten ger upphov till högst 100 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.
16 kap 2 §	28.20			B	Anläggning för kemisk eller elektrolytisk ytbehandling av metall eller plast, om 1. behandlingsbadet har en sammanlagd volym av mer än 1 kubikmeter men högst 30 kubikmeter, och 2. verksamheten ger upphov till mer än 10 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte betning med betpasta.
	28.20-1		12		- Verksamheten ger upphov till mer än 10 000 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.
	28.20-2		9		- Verksamheten ger upphov till mer än 1 000 kubikmeter men högst 10 000 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.
	28.20-3		7		- Verksamheten ger upphov till mer än 100 kubikmeter men högst 1 000 kubikmeter avlopps-vatten per kalenderår.
	28.20-4		7		- Verksamheten ger upphov till mer än 10 kubikmeter men högst 100 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
16 kap 3 §	28.25				Anläggning för kemisk eller elektrolytisk ytbehandling av metall eller plast. Anmälningssplikten gäller inte betning med bet-pasta eller om verksamheten är tillståndspliktig enligt 1 eller 2 §.
	28.25-1		4		- om verksamheten ger upphov till mer än 1 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.
	28.25-2		2		- om verksamheten ger upphov till högst 1 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.
16 kap 4 §	28.30			B	Anläggning för 1. beläggning med metall på annat sätt än genom kemisk eller elektrolytisk ytbehandling, om verksamheten ger upphov till mer än 10 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår, eller 2. våttrumling av annan metall än aluminium eller stål, om verksamheten ger upphov till mer än 10 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte beläggning med metall som sker med vakuummetod.
	28.30-1		12		- Mer än 10 000 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.
	28.30-2		9		- Mer än 1 000 kubikmeter men högst 10 000 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.
	28.30-3		8		- Mer än 100 kubikmeter men högst 1 000 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.
	28.30-4		7		- Mer än 10 kubikmeter men högst 100 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.
16 kap 5 §	28.40		4	C	Anläggning för annan beläggning med metall än genom kemisk eller elektrolytisk ytbehandling, om verksamheten ger upphov till mer än 1 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår. Anmälningssplikten gäller inte beläggning med metall som sker med vakuummetod eller om verksamheten är tillståndspliktig enligt 4 §.
	28.4001		1	U	Anläggning för 1. beläggning med metall på annat sätt än genom kemisk eller elektrolytisk ytbehandling, om verksamheten ger upphov till högst 1 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår, eller 2. våttrumling av annan metall än aluminium eller stål, om verksamheten ger upphov till högst 10 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
16 kap 6 §	28.50			B	Anläggning för termisk ytbehandling i form av varmdoppning eller termisk sprutning med en metallförbrukning av mer än 2 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 15 kap. 3 §.
	28.50-1		12		- Metallförbrukning av mer än 10 000 ton per kalenderår utan uppsamling och filter.
	28.50-2		9		- Metallförbrukning av mer än 1 000 ton men högst 10 000 ton per kalenderår utan uppsamling och filter.
	28.50-3		7		- Metallförbrukning av mer än 100 ton men högst 1 000 ton per kalenderår utan uppsamling och filter.
	28.50-4		5		- Metallförbrukning av mer än 2 ton men högst 100 ton per kalenderår utan uppsamling och filter.
	28.50-5		9		- Metallförbrukning av mer än 10 000 ton per kalenderår med uppsamling och filter.
	28.50-6		7		- Metallförbrukning av mer än 1 000 ton men högst 10 000 ton per kalenderår med uppsamling och filter.
	28.50-7		5		- Metallförbrukning av mer än 100 ton men högst 1 000 ton per kalenderår med uppsamling och filter.
	28.50-8		4		- Metallförbrukning av mer än 2 ton men högst 100 ton per kalenderår med uppsamling och filter.
16 kap 7 §	28.71		1	C	Blästra mer än 500 kvadratmeter yta. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är anmälningspliktig enligt 10 §.
	28.7101		1	U	Blästra högst 500 kvadratmeter yta.
16 kap 8 §	28.80		9	B	Anläggning för att med kemiska eller termiska metoder yrkesmässigt ta bort lack eller färg från mer än 50 ton metallgods per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 19 kap. 2 eller 3 §.
16 kap 9 §	28.90		7	C	Anläggning för att med kemiska eller termiska metoder yrkesmässigt ta bort lack eller färg. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 8 § eller 19 kap. 2 eller 3 §.
16 kap 10 §	28.95			C	Anläggning för 1. vattenbaserad avfettning som ger upphov till mer än 10 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår, om verksamheten inte är en fordonstvätt eller tillståndspliktig enligt 19 kap. 2, 3, 4 eller 6 §, 2. betning med mer än 50 kilogram betpasta per kalenderår, om verksamheten ger upphov till avloppsvatten, 3. blästring av mer än 500 kvadratmeter yta per kalenderår, 4. våttrumling av mer än 1 ton metaller per kalenderår eller härdning av mer än 1 ton gods per kalenderår, 5. termisk ytbehandling med en metallförbrukning av mer än 50 kilogram men högst 2 ton per kalenderår, eller 6. metallbeläggning med vakuummetod med en metallförbrukning av mer än 500 kilogram per kalenderår.
	28.95-1		6		- Anläggning för produktion som omfattas av mer än två punkter ovan.
	28.95-2		4		- Anläggning för produktion som omfattas av högst två punkter ovan.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
	28.9501		1	U	Anläggning, som omfattas av någon eller några av följande punkter, för 1. vattenbaserad avfettning som ger upphov till högst 10 kubikmeter avloppsvatten per kalenderår, om verksamheten inte är fordonstvätt eller tillståndspliktig enligt någon av beskrivningarna i 39.10-39.50, 2. betning med högst 50 kilogram betpasta per kalenderår, om verksamheten ger upphov till avloppsvatten, 3. blästring av högst 500 kvadratmeter yta per kalenderår, 4. våttrumling av högst 1 ton metaller per kalenderår eller härdning av högst 1 ton gods per kalenderår, 5. termisk ytbehandling med en metallförbrukning av högst 50 kilogram per kalenderår, eller 6. metallbeläggning med vakuummetod, om metallförbrukningen uppgår till högst 50 kilogram per kalenderår.
					ELEKTRISKA ARTIKLAR
17 kap 1 §	31.10		26	A	Anläggning för att tillverka batterier eller ackumulatörer som innehåller kadmium, bly eller kvicksilver.
17 kap 2 §	31.20		15	B	Anläggning för att tillverka batterier eller ackumulatörer som inte innehåller kadmium, bly eller kvicksilver.
17 kap 3 §	31.30		5	C	Anläggning för att tillverka eller repararera ljuskällor som innehåller kvicksilver.
17 kap 4 §	31.40-i	6,8	28	A	Anläggning för att tillverka grafitelektroder genom bränning eller grafitisering.
17 kap 5 §	31.50		28	A	Anläggning för att tillverka kol- eller grafitelektroder. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 4 §.
17 kap 6 §	31.60		7	C	Anläggning för att tillverka elektrisk tråd eller elektrisk kabel.
					METALLBEARBETNING
					Motorer, turbiner och reaktorer
18 kap 1 §	34.10		7	C	Anläggning för tillverkning av fler än 100 fordonsmotorer per kalenderår.
	34.1001		2	U	Anläggning för tillverkning av högst 100 fordonsmotorer per kalenderår.
18 kap 2 §	34.20		4	C	Provbänk för motorer, turbiner eller reaktorer.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
					Motorfordon
18 kap 3 §	34.30			B	Anläggning för tillverkning och sammansättning per kalenderår av 1. fler än 25 000 motorfordon med en totalvikt per fordon som uppgår till högst 3,5 ton, eller 2. fler än 1 000 motorfordon med en totalvikt per fordon som uppgår till mer än 3,5 ton.
	34.30-1		28		- Fler än 200 000 motorfordon med en totalvikt per fordon som uppgår till högst 3,5 ton.
	34.30-2		24		- Fler än 100 000 motorfordon men högst 200 000 motorfordon med en totalvikt per fordon som uppgår till högst 3,5 ton.
	34.30-3		20		- Fler än 50 000 motorfordon men högst 100 000 motorfordon med en totalvikt per fordon som uppgår till högst 3,5 ton.
	34.30-4		12		- Fler än 25 000 motorfordon men högst 50 000 motorfordon med en totalvikt per fordon som uppgår till högst 3,5 ton.
	34.30-5		24		- Fler än 20 000 motorfordon med en totalvikt per fordon som uppgår till mer än 3,5 ton.
	34.30-6		16		- Fler än 5 000 motorfordon men högst 20 000 motorfordon med en totalvikt per fordon som uppgår till mer än 3,5 ton.
	34.30-7		10		- Fler än 1 000 motorfordon men högst 5 000 motorfordon med en totalvikt per fordon som uppgår till mer än 3,5 ton.
18 kap 4 §	34.40		9	C	Anläggning för tillverkning och sammansättning per kalenderår av 1. fler än 100 motorfordon med en totalvikt per fordon som uppgår till högst 3,5 ton, eller 2. fler än 10 motorfordon med en totalvikt per fordon som uppgår till mer än 3,5 ton. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 3 §.
	34.4001		3	U	Anläggning för tillverkning och sammansättning per kalenderår av 1. högst 100 motorfordon med en totalvikt per fordon som uppgår till högst 3,5 ton, eller 2. högst 10 motorfordon med en totalvikt per fordon som uppgår till mer än 3,5 ton.
					Järnvägsutrustning och flygplan
18 kap 5 §	34.50		9	C	Anläggning för 1. tillverkning av järnvägsutrustning, 2. tillverkning av flygplan, eller 3. reparation av flygplan.
					Maskinell metallbearbetning
18 kap 6 §	34.60		22	A	Anläggning där det förekommer maskinell metallbearbetning med en tillverkningsyta (utom yta för endast montering) större än 100 000 kvadratmeter.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
18 kap 7 §	34.70			B	Anläggning där det förekommer maskinell metallbearbetning och där total tankvolym för skärvätskor, processoljor och hydrauloljor i metallbearbetningsmaskinerna är större än 20 kubikmeter, om verksamheten inte är tillståndspliktig enligt 3 eller 6 §. Med total tankvolym avses såväl volymen i ett fast centralt system för vätskor som volymen i lösa behållare som är kopplade antingen till metallbearbetningsmaskin eller till öppnade behållare som används för påfyllning av metallbearbetningsmaskin.
	34.70-1		16		- Total tankvolym för skärvätskor, processoljor och hydrauloljor i metallbearbetningsmaskinerna är större än 75 kubikmeter.
	34.70-2		14		- Total tankvolym för skärvätskor, processoljor och hydrauloljor i metallbearbetningsmaskinerna är större än 20 kubikmeter men högst 75 kubikmeter.
18 kap 8 §	34.80			C	Anläggning där det förekommer maskinell metallbearbetning och där total tankvolym för skärvätskor, processoljor och hydrauloljor i metallbearbetningsmaskinerna är större än 1 kubikmeter, om verksamheten inte är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9 eller 10§. Med total tankvolym avses det samma som i 7 § andra stycket.
	34.80-1		9		- Total tankvolym för skärvätskor, processoljor och hydrauloljor i metallbearbetningsmaskinerna är större än 10 kubikmeter men högst 20 kubikmeter.
	34.80-2		6		- Total tankvolym för skärvätskor, processoljor och hydrauloljor i metallbearbetningsmaskinerna är större än 5 kubikmeter men högst 10 kubikmeter.
	34.80-3		4		- Total tankvolym för skärvätskor, processoljor och hydrauloljor i metallbearbetningsmaskinerna är större än 1 kubikmeter men högst 5 kubikmeter.
	34.8001		1	U	Anläggning där det förekommer maskinell metallbearbetning och där total tankvolym för skärvätskor, processoljor och hydrauloljor i metallbearbetningsmaskinerna är högst 1 kubikmeter. Med total tankvolym avses det samma som i 7 § andra stycket.
					Gas- och oljeplattformar
18 kap 9 §	35.10		28	A	Byggande av en plattform som är avsedd att användas vid utvinning av olja eller gas inom havsområden, om verksamheten inte provas enligt 11 kap. miljöbalken.
	35.1001		18	U	Plattform för verkstad på vattnet när fråga är om förläggning nära kusten för montering, utrustning, ombyggnad, reparation, underhåll eller liknande åtgärd.
					Skeppsvarv
18 kap 10 §	35.20		4	C	Skeppsvarv.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
					FÖRBRUKNING AV ORGANISKA LÖSNINGSMEDEL
19 kap 2 §	39.10-i	6,7	19	B	Anläggning för att appretera, trycka, bstryka, avfetta, vattenskyddsimpregnera, limma, måla, rengöra, impregnera eller på annat sätt ytbehandla material, föremål eller produkter, om förbrukningen av organiska lösningsmedel är mer än 150 kilogram per timme eller mer än 200 ton per kalenderår.
19 kap 3 §	39.15			B	Anläggning där det per kalenderår förbrukas 1. mer än 5 ton halogenerade organiska lösningsmedel, 2. mer än totalt 25 ton organiska lösningsmedel, 3. mer än 50 ton organiska lösningsmedel i tillverkning av farmaceutiska produkter, eller 4. mer än 100 ton organiska lösningsmedel i tillverkning av lack, tryckfärg, lim eller andra belägningspreparat. Vid tillämpningen av första stycket ska inte sådana organiska lösningsmedel medräknas som omfattas av förordningen (2007:846) om fluorerade växthusgaser och ozonnedbrytande ämnen eller av föreskrifter som har meddelats med stöd av den förordningen. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 2 §. Tillståndsplikten enligt första stycket 2 gäller inte sjukhus.
	39.15-1		17		- 2. mer än totalt 200 ton organiska lösningsmedel,
	39.15-2		15		- 1. mer än 5 ton halogenerade organiska lösningsmedel, - 2. mer än totalt 50 ton men högst 200 ton organiska lösningsmedel.
	39.15-3		14		- 2. mer än totalt 25 ton men högst 50 ton organiska lösningsmedel,
	39.15-4		17		- 3. mer än 200 ton organiska lösningsmedel i tillverkning av farmaceutiska produkter
	39.15-5		15		- 3. mer än 50 ton men högst 200 ton organiska lösningsmedel i tillverkning av farmaceutiska produkter
	39.15-6		17		- 4. mer än 200 ton organiska lösningsmedel i tillverkning av lack, tryckfärg, lim eller andra belägningspreparat.
	39.15-7		15		- 4. mer än 100 ton men högst 200 ton organiska lösningsmedel i tillverkning av lack, tryckfärg, lim eller andra belägningspreparat.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
19 kap 4 §	39.30		5	C	<p>Anläggning där organiska lösningsmedel förbrukas per kalenderår med</p> <ol style="list-style-type: none"> mer än 1 ton i ytrenskning, om lösningsmedlet innehåller någon kemisk produkt, som <ol style="list-style-type: none"> enligt föreskrifter som har meddelats av Kemikalieinspektionen har klassificerats med riskfraserna "misstänks kunna ge cancer" (R40), "kan ge cancer" (R45), "kan ge ärftliga genetiska skador" (R46), "kan ge cancer vid inandning" (R49), "kan ge nedsatt fortplantningsförmåga" (R60) eller "kan ge fosterskador" (R61), eller enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 uppfyller kriterierna för att klassificeras i faroklasserna "cancerogenitet kategori 1A", "cancerogenitet kategori 1B", "cancerogenitet kategori 2", "mutagenitet i könsceller kategori 1A", "mutagenitet i könsceller kategori 1B", "reproduktionstoxicitet kategori 1A", eller "reproduktionstoxicitet kategori 1B", mer än 2 ton i annan ytrenskning, mer än 500 kilogram i fordonslackering, eller mer än 1 kilogram i kemtvätt. <p>Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 2 eller 3 §.</p>
19 kap 5 §	39.35		5	C	<p>Anläggning där organiska lösningsmedel förbrukas per kalenderår med mer än 500 kilogram i lackering av vägfordon till följd av reparation, underhåll eller dekoration som sker utanför tillverkningsanläggningar.</p> <p>Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 2 eller 3 §.</p>
19 kap 6 §	39.50			C	<p>Anläggning där det per kalenderår förbrukas</p> <ol style="list-style-type: none"> mer än 1 ton halogenerade organiska lösningsmedel, eller mer än totalt 5 ton organiska lösningsmedel. <p>Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt 2, 3 eller 4 §.</p>
	39.50-1		8		- 1. Mer än 1 ton halogenerade organiska lösningsmedel förbrukas per kalenderår.
	39.50-2		8		- 2. Mer än totalt 10 ton men högst totalt 25 ton organiska lösningsmedel förbrukas per kalenderår.
	39.50-3		6		- 2. Mer än totalt 5 ton men högst totalt 10 ton organiska lösningsmedel förbrukas per kalenderår.
	39.5001		4	U	Anläggning där det per kalenderår förbrukas högst 1 ton halogenerade organiska lösningsmedel
	39.5002		4	U	Anläggning där det per kalenderår förbrukas mer än 2,5 ton men högst 5 ton organiska lösningsmedel.
	39.5003		3	U	Anläggning där det per kalenderår förbrukas mer än 500 kg men högst 2,5 ton organiska lösningsmedel.
	39.5004		1	U	Anläggning där det per kalenderår förbrukas högst 500 kg organiska lösningsmedel.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
					HANTERING AV BRÄNSLEN OCH ANDRA KEMISKA PRODUKTER
20 kap 1 §	39.60			B	<p>Anläggning för lagring eller annan hantering av</p> <p>1. gasformiga eller flytande petrokemiska produkter, oljor, petroleumprodukter eller brännbara gaser, om anläggningen har kapacitet för lagring av mer än 50 000 ton vid ett och samma tillfälle eller hantering av mer än 500 000 ton per kalenderår,</p> <p>2. andra kemiska produkter, om lagringen eller hanteringen omfattar mer än 5 000 ton vid ett och samma tillfälle eller mer än 50 000 ton per kalenderår och produkterna</p> <p>a) enligt föreskrifter som har meddelats av Kemikalieinspektionen har klassificerats med de riskfraser som ingår i faroklasserna "mycket giftig", "giftig", "frätande", "cancerframkallande", "mutagen", "reproduktionstoxisk" eller "miljöfarlig", eller</p> <p>b) enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 uppfyller kriterierna för att klassificeras i faroklasserna "akut toxicitet kategori 1", "akut toxicitet kategori 2", "akut toxicitet kategori 3", "specifik organtoxicitet enstaka exponering kategori 1", "specifik organtoxicitet upprepad exponering kategori 1", "frätande för huden kategori 1A", "frätande för huden kategori 1B", "frätande för huden kategori 1C", "cancerogenitet kategori 1A", "cancerogenitet kategori 1B", "cancerogenitet kategori 2", "mutagenitet i könsceller kategori 1A", "mutagenitet i könsceller kategori 1B", "mutagenitet i könsceller kategori 2", "reproduktionstoxicitet kategori 1A", "reproduktionstoxicitet kategori 1B", "reproduktionstoxicitet kategori 2", "farligt för vattenmiljön kategori akut 1", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 1", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 2", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 3", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 4" eller "farligt för ozonskiktet, eller</p> <p>3. andra kemiska produkter än som avses i 1 och 2, om det i anläggningen lagras mer än 200 000 ton vid ett och samma tillfälle.</p> <p><i>Fortsätter i nästa ruta</i></p>

20 kap 1 §	39.60-1		16	B	<p><i>Fortsättning från rutan ovan</i></p> <p>- Anläggning för lagring eller annan hantering enligt punkt 1 om anläggningen har kapacitet för lagring av mer än 500 000 ton vid ett och samma tillfälle eller hantering av mer än 5 000 000 ton per kalenderår, enligt punkt 2 om det i anläggningen lagras mer än 50 000 ton vid ett och samma tillfälle eller hanteras mer än 500 000 ton per kalenderår, eller enligt punkt 3 om det i anläggningen lagras mer än 2 000 000 ton vid ett och samma tillfälle.</p>
	39.60-2		12		<p>- Anläggning för lagring eller annan hantering enligt punkt 1 om anläggningen har kapacitet för lagring av mer än 250 000 ton men högst 500 000 ton vid ett och samma tillfälle eller hantering av mer än 2 500 000 ton men högst 5 000 000 ton per kalenderår, enligt punkt 2 om det i anläggningen lagras mer än 25 000 ton men högst 50 000 ton vid ett och samma tillfälle eller hanteras mer än 250 000 ton men högst 500 000 ton per kalenderår, eller enligt punkt 3 om det i anläggningen lagras mer än 1 000 000 ton men högst 2 000 000 ton vid ett och samma tillfälle.</p>
	39.60-3		8		<p>- Anläggning för lagring eller annan hantering enligt punkt 1 om anläggningen har kapacitet för lagring av mer än 50 000 ton men högst 250 000 ton vid ett och samma tillfälle eller hantering av mer än 500 000 ton men högst 2 500 000 ton per kalenderår, enligt punkt 2 om det i anläggningen lagras mer än 5 000 ton men högst 25 000 ton vid ett och samma tillfälle eller hanteras mer än 50 000 ton men högst 250 000 ton per kalenderår, eller enligt punkt 3 om det i anläggningen lagras mer än 200 000 ton men högst 1 000 000 ton vid ett och samma tillfälle.</p>

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
20 kap 2 §	39.70		6	C	<p>Anläggning för lagring av</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. gasformiga eller flytande petrokemiska produkter, oljor, petroleumprodukter eller brännbara gaser, om det i anläggningen lagras mer än 5 000 ton vid ett och samma tillfälle, 2. andra kemiska produkter än som avses i 1, om anläggningen avser verksamhet för energiproduktion eller kemisk industri och har kapacitet för lagring av mer än 1 ton vid ett och samma tillfälle och <ol style="list-style-type: none"> a) någon produkt enligt föreskrifter som har meddelats av Kemikalieinspektionen har klassificerats med de riskfraser som ingår i faroklasserna "mycket giftig", "giftig", "frätande", "cancerframkallande", "mutagen", "reproduktionstoxisk" eller "miljöfarlig", eller b) någon produkt enligt förordning (EG) nr 1272/2008 uppfyller kriterierna för att klassificeras i faroklasserna "akut toxicitet kategori 1", "akut toxicitet kategori 2", "akut toxicitet kategori 3", "specifik organtoxicitet enstaka exponering kategori 1", "specifik organtoxicitet upprepad exponering kategori 1", "frätande för huden kategori 1A", "frätande för huden kategori 1B", "frätande för huden kategori 1C", "cancerogenitet kategori 1A", "cancerogenitet kategori 1B", "cancerogenitet kategori 2", "mutagenitet i könsceller kategori 1A", "mutagenitet i könsceller kategori 1B", "mutagenitet i könsceller kategori 2", "reproduktionstoxicitet kategori 1A", "reproduktionstoxicitet kategori 1B", "reproduktionstoxicitet kategori 2", "farligt för vattenmiljön kategori akut 1", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 1", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 2", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 3", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 4" eller "farligt för ozonskiktet", eller 3. andra kemiska produkter än som avses i 1 och 2, om det i anläggningen lagras mer än 50 000 ton vid ett och samma tillfälle.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
	39.7001		1	U	<p>Anläggning för lagring av</p> <p>1. gasformiga eller flytande petrokemiska produkter, oljor, petroleumprodukter eller brännbara gaser, om det i anläggningen lagras högst 5 000 ton vid ett och samma tillfälle,</p> <p>2. andra kemiska produkter än som avses i 1, om anläggningen avser verksamhet för energiproduktion eller kemisk industri och har kapacitet för lagring av högst 1 ton vid ett och samma tillfälle och</p> <p>a) någon produkt enligt föreskrifter som har meddelats av Kemikalieinspektionen har klassificerats med de riskfraser som ingår i faroklasserna "mycket giftig", "giftig", "frätande", "cancerframkallande", "mutagen", "reproduktions-toxisk" eller "miljöfarlig", eller</p> <p>b) någon produkt enligt förordning (EG) nr 272/2008 uppfyller kriterierna för att klassificeras i faroklasserna "akut toxicitet kategori 1", "akut toxicitet kategori 2", "akut toxicitet kategori 3", "specifik organtoxicitet enstaka exponering kategori 1", "specifik organtoxicitet upprepad exponering kategori 1", "frätande för huden kategori 1A", "frätande för huden kategori 1B", "frätande för huden kategori 1C", "cancerogenitet kategori 1A", "cancerogenitet kategori 1B", "cancerogenitet kategori 2", "mutagenitet i könsceller kategori 1A", "mutagenitet i könsceller kategori 1B", "mutagenitet i könsceller kategori 2", "reproduktionstoxicitet kategori 1A", "reproduktionstoxicitet kategori 1B", "reproduktionstoxicitet kategori 2", "farligt för vattenmiljön kategori akut 1", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 1", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 2", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 3", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 4" eller "farligt för ozonskiktet", eller</p> <p>3. andra kemiska produkter än som avses i 1 och 2, om det i anläggningen lagras högst 50 000 ton vid ett och samma tillfälle.</p>
20 kap 3 §	39.80		7	B	<p>Anläggning för lagring av mer än 50 miljoner normalkubikmeter naturgas per kalenderår.</p> <p>Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 1 §.</p>
	39.8001		1	U	<p>Anläggning för lagring av högst 50 miljoner normalkubikmeter naturgas per kalenderår.</p>
20 kap 4 §	39.90		3	C	<p>Anläggning för lagring av mer än 5 000 ton kol, torv eller bränsleflis eller annat träbränsle per kalenderår.</p>
	39.9001		1	U	<p>Anläggning för lagring av högst 5 000 ton kol, torv eller bränsleflis eller annat träbränsle per kalenderår.</p>

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
					GAS- OCH VÄTSKEFORMIGA BRÄNSLEN, EL, VÄRME OCH KYLA
					Anaerob biologisk behandling
21 kap 2 §	40.01		11	B	Anläggning som genom anaerob biologisk behandling av stallgödsel, grödor eller annat biologiskt material producerar mer än 3 000 megawattimmar biogas per kalenderår. Tillståndsplikten gäller även om stallgödseln är avfall och även om det material som inte är stallgödsel består av högst 500 ton icke-farligt avfall per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 29 kap. 65 §.
21 kap 3 §	40.02		7	C	Anläggning som genom anaerob biologisk behandling av stallgödsel, grödor eller annat biologiskt material producerar biogas. Anmälningsplikten gäller även om stallgödseln är avfall och även om det material som inte är stallgödsel består av högst 500 ton icke-farligt avfall per kalenderår. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 2 §.
					Framställning av gas- och vätskeformiga bränslen
21 kap 4 §	40.05-i	1.4b	15	B	Anläggning för förgasning eller förvätskning av andra bränslen än kol där anläggningen har en kapacitet att överföra 20 megawatt tillförd bränsleeffekt eller mer.
21 kap 5 §	40.15		11	B	Anläggning för att uppgradera eller för att på annat sätt än genom anaerob biologisk behandling tillverka mer än 1 500 megawattimmar gas eller vätskeformigt bränsle per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 4 § eller 12 kap. 1 eller 2 §.
21 kap 6 §	40.20		7	C	Anläggning för att uppgradera eller för att på annat sätt än genom anaerob biologisk behandling tillverka högst 1 500 megawattimmar gas eller vätskeformigt bränsle per kalenderår.
					Kärnkraft
21 kap 7 §	40.30			A	Kärnkraftsreaktor eller annan kärnreaktor.
					Förbränning
21 kap 8 §	40.40-i	1,1		A	Anläggning för förbränning med en total installerad tillförd effekt av mer än 300 megawatt.
	40.40-i1 40.40-i2		24 12		- Total installerad tillförd effekt av mer än 300 megawatt. - Gasturbin
21 kap 9 §	40.50-i	1,1		B	Anläggning för förbränning med en total installerad tillförd effekt av minst 50 megawatt men högst 300 megawatt.
	40.50-i1 40.50-i2		17 12		- Total installerad tillförd effekt av mer än 100 megawatt men högst 300 megawatt. - Total installerad tillförd effekt av mer än 50 megawatt men högst 100 megawatt.
21 kap 10 §	40.51		11	B	Anläggning för förbränning med en total installerad tillförd effekt av mer än 20 megawatt men mindre än 50 megawatt

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
21 kap 11 §	40.60			C	Anläggning för förbränning med en total installerad tillförd effekt av 1. mer än 500 kilowatt men högst 20 megawatt, om annat bränsle används än enbart fossil eldningsolja eller biogen eller fossil bränslegas, eller 2. mer än 10 megawatt men högst 20 megawatt, om inget annat bränsle används än fossil eldningsolja eller biogen eller fossil bränslegas. Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är anmälningsspliktig enligt 12 § eller avser en stationär förbränningsmotor avsedd endast som reservaggregat vid elavbrott.
	40.60-1		5		- Total installerad tillförd effekt av mer än 5 megawatt men högst 20 megawatt, om annat bränsle används än enbart fossil eldningsolja eller biogen eller fossil bränslegas.
	40.60-2		3		- Total installerad tillförd effekt av mer än 500 kilowatt men högst 5 megawatt, om annat bränsle används än enbart fossil eldningsolja eller biogen eller fossil bränslegas.
	40.60-3		5		- Total installerad tillförd effekt av mer än 10 megawatt men högst 20 megawatt, om inget annat bränsle än fossil eldningsolja eller biogen eller fossil bränslegas.
	40.6001		2	U	Anläggning för förbränning med en total installerad tillförd effekt av 1. högst 500 kilowatt, om annat bränsle används än enbart fossil eldningsolja eller biogen eller fossil bränslegas, eller 2. högst 10 megawatt, om inget annat bränsle används än fossil eldningsolja eller biogen eller fossil bränslegas.
21 kap 12 §	40.70		9	C	Gasturbinanläggning med en total installerad tillförd effekt av högst 20 megawatt.
					Vindkraft
21 kap 13 §	40.90		4	B	Verksamhet med 1. två eller flera vindkraftverk som står tillsammans (gruppstation), om vart och ett av vindkraftverken inklusive rotorblad är högre än 150 meter, 2. ett vindkraftverk som inklusive rotorblad är högre än 150 meter och står tillsammans med en sådan gruppstation som avses i 1, eller 3. ett vindkraftverk som inklusive rotorblad är högre än 150 meter och står tillsammans med ett annat sådant vindkraftverk, om verksamheten påbörjas efter att verksamheten med det andra vindkraftverket påbörjades.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
21 kap 14 §	40.95		3	B	Verksamhet med 1. sju eller fler vindkraftverk som står tillsammans (gruppstation), om vart och ett av vindkraftverken inklusive rotorblad är högre än 120 meter, 2. ett vindkraftverk som inklusive rotorblad är högre än 120 meter och står tillsammans med en sådan gruppstation som avses i 1, eller 3. ett eller fler vindkraftverk som vart och ett inklusive rotorblad är högre än 120 meter och står tillsammans med så många andra sådana vindkraftverk att gruppstationen sammanlagt består av minst sju vindkraftverk, om verksamheten påbörjas efter det att verksamheten eller verksamheterna med de andra vindkraftverken påbörjades. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 13 §.
21 kap 15 §	40.100		2	C	Verksamhet med 1. ett vindkraftverk som inklusive rotorblad är högre än 50 meter, 2. två eller fler vindkraftverk som står tillsammans (gruppstation), eller 3. ett vindkraftverk som står tillsammans med ett annat vindkraftverk, om verksamheten påbörjas efter det att verksamheten med det andra vindkraftverket påbörjades. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 13 eller 14 §.
	40.10001		1	U	Verksamhet med ett vindkraftverk som inklusive rotorblad är lägre än 50 meter.
					Värme- och kylanläggningar
21 kap 16 §	40.110		7	C	Värmepump eller kylanläggning för uttag eller tillförsel av värmeenergi från mark, vattenområde, grundvatten eller avloppsvatten för en uttagen eller tillförd effekt av mer än 10 megawatt. Anmälningsplikten gäller inte uttag eller tillförsel genom vattentäkt.
21 kap 17 §	40.120		3	C	Anläggning för lagring av värme i mark, vattenområde eller i grundvatten för en tillförd energimängd av mer än 3 000 megawattimmar.
	40.12001		1	U	Anläggning för lagring av värme i mark, vattenområde eller i grundvatten för en tillförd energimängd av högst 3 000 megawattimmar.
					VATTENFÖRSÖRJNING
	41.9001		6	U	Vattenverk med kemsteg för mer än 25 000 personer, eller utan kemsteg för mer än 50 000 personer.
	41.9002		4	U	Vattenverk med kemsteg för mer än 5 000 personer men högst 25 000 personer, eller utan kemsteg för mer än 5 000 personer men högst 50 000 personer.
	41.9003		2	U	Vattenverk för högst 5 000 personer.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
					AVVECKLING AV KÄRNREAKTORER
22 kap 1 §	45.10			A	Verksamhet varigenom en kärnkraftsreaktor eller annan kärnreaktor monteras ned eller avvecklas, från det att reaktorn stängs av till dess att reaktorn efter avställningsdrift, servicedrift och rivning har upphört genom att allt kärnbränsle och annat radioaktivt kontaminerat material varaktigt har avlägsnats från anläggningsplatsen.
					FORDONSSERVICE OCH DRIVMEDELSHANTERING
23 kap 1 §	50.10			C	Anläggning för tvättning av 1. fler än 5 000 personbilar per kalenderår, 2. fler än 100 tåg eller flygplan per kalenderår, 3. fler än 500 tågagnar eller lok per kalenderår, eller 4. fler än 1 000 andra motordrivna fordon per kalenderår.
	50.10-1		8		- Tvättning av 1. fler än 15 000 personbilar per kalenderår, 2. fler än 1 000 tåg eller flygplan per kalenderår, 3. fler än 5 000 tågagnar eller lok per kalenderår, eller 4. fler än 3 000 andra motordrivna fordon per kalenderår.
	50.10-2		7		- Tvättning av 1. fler än 5 000 personbilar per kalenderår, 2. fler än 100 tåg eller flygplan per kalenderår, 3. fler än 500 tågagnar eller lok per kalenderår, eller 4. fler än 1 000 andra motordrivna fordon per kalenderår.
	50.1001		4	U	Anläggning för tvättning av 1. fler än 1 250 personbilar per kalenderår, 2. färre än eller lika med 100 tåg eller flygplan per kalenderår, 3. färre än eller lika med 500 tågagnar eller lok per kalenderår, eller 4. fler än 250 andra motordrivna fordon per kalenderår.
	50.1002		2	U	Anläggning för tvättning av 1. fler än 250 personbilar per kalenderår 2. fler än 50 andra motorfordon per kalenderår.
	50.1003		1	U	Anläggning för tvättning av 1. högst 250 personbilar per kalenderår, 2. högst 50 andra motordrivna fordon per kalenderår.
23 kap 2 §	50.20			C	Anläggning där det per kalenderår hanteras 1. mer än 1 000 kubikmeter flytande motorbränsle, eller 2. mer än 1 miljon normalkubikmeter gas avsedd som motorbränsle. Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt 20 kap. 1, 2 eller 3 §.
	50.20-1		7		- Anläggning där det per kalenderår hanteras mer än 5 000 kubikmeter flytande motorbränsle.
	50.20-2		5		- Anläggning där det per kalenderår hanteras mer än 1 000 kubikmeter flytande motorbränsle.
	50.20-3		6		- Anläggning där det per kalenderår hanteras mer än 5 miljon normalkubikmeter gas avsedd som motorbränsle.
	50.20-4		4		- Anläggning där det per kalenderår hanteras mer än 1 miljon normalkubikmeter gas avsett som motorbränsle.
	50.2001		1	U	Anläggning där det per kalenderår hanteras högst 1 000 kubikmeter flytande motorbränsle för försäljning.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
	50.2002		1	U	Anläggning där det per kalenderår hanteras högst 1 miljon normalkubikmeter gas avsett som motorbränsle för försäljning.
	50.2003		2	U	Fordonsverkstad mer än 500 kvadratmeter.
	50.2004		1	U	Fordonsverkstad högst 500 kvadratmeter.
	50.2005		1	U	Parkeringsgarage med oljeavskiljare med fler än 400 platser för motorfordon.
					HAMNAR OCH FLYGPLATSER
					Hamnar
24 kap 1 §	63.10			B	Hamn där trafik medges för fartyg med en bruttodräktighet på mer än 1 350. Tillståndsplikten gäller inte 1. hamn för Försvarsmakten, eller 2. färjekaj med högst tio planerade fartygsanlöp per kalenderår.
	63.10-1		29		- Hamn med mer än 5 000 anlöp per kalenderår
	63.10-2		24		- Hamn med 2 000 – 5 000 anlöp per kalenderår
	63.10-3		18		- Hamn med 300 – 2 000 anlöp per kalenderår
	63.10-4		12		- Hamn med 50 – 300 anlöp per kalenderår
	63.10-5		8		- Hamn med 10 – 50 anlöp per kalenderår
	63.10-6		7		- Hamn med högst 10 anlöp per kalenderår
	63.1001		4	U	Gäller för hamn där trafik medges för fartyg med en bruttodräktighet på högst 1 350. Punkten gäller inte hamn för Försvarsmakten.
24 kap 2 §	63.20		7	C	Fiskehamn eller hamn för Försvarsmakten. Anmälningssplikten gäller inte fiskehamn som är tillståndspliktig enligt 1 §.
	63.2001		4	U	Fritidsbåtshamn, för mer än 600 båtar, med uppläggning eller upptag
	63.2002		3	U	Fritidsbåtshamn, för mer än 200 men högst 600 båtar, med uppläggning eller upptag
	63.2003		2	U	Fritidsbåtshamn, för mer än 50 men högst 200 båtar, med uppläggning eller upptag.
	63.2004		1	U	Fritidsbåtshamn, för högst 50 båtar, med uppläggning eller upptag.
	63.2005		1	U	Fritidsbåtshamn utan uppläggning eller upptag.
					Flygplatser
24 kap 3 §	63.30			A	Civil flygplats med en instrumentbana som är längre än 1 200 meter. Tillståndsplikten gäller inte flygplats som är tillståndspliktig enligt 4 §.
	63.30-1		28		- Mer än 50 000 landningar per kalenderår.
	63.30-2		20		- Mer än 20 000 landningar men högst 50 000 landningar per kalenderår.
	63.30-3		16		- Mer än 5 000 landningar men högst 20 000 landningar per kalenderår.
	63.30-4		10		- Högst 5 000 landningar per kalenderår.
24 kap 4 §	63.40		13	B	Flottiljflygplats eller civil flygplats med infrastruktur för militär flygverksamhet, om instrumentbanan på flottiljflygplatsen eller den civila flygplatsen är längre än 1 200 meter.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
	63.4001		4	U	Flottiljflygplats eller civil flygplats med infrastruktur för militär flygverksamhet, om instrumentbanan på flottiljflygplatsen eller den civila flygplatsen är kortare än 1 200 meter.
24 kap 5 §	63.50		4	C	Flygplats för motordrivna luftfartyg där mer än 500 flygrörelser per kalenderår äger rum. Anmälningssplikten gäller inte om flygplatsen är tillståndspliktig enligt 3 eller 4 §.
	63.5001		1	U	Flygplats för motordrivna luftfartyg där högst 500 flygrörelser per kalenderår äger rum.
					Annan trafikinfrastruktur
	63.10001		26	U	Väganläggning i drift upplåten för allmän trafik, med en sammanlagd trafik med mer än 1 000 miljoner ⁶ fordonskilometer per kalenderår.
	63.10002		19	U	Väganläggning i drift upplåten för allmän trafik, med en sammanlagd trafik med mer än 500 miljoner ⁷ fordonskilometer per kalenderår.
	63.10003		16	U	Väganläggning i drift upplåten för allmän trafik, med en sammanlagd trafik med mer än 100 miljoner ⁸ fordonskilometer per kalenderår.
	63.10004		1	U	Parkering
	63.10101		19	U	Spåranläggning i drift för lokal kollektivtrafik med en sammanlagd spårlängd över 80 kilometer.
	63.10102		13	U	Spåranläggning i drift för regional kollektivtrafik eller nationell person och/eller godstrafik med en sammanlagd spårlängd över 30 kilometer.
	63.10103		8	U	Övriga spåranläggningar.
					LABORATORIER
25 kap 1 §	73.10		7	C	Kemiska eller biologiska laboratorier med en total golvyta som är större än 5 000 kvadratmeter. Anmälningssplikten gäller inte laboratorier som 1. ingår i verksamhet som är tillstånds- eller anmälningsspliktig enligt någon annan bestämmelse i denna förordning, 2. är tillstånds- eller anmälningsspliktiga enligt 13 kap. miljöbalken, eller 3. ingår i utbildningslokaler som är anmälningsspliktiga enligt 38 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.
	73.1001		7	U	Kemiska eller biologiska laboratorier för utbildning med en total golvyta som är större än 5 000 kvadratmeter.
	73.1002		2	U	Kemiska eller biologiska laboratorier med en total golvyta som är större än 20 kvadratmeter men högst 5 000 kvadratmeter.
	73.003		1	U	Kemiska eller biologiska laboratorier med en total golvyta som är högst 20 kvadratmeter.

⁶ Motsvarar en vägsträcka på c:a 55 km med 50.000 fordonspassager per dygn

⁷ Motsvarar en vägsträcka på c:a 55 km med 25.000 fordonspassager per dygn

⁸ Motsvarar en vägsträcka på c:a 25 km med 10.000 fordonspassager per dygn

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
					TANKRENGÖRING
26 kap 1 §	74.10			B	<p>Anläggning för rengöring av cisterner, tankar eller fat som i annan verksamhet än den egna används för förvaring eller transport av kemiska produkter och där någon kemisk produkt,</p> <p>a) enligt föreskrifter som har meddelats av Kemikalieinspektionen har klassificerats med de riskfraser som ingår i faroklasserna "mycket giftig", "giftig", "frätande", "cancerframkallande", "mutagen", "reproduktionstoxisk" eller "miljöfarlig", eller</p> <p>b) enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 uppfyller kriterierna för att klassificeras i faroklasserna "akut toxicitet kategori 1", "akut toxicitet kategori 2", "akut toxicitet kategori 3", "specifik organtoxicitet enstaka exponering kategori 1", "specifik organtoxicitet upprepade exponering kategori 1", "frätande för huden kategori 1A", "frätande för huden kategori 1B", "frätande för huden kategori 1C", "cancerogenitet kategori 1A", "cancerogenitet kategori 1B", "cancerogenitet kategori 2", "mutagenitet i könsceller kategori 1A", "mutagenitet i könsceller kategori 1B", "mutagenitet i könsceller kategori 2", "reproduktionstoxicitet kategori 1A", "reproduktionstoxicitet kategori 1B", "reproduktionstoxicitet kategori 2", "farligt för vattenmiljön kategori akut 1", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 1", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 2", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 3", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 4" eller "farligt för ozonskiktet".</p>
	74.10-1		9		- Rengöring av cisterner, tankar eller fat som i annan verksamhet än den egna används för förvaring eller transport av mer än 500 kubikmeter per kalenderår.
	74.10-2		7		- Rengöring av cisterner, tankar eller fat som i annan verksamhet än den egna används för förvaring eller transport av högst 500 kubikmeter per kalenderår.
26 kap 2 §	74.20		6	C	<p>Anläggning för rengöring av cisterner, tankar eller fat som används för förvaring eller för transport av kemiska produkter.</p> <p>Anmälningssplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 1 §.</p>
					HÄLSO- OCH SJUKVÅRD
27 kap 1 §	85.10		9	C	Sjukhus med fler än 200 vårdplatser.
	85.1001		6	U	Sjukhus med högst 200 vårdplatser.
27 kap 2 §	85.20		5	C	Anläggning för sterilisering av sjukvårdsartiklar, om etylenoxid används som steriliseringsmedel.
	85.3001		1	U	Tandläkarmottagning.
	85.4001		1	U	Djursjukhus och liknande.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
					RENING AV AVLOPPSVATTEN
28 kap 1 §	90.10			B	Avloppsreningsanläggning som omfattas av lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster och som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd som motsvarar mer än 2 000 personekvivalenter.
	90.10-1		20		- mottagande av en föroreningsmängd som motsvarar mer än 100 000 personekvivalenter.
	90.10-2		16		- mottagande av en föroreningsmängd som motsvarar mer än 20 000 personekvivalenter men högst 100 000 personekvivalenter.
	90.10-3		12		- mottagande av en föroreningsmängd som motsvarar mer än 2 000 personekvivalenter men högst 20 000 personekvivalenter.
28 kap 2 §	90.11			B	Avloppsreningsanläggning med en anslutning av 2 000 personer eller fler. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 1 §.
	90.11-1		20		- Anslutning av fler än 100 000.
	90.11-2		16		- Anslutning av fler än 20 000 personer men högst 100 000 personer.
	90.11-3		12		- Anslutning av fler än 2 000 personer men högst 20 000 personer.
28 kap 3 §	90.15-i		16	B	Avloppsreningsanläggning som tar emot avloppsvatten från en eller flera sådana anläggningar som avses i 1 kap. 2 § industriutsläppsförordningen (2013:250). Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 1 §.
28 kap 4 §	90.16			C	Avloppsreningsanläggning som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd som motsvarar mer än 200 men högst 2 000 personekvivalenter.
	90.16-1		8		- mottagande av en föroreningsmängd som motsvarar mer än 500 personekvivalenter men högst 2 000 personekvivalenter.
	90.16-2		7		- mottagande av en föroreningsmängd som motsvarar mer än 200 personekvivalenter men högst 500 personekvivalenter.
	90.2001		1	U	Avloppsreningsanläggning som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd som motsvarar mer än 100 men högst 200 personekvivalenter.
	90.2002		1	U	Avloppsreningsanläggning som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd som motsvarar mer än 25 men högst 100 personekvivalenter.
	90.2003		4	U	Avloppsledningsnät, inklusive pumpstationer mm

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
					AVFALL
					Lagring som en del av att samla in avfall
29 kap 48 §	90.30			B	Lagring av icke-farligt avfall som en del av att samla in det, om mängden avfall vid något till-fälle är 1. mer än 30 000 ton och avfallet ska användas för byggnads- eller anläggningsändamål, eller 2. mer än 10 000 ton annat icke-farligt avfall i andra fall.
	90.30-1		11		-1. mer än 300 000 ton och avfallet ska användas för byggnads- eller anläggningsändamål, eller 2. mer än 100 000 ton i andra fall.
	90.30-2		9		-1. mer än 150 000 ton men högst 300 000 ton och avfallet ska användas för byggnads- eller anläggningsändamål, eller 2. mer än 50 000 ton men högst 100 000 ton i andra fall.
	90.30-3		8		-1. mer än 30 000 ton men högst 150 000 ton och avfallet ska användas för byggnads- eller anläggningsändamål, eller 2. mer än 10 000 ton men högst 50 000 ton i andra fall.
29 kap 49 §	90.40		6	C	Lagring av icke-farligt avfall som en del av att samla in det, om mängden avfall vid något till-fälle är 1. mer än 10 ton men högst 30 000 ton och avfallet ska användas för byggnads- eller anläggningsändamål, eller 2. mer än 10 ton men högst 10 000 ton annat icke-farligt avfall i andra fall.
	90.4001		2	U	Lagring av icke-farligt avfall som en del av att samla in det, om mängden avfall vid något tillfälle är högst 10 ton.
	90.4002		2	U	Återvinningsplatser för producentavfall (förpackningar) avsedda för allmänheten

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
29 kap 50 §	90.50			B	Lagring av farligt avfall som en del av att samla in det, om mängden avfall vid något tillfälle är 1. mer än 5 ton och utgörs av olja, 2. mer än 30 ton och utgörs av blybatterier, 3. mer än 50 ton och utgörs av elektriska eller elektroniska produkter, 4. mer än 30 ton och utgörs av impregnerat trä, 5. mer än 50 ton och utgörs av motordrivna fordon, eller 6. mer än 1 ton i andra fall.
	90.50-1		12		- Om mängden farligt avfall vid något tillfälle är mer än 50 ton
	90.50-2		11		- Om mängden farligt avfall vid något tillfälle uppgår till 6. mer än 10 ton men högst 50 ton annat farligt avfall.
	90.50-3		9		- Om mängden farligt avfall vid något tillfälle uppgår till 1. mer än 25 ton men högst 50 ton olja, eller 6. mer än 5 ton men högst 10 ton annat farligt avfall.
	90.50-4		8		- Om mängden farligt avfall vid något tillfälle uppgår till 1. mer än 15 ton men högst 25 ton olja, eller 6. mer än 2,5 ton men högst 5 ton annat farligt avfall.
	90.50-5		6		- Om mängden farligt avfall vid något tillfälle uppgår till 1. mer än 5 ton men högst 15 ton olja, 2. mer än 30 ton men högst 50 ton blybatterier, 4. mer än 30 ton men högst 50 ton impregnerat trä, eller 6. mer än 1 ton men högst 2,5 ton annat farligt avfall.
29 kap 51 §	90.60		3	C	Lagring av farligt avfall som en del av att samla in det, om mängden avfall vid något tillfälle är 1. mer än 200 kilogram men högst 5 ton och utgörs av olja, 2. mer än 1 500 kilogram men högst 30 ton och utgörs av blybatterier, 3. mer än 1 ton men högst 50 ton och utgörs av elektriska eller elektroniska produkter, 4. mer än 200 kilogram men högst 30 ton och utgörs av impregnerat trä, 5. högst 50 ton och utgörs av motordrivna fordon, eller 6. mer än 200 kilogram men högst 1 ton i andra fall.
	90.6001		1	U	Lagring av farligt avfall som en del av att samla in det, om mängden avfall vid något tillfälle är 1. högst 200 kilogram och utgörs av olja, 2. högst 1 500 kilogram och utgörs av blybatterier, 3. högst 1 ton och utgörs av elektriska eller elektroniska produkter, 4. högst 200 kilogram och utgörs av impregnerat trä, 5. högst 200 kilogram i andra fall.
					Elavfall
29 kap 44 §	90.90		6	C	Yrkesmässigt sortera, demontera eller på annat sätt behandla avfall som utgörs av elektriska eller elektroniska produkter innan ytterligare behandling. Anmälningssplikten gäller inte behandling av komponenter eller utrustning som innehåller isolerolja.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
					Mekanisk bearbetning och sortering
29 kap 40 §	90.100			B	Återvinning av mer än 10 000 ton icke-farligt avfall per kalenderår genom mekanisk bearbetning. Tillståndsplikten gäller inte 1. för att genom krossning, siktning eller motsvarande mekanisk bearbetning återvinna avfall för byggnads- eller anläggningsändamål, eller 2. om återvinningen är tillståndspliktig enligt 65 §.
	90.100-1		20		- Den hanterade avfallsmängden är större än 50 000 ton per kalenderår.
	90.100-2		12		- Den hanterade avfallsmängden är större än 10 000 ton men högst 50 000 ton per kalenderår.
29 kap 41 §	90.110			C	1. Yrkesmässigt återvinna icke-farligt avfall genom mekanisk bearbetning, om den tillförda mängden avfall är högst 10 000 ton per kalenderår, eller 2. genom krossning, siktning eller motsvarande mekanisk bearbetning återvinna avfall för byggnads- eller anläggningsändamål.
	90.110-1		8		- Den hanterade avfallsmängden är större än 5 000 ton men högst 10 000 ton avfall per kalenderår.
	90.110-2		7		- Den hanterade avfallsmängden är högst 5 000 ton avfall per kalenderår.
	90.110-3		1		- Tillfällig krossning/återvinning för byggnads- eller anläggningsändamål
29 kap 42 §	90.70			B	Sortering av icke-farligt avfall, om mängden avfall är mer än 10 000 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte för att sortera avfall för byggnads- eller anläggningsändamål.
	90.70-1		11		- Den hanterade avfallsmängden är mer än 75 000 ton per kalenderår.
	90.70-2		10		- Den hanterade avfallsmängden är mer än 10 000 ton men högst 75 000 ton per kalenderår.
29 kap 43 §	90.80		6	C	Sortering av icke-farligt avfall, om mängden avfall är 1. mer än 1 000 ton per kalenderår och avfallet ska användas för byggnads- eller anläggningsändamål, eller 2. mer än 1 000 ton men högst 10 000 ton per kalenderår i andra fall.
	90.8001		2	U	Sortering av icke-farligt avfall, om mängden avfall är högst 1 000 ton per kalenderår.
					Uttjänta fordon
29 kap 45 §	90.119			B	Tömna, demontera eller på annat sätt yrkesmässigt återvinna sådana uttjänta motordrivna fordon som inte omfattas av bilskrotningsförordningen (2007:186). Tillståndsplikten gäller inte om återvinningen är anmälningspliktig enligt 46 § 2.
	90.119-1		14		- Den hanterade avfallsmängden är större än 10 000 ton per kalenderår.
	90.119-2		8		- Den hanterade avfallsmängden är högst 10 000 ton per kalenderår.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
29 kap 46 §	90.120		6	C	Tömma, demontera eller på annat sätt yrkesmässigt återvinna 1. uttjänta bilar som omfattas av bilskrotningsförordningen (2007:186), eller 2. andra uttjänta motordrivna fordon vars totalvikt inte överstiger 3 500 kilogram, om fordonen återvinns av en bilskrotare som är auktoriserad enligt bilskrotningsförordningen.
					Förberedelse för återanvändning
29 kap 47 §	90.29		1	C	Förbereda avfall för återanvändning.
					Återvinning för anläggningsändamål
29 kap 34 §	90.131			B	Återvinning av icke-farligt avfall för anläggningsändamål på ett sätt som kan förorena mark, vattenområde eller grundvatten, om föroreningsrisken inte endast är ringa.
	90.131-1		11		- Mer än 10 000 ton totalt upplagda massor på en och samma sammanhängande plats.
	90.131-2		10		- Mer än 2 500 ton men högst 10 000 ton totalt upplagda massor på en och samma sammanhängande plats.
	90.131-3		9		- Mer än 1 000 ton men högst 2 500 ton totalt upplagda massor på en och samma sammanhängande plats.
	90.131-4		8		- Mer än 50 ton men högst 1 000 ton totalt upplagda massor på en och samma sammanhängande plats.
	90.131-5		7		- Högst 50 ton totalt upplagda massor på en och samma sammanhängande plats.
29 kap 35 §	90.141		3	C	Återvinning av icke-farligt avfall för anläggningsändamål på ett sätt som kan förorena mark, vattenområde eller grundvatten, om föroreningsrisken är ringa.
					Biologisk behandling
29 kap 30 §	90.161		7	B	Behandling av icke-farligt avfall genom biologisk behandling om avfallet inte är park- och trädgårdsavfall och 1. den tillförda mängden avfall är mer än 500 ton men högst 18 750 ton per kalenderår, eller 2. om behandlingen enbart sker genom anaerob biologisk nedbrytning och den tillförda mängden avfall är mer än 500 ton men högst 25 000 ton per kalenderår Tillståndsplikten gäller inte om behandlingen 1. är tillståndspliktig enligt 66 §, eller 2. är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt 21 kap. 2 eller 3 §

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
29 kap 31 §	90.171			C	Behandling av icke-farligt avfall genom biologisk behandling, om 1. avfallet inte är park- och trädgårdsavfall och den tillförda mängden är mer än 10 ton men högst 500 ton per kalenderår, eller 2. avfallet är park- och trädgårdsavfall och den tillförda mängden är mer än 50 ton men högst 18 750 ton per kalenderår. Anmälningssplikten gäller inte om behandlingen är tillstånds- eller anmälningsspliktig enligt 21 kap. 2 eller 3 §
	90.171-1		5		- Den tillförda mängden annat avfall än park- och trädgårdsavfall är mer än 100 ton men högst 500 ton per kalenderår.
	90.171-2		4		- Den tillförda mängden annat avfall än park- och trädgårdsavfall är mer än 10 ton men högst 100 ton per kalenderår.
	90.171-3		3		- Den tillförda mängden park- och trädgårdsavfall är mer än 50 ton men högst 18 750 ton per kalenderår.
	90.17001		1	U	Behandling av icke-farligt avfall genom biologisk behandling, om 1. avfallet inte är park- och trädgårdsavfall och den tillförda mängden är högst 10 ton per kalenderår, eller 2. avfallet är park- och trädgårdsavfall och den tillförda mängden är högst 50 ton per kalenderår.
					Förbränning
29 kap 5 §	90.180-i	5.2b		A	Samförbränningsanläggning där farligt avfall förbränns, om den tillförda mängden farligt avfall är mer än 10 ton per dygn eller mer än 2 500 ton per kalenderår.
	90.180-i1		31		- Den tillförda mängden farligt avfall är mer än 25 000 ton per kalenderår.
	90.180-i2		28		- Den tillförda mängden farligt avfall är mer än 10 000 ton men högst 25 000 ton per kalenderår.
	90.180-i3		20		- Den tillförda mängden farligt avfall är mer än 2 500 ton men högst 10 000 ton per kalenderår.
29 kap 6 §	90.181-i			A	Avfallsförbränningsanläggning där farligt avfall förbränns, om den tillförda mängden farligt avfall är mer än 10 ton per dygn eller mer än 2 500 ton per kalenderår.
	90.181-i1		31		- Den tillförda mängden farligt avfall är mer än 25 000 ton per kalenderår.
	90.181-i2		28		- Den tillförda mängden farligt avfall är mer än 10 000 ton men högst 25 000 ton per kalenderår.
	90.181-i3		20		- Den tillförda mängden farligt avfall är mer än 2 500 ton men högst 10 000 ton per kalenderår.
29 kap. 7 §	90.190		10	B	Samförbränningsanläggning där farligt avfall förbränns, om den tillförda mängden avfall är högst 10 ton per dygn men högst 2 500 ton per kalenderår
29 kap. 8 §	90.191		10	B	Avfallsförbränningsanläggning där farligt avfall förbränns, om den tillförda mängden avfall är högst 10 ton per dygn eller högst 2 500 ton per kalenderår.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
29 kap. 9 §	90.200-i	5.2a	26	A	<p>Samförbränningsanläggning där icke-farligt avfall förbränns, om den tillförda mängden avfall är mer än 100 000 ton per kalenderår.</p> <p>I den tillförda mängden inräknas inte rent träavfall eller avfall som anges i 17 § 1-3 och 5 i förordningen (2013:253) om förbränning av avfall. Förordning (2016:1188).</p>
29 kap. 10 §	90.201-i	5.2a	26	A	<p>Avfallsförbränningsanläggning där icke-farligt avfall förbränns, om den tillförda mängden avfall är mer än 100 000 ton per kalenderår.</p> <p>I den tillförda mängden inräknas inte rent träavfall eller avfall som anges i 17 § 1-3 och 5 i förordningen (2013:253) om förbränning av avfall.</p>
29 kap. 11 §	90.210-i	5.2a	20	B	<p>Samförbränningsanläggning där icke-farligt avfall förbränns, om den tillförda mängden avfall är</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. mer än 3 ton per timme, eller 2. mer än 18 000 ton men högst 100 000 ton per kalenderår. <p>I den tillförda mängden inräknas inte rent träavfall eller avfall som anges i 17 § 1-3 och 5 i förordningen (2013:253) om förbränning av avfall.</p>
29 kap. 12 §	90.211-i	5.2a	20	B	<p>Avfallsförbränningsanläggning där icke-farligt avfall förbränns, om den tillförda mängden avfall är</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. mer än 3 ton per timme, eller 2. mer än 18 000 ton men högst 100 000 ton per kalenderår. <p>I den tillförda mängden inräknas inte rent träavfall eller avfall som anges i 17 § 1-3 och 5 i förordningen (2013:253) om förbränning av avfall.</p>
29 kap. 13 §	90.212-i		13	B	<p>Samförbränningsanläggning där animaliskt avfall förbränns om den tillförda mängden avfall är</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. mer än 10 ton per dygn, eller 2. mer än 2 500 ton men högst 18 000 ton per kalenderår.
29 kap. 14 §	90.213-i		13	B	<p>Avfallsförbränningsanläggning där animaliskt avfall förbränns om den tillförda mängden avfall är</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. mer än 10 ton per dygn, eller 2. mer än 2 500 ton men högst 18 000 ton per kalenderår.
29 kap. 15 §	90.220			B	<p>Samförbränningsanläggning där icke-farligt avfall förbränns, om den tillförda mängden avfall är</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. högst 3 ton per timme, eller 2. mer än 50 ton men högst 18 000 ton per kalenderår. <p>I den tillförda mängden inräknas inte rent träavfall eller avfall som anges i 17 § 1-3 och 5 i förordningen (2013:253) om förbränning av avfall.</p>
	90.220-1		10		- Den tillförda mängden avfall är större än 10 000 ton men högst 18 000 ton per kalenderår.
	90.220-2		8		- Den tillförda mängden avfall är större än 1000 ton men högst 10 000 ton per kalenderår.
	90.220-3		7		- Den tillförda mängden avfall är större än 50 ton men högst 1 000 ton per kalenderår.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
29 kap. 16 §	90.221			B	Avfallsförbränningsanläggning där icke-farligt avfall förbränns, om den tillförda mängden avfall är 1. högst 3 ton per timme, eller 2. mer än 50 ton men högst 18 000 ton per kalenderår. I den tillförda mängden inräknas inte rent träavfall eller avfall som anges i 17 § 1–3 och 5 i förordningen (2013:253) om förbränning av avfall.
	90.221-1		10		- Den tillförda mängden avfall är större än 10 000 ton men högst 18 000 ton per kalenderår.
	90.221-2		8		- Den tillförda mängden avfall är större än 1000 ton men högst 10 000 ton per kalenderår.
	90.221-3		7		- Den tillförda mängden avfall är större än 50 ton men högst 1 000 ton per kalenderår.
29 kap. 17 §	90.230		3	C	Samförbrännings- eller avfallsförbränningsanläggning där icke-farligt avfall förbränns yrkesmässigt, om den tillförda mängden är högst 50 ton per kalenderår. Anmälningssplikten gäller inte anläggning som endast förbränner rent träavfall eller avfall som anges i 17 § 1–3 och 5 i förordningen (2013:253) om förbränning av avfall.
-	90.23001		2	U	Samförbrännings- eller avfallsförbränningsanläggning där icke-farligt avfall förbränns om den tillförda mängden är högst 50 ton per kalenderår. Punkten gäller inte anläggning som endast förbränner rent träavfall eller avfall som anges i 17 § 1-3 och 5 i förordningen (2013:253) om förbränning av avfall
Animaliskt avfall					
29 kap. 32 §	90.240-i	6.5		B	Behandla animaliskt avfall på annat sätt än genom biologisk behandling eller förbränning, om den tillförda mängden avfall är mer än 10 ton per dygn eller mer än 2 500 ton per kalenderår.
	90.240-i1 90.240-i2		16 10		- behandla mer än 10 000 ton animaliskt avfall. - behandla mer än 2 500 ton men högst 10 000 ton animaliskt avfall.
29 kap. 33 §	90.251		10	C	Yrkesmässigt behandla animaliskt avfall på annat sätt än genom biologisk behandling eller förbränning, om den tillförda mängden avfall är högst 10 ton per dygn eller högst 2 500 ton per kalenderår.
Deponering					
29 kap. 18 §	90.271			B	Deponera icke-farliga muddermassor på land längs små sund, kanaler eller vattenvägar som massorna har muddrats från, om 1. mängden massor är mer än 1 000 ton, eller 2. föroreningsrisken inte endast är ringa.
	90.271-1 90.271-2		10 7		- Där föroreningsrisken inte endast är ringa, eller i större mängd än 2 500 ton. - Där föroreningsrisken inte endast är ringa, eller i större mängd är 1 000 ton men högst 2 500 ton.
29 kap. 19 §	90.281		3	C	Deponera icke-farliga muddermassor längs små sund, kanaler eller vattenvägar som massorna har muddrats från, om 1. mängden massor är högst 1 000 ton, eller 2. föroreningsrisken endast är ringa.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
-	90.28001		1	U	Uppläggning av snö från gatuhållning.
29 kap. 20 §	90.290-i	5.4	26	A	Deponera icke-farligt avfall som inte är inert, om den tillförda mängden avfall är mer än 100 000 ton per kalenderår.
29 kap. 21 §	90.300-i			B	Deponera icke-farligt avfall som inte är inert, om 1. den tillförda mängden är mer än 2 500 ton men högst 100 000 ton avfall per kalenderår, eller 2. mängden avfall som deponeras är mer än 25 000 ton. Tillståndsplikten gäller inte om deponeringen är tillståndspliktig enligt 20 §.
	90.300-i1		15		- Den tillförda mängden avfall är mer än 20 000 ton men högst 100 000 ton per kalenderår.
	90.300-i2		10		- Den tillförda mängden avfall är mer än 10 000 ton men högst 20 000 ton per kalenderår.
	90.300-i3		8		- Den tillförda mängden avfall är mer än 2 500 ton men högst 10 000 ton per kalenderår.
29 kap. 22 §	90.310			B	Deponera icke-farligt avfall. Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt 18, 19, 20 eller 21 §.
	90.310-1		12		- Den tillförda mängden avfall är mer än 10 000 ton per kalenderår.
	90.310-2		9		- Den tillförda mängden avfall är mer än 2 500 ton men högst 10 000 ton per kalenderår.
	90.310-3		7		- Den tillförda mängden avfall är högst 2 500 ton per kalenderår.
29 kap. 23 §	90.320-i	5.4		A	Deponera farligt avfall, om deponin tillförs mer än 10 000 ton farligt avfall per kalenderår.
	90.320-i1		32		- Den tillförda mängden avfall är mer än 100 000 ton per kalenderår.
	90.320-i2		29		- Den tillförda mängden avfall är mer än 25 000 ton men högst 100 000 ton per kalenderår.
	90.320-i3		26		- Den tillförda mängden avfall är mer än 10 000 ton men högst 25 000 ton per kalenderår
29 kap. 24 §	90.330-i		18	B	Deponera farligt avfall, om 1. den tillförda mängden farligt avfall är mer än 2 500 ton men högst 10 000 ton per kalenderår, eller 2. mängden farligt avfall som deponeras är mer än 25 000 ton. Tillståndsplikten gäller inte om deponeringen är tillståndspliktig enligt 23 §.
29 kap. 25 §	90.340			B	Deponera farligt avfall, om deponeringen inte är tillståndspliktig enligt 23 eller 24 §.
	90.340-1		12		- Den tillförda mängden avfall är mer än 1 000 ton men högst 2 500 ton per kalenderår.
	90.340-2		7		- Den tillförda mängden avfall är högst 1 000 ton per kalenderår.
29 kap. 26 §	90.341		3	C	Sluttäckt deponi där sluttäckningen har godkänts enligt 32 § förordningen (2001:512) om deponering av avfall, fram till dess åtgärder inte längre behöver vidtas enligt 33 § samma förordning
-	90.34101		4	U	Sluttäckt deponi som inte omfattas av anmälningsplikt enligt 26 §.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
					Uppgrävda massor
29 kap. 36 §	90.361		8	B	Behandla farligt avfall som utgörs av uppgrävda massor, om mängden avfall är högst 2 500 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om behandlingen är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt 25 eller 37 §.
29 kap. 37 §	90.370		1	C	Behandla avfall som utgörs av uppgrävda förorenade massor från den plats där behandlingen sker, om behandlingen pågår under högst en tolv månaders period och inte är tillståndspliktig enligt 21, 22, 23, 24 eller 25 §.
					Avvattning
29 kap. 39 §	90.375		7	C	Avvattna icke-farligt avfall, om mängden avfall som behandlas är högst 2 000 ton.
					Konvertering av smittförande avfall
29 kap. 38 §	90.382		1	C	Konvertera smittförande avfall på ett sjukhus
					Återvinning eller bortskaffande av avfall som uppkommit i egen verksamhet
29 kap. 27 §	90.381		6	B	1. återvinna farligt avfall som har uppkommit i egen verksamhet, om mängden avfall är mer än 500 ton men högst 2 500 ton per kalenderår, eller 2. bortskaffa farligt avfall som har uppkommit i egen verksamhet, om mängden avfall är högst 2 500 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om behandlingen är anmälningspliktig enligt 38 §.
29 kap. 28 §	90.383		6	B	Behandla farligt avfall som har uppkommit i egen verksamhet, om mängden avfall är mer än 2 500 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om behandlingen är tillståndspliktig enligt 67 §.
29 kap. 29 §	90.391		4	C	Återvinna farligt avfall som har uppkommit i egen verksamhet, om 1. mängden avfall är högst 500 ton per kalenderår, och 2. behandlingen leder till materialåtervinning.
29 kap. 66 §	90.405-i	5.3ai-iv	12	B	Bortskaffa icke-farligt avfall, om den tillförda mängden avfall är mer än 50 ton per dygn eller mer än 12 500 ton per kalenderår och verksamheten avser 1. biologisk behandling, 2. fysikalisk-kemisk behandling, 3. behandling innan förbränning eller samförbränning, 4. behandling i anläggning för fragmentering av metall, eller 5. behandling av slagg eller aska.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
29 kap. 65 §	90.406-i	5.3av, 5.3bi-iv	14	B	Återvinna eller både återvinna och bortskafta icke-farligt avfall, om den tillförda mängden avfall är mer än 75 ton per dygn eller mer än 18 750 ton per kalenderår och verksamheten avser <ol style="list-style-type: none"> 1. biologisk behandling, 2. behandling innan förbränning eller samförbränning, 3. behandling i anläggning för fragmentering av metallavfall, eller 4. behandling av slagg eller aska. Om behandlingen enbart avser anaerob biologisk nedbrytning gäller tillståndsplikten endast om den tillförda mängden avfall är mer än 100 ton per dygn eller mer än 25 000 ton per kalenderår.
29 kap. 68 §	90.410		24	A	Behandla icke-farligt avfall, om den tillförda mängden avfall är mer än 100 000 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om behandlingen är tillståndspliktig enligt någon annan bestämmelse i detta kapitel
29 kap. 69 §	90.420			B	Behandla icke-farligt avfall, om den tillförda mängden avfall är mer än 500 ton men högst 100 000 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om behandlingen är tillståndspliktig enligt någon annan bestämmelse i detta kapitel.
	90.420-1		20		- Den tillförda mängden avfall är mer än 20 000 ton men högst 100 000 ton per kalenderår.
	90.420-2		14		- Den tillförda mängden avfall är mer än 10 000 ton men högst 20 000 ton per kalenderår.
	90.420-3		10		- Den tillförda mängden avfall är mer än 2 500 ton men högst 10 000 ton per kalenderår.
	90.420-4		8		- Den tillförda mängden avfall är mer än 1 000 ton men högst 2 500 ton per kalenderår.
	90.420-5		7		- Den tillförda mängden avfall är mer än 500 ton men högst 1 000 ton per kalenderår.
29 kap. 70 §	90.430		3	C	Yrkesmässigt behandla icke-farligt avfall, om den tillförda mängden avfall är högst 500 ton per kalenderår. Anmälningssplikten gäller inte om behandlingen är anmälningss- eller tillståndspliktig enligt någon annan bestämmelse i detta kapitel.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
29 kap. 67 §	90.435-i	5.1a-k		A	Återvinna eller bortskaffa farligt avfall, om den tillförda mängden avfall är mer än 10 ton per dygn eller mer än 2 500 ton per kalenderår och verksamheten avser <ol style="list-style-type: none"> 1. biologisk behandling, 2. fysikalisk-kemisk behandling, 3. materialåtervinning av lösningsmedel, 4. materialåtervinning av oorganiska material, utom metaller och metallföreningar, 5. regenerering av syror eller baser, 6. återvinning av komponenter som används till att minska föroreningar, 7. återvinning av katalysatorer, 8. omräffinerig eller annan behandling för återanvändning av olja, 9. invallning, 10. sammansmältning eller blandning innan behandling i en samförbrännings- eller avfallsförbränningsanläggning eller innan avfallet behandlas enligt någon av de andra punkterna i denna paragraf, eller 11. omförpackning innan behandling i en samförbrännings- eller avfallsförbränningsanläggning eller innan behandling av avfall enligt någon av de andra punkterna i denna paragraf.
	90.435-i1		32		- den tillförda mängden avfall är mer än 25 000 ton per kalenderår.
	90.435-i2		28		- den tillförda mängden avfall är mer än 10 000 ton men högst 25 000 ton per kalenderår.
	90.435-i3		17		- den tillförda mängden avfall är mer än 2 500 ton men högst 10 000 ton per kalenderår.
29 kap. 71 §	90.440			A	Behandla farligt avfall, om den tillförda mängden avfall är mer än 2 500 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om behandlingen är tillståndspliktig enligt någon annan bestämmelse i detta kapitel
	90.440-1	32	- den tillförda mängden avfall är mer än 25 000 ton per kalenderår.		
	90.440-2	28	- den tillförda mängden avfall är mer än 10 000 ton men högst 25 000 ton per kalenderår.		
	90.440-3	17	- den tillförda mängden avfall är mer än 2 500 ton men högst 10 000 ton per kalenderår.		
29 kap. 72 §	90.450			B	Yrkemässigt behandla farligt avfall, om den tillförda mängden avfall är högst 2 500 ton per kalenderår. Tillståndsplikten gäller inte om behandlingen är tillståndspliktig enligt någon annan bestämmelse i detta kapitel
	90.450-1	15	- den tillförda mängden avfall är mer än 1 000 ton men högst 2 500 ton per kalenderår		
	90.450-2	12	- den tillförda mängden avfall är mer än 50 ton men högst 1 000 ton per kalenderår		
	90.450-3	8	- den tillförda mängden avfall är högst 50 ton per kalenderår		

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
					Långtidslagring, djupt bergförvar och underjordsförvar
29 kap. 53 §	90.455		26	A	Permanent lagra kvicksilveravfall med minst 0,1 viktprocent kvicksilver i djupt bergförvar. Tillståndsplikten gäller inte om lagringen är tillståndspliktig enligt 52 §.
29 kap. 52 §	90.454-i	5.6	26	A	Underjordsförvara mer än 50 ton farligt avfall.
29 kap. 54 §	90.457		17	A	Underjordsförvara högst 50 ton farligt avfall.
29 kap. 55 §	90.458		20	B	Underjordsförvara icke-farligt avfall.
					Lagring i avvaktan på återvinning eller bortskaffande
29 kap. 56 §	90.408-i		12	B	Lagra farligt avfall i avvaktan på sådan behandling som kräver tillstånd enligt 5, 6, 7, 8 eller 67 §, om mängden avfall vid något tillfälle är mer än 50 ton.
					Fartygsåtervinning
29 kap. 57 §	90.451		30	A	Återvinna avfall genom sådant yrkesmässigt omhändertagande av fartyg som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1257/2013 av den 20 november 2013 om återvinning av fartyg och om ändring av förordning (EG) nr 1013/2006 och direktiv 2009/16/EG, i den ursprungliga lydelsen.
					Radioaktivt avfall
29 kap. 58 §	90.460		24	A	Behandla högaktivt radioaktivt avfall, slutförvara radioaktivt avfall eller lagra radioaktivt avfall.
29 kap. 59 §	90.470		24	A	Bearbeta, lagra, slutförvara eller på annat sätt hantera använt kärnbränsle, kärnavfall eller annat radioaktivt avfall enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet eller strålskyddslagen (1988:220), om hanteringen inte är tillståndspliktig enligt 58 §.
					Lagring och avskiljning av koldioxid
29 kap. 60 §	90.480		32	A	Anläggning för geologisk lagring av koldioxid, om mängden koldioxid som är planerad att lagras är mer än 100 000 ton.
29 kap. 61 §	90.485		27	B	Anläggning för geologisk lagring av koldioxid, om mängden koldioxid som är planerad att lagras är högst 100 000 ton.
29 kap. 62 §	90.500-i		27	B	Avskilja koldioxidströmmar för geologisk lagring av koldioxid från industriutsläppsverksamheter som beskrivs i 1 kap. 2 § industriutsläppsförordningen (2013:250).
29 kap. 63 §	90.510		27	B	Avskilja koldioxidströmmar för geologisk lagring av koldioxid från anläggningar som inte är tillståndspliktiga enligt 62 §.
29 kap. 64 §	90.520		6	C	Borra i syfte att bedöma om en plats är lämplig för geologisk lagring av koldioxid.
					SKJUTFÄLT, SKJUTBANOR OCH SPORTANLÄGGNINGAR
30 kap 1 §	92.10		7	B	Skjutfält för skjutning med grovkalibriga vapen (kaliber större än 20 millimeter) eller för sprängningar av ammunition, minor eller andra sprängladdningar.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
30 kap 2 §	92.20			C	Skjutbana som är stadigvarande inrättad för skjutning utomhus med skarp ammunition till finkalibriga vapen (kaliber mindre än 20 millimeter) för mer än 5 000 skott per kalenderår.
	92.20-1		5		- Mer än 100 000 skott per kalenderår.
	92.20-2		4		- Mer än 20 000 skott men högst 100 000 skott per kalenderår.
	92.20-3		2		- Mer än 5 000 skott men högst 20 000 skott per kalenderår.
	92.2001		1	U	Skjutbana som är stadigvarande inrättad för skjutning utomhus med skarp ammunition till finkalibriga vapen (kaliber högst 20 millimeter) för högst 5 000 skott per kalenderår.
30 kap 3 §	92.30		4	C	Permanent tävlings-, tränings- eller testbana för motorfordon.
	92.10001		6	U	Golfbana med sammanlagt mer än 18 hål.
	92.10002		4	U	Golfbana med sammanlagt högst 18 hål.
	92.10003		2	U	Golfbana med sammanlagt högst 9 hål.
					TEXTILTVÄTTERIER
31 kap. 1 §	93.10		5	C	Tvättereri för mer än 2 ton tvättgods per dygn. Anmälningssplikten gäller inte om 1. Utsläpp av vatten från verksamheten leds till ett avloppsreningsverk som är tillståndspliktigt enligt 28 kap. 1 eller 2 §, eller 2. Verksamheten är anmälningsspliktig enligt 19 kap. 4 §.
	93.1001		4	U	Tvättereri för mer än 2 ton tvättgods per dygn om utsläpp av vatten från verksamheten leds till ett avloppsreningsverk som är tillståndspliktigt enligt 90.10.
	93.1002		3	U	Tvättereri för högst 2 ton tvättgods per dygn.
					BEGRAVNINGSVERKSAMHET
32 kap 1 §	93.20		7	B	Krematorium.
					ÖVRIGA MILJÖFARLIGA VERKSAMHETER
					Lackering m.m.
	100.1001		6	U	Förbrukning av mer än 20 ton färg eller lack eller mer än 10 ton pulver per kalenderår.
	100.1002		3	U	Förbrukning av minst 4 men högst 20 ton färg eller lack eller minst 2 men högst 10 ton pulver per kalenderår.
					Hantering av brom- eller fluorkarboner
	101.1001		6	U	Omtappning av mer än 1 ton fullständigt halogenerade brom- eller klorfluorkarboner per år.
	101.1002		3	U	Omtappning av mer än 100 kg men högst 1 ton fullständigt halogenerade brom- eller klorfluorkarboner per år.
	101.1003		1	U	Omtappning av högst 100 kg fullständigt halogenerade brom- eller klorfluorkarboner per år.
	101.1004		7	U	Omtappning av mer än 10 ton ofullständigt halogenerade brom- eller klorfluorkarboner per år.
	101.1005		3	U	Omtappning av mer än 1 ton men högst 10 ton ofullständigt halogenerade brom- eller klorfluorkarboner per år.
	101.1006		1	U	Omtappning av högst 1 ton ofullständigt halogenerade brom- eller klorfluorkarboner per år.

Lagrum i FMVH	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
Lagrum FMVH					HÄLSOSKYDDSVERSAMHETER⁹
					Utbildningsverksamhet och liknande
38 §	200.10-2		5	C	Gymnasieskola eller gymnasiesärskola med mer än 50 elever
38 §	200.10-3		4	C	Gymnasieskola eller gymnasiesärskola med högst 50 elever
38 §	200.10-5		4	C	Grundskola, grundsärskola, specialskola, sameskola
38 §	200.10-6		4	C	Förskola
38 §	200.10-7		1	C	Förskoleklass, öppen förskola.
	200.10-8		1	U	Familjedaghem
					Samlingslokaler och liknande
	200.20-1		1	U	Samlingslokaler, folkhögskola utan boende, universitet och högskolor.
38 §	200.20-2		1	C	Fritidshem och öppen fritidsverksamhet
	200.20-3		1	U	Fritidsgård och liknande.
					Skönhetsvård och liknande
	200.30-1		2	U	Solarium
	200.30-2		1	U	Skönhetsvård, hudvård, manikyr, pedikyr
	200.30-3		1	U	Frisersalong
					Vård och hälsa
	200.40-1		4	U	Lokaler för vård ¹⁰ eller annat omhändertagande >5 boende.
38 §	200.40-2		2	C	Fotvård eller akupunktur
38 §	200.40-2		2	C	Övriga alternativa verksamheter med stickande och skärande behandlingar
38 §	200.40-3		3	C	Tatuering, piercing
	200.40-4		2	U	Kiropraktor, naprapat, sjukgymnastik och liknande.
	200.40-5		1	U	Övriga alternativa behandlingar
					Idrott och liknande
	200.50-1		4	U	Idrottsanläggning, gym eller motsvarande.
38 §	200.50-2		3	C	Bassängbad som är upplåtna åt allmänheten eller som annars används av många människor.
	200.50-3		3	U	Strandbad

⁹ Vid riktigt små verksamheter (ensamföretagare) kan det vara rimligt att i första hand använda sig av timavgifter istället för fasta årliga avgifter.

¹⁰ Såväl kommunen som Socialstyrelsen har tillsyn över vårdlokaler, vilket betyder att en gränsdragning behöver göras. Vi bedömer att miljönämnden (motsvarande) har tillsyn över boende och allmänna utrymmen i hygieniskt avseende [se krav på bostäder enligt 33 § förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd], avfallshantering, kemikalieanvändning, sällskapsdjur, o.s.v. under det att socialstyrelsen har tillsyn över vården och de utrymmen där vård förekommer.

Lagrum i MPF	VK/KK	IED	AK	PN	Beskrivning
					Boende
	200.60-1		6	U	Bostäder med mer än 500 lägenheter inom samma bostadsområde.
	200.60-2		5	U	Bostäder mer än 200 lägenheter men högst 500 lägenheter inom samma bostadsområde.
	200.60-3		4	U	Bostäder mer än 25 lägenheter men högst 200 lägenheter inom samma bostadsområde.
	200.60-4		3	U	Bostäder med högst 25 lägenheter inom samma bostadsområde.
	200.60-5		4	U	Hotell, kursgård med övernattningsmöjlighet, folkhögskola med boende, vandrarhem, kriminalvård.
	200.60-6		3	U	Camping/stuganläggning.
	200.60-7		1	U	Bed & breakfast.
	200.60-8		3	U	Övrigt tillfälligt boende.
					Förvaring av djur
	200.70-1		1	U	Lokaler för förvaring av djur.

Riktlinjer för fordonstvättar

3

2018.016 MN

Datum: 2018-04-1313
Handläggare: Susanna Adolfsson
Direktr: 0322-61 69 11
Diariernr: 2018.016 MN

Miljöskyddsnämnden

Upphävande av nämndbeslut gällande riktlinjer för fordonstvättar från 2009 (MR 2009-0555)

Ärendebeskrivning

Miljöskyddsnämnden i Alingsås beslutade 2009-05-04 att tillämpa Miljösamverkan Västra Götalands miljökrav för fordonstvättar. Till grund för beslutet fanns ett policydokument (2008) från Miljösamverkan som länets kommuner rekommenderades att använda. Grundprincipen var att rening av spillvatten skulle ske vid alla anläggningar men man införde kraven stegvis beroende på tvättanläggningens storlek. Dokumentet innehöll bland annat krav på utsläppsnivåer för olja, bly-krom-nickel, kadmium, zink samt kvot BOD/COD (som ett mått på nedbrytbarheten). Det fanns också mål för mängden vatten som fick användas för en tvätt.

Miljöskyddskontoret har använts sig av riktlinjerna/policyn från miljösamverkan. Alla större anmälningspliktiga fordonstvättar har fått beslut om utsläppsvärden baserat på riktlinjerna. Även en rad mindre tvättar (icke anmälningspliktiga) har fått tillsyn. Vid tillsynen har behovet av att oljeavskiljarna sköts och fungerar blivit tydligt. I flera fall har även de mindre tvättanläggningarna fått beslut om utsläppsriktvärden och försiktighetsåtgärder för skötsel och underhåll av verksamhetens oljeavskiljare.

Beredning

Miljösamverkan Västra Götaland har tagit fram ett nytt handläggarstöd för fordonstvättar. De planerar inte att ta fram något nytt policydokument utan föreslår att miljöskyddskontoren tillämpar handläggarstödet. I handläggarstödet finns något justerade parametrar för utsläppsmål vilket gör att tidigare nämndbeslut påverkas.

Förslag till beslut

Miljöskyddsnämnden beslutar att upphäva tidigare nämndbeslut MN § 29, 2009-05-04. Nämnden överlåter åt förvaltningen att följa och tillämpa gemensamma utsläppsnivåer som föreslagits av Miljösamverkan Västra Götaland i samråd med Tekniska nämndens VA-avdelning.

För Miljöskyddskontoret

Maria Jacobsson
Tf miljöskyddschef

Susanna Adolfsson
Miljöskyddsinspektör

Beslutsunderlag: Nämndbeslut (§29) från 2009

Beslutet ska skickas till
Mk Miljö & Vatten, miljöskyddsgruppen

2009-05-04

MN § 29

2009-0555, DIA 836

Riktlinjer för fordonstvättar

Ärendebeskrivning

Under 2003-2004 arbetade Miljösamverkan Västra Götaland fram ett underlag för policy om miljötillsyn vid fordonstvättar. En tillsynskampanj genomfördes och en tillsynshandledning togs fram som stöd för den. Alingsås kommun deltog i kampanjen. Gemensamma riktlinjer möjliggör lika tillsyn inom länet.

I samband med tillsynskampanjen upphävdes Naturvårdsverkets allmänna råd om fordonstvättar, som i efterhand "ersatts" av ett branschfaktblad. Det fanns fortfarande viss osäkerhet om vad som gällde, och kraven på biltvätt varierade både i vårt län och i landet i övrigt. Nya gemensamma riktlinjer behövdes.

I oktober 2008 fastställde Miljösamverkans styrgrupp en uppdaterad version av "Gemensam policy för miljökrav på fordonstvättar". I december 2008 gjordes ett par små ändringar, så gällande version är från december 2008. Miljösamverkan Västra Götaland rekommenderar att policyn används av länets kommuner.

Beredning

Utgångspunkten för policyn är att fordonstvättar medför risk för miljöpåverkan. I den gemensamma policyn framgår vilka krav Miljösamverkan anser bör gälla när man arbetar med fordonstvättar, och den ligger alltså som grund i vägledningen till miljökontoren. Miljöskyddskontoret har i skrivelse 2009-04-22 beskrivit skillnaderna mellan den nya och gamla policyn.

Grundprincipen är att rening av spillvatten ska ske vid alla tvättanläggningar. Tidpunkter för när rening ska installeras beror delvis på om det är en stor, mellanstor eller liten anläggning. I de fall reningsverk anses för kostsamt i en skälighetsavvägning enligt miljöbalken (kan gälla små och i vissa fall medelstora anläggningar) rekommenderar Miljösamverkan enklare polerstep i form av kolfilter, ultrafilter o dyl. efter oljeavskiljare. Endast miljömärkta medel eller medel som uppfyller miljökrav på tvättmedel, bör användas. Egenkontroll och skötsel är viktiga förutsättningar för att verksamhetsutövaren ska leva upp till utsläppsmålen.

Arbetsutskottet har behandlat ärendet 2009-05-04, § 25.

Miljöskyddsnämndens beslut

Miljöskyddsnämnden beslutar att tillämpa Miljösamverkan Västra Götalands miljökrav för fordonstvättar.

Exp: Miljösamverkan VG, f kännedom
Mk
Akten

Årlig granskning 2017 i
Alingsås kommun

4

2018.017 MN

Datum: 2018-04-12
Handläggare: Maria Jacobsson
Direktnr: 0322-61 72 43
Diariernr: 2018.017 MN

Miljöskyddsnämnden

Revisionsrapport - Årlig grundläggande granskning 2017

Ärendebeskrivning

Ernst & Young har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomfört en grundläggande granskning av nämnderna i Alingsås kommun. Syftet med granskningen är att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisionsred. Granskningen omfattar samtliga nämnder och har genomförts genom protokollsgranskning, skriftliga frågor enkätfrågor till samtliga nämndsledamöter och nämnddialoger med ett urval av nämnder.

Beredning

Revisorerna gör följande bedömning av nämndens arbete:

Miljöskyddsnämnden har antagit åtaganden utifrån sex av kommunfullmäktiges prioriterade mål. Granskningen visar att nämnden har antagit nyckeltal för samtliga mål. Nämnden har antagit åtaganden utifrån riktat uppdrag och särskilda fokusområden. Nämnden har inte antagit åtaganden utifrån de tre uppdrag som riktats till samtliga nämnder. I nämndens flerårsstrategi framgår förvaltningens åtaganden. Ernst & Young bedömer utifrån detta att nämnden i huvudsak säkerställt att verksamheten styrs utifrån de mål som fullmäktige bestämt samt kommunens styrmodell.

Miljöskyddsnämnden har godkänt vår- och delårsbokslut för nämnden. I samband med detta har nämnden följt upp samtliga åtaganden. Granskningen visar att nämnden löpande under året tagit del av ekonomiska månadsuppföljningar, som uppvisat prognos enligt budget, sammanträdet i november undantaget, då en mindre negativ avvikelse påvisades. Vidare har ekonomiska månadsuppföljningar rapporterats till kommunstyrelsen i enlighet med bestämmelserna i handlingsplanen Effekt. Ernst & Young bedömer utifrån detta att nämnden har säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering.

Miljöskyddsnämnden har antagit en internkontrollplan som en del av sin flerårsstrategi. Nämnden har följt upp internkontrollarbetet i såväl nämndens vår- och delårsbokslut och påvisar i båda boksluten att kontrollmomenten inom ramen för internkontrollplanen för 2017 genomförts. Nämnden har under 2016 utarbetat en väsentlighets- och riskanalys för 2017. Ernst & Young bedömer att nämnden har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Utifrån granskningens iakttagelser lämnar Ernst & Young ingen rekommendation till Miljöskyddsnämnden.

Förslag till beslut

Nämnden godkänner redovisningen av rapporten.

Beslutsunderlag: Revisionsrapport-Grundläggande granskning
Följebrev till styrelser och nämnder

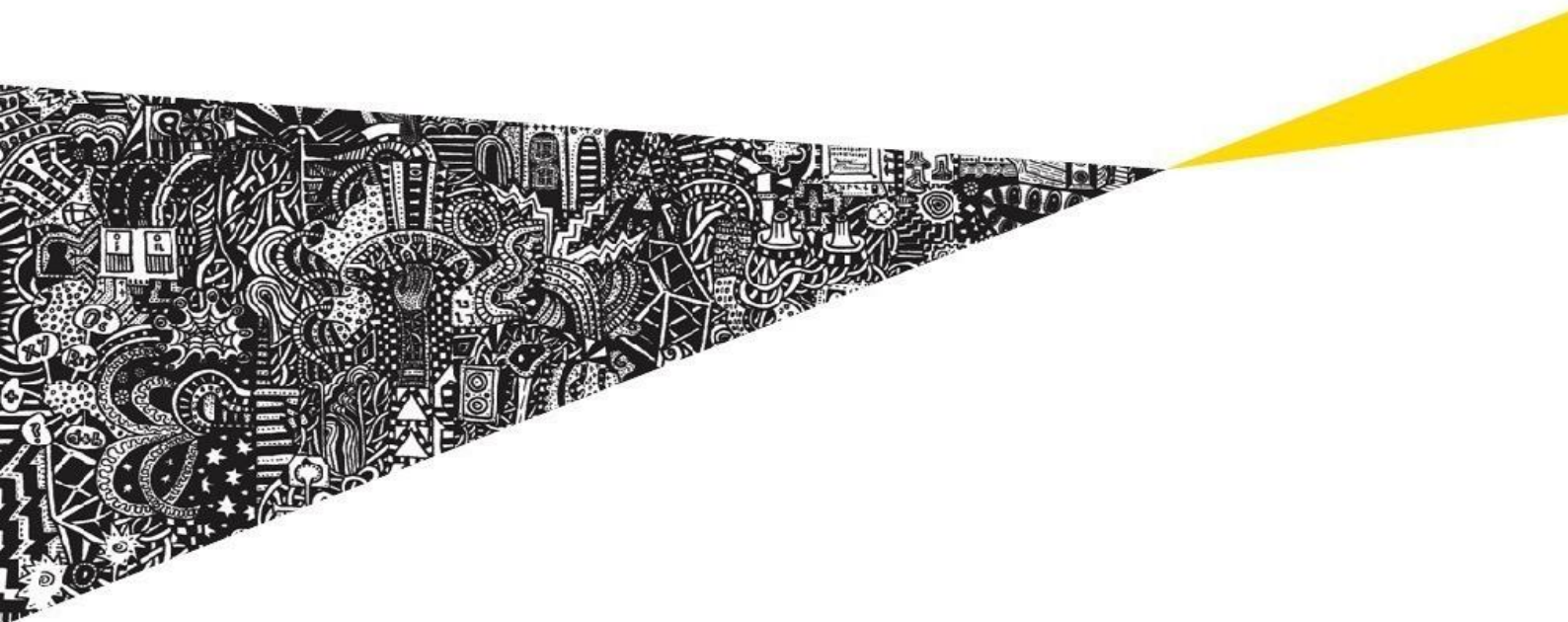
Beslutet ska skickas till

thomas.edin@se.ey.com, kommunstyrelsen@alingsas.se

Maria Jacobsson
Tf miljöskyddschef

Alingsås kommun

Grundläggande granskning 2017

Innehåll

1. Sammanfattning	3
2. Inledning	4
2.1. Bakgrund	4
2.2. Syfte och revisionsfrågor	4
2.3. Revisionskriterier.....	5
2.4. Ansvarig nämnd.....	5
2.5. Avgränsning.....	5
2.6. Metod och genomförande.....	6
2.7. Rapportens fortsatta disposition	7
3. Alingsås kommuns styrmodell.....	8
3.1. Nämndernas styrning och arbetet med fullmäktiges mål	8
3.2. Uppföljning och rapportering.....	9
3.3. Intern kontroll	9
4. Nämndernas arbete med kompetensförsörjning	11
4.1. Vår bedömning.....	12
5. Kommunstyrelsen	13
5.1. Styrelsens styrning och arbete med fullmäktiges mål	13
5.2. Uppföljning och rapportering.....	14
5.3. Intern kontroll	16
5.4. Vår bedömning.....	17
6. Barn- och ungdomsnämnden.....	19
6.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål	19
6.2. Uppföljning och rapportering.....	19
6.3. Intern kontroll	20
6.4. Vår bedömning.....	21
7. Kultur- och fritidsnämnden.....	22
7.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål	22
7.2. Uppföljning och rapportering.....	22
7.3. Intern kontroll	23
7.4. Vår bedömning.....	24
8. Miljöskyddsnämnden.....	25
8.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål	25
8.2. Uppföljning och rapportering.....	25
8.3. Intern kontroll	26
8.4. Vår bedömning.....	27
9. Samhällsbyggnadsnämnden	28

9.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål	28
9.2. Uppföljning och rapportering.....	28
9.3. Intern kontroll	29
9.4. Vår bedömning.....	30
10. Socialnämnden.....	31
10.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål	31
10.2. Uppföljning och rapportering.....	31
10.3. Intern kontroll	33
10.4. Vår bedömning.....	34
11. Tekniska nämnden	36
11.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål	36
11.2. Uppföljning och rapportering.....	36
11.3. Intern kontroll	37
11.4. Vår bedömning.....	38
12. Utbildningsnämnden.....	39
12.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål	39
12.2. Uppföljning och rapportering.....	39
12.3. Intern kontroll	40
12.4. Vår bedömning.....	41
13. Vård- och äldreomsorgsnämnden.....	43
13.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål	43
13.2. Uppföljning och rapportering.....	43
13.3. Intern kontroll	44
13.4. Vår bedömning.....	45
14. Överförmyndarnämnden.....	47
14.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål	47
14.2. Uppföljning och rapportering.....	47
14.3. Intern kontroll	49
14.4. Vår bedömning.....	49
15. Slutsatser.....	51

Bilaga 1: Dokumentförteckning

Bilaga 2: Bedömning av kriterier per nämnd

Bilaga 3: Enkätresultat

1. Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomfört en grundläggande granskning av nämnderna i Alingsås kommun. Syftet med granskningen är att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisionsledning. Granskningen omfattar samtliga nämnder och har genomförts genom protokollsgranskning, skriftliga frågor, enkätfrågor till samtliga nämndsledamöter och nämnddialoger med ett urval av nämnder.

Enligt God revisionsledning 2014 ska den grundläggande granskningen bland annat ge underlag för att bedöma styrelse och nämnders styrning, uppföljning och kontroll samt måluppfyllelse. Utifrån kraven i kommunallagen och God ledning samt kommunens styrmodell har vi tagit fram revisionskriterier som styrelse och nämnder ska uppfylla för att ha säkerställt ett ändamålsenligt arbetssätt. Rekommendationerna till respektive nämnd grundar sig på dessa revisionskriterier, som beskrivs närmare i avsnitt 2.3.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- Utarbeta och dokumentera en riskanalys till grund för internkontrollarbetet

Vi rekommenderar socialnämnden att:

- Tillse att arbetet med att nå budget i balans fortgår och prioriteras
- Säkerställa att de nyckeltal som används är relevanta och pålitliga
- Säkerställa att samtliga internkontrollpunkter genomförs

Vi rekommenderar vård- och äldreomsorgsnämnden att:

- Säkerställa att nämndens väsentlighets- och riskanalys dokumenteras och rapporteras till kommunstyrelsen
- Säkerställa att kommunstyrelsen får ta del av ekonomisk månadsuppföljning i enlighet med handlingsplanen Effekt.

Vi rekommenderar överförmyndarnämnden att:

- Säkerställa att nämndens åtaganden bryts ner till åtaganden för förvaltningen.
- Säkerställa att nämndens väsentlighets- och riskanalys dokumenteras och rapporteras till kommunstyrelsen.
- Säkerställa att nämndens arbete med internkontroll följs upp i vår- och delårsbokslut.
- Säkerställa att budgetavvikelser rapporteras till nämnd och kommunstyrelsen i enlighet med kommunens styrmodell.
- Säkerställa att kommunstyrelsen får ta del av ekonomisk månadsuppföljning i enlighet med handlingsplanen Effekt.

Utifrån granskningens iakttagelser lämnar vi ingen rekommendation till barn- och ungdomsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, miljöskyddsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden eller utbildningsnämnden.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Kommunrevisionens uppgift är att ge kommunfullmäktige underlag till den årliga ansvars-prövningen. Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisions-sed. Styrelse och nämnders ansvar för verksamheten regleras bland annat i kommunallagen 6 kap. 6 §. Där framgår att nämnderna ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Enligt God revisions-sed ska den grundläggande granskningen ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisningssystem och rutiner samt måluppfyllelse. Den grundläggande granskningen handlar enligt God revisions-sed bland annat om frågor avseende huruvida styrelse och nämnder har:

- „ Tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten
- „ Gjort en egen riskanalys
- „ Följt upp och rapporterat verksamhetens resultat samt fattat beslut om åtgärder vid eventuella avvikelser
- „ Arbetat med ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering
- „ Ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som redovisning
- „ Tydliga beslutsunderlag och protokoll

I revisionsplan för 2017 beskrivs utgångspunkterna för den grundläggande granskningen. Granskningen har sin utgångspunkt i God revisions-sed samt risker som framkommit i revisorernas väsentlighets- och riskanalys 2017. I den grundläggande granskningen kommer särskilt fokus att läggas på kompetensförsörjning, vilket är en risk som identifierats i 2017 års väsentlighets- och riskanalys.

2.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med den grundläggande granskningen är att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisions-sed¹. Den grundläggande granskningen syftar till att besvara följande revisionsfrågor:

- Har nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt?

¹ Kommunrevisionen har under 2017 även genomfört fördjupade granskningar samt granskningar inom ramen för redovisningsrevisionen. Även dessa granskningar ligger till grund för ansvarsprövningen.

- Har nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering? Det vill säga i enlighet med kraven i kommunens styrmodell.
 - Har nämnden fattat beslut om åtgärder vid eventuella avvikelser?
- Har nämnden säkerställt en tillräcklig intern kontroll? Det vill säga i enlighet med kraven i kommunallagen samt kommunens styrmodell.

2.3. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, bedömningar och slutsatser. Revisionskriterierna kan hämtas från lagar och förarbeten eller interna regelverk, policys och fullmäktigebeslut. Kriterier kan också ha sin grund i jämförbar praxis eller erkänd teoribildning.

I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- ” Kommunallagen 6 kap. 1 §
- ” Kommunallagen 6 kap. 6 §
- ” God revisionssted 2014
- ” Kommunfullmäktiges mål och uppdrag
- ” Kommunens styrmodell med tillämpningsanvisningar
- ” Andra kommunspecifika styrdokument

2.4. Ansvarig nämnd

Granskningen avser barn- och ungdomsnämnden, kommunstyrelsen, kultur- och fritids-nämnden, miljöskyddsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden, tekniska nämnden, utbildningsnämnden, vård- och äldreomsorgsnämnden samt överförmyndar-nämnden i Alingsås kommun.

2.5. Avgränsning

Granskningen avser verksamhetsår 2017 och avgränsas i enlighet med revisionsfrågorna. Granskningen omfattar inte bedömning av säkerhet i redovisningssystem. Detta granskar revisorerna i löpande granskning som en del av redovisningsrevisionen. Granskningen omfattar inte heller nämndernas måluppfyllelse per helår. Det granskar revisorerna i separat rapport.

I den grundläggande granskningen granskas samtliga nämnder utifrån ovan nämnda revisionsfrågor och revisionskriterier. Utöver detta har fyra nämnder valts ut för en mer omfattande granskning utifrån revisorernas väsentlighets- och riskanalys 2017. Kommunstyrelsen, kultur- och fritidsnämnden och socialnämnden har valts ut mot bakgrund av att kommunrevisionen i revisionsberättelsen 2016 bedömde att nämndernas interna kontroll avseende inköp och upphandling inte var tillräcklig. Vård- och äldreomsorgsnämnden har valts ut mot bakgrund av att nämnden i grundläggande granskning 2016 såg ett stort behov av framtida platser inom särskilt boende. Bristen på platser bedömdes innebära stora ekonomiska risker för nämnden i form av ökande hemtjänst, korttidsplatser och risk för viten. Därtill uppvisade socialnämnden

och vård- och äldreomsorgsnämnden budgetunderskott år 2016, om -18,6 mnkr respektive - 7,3 mnkr.

2.6. Metod och genomförande

Granskningen har genomförts genom en kombination av metoder. För samtliga nämnder har en löpande insamling av fakta och iakttagelser, protokollsgranskning samt en enkät till alla ordinarie nämndsledamöter i alla nämnder genomförts. Enkäten skickades till ledamöterna den 14 december 2017 med önskemål om svar senast 10 januari 2018. Den totala För de fyra nämnder som valts ut ur ett väsentlighets- och riskperspektiv (enligt 2.5) har skriftliga frågor tillställts respektive nämnd. Därutöver har dialog med nämndens presidium och förvaltningschef genomförts med de fyra nämnderna.

2.6.1. Den grundläggande delen

Nedanstående moment har omfattat samtliga nämnder.

Löpande insamling av fakta och iakttagelser

Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Insamlingen sker genom att EY och revisorerna:

- „ Löpande tar del av grundläggande dokument såsom mål- och budgetdokument, ekonomi- och verksamhetsrapporter, delårsrapporter, bokslut och nämndernas protokoll²
- „ Löpande för en dialog med nämnder och styrelse

Enkät

Som del av den grundläggande granskningen har EY genomfört en enkätundersökning till samtliga nämnders ordinarie ledamöter. Undersökningen har syftat till att ge revisionen ett kunskapsunderlag avseende nämndledamöternas uppfattning om styrning, uppföljning och intern kontroll. Enkäten har utformats med utgångspunkt från granskningens revisionsfrågor. Av 105 tillfrågade ledamöter har 78 svarat, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 74 procent.

2.6.2. Den mer omfattande delen

Nedanstående granskningsmoment har omfattat kommunstyrelsen, kultur- och fritids-nämnden, socialnämnden samt vård- och äldreomsorgsnämnden, utöver vad som granskats i den grundläggande delen.

Skriftliga frågor

Inom ramen för den grundläggande granskningen har revisionen skickat ut skriftliga frågor till de utvalda nämnderna. Frågorna utgår från revisionens väsentlighets- och riskanalys, tidigare fördjupade granskningar samt övriga iakttagelser som uppmärksammats under året.

² Nämndernas protokoll läses löpande av de förtroendevalda revisorerna som ansvarar för att relevanta frågor tas upp till diskussion under året. Protokollen läses även av EY i samband med den grundläggande granskningen.

Nämnddialog

Efter mottaget svar på de skriftliga frågorna har nämnddialoger genomförts tillsammans med presidiet i respektive nämnd samt förvaltningschef. De frågeställningar som diskuterats har haft sin utgångspunkt i svaren på de skriftliga frågorna, protokollsgranskning, revisorernas väsentlighets- och riskanalys 2017 samt övriga iakttagelser som uppmärksammats under året.

2.7. Rapportens fortsatta disposition

I avsnitt 3 presenteras Alingsås kommuns styrmodell och vad den anger om styrelse och nämnders arbete med styrning utifrån fullmäktiges mål, uppföljning och rapportering samt intern kontroll. I avsnittet framgår vilka kriterier vi anser att styrelse och nämnd ska ha uppfyllt för att ha säkerställt ett ändamålsenligt arbetssätt inom respektive område.

Iakttagelser avseende nämndernas arbete med kompetensförsörjning redovisas samlat i avsnitt 4.

I avsnitt 5-14 återfinns granskningens resultat per styrelse och nämnd. I varje avsnitt framgår resultatet av granskningen avseende nämndernas arbete med styrning utifrån fullmäktiges mål, intern kontroll samt uppföljning. Här beskrivs också delar av nämndens resultat från enkätundersökningen³. Varje avsnitt avslutas med revisionens bedömningar utifrån syftet med den grundläggande granskningen. I samband med bedömningarna presenteras även rekommendationer. Rekommendationer lämnas då revisorerna iakttagit brister inom ramen för granskningen. Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra verksamheten. Revisionen följer kontinuerligt upp vilka åtgärder nämnderna vidtagit för att åtgärda givna rekommendationer.

Granskningen avslutas i avsnitt 15 med slutsatser utifrån granskningens syfte.

³ Enkätsvaren redovisas i sin helhet i bilaga 3

3. Alingsås kommuns styrmodell

Kommunfullmäktige (KF) beslutade om en ny styrmodell 25 maj 2011. I dokumentet "Styrmodell för Alingsås" framgår hur modellen ska tillämpas. Bland annat beskrivs att allt arbete ska utgå från KF:s beslutade vision. KF beslutade 10 december 2014 att anta en reviderad version av styrmodellen med förändringar som bland annat innebar att internkontrollen och tillväxtprogrammet lyftes in som delar i modellen. Kommunstyrelsen (KS) beslutade 6 mars 2017 om tillämpningsanvisningar för styrmodellen under 2017.

Med utgångspunkt i visionen tar KF fram en avsiktsförklaring. Den beslutas i början av varje mandatperiod och innehåller ambitioner, inriktning och prioriteringar för mandatperioden. Utifrån avsiktsförklaringen upprättar KF årligen en flerårsstrategi för Alingsås kommun. Flersårsstrategin innehåller bland annat fullmäktiges prioriterade mål. De prioriterade målen är övergripande och omfattar hela kommunen. Till de prioriterade målen kopplas indikatorer som är styrande för att nå de politiska ambitionerna. KF har adresserat olika indikatorer till olika nämnder. I flerårsstrategin finns också indikatorer som enligt flerårsstrategin är viktiga att följa för att veta att Alingsås kommun utvecklas långsiktigt och hållbart. Enligt tillämpningsanvisningarna till styrmodellen följs indikatorerna upp av kommunstyrelsen som i sin tur återrapporterar till KF. Uppföljningen sker i samband med årsredovisningen. Utöver prioriterade mål och indikatorer innehåller kommunens flerårsstrategi särskilda fokusområden med riktade uppdrag till vissa nämnder. Dessa uppdrag ska betraktas som åtaganden för nämnden att arbeta med under året.

Nedan framgår vad styrmodellen med tillhörande tillämpningsanvisningar anger om styrelse och nämnders arbete med styrning utifrån fullmäktiges mål, uppföljning och rapportering samt intern kontroll. Strukturen utgår från granskningens revisionsfrågor. I slutet av varje avsnitt framgår vilka kriterier vi anser att styrelse och nämnd ska ha uppfyllt för att ha säkerställt ett ändamålsenligt arbetssätt. Kriterierna utgör grunden till revisorernas bedömning av varje nämnd. Bedömningarna per nämnd framgår i avsnitt 5-14. I bilaga 2 framgår en sammanställning av bedömningarna per kriterium och nämnd.

3.1. Nämndernas styrning och arbetet med fullmäktiges mål

Med utgångspunkt i den övergripande flerårsstrategin för Alingsås tar nämnderna fram egna flerårsstrategier. I dessa ska nämnderna ange sina åtaganden i arbetet för att uppnå KFs prioriterade mål med indikatorer. Nämnderna tar själva fram förslag till åtaganden som sedan godkänns av kommunstyrelsen. De uppdrag som riktats till nämnderna är också att betrakta som ett åtagande. Till åtagandena ska nämnden koppla nyckeltal som bedöms väsentliga för att bidra till måluppfyllelsen.

Nämndens åtaganden ska därefter brytas ned till åtaganden för förvaltningen. Enligt styrmodellen ska förvaltningens åtaganden utmytna i att varje enskild medarbetare är medveten om den roll han eller hon har i att uppnå kommunens mål.

Av styrmodellen och tillämpningsanvisningar framgår inte var eller hur förvaltningens åtaganden ska dokumenteras.

Utifrån ovanstående anser vi att styrelse och nämnder ska ha genomfört följande för att ha säkerställt att verksamheten styrs utifrån de mål som fullmäktige bestämt:

- „ Angett åtaganden i arbetet med fullmäktiges prioriterade mål och indikatorer
- „ Kopplat nyckeltal till nämndens åtaganden
- „ Säkerställt att nämndens åtaganden brutits ner till åtaganden för förvaltningen

3.2. Uppföljning och rapportering

Enligt styrmodellen ska kommunfullmäktige följa upp de prioriterade målen samt den ekonomiska resursförbrukningen i vårbokslut per april och i delårsbokslut per augusti. I årsredovisningen följs målen och indikatorerna upp. Nämnderna ska följa upp sina åtaganden i vår-, delårs- och årsbokslutet samt besluta om eventuella åtgärder med anledning av uppföljningen. Av styrmodellen framgår att respektive förvaltning ska följa upp ekonomin månadsvis. Vid befarande avvikelser jämfört med budget på helår ska rapportering ske till nämnd och kommunstyrelsen, enligt styrmodellen.

I årets första uppföljning prognostiserade kommunens verksamheter ett sammanlagt driftunderskott på ca – 62 mnkr jämfört med beslutad ramtilldelning för 2017. Det ledde till att kommunfullmäktige 14 juni 2017 beslutade om handlingsplanen ”Effekt”, som omfattar tio punkter. En av punkterna innehöll ett uppdrag till samtliga nämnder att inläst budget i ekonomisystem stämmer överens med nämndens beslutade budget. Punkterna beräknas tillsammans generera cirka 40 mnkr i minskade kostnader när planen nått fullt genomslag. I samband med att planen antogs beslutade kommunfullmäktige dessutom att införa obligatorisk månadsuppföljning av ekonomin till kommunstyrelsen från och med maj 2017, med undantag för juni och juli månad.

Utifrån ovanstående anser vi att styrelse och nämnder ska ha genomfört följande för att ha en tillräcklig uppföljning och rapportering:

- „ Följt upp nämndens åtaganden i vår- och delårsbokslut
- „ Rapporterat månadsuppföljning av ekonomin till kommunstyrelsen (från och med maj, undantaget juni och juli)
- „ Rapporterat befarade avvikelser jämfört med budget per helår till kommunstyrelsen

3.3. Intern kontroll

Enligt styrmodellen följer Alingsås kommun COSO-modellens principer för intern kontroll. Det innebär enligt styrmodellen att rimlig försäkras ges om måluppfyllnad, tillförlitlig finansiell rapportering samt efterlevnad av lagar och regler. Nämnderna ska arbeta fram en väsentlighets- och riskanalys som knyter ihop den interna kontrollen med styrmodellen. Detta genom att nämnden ska analysera områden där det finns risk för att styrelsen eller nämnden inte bidrar till att uppnå kommunens prioriterade mål och indikatorer. Enligt styrmodellen ska styrelsens och nämndens hela väsentlighets- och riskanalys dokumenteras och rapporteras till kommunstyrelsen som ett led i att fullfölja kommunallagens intentioner om god intern kontroll. Internkontrollplan med kontrollpunkter ska ingå i nämndens flerårsstrategi. Enligt kommunstyrelsens

tillämpningsanvisningar ska nämnden följa upp sitt arbete med intern kontroll i vår-, del- och årsbokslutet.

Utifrån ovanstående anser vi att styrelse och nämnder ska ha genomfört följande för att ha en tillräcklig intern kontroll:

- „ Arbetat fram en dokumenterad väsentlighets- och riskanalys
- „ Rapporterat väsentlighets- och riskanalysen till kommunstyrelsen
- „ Fastställt en internkontrollplan med tillhörande kontrollpunkter i nämndens flerårs-strategi
- „ Följt upp nämndens arbete med internkontroll i vår- och delårsbokslut

4. Nämndernas arbete med kompetensförsörjning

Vid intervju med kommunstyrelsen framkommer att personalomsättningen inom kommunen varit hög under 2017. En orsak till den höga omsättningen uppges vara nationell brist på flera yrken inom offentlig sektor. Bland bristyrkena återfinns exempelvis socialsekreterare, miljöstrateger, specialistbefattningar inom byggsektorn och samhällsstrateger. Utmaningen med kompetensförsörjning har även märkts vid rekrytering, där problem med för få sökanden har lett till att rekryteringsprocesser har fått påbörjas på nytt. Vid rekrytering noteras också att sökande ställer högre krav på löner och förmåner.

Bland de nämnder där fördjupad granskning genomförts uppges flera att kompetensförsörjning är en stor utmaning för verksamheten. Inom kommunledningskontoret har omsättningen på chefer varit hög under året, vilket uppges bero på förmånliga villkor i grannkommuner, som gör att chefer väljer att lämna Alingsås kommun. Inom vård- och äldreomsorgsförvaltningen finns påtagliga svårigheter att rekrytera sommarvikarier. Vid socialförvaltningen finns en utmaning i att rekrytera socionomer till myndighetsutövning. Flera chefstjänster inom förvaltningen är också vakanta.

I kommunfullmäktiges flerårsstrategi för 2017-2019 finns inga mål och uppdrag med direkt koppling till kompetensförsörjning. Kommunledningskontoret har dock tre åtaganden som är kopplade till kompetensförsörjning.

- Kommunledningskontoret åtar sig att vidta åtgärder i syfte att minska sjukfrånvaron
- Kommunledningskontoret åtar sig att upplevelsen av Alingsås kommun som en attraktiv arbetsgivare ska öka. Särskild vikt ska läggas vid tydlighet avseende organisation, uppföljning, uppdrag, roller och ansvar.
- Kommunledningskontoret åtar sig att framställa en handlingsplan för "Alingsås kommun – en mönsterarbetsgivare"

Projektet "Alingsås kommun – en mönsterarbetsgivare" syftar till att säkerställa kommunens långsiktiga personalförsörjning. I detta ingår bland annat att säkerställa tydliga uppdrag och goda arbetsvillkor kombinerat med en hållbar resursanvändning.

Kommunstyrelsen följer upp kompetensförsörjningsarbetet i respektive bokslut. I kommunstyrelsens vårbokslut framkommer att arbetet med samtliga tre åtaganden har påbörjats. Därtill har en handlingsplan för en god arbetsmiljö inom kommunledningskontoret upprättats. Av delårsbokslutet framgår att framtagandet av handlingsplan inom ramen för projektet "Alingsås kommun – en mönsterarbetsgivare" blivit försenad, men att den ska redovisas för kommunstyrelsen under 2017. Vid intervju med styrelsen framgår dock att projektet inte är påbörjat. Detta med anledning av att resurser inte kopplats till projektet.

Vi har inom ramen för granskningen inte erhållit någon kommunövergripande kompetensförsörjningsstrategi eller motsvarande. Däremot har vissa nämnder och förvaltningar arbetat fram egna kompetensförsörjningsplaner.

4.1. Vår bedömning

Granskningen visar att det inom kommunen sker ett arbete med kompetensförsörjning. Kommunstyrelsen har under året arbetat med tre åtaganden kopplade till kompetensförsörjning. Samtidigt konstateras att de insatser som initierats för att säkerställa en ändamålsenlig kompetensförsörjning inte genomförts och prioriterats. Vi noterar att det saknas stöd för arbetet i form av dokumenterad kompetensförsörjningsstrategi. Vi bedömer sammantaget att det finns utvecklingsområden avseende arbetet med kompetensförsörjning.

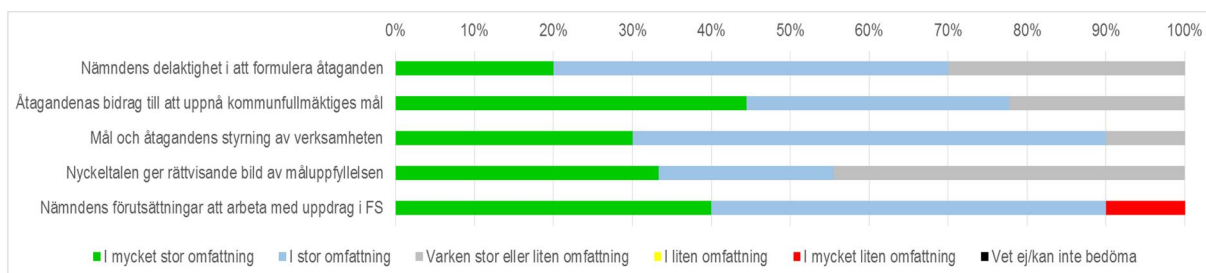
5. Kommunstyrelsen

5.1. Styrelsens styrning och arbete med fullmäktiges mål

KF har fastställt tolv prioriterade mål med totalt 44 tillhörande indikatorer i den kommunövergripande flerårsstrategin för 2017-2019. Eftersom de beslutade målen och indikatorerna är kommunövergripande åligger det KS att verka för att dessa uppnås. Därtill har KF i den kommunövergripande flerårsstrategin beslutat att tilldela KS 13 uppdrag. Utöver detta finns tre uppdrag som riktas till samtliga nämnder inklusive kommunstyrelsen.

KS antog den 6 februari 2017 kommunstyrelsens flerårsstrategi för 2017-2019. I flerårsstrategin har styrelsen antagit 21 åtaganden för förvaltningen utifrån fullmäktiges prioriterade mål och indikatorer. Styrelsen har för alla mål förutom tre angivit nyckeltal. I KS flerårsstrategi framgår vilken eller vilka enheter som ska arbeta med att uppfylla de 16 tilldelade uppdragen.

Av enkätsvaren framgår att nämndledamöterna generellt anser att nämnden varit involverad i formulering av åtaganden och att åtagandena bidrar till fullmäktiges mål. Enbart omkring hälften anser att nyckeltalen som är kopplade till åtagandena ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen.

Figur 1. Enkätsvar från kommunstyrelsen– mål och riktlinjer. N=10

Av KS flerårsstrategi framkommer att kommunledningskontoret genomfört en organisationsöversyn. Översynen ingår som ett av fullmäktiges 16 uppdrag. Syftet är att anpassa organisationen efter given budgetram och fastlagd politisk inriktning. Den nya organisationen består av tre större avdelningar samt flera enheter placerade direkt under kommundirektören. Av de tre avdelningarna är tillväxtavdelningen ny. Den består av enheten för exploatering och strategisk samhällsplanering som har som ansvar att planera och driva tillväxtfrågor enligt kommunens tillväxtprogram.

Kommunledningskontoret har under året uppmärksammat risk för bristande styrning och kontroll inom Alingsås Business Center (ABC). ABC är kommunens näringslivsenhet, som är placerad inom kommunledningskontoret. Med anledning av de uppmärksammade riskerna gav kommunledningskontoret EY i uppdrag att genomföra en extern genomlysning av ABC. Genomlysningen visade att ABC genomfört aktiviteter kopplade till evenemang och turism som saknar tydlig koppling till fullmäktiges och styrelsens mål och åtaganden. Det fanns också otydligheter i huvudmannaskapet för ABC samt i interna roller och ansvar. Granskning av ekonomiska underlag visade att det inte var möjligt att följa fakturaflöden och kostnadsfördelning

mellan ABC och externa aktörer. Merparten av de direktupphandlingar som stickprovskontrollerats har inte följt kommunfullmäktiges riktlinjer för inköp och upphandlingar. Utifrån de iakttagelser som gjordes i genomlysningen beslutade kommunledningskontoret att genomföra en intern fördjupad utredning av ABC. Utredningen påtalade brister i den interna kontrollen inom ABC. Som en konsekvens beslutade kommunfullmäktige den 13 december 2017 att överföra ansvaret för turism och evenemang till kultur- och fritidsnämnden. ABC:s interna organisation har också förändrats.

5.1.1. Styrelsens uppsiktsplikt avseende nämndernas arbete med fullmäktiges mål

KS beslutade den 6 mars 2017 om tillämpningsanvisningar inom ramen för styrmodellen. Tillämpningsanvisningarna innehåller delar som rör styrelsens uppsiktsplikt. Bland annat regleras när KS arbetsutskott ska träffa respektive nämnds/bolags presidium för att diskutera frågor inom ramen för uppsiktsplikten. Av anvisningarna framgår att arbetsutskottet planerade att genomföra träffar vid nio tillfällen under året. Av protokoll framkommer att arbetsutskottet har träffat samtliga nämnder i samband med års- vår- samt delårsbokslut. Arbetsutskottet har även haft enskilda dialogmöten med alla nämndpresidier förutom överförmyndarnämnden vid minst ett tillfälle. Totalt har 14 möten genomförts under året. Socialnämnden och utbildningsnämnden har mött arbetsutskottet flest gånger, tre gånger vardera. I den sista dialogen med socialnämnden i november avhandlades nämndens prognostiserade underskott.

Utöver tillämpningsanvisningarna finns en mall/anvisning för nämndernas flerårsstrategier. Mallen innehåller delar som bedöms nödvändiga att ange för att KS ska kunna utöva sin uppsiktsplikt.

KS presidium uppger vid dialog att styrelsens uppsikt över andra nämnder är ett av de områden som varit i fokus under 2017. Bland annat uppges att uppsikten över bolagen har stärkts genom att en bättre struktur för detta har skapats. Styrelsen följer nu bolagens arbete med fullmäktiges mål som en del i delårsboksluten.

5.2. Uppföljning och rapportering

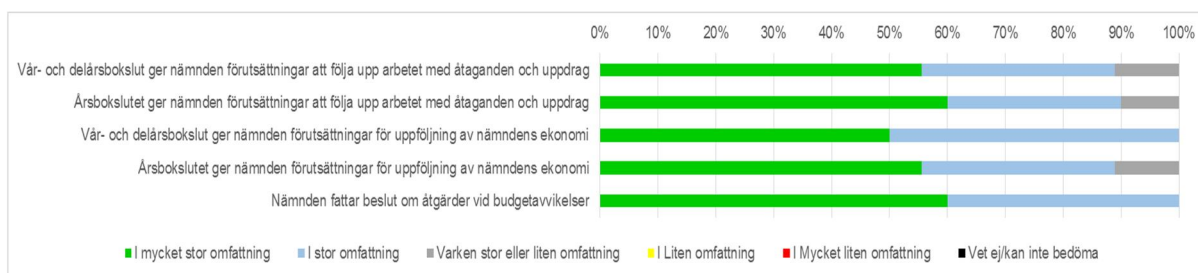
KS godkände styrelsens vårbokslut den 29 maj 2017 och styrelsens delårsbokslut den 9 oktober 2017. I vårbokslutet har styrelsen följt upp beslutade uppdrag och åtaganden i flerårsstrategin genom att kommentera om arbete har påbörjats. I delårsbokslutet har styrelsen gjort en prognos för uppfyllelsen av åtagandena. KS gjorde i delårsbokslutet bedömningen att två åtaganden kommer slutföras för helåret och att 19 åtaganden är påbörjade men inte slutförda.

KS har följt upp ekonomin i samband med vår- och delårsbokslut. Sedan beslutet om handlingsplanen Effekt har KS erhållit och godkänt ekonomisk månadsuppföljning utöver vår- och delårsbokslut vid fem sammanträden under året. Månadsuppföljningarna har avsett uppföljning per maj, september och oktober. Av protokoll går inte att följa om KS erhållit och godkänt ekonomisk månadsuppföljning för augusti 2017. Månadsuppföljning per oktober erhöles i december: Uppföljning per november och december kan ha erhållits vid sammanträden som ännu inte protokollförts vid granskningens genomförande.

Vid prognosen för helåret i samband med vårbokslutet och delårsbokslutet redovisades ingen avvikelse mot budget för kommunstyrelsen. KS godkände delårsbokslutet utan att besluta om ytterligare åtgärder.

I samband med godkännandet av vårbokslutet beslutades dock om omfördelningar av investeringsmedel. Omfördelning 2017 från kultur- och fritidsnämnden till KS om 2,5 mnkr godkändes med förutsättning att nämnden erhåller motsvarande medel 2018. Omfördelning 2017 från KS till barn- och ungdomsnämnden om 930 tkr godkändes. Omfördelning 2017 från KS till socialnämnden om 1,1 mkr avslogs av styrelsen. Motivering till beslutet framgår inte av protokoll.

Av enkätsvaren framkommer att ledamöterna i hög utsträckning upplever att boksluten ger nämnden förutsättningar att följa upp åtaganden och uppdrag samt ekonomin. Samtliga upplever att nämnden fattar beslut om åtgärder vid budgetavvikelser.

Figur 2. Enkät svar från kommunstyrelsen – uppföljning och rapportering. N=10

5.2.1. Styrelsens uppsiktsplikt avseende nämndernas arbete med uppföljning och rapportering

KS återskärar uppsikten över kommunens nämnder löpande under året. KS föreslog 29 maj 2017 kommunfullmäktige att godkänna vårbokslut för kommunen. Resultatuppföljningen för Alingsås kommuns vårbokslut visade på en prognostiserad negativ avvikelse om 39,4 mnkr från budget för helåret. Socialnämnden prognostiserade det största underskottet, -52,3 mkr. Med anledning av socialnämndens underskott har kommunledningskontoret på uppdrag från KS under året genomfört en genomlysning av nämndens ekonomi.

KS beslutade den 9 oktober 2017 att föreslå KF att godkänna delårsbokslut för Alingsås kommun. Delårsbokslutets resultatuppföljning för Alingsås kommun visade på en prognostiserad negativ avvikelse om 4,0 mnkr från budget för helåret. Att avvikelsen var 35 mnkr mindre än vid vårbokslutet förklarades främst med att kommunen har haft goda resultat avseende finansieringen, exempelvis lånekostnader.

Det framkom i delårsbokslutet att kommunens nämnder fortsatt uppvisade stora underskott gentemot budget och att de har högre redovisade nettokostnader än vad som motiveras av kommunens struktur. Kommunen gjorde i samband med delårsbokslutet bedömningen att kommunen behöver reducera det strukturella underskottet omgående för att klara kommande års ekonomiska utmaningar. I samband med delårsbokslutet beslutade KS bland annat att ge

kommunledningskontoret i uppdrag att omgående påbörja genomlysning av kommunens förvaltningar i syfte att finna effektiviseringar. KS föreslog kommunfullmäktige att ge KS i uppdrag att återkomma med en plan som säkerställer ett resultat vid årets slut överstigande lagstadgat balanskrav. Därtill föreslogs bland annat att samtliga nyinrättade tjänster som innebär en utökning av personalstyrkan ska godkännas av kommundirektör till och med utgången av 2017.

5.3. Intern kontroll

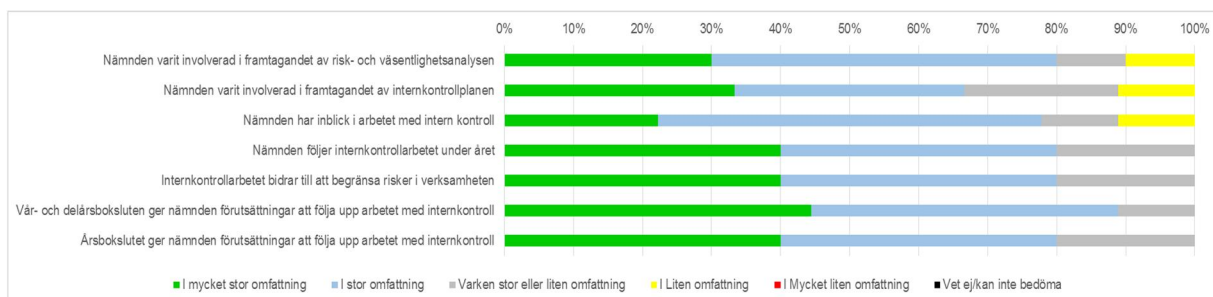
KS internkontrollplan finns som bilaga till styrelsens flerårsstrategi. I Internkontrollplanen finns tio identifierade risker. Bland riskerna återfinns bland annat att ramavtal inte följs, löneglidning, leasingavtal och att kommunens bilar används för privat bruk. KS uppger att en riskanalys ligger till grund för internkontrollplanen, men analysen har inte dokumenterats.

Vid intervju framkommer att KS ser ett behov av att förändra arbetet med intern kontroll. Nuvarande styrmodell har ambitionen att samla både mål och intern kontroll. KS uppger att det medför att arbetet med intern kontroll tenderar att "försvinna i mängden".

KS har följt upp sitt internkontrollarbete i styrelsens vår- och delårsbokslut. Uppföljningen av intern kontroll i vårbokslutet påvisar att kontroller påbörjats för de flesta riskmomenten. Uppföljningen av intern kontroll i delårsbokslutet påvisar att arbetet med kontroller har påbörjats för samtliga riskmoment. Vidare framkommer bland annat att den identifierade risken "vi följer inte ramavtal" har kontrollerats. Kontrollen visar att gällande ramavtal följs i 68 procent av fallen. Ytterligare uppföljning ska äga rum under året. Ett antal ytterligare kontroller har genomförts, vilket redogörs för i delårsbokslutet.

Av enkätsvaren framgår att ledamöterna till stor del upplever delaktighet avseende styrning av internkontrollarbetet. Majoriteten anger att nämnden har förutsättningar att följa upp arbetet via bokslut och delårsbokslut samt att internkontrollarbetet bidrar till att begränsa risker i verksamheten.

Enkätundersökningen visar att ledamöterna upplever att internkontrollarbetet bidrar till att begränsa risker i verksamheten, att nämnden har inblick i arbetet med intern kontroll och följer internkontrollarbetet under året. Ledamöterna anser också att nämnden varit involverad i framtagandet av riskanalysen, men i något mindre utsträckning involverad i internkontrollplanen.

Figur 3. Enkät svar från kommunstyrelsen – intern kontroll. N=10

5.3.1. Styrelsens uppsiktsplikt avseende nämndernas arbete med intern kontroll

KS erhöll vid sammanträdet i oktober information om att samtliga nämnder påbörjat sitt arbete med intern kontroll. KS delgavs därtill information om att samtliga nämnder utom två bedömde att de identifierade kontrollmomenten kommer att genomföras under året.

5.4. Vår bedömning

Bedömning avseende kommunstyrelsens verksamhet

KS har antagit åtaganden utifrån fullmäktiges prioriterade mål och indikatorer i styrelsens flerårsstrategi. KS har antagit nyckeltal kopplat till merparten av målen. KS har därtill antagit åtaganden utifrån samtliga uppdrag riktade till styrelsen. Förvaltningens åtaganden framgår i styrelsens flerårsstrategi. Vi bedömer att styrelsen har säkerställt att den egna nämnden styrs utifrån de mål som fullmäktige bestämt och kommunens styrmodell.

KS har följt upp sina åtaganden vid vår- och delårsbokslut. I samband med den ordinarie uppföljningen uppmärksammades brister inom Alingsås Business Center, bland annat avseende måluppfyllelse. Vår bedömning är att det funnits brister i den interna styrningen av Alingsås Business Center, men att kommunstyrelsen vidtagit åtgärder för att hantera bristerna när de uppdagades. Under året har KS inte prognostiserat någon negativ budgetavvikelse. Styrelsen får ekonomisk rapportering avseende den egna verksamheten vid boksluten. Vi bedömer sammantaget att styrelsen har säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering.

Styrelsen har antagit en internkontrollplan i en bilaga till styrelsens flerårsstrategi. En riskanalys uppges ligga till grund för internkontrollplanen, men denna har inte dokumenterats. Styrelsen har följt upp sitt internkontrollarbete i vår- samt delårsbokslut. Vi bedömer att KS i huvudsak har säkerställt en tillräcklig intern kontroll, men att arbetet kan utvecklas ytterligare genom att dokumentera den riskanalys som ligger till grund för internkontrollplanen.

Bedömning av kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Kommunstyrelsens uppsikt över kommunens nämnder har utökats under 2017 i och med att KS erhåller ekonomisk månadsuppföljning från varje nämnd. Därtill omfattas de kommunala bolagen i högre utsträckning i uppsikten. Flera nämnder och kommunen som helhet har under året prognostiserat ett underskott. Utifrån detta har styrelsen vidtagit ett antal åtgärder, såsom att ge kommunledningskontoret i uppdrag att genomföra genomlysning av kommunens förvaltningar i syfte att finna effektiviseringar. Därtill har KS bland annat lämnat förslag till beslut till fullmäktige som syftat till att minska underskotten i kommunens ekonomi. Vi bedömer utifrån detta att KS övergripande skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten och fattat beslut vid avvikelser.

KS har i oktober erhållit information om att samtliga nämnder påbörjat sitt arbete med intern kontroll avseende 2017. Vår bedömning är att KS i allt väsentligt haft tillräcklig uppsikt över övriga nämnder och bolag i kommunen samt att uppsikten är tillräcklig utifrån kraven i kommunallagen.

Utifrån granskningens iakttagelser rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

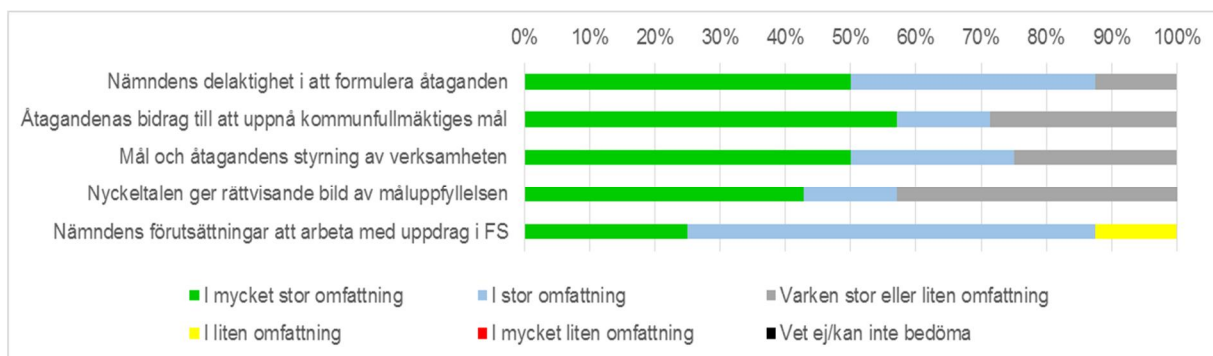
- Utarbeta och dokumentera en riskanalys till grund för internkontrollarbetet

6. Barn- och ungdomsnämnden

6.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål

Barn- och ungdomsnämnden fastställde den 21 februari 2017 nämndens flerårsstrategi för 2017. I flerårsstrategin har nämnden beslutat om 14 åtaganden utifrån fem av fullmäktiges prioriterade mål. I flerårsstrategin framkommer att nämnden fastställt nyckeltal för samtliga mål, med undantag för ett. I nämndens flerårsstrategi framgår även förvaltningens åtaganden utifrån nämndens åtaganden. I flerårsstrategin framkommer att nämnden och förvaltningen utarbetat åtaganden utifrån de två uppdrag som fullmäktige riktat till nämnden. Nämnden har inte utarbetat åtaganden utifrån de tre uppdrag som riktats till samtliga nämnder.

Av enkätsvaren framgår att nämndledamöterna generellt anser att nämnden varit involverad i formulering av åtaganden och att åtagandena i stort bidrar till fullmäktiges mål. Endast omkring hälften anser att nyckeltalen som är kopplade till åtagandena ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen.

Figur 4. Enkätsvar från barn- och ungdomsnämnden – mål och riktlinjer. N=8

6.2. Uppföljning och rapportering

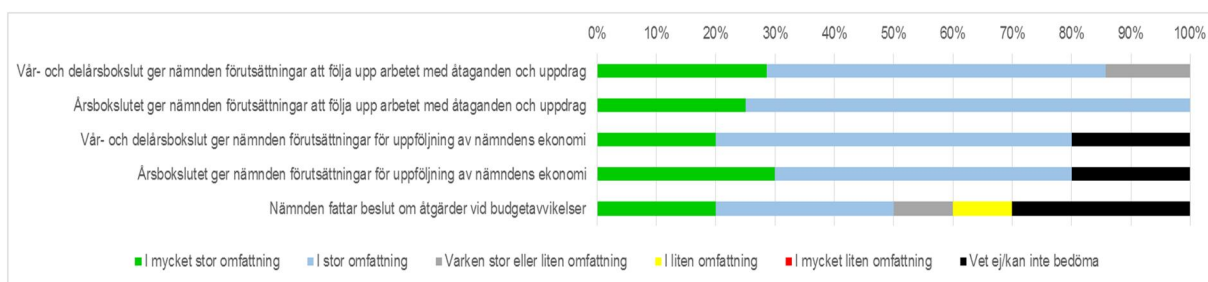
Barn- och ungdomsförvaltningen beslutade att godkänna nämndens vårbokslut den 16 maj 2017 och nämndens delårsbokslut den 26 september 2017. Nämnden har kommenterat samtliga nämndens åtaganden i vår- och delårsbokslut. I delårsbokslutet redovisar nämnden även prognos per helår för varje nämndåtagande. Nämndens bedömning i delårsbokslutet var att 13 åtaganden kommer vara påbörjade men inte helt genomförda vid årsskiftet. För åtagandet där nyckeltal saknas framgår inte status. Av de två särskilda uppdragen framkom att ett beräknas vara genomfört vid årsskiftet samt att ett uppdrag kommer vara påbörjat men inte helt genomfört vid årsskiftet.

I vårbokslutet prognostiserade nämnden en negativ avvikelse från budget om 4,75 mnkr för helåret. I delårsbokslutet prognostiserades den negativa avvikelsen uppgå till 13,1 mnkr, motsvarande -1,7 procent av nämndens budgetomslutning. Avvikelsen förklaras av att nämndens intäkter från Migrationsverket minskat i och med att fler nyanlända elever fått uppehållstillstånd och blivit kommunplacerade. Den stora skillnaden mellan prognosen vid vårbokslutet och delårsbokslutet uppges bland annat bero på högre personalkostnader, då antalet anställda över-

stiger antalet som beräknats i budget. Därtill uppges kostnaden för timavlönade samt för sjukskrivna personal vara högre än budgeterat. I samband med beslut om vårbokslutet beslutade barn- och ungdomsnämnden att ansöka om utökad investeringsram med 930 tkr. Vid sammanträdet i oktober beslutade nämnden anta en handlingsplan för att få budget 2017 i balans samt ge förvaltningen i uppdrag att verkställa handlingsplanen.

Vid protokollsgranskning framkommer att nämnden tagit del av ekonomisk månadsuppföljning vid varje ordinarie sammanträde under året med start av uppföljning per februari. Nämnden redovisade inga budgetavvikelser fram till uppföljningen avseende april. Därefter har negativa budgetavvikelser om mellan 4,75 mnkr och 13,1 mnkr redovisats. Den ekonomiska månadsuppföljningen per april och framåt, juli och juni undantaget, har översänts till kommunstyrelsen.

Av enkätsvaren framkommer att ledamöterna i hög utsträckning upplever att boksluten ger nämnden förutsättningar att följa upp åtaganden och uppdrag samt ekonomi. Enbart hälften anger att nämnden fattar beslut om åtgärder vid budgetavvikelser.

Figur 5. Enkätsvar från barn- och ungdomsnämnden – uppföljning och rapportering. N=8

6.3. Intern kontroll

Nämndens internkontrollplan finns som en bilaga till nämndens flerårsstrategi 2017-2019. Planen består av 16 kontrollmoment. De största riskerna i internkontrollplanen är enligt nämndens bedömning bland annat lärarbrist, andelen tillsvidareanställd lärarpersonal med legitimation samt att förvaltningen är förberedd inför att händelse med väpnat våld inträffar i verksamheten.

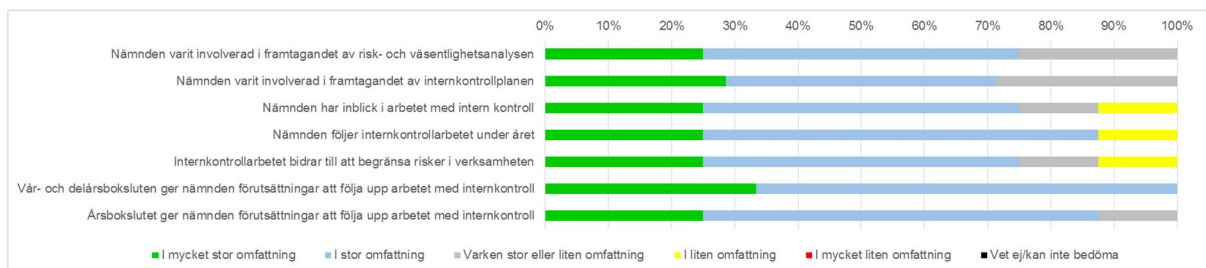
Nämndens flerårsstrategi innehåller även en riskanalys där 50 risker bedömts utifrån sannolikhet och väsentlighet. Utöver de 16 risker som hanteras i internkontrollplanen hanteras åtta risker genom omedelbar åtgärd eller åtaganden. De risker som värderas som minst väsentliga hanteras inte av nämnden.

Barn- och ungdomsnämnden har följt upp sitt internkontrollarbete i vår- och delårsboksluten. I boksluten har nämnden angett om kontrollen påbörjats eller inte samt övergripande kommenterat status för respektive kontrollpunkt. I delårsbokslutet gjorde nämnden bedömningen att alla kontrollområden kommer att vara genomförda vid årets slut.

Av enkätsvaren framkommer att ledamöterna generellt upplever att internkontrollarbetet bidrar till att begränsa risker i verksamheten och att nämnden följer internkontrollarbetet under året. Ledamöterna anser att nämnden varit involverad i framtagandet av riskanalysen och internkontrollplanen och att nämnden har inblick i arbetet med intern kontroll.

Av enkätsvaren framgår att majoriteten av ledamöterna upplever delaktighet avseende styrning och uppföljning av internkontrollarbetet. Ledamöterna upplever även att internkontrollarbetet bidrar till att begränsa risker i verksamheten.

Enkätundersökningen visar att ledamöterna generellt upplever att internkontrollarbetet bidrar till att begränsa risker i verksamheten, att nämnden är delaktig i arbetet med intern kontroll och följer internkontrollarbetet under året.

Figur 6. Enkätsvar från barn- och ungdomsnämnden – intern kontroll. N=8

6.4. Vår bedömning

Barn- och ungdomsnämnden har antagit åtaganden utifrån fem av kommunfullmäktiges prioriterade mål. Granskningen visar att nämnden har antagit nyckeltal för samtliga mål. I nämndens flerårsstrategi framgår även förvaltningens åtaganden. Nämnden har också antagit åtaganden utifrån samtliga uppdrag riktade till nämnden. Nämnden har dock inte antagit åtaganden utifrån de tre uppdrag som riktats till samtliga nämnder. Vi bedömer att nämnden i huvudsak har säkerställt att verksamheten styrs utifrån de mål som fullmäktige bestämt samt kommunens styrmodell.

Barn- och ungdomsnämnden har godkänt vår- och delårsbokslut för nämnden. I samband med detta har nämnden följt upp samtliga åtaganden. Granskningen visar att nämnden löpande under året tagit del av ekonomiska månadsuppföljningar. Från april månad har nämnden uppvisat negativa avvikelser mot budget, som i delårsbokslutet uppgick till 13 mnkr. Nämnden har beslutat om åtgärder för att komma tillrätta med underskottet. Ekonomiska månadsuppföljningar har rapporterats till kommunstyrelsen i enlighet med bestämmelserna i handlingsplanen Effekt. Vi bedömer därmed att nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering.

Nämnden har antagit en riskanalys samt en internkontrollplan som en del av sin flerårsstrategi. Nämnden har följt upp internkontrollarbetet i vår- och delårsbokslut och gör bedömningen att alla kontroller kommer att vara genomförda under året. Vi bedömer utifrån detta att nämnden har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

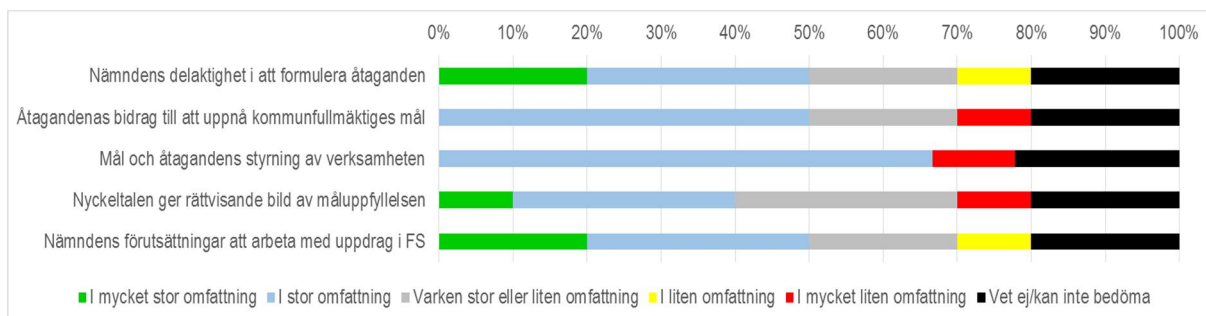
Utifrån granskningens iakttagelser lämnar vi ingen rekommendation till barn- och ungdomsnämnden.

7. Kultur- och fritidsnämnden

7.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål

Kultur- och fritidsnämnden fastställde den 23 januari 2017 nämndens flerårsstrategi för 2017. I flerårsstrategin har nämnden beslutat om 17 åtaganden utifrån fem av fullmäktiges prioriterade mål. I flerårsstrategin framkommer att nämnden fastställt nyckeltal för samtliga mål. I flerårsstrategin framkommer att nämnden utarbetat ett åtagande utifrån det uppdrag fullmäktige har riktat till nämnden. Kultur- och fritidsnämnden har inte utarbetat åtaganden utifrån de tre uppdrag som riktats till samtliga nämnder. I nämndens flerårsstrategi framgår inte förvaltningens åtaganden. Förvaltningens åtaganden redovisas istället i separata arbetsplaner där varje avdelning anger aktiviteter gentemot mål och åtaganden.

Av enkätsvaren framgår att endast cirka hälften av nämndledamöterna anser att nämnden har varit involverad i formulering av åtaganden, att åtagandena bidrar till fullmäktiges mål och att nämnden har förutsättningar att arbeta med uppdrag i flerårsstrategin. Än färre anser att nyckeltalen som är kopplade till åtagandena ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen.

Figur 7. Enkät svar från kultur- och fritidsnämnden – mål och riktlinjer. N=10

7.2. Uppföljning och rapportering

Kultur- och fritidsnämnden beslutade att godkänna nämndens vårbokslut den 15 maj 2017 och nämndens delårsbokslut den 25 september 2017. Nämnden har kommenterat samtliga sina åtaganden i vår- och delårsbokslut. I delårsbokslutet redovisar nämnden även prognos per helår för varje nämndåtagande. Nämndens bedömning i delårsbokslutet var att nio åtaganden kommer att vara uppfyllda vid årsskiftet, sex påbörjade men inte helt genomförda och två inte vara genomförda. Av det riktade uppdraget från fullmäktige framkom vid delårsbokslutet att uppdraget inte beräknades vara slutfört vid årets slut.

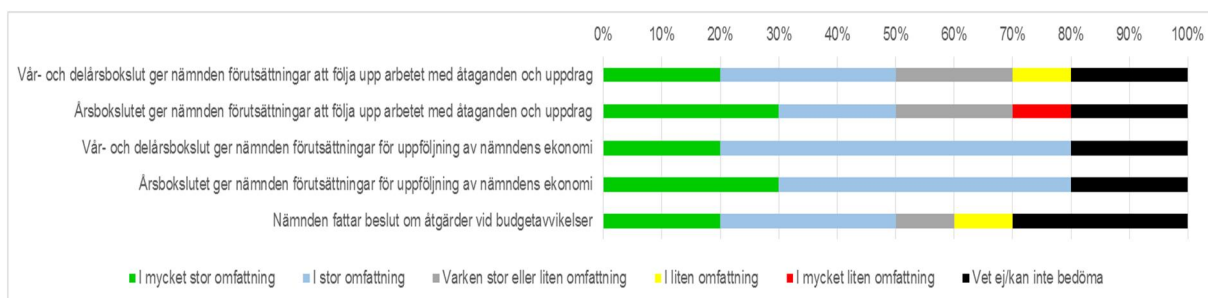
I både vår- och delårsbokslutet har nämnden prognostiserat en budget i balans för helåret. Prognoserna har dock varit justerade med 1,1 mnkr i vårbokslutet respektive 1,95 mnkr i delårsbokslutet. Justeringen gäller intäkter och kostnader för Gräfsnässparken och öppnandet av caféet i Kulturhuset.

I samband med att nämnden godkände boksluten beslutade nämnden om ett antal åtgärder. I vårbokslutet föreslog nämnden kommunfullmäktige att återta 2,5 mnkr ur tilldelad investeringsram för utrustning och inventarier till Nolhaga Parkbad. Eftersom renoveringen av badhuset

försenats önskade nämnden förskjuta delar av det beslutade beloppet till 2018. Därtill yrkade nämnden för en utökad ram om 3,5 mnkr för år 2018 i samband med delårsbokslutet, vilket avsåg utvecklingsmedel till verksamheten samt uppstart och drift av Nolhaga Parkbad. Nämnden yrkade också på en ökad investeringsbudget om 1 mnkr år 2018 till en nyinvestering av lekplats i Gräfsnäsparken.

Vid protokollsgranskning framkommer att nämnden tagit del av ekonomisk månadsuppföljning vid varje ordinarie sammanträde under år 2017 med start från februari. Nämnden har vid varje sammanträde redovisat ett överskott för perioden om mellan 1,5 mnkr och 3,3 mnkr⁴. Anledningen till överskottet har främst kopplats till ej utbetalda föreningsbidrag. Av nämndens protokoll framgår att nämnden med start per mars och framåt, juli och augusti undantaget, månatligen rapporterat den ekonomiska uppföljningen till kommunstyrelsen.

Av enkätsvaren framkommer att ledamöterna generellt upplever att boksluten ger nämnden förutsättningar att följa upp ekonomi. Betydligt färre anger att boksluten ger nämnden förutsättningar för uppföljning av åtaganden och uppdrag samt att nämnden fattar beslut om åtgärder vid budgetavvikelser.

Figur 8. Enkät svar från kultur- och fritidsnämnden – uppföljning och rapportering. N=10

7.3. Intern kontroll

Som en bilaga till nämndens flerårsstrategi 2017-2019 finns nämndens internkontrollplan. Planen består av tio kontrollmoment. De största riskerna i internkontrollplanen är enligt nämndens bedömning rekryteringsprocessen, försening av byggprocessen av Nolhaga Parkbad samt kulturhuset som har förlängda öppettider. Av protokoll framkommer att nämnden löpande under året fått information från förvaltningschefen rörande de två sistnämnda områdena.

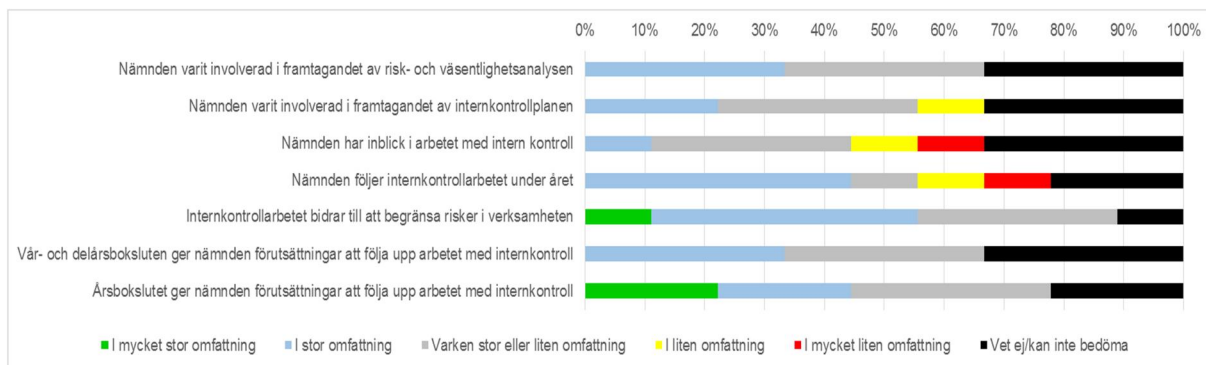
Nämndens flerårsstrategi innehåller även en riskanalys där 16 risker bedömts utifrån sannolikhet och väsentlighet. Majoriteten av de identifierade riskerna har hanterats i nämndens internkontrollplan, medan andra hanterats genom åtaganden eller omedelbara åtgärder. Ett exempel på en omedelbar åtgärd är att nämnden gett förvaltningen i uppdrag att arbeta fram en marknadsföringsstrategi för Nolhaga Parkbad.

Kultur- och fritidsnämnden har följt upp sitt internkontrollarbete i boksluten. I boksluten har nämnden angett om kontrollen påbörjats eller inte samt övergripande kommenterat status för

⁴ Vid nämndens sammanträde i februari visade den ekonomiska rapporteringen ett underskott om -1 364 tkr vilket dock avsåg år 2016.

respektive kontrollpunkt. I delårsbokslutet gjorde nämnden bedömningen att alla kontrollområden kommer att vara genomförda vid årets slut.

Enkätundersökningen visar att många ledamöter inte kan bedöma nämndens arbete med intern kontroll. Generellt visar enkätsvaren att en minoritet av ledamöterna tycker att nämnden arbetar med intern kontroll i stor eller mycket stor utsträckning. Enbart tio procent av ledamöterna anser att nämnden i stor eller mycket stor omfattning har inblick i internkontrollarbetet.

Figur 9. Enkät svar från kultur- och fritidsnämnden – intern kontroll. N=9

7.4. Vår bedömning

Kultur- och fritidsnämnden har antagit åtaganden utifrån fem av kommunfullmäktiges prioriterade mål. Granskningen visar att nämnden har antagit nyckeltal för samtliga mål. Nämnden har därtill antagit åtaganden utifrån fullmäktiges riktade uppdrag till nämnden. Nämnden har inte antagit åtaganden utifrån de tre uppdrag som riktats till samtliga nämnder. Vi noterar att förvaltningens åtaganden inte framgår i nämndens flerårsstrategi utan redovisas i separata arbetsplaner. Vi bedömer utifrån detta att nämnden i huvudsak har säkerställt att verksamheten styrs utifrån de mål som fullmäktige bestämt och kommunens styrmodell.

Kultur- och fritidsnämnden har godkänt vår- och delårsbokslut för nämnden. I samband med detta har nämnden följt upp samtliga åtaganden. Granskningen visar att nämnden löpande under året tagit del av ekonomiska månadsuppföljningar som uppvisat en positiv budgetavvikelse. Vidare har ekonomiska månadsuppföljningar rapporterats till kommunstyrelsen i enlighet med bestämmelserna i handlingsplanen Effekt. Vi bedömer utifrån detta att nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering.

Nämnden har antagit en riskanalys samt en internkontrollplan som en del av sin flerårsstrategi. Nämnden har följt upp internkontrollarbetet i både vår- och delårsbokslut och gör bedömningen att alla kontroller kommer att vara genomförda under året. Vi bedömer utifrån detta att nämnden har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

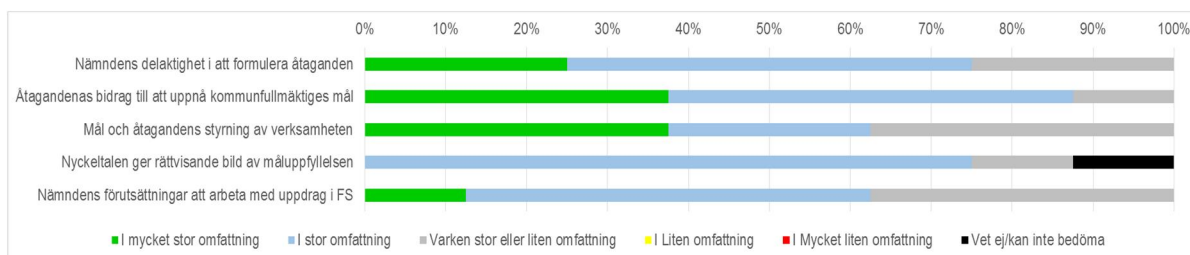
Utifrån granskningens iakttagelser lämnar vi ingen rekommendation till kultur- och fritidsnämnden.

8. Miljöskyddsnämnden

8.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål

Miljöskyddsnämnden fastställde den 27 januari 2017 nämndens flerårsstrategi för 2017. I flerårsstrategin har nämnden beslutat om tio åtaganden utifrån sex av fullmäktiges prioriterade mål. I flerårsstrategin framkommer att nämnden fastställt nyckeltal för samtliga av sina mål. I nämndens flerårsstrategi framgår förvaltningens åtaganden utifrån nämndens egna åtaganden. I flerårsstrategin framkommer att nämnden och förvaltningen utarbetat åtaganden utifrån det uppdrag som riktats till nämnden samt utifrån två särskilda fokusområden fastställda av fullmäktige. Nämnden har inte utarbetat åtaganden utifrån de tre uppdrag som riktats till samtliga nämnder.

Av enkätsvaren framgår att nämndledamöterna generellt anser att nämnden varit involverad i formulering av åtaganden och att åtagandena bidrar till fullmäktiges mål. De anser att nyckeltalen som är kopplade till åtagandena ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen. Drygt hälften anger att mål och åtaganden är styrande för verksamheten och att nämndens förutsättningar att arbeta med uppdrag är tillräckliga.

Figur 10. Enkät svar från miljöskyddsnämnden – mål och riktlinjer. N=8

8.2. Uppföljning och rapportering

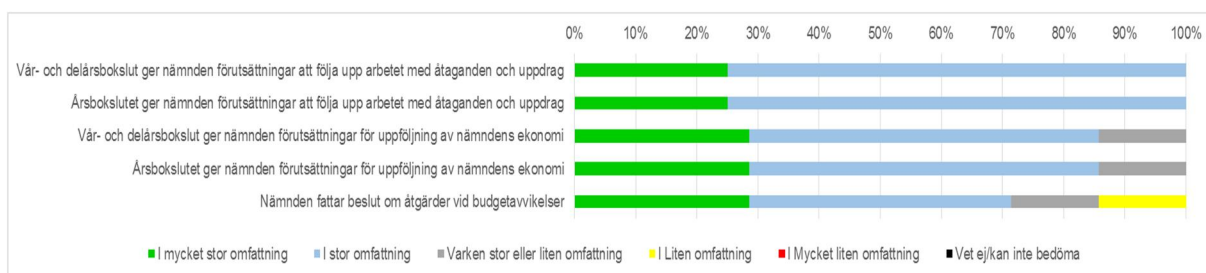
Miljöskyddsnämnden beslutade att godkänna nämndens vårbokslut den 11 maj 2017 och nämndens delårsbokslut den 21 september 2017. Nämnden har kommenterat samtliga sina åtaganden i vår- och delårsbokslut. I delårsbokslutet redovisar nämnden även prognos per helår för varje nämndåtagande. Nämndens bedömning i delårsbokslutet var att åtta åtaganden kommer att vara uppfyllda vid årsskiftet samt två påbörjade men inte helt genomförda. Nämndens bedömning var vidare att det uppdrag som riktats till nämnden samt ett särskilt fokusområde kommer vara uppfyllt vid årsskiftet. Ett särskilt fokusområde bedömdes vara påbörjat men inte helt genomfört.

I både vår- och delårsbokslutet har nämnden prognostiserat en budget i balans för helåret. Nämnden godkände respektive bokslut utan att besluta om ytterligare ekonomiska åtgärder.

Vid protokollsgranskning framkommer att nämnden har tagit del av ekonomisk månadsuppföljning vid varje ordinarie sammanträde under år 2017 med start från februari. Nämnden har vid varje sammanträde förutom sammanträdet i november redovisat en prognos i enlighet med budget. Vid uppföljningen i november framgår att prognosen är något försämrad, dock framgår

inte hur stor avvikelser är. Av samma protokoll framkommer att prognosförsämringen framförallt beror på kundförluster. Av nämndens protokoll framgår att nämnden med start per mars och framåt, juli undantaget, månatligen rapporterat den ekonomiska uppföljningen till kommunstyrelsen.

Av enkätsvaren framgår att nämndledamöterna upplever att boksluten ger nämnden förutsättningar att följa upp såväl mål och uppdrag som ekonomi.

Figur 11. Enkätsvar från miljöskyddsnämnden – uppföljning och rapportering. N=8 på fråga 1-2 och N=7 på fråga 3-5.

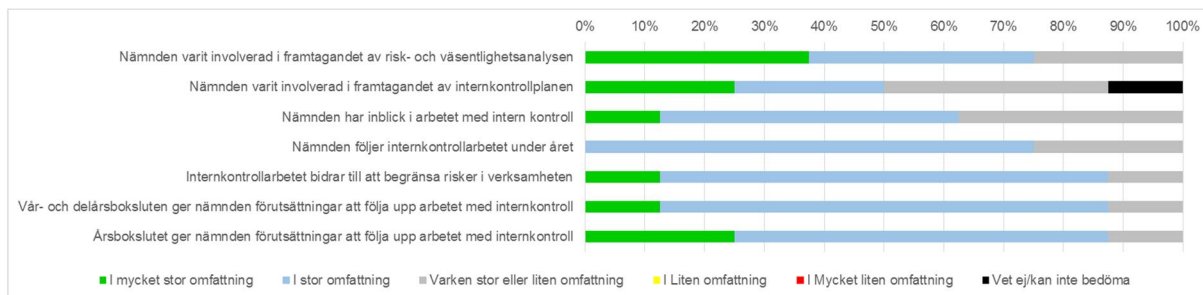
8.3. Intern kontroll

Som en bilaga till nämndens flerårsstrategi 2017-2019 finns nämndens internkontrollplan. Planen består av tio kontrollmoment. De största riskerna i internkontrollplanen är enligt nämndens bedömning att nämndens synpunkter inte kommer med i ett tidigt skede i planprocessen samt att mer tid läggs på utredningar istället för planerad kontroll.

Nämnden antog under hösten 2016 en väsentlighets- och riskanalys för 2017 där 22 risker identifierats. Sex av de identifierade riskerna har hanterats i nämndens internkontrollplan för 2017, medan ett antal andra hanterats genom åtaganden.

Miljöskyddsnämnden har följt upp sitt internkontrollarbete i boksluten. Nämnden har i boksluten angett om kontrollen påbörjats eller inte samt övergripande kommenterat status för respektive kontrollpunkt. I både vår- samt delårsbokslutet framkom att nämnden genomfört samtliga kontrollmoment.

Enkätundersökningen visar på att ledamöterna upplever att internkontrollarbetet bidrar till att begränsa risker i verksamheten och att nämnden har inblick i arbetet med intern kontroll och följer internkontrollarbetet under året. Däremot anger enbart hälften av ledamöterna att nämnden i stor eller mycket stor omfattning varit involverad i framtagande av internkontrollplanen.

Figur 12. Enkät svar från miljöskyddsnämnden – intern kontroll. N=8

8.4. Vår bedömning

Miljöskyddsnämnden har antagit åtaganden utifrån sex av kommunfullmäktiges prioriterade mål. Granskningen visar att nämnden har antagit nyckeltal för samtliga mål. Nämnden har antagit åtaganden utifrån riktat uppdrag och särskilda fokusområden. Nämnden har inte antagit åtaganden utifrån de tre uppdrag som riktats till samtliga nämnder. I nämndens flerårsstrategi framgår förvaltningens åtaganden. Vi bedömer utifrån detta att nämnden i huvudsak säkerställt att verksamheten styrs utifrån de mål som fullmäktige bestämt samt kommunens styrmodell.

Miljöskyddsnämnden har godkänt vår- och delårsbokslut för nämnden. I samband med detta har nämnden följt upp samtliga åtaganden. Granskningen visar att nämnden löpande under året tagit del av ekonomiska månadsuppföljningar, som uppvisat prognos enligt budget, sammanträdet i november undantaget, då en mindre negativ avvikelse påvisades. Vidare har ekonomiska månadsuppföljningar rapporterats till kommunstyrelsen i enlighet med bestämmelserna i handlingsplanen Effekt. Vi bedömer utifrån detta att nämnden har säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering.

Nämnden har antagit en internkontrollplan som en del av sin flerårsstrategi. Nämnden har följt upp internkontrollarbetet i såväl nämndens vår- och delårsbokslut och påvisar i båda boksluten att kontrollmomenten inom ramen för internkontrollplanen för 2017 genomförts. Nämnden har under 2016 utarbetat en väsentlighets- och riskanalys för 2017. Vi bedömer att nämnden har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

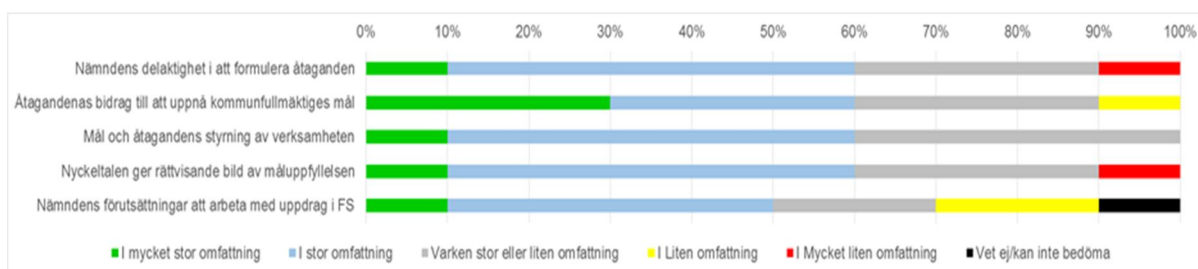
Utifrån granskningens iakttagelser lämnar vi ingen rekommendation till miljöskyddsnämnden.

9. Samhällsbyggnadsnämnden

9.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål

Samhällsbyggnadsnämnden fastställde den 20 februari 2017 nämndens flerårsstrategi för 2017. I flerårsstrategin har nämnden beslutat om sex åtaganden utifrån tre av fullmäktiges prioriterade mål. I flerårsstrategin framkommer att nämnden fastställt nyckeltal för samtliga av sina mål. I nämndens flerårsstrategi framgår förvaltningens åtaganden. I flerårsstrategin framkommer att nämnden och förvaltningen utarbetat åtaganden utifrån de fyra uppdrag som riktats till nämnden i fullmäktiges flerårsstrategi. Nämnden och förvaltningen har också utarbetat åtaganden utifrån ett av de tre uppdrag som riktas till samtliga nämnder samt två särskilda fokusområden.

Av enkätsvaren framkommer att nämndledamöterna i relativt stor utsträckning anser att nämnden varit involverad i formulering av åtaganden samt att åtagandena bidrar till fullmäktiges mål och styrning av verksamheten. De anser också generellt att nyckeltalen som är kopplade till åtagandena ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen. Cirka en tredjedel av ledamöterna anger dock att möjligheterna att arbeta med uppdrag i flerårsstrategin är begränsade.

Figur 13. Enkätsvar från Samhällsbyggnadsnämnden – mål och riktlinjer. N=10

9.2. Uppföljning och rapportering

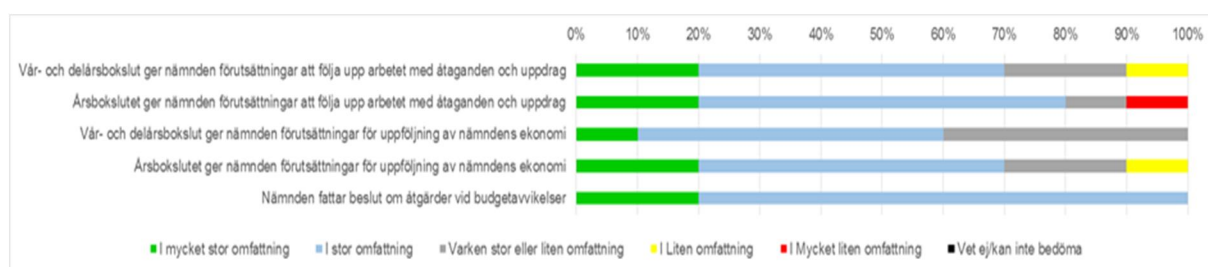
Samhällsbyggnadsnämnden beslutade att godkänna nämndens vårbokslut den 15 maj 2017 och nämndens delårsbokslut den 25 september 2017. Nämnden har kommenterat samtliga sina åtaganden i vår- och delårsbokslut. I delårsbokslutet redovisar nämnden även prognos per helår för varje nämndåtagande. Nämndens bedömning i delårsbokslutet var att åtagandena för samtliga tre prioriterade mål kommer att vara uppfyllda vid årsskiftet. Nämndens bedömning var vidare att ett uppdrag samt två särskilda fokusområden kommer att vara uppfyllda vid årsskiftet. Därtill bedömdes två uppdrag vara påbörjade men inte helt genomförda samt ett uppdrag inte vara genomfört.

I både vår- och delårsbokslutet har nämnden prognostiserat en negativ avvikelse gentemot budget för helåret. Vid vårbokslutet förväntades en negativ avvikelse om 1,4 mnkr. I delårsbokslutet bedömde nämnden att avvikelsen för helåret skulle bli 0,8 mnkr. Anledningen till avvikelsen uppges i delårsbokslutet vara bland annat att bygglovsavdelningen förväntats få något lägre intäkter och att konsultkostnaderna har blivit högre än väntat inom bygglovsavdelningen. En annan orsak bakom den negativa avvikelsen uppges vara långtidssjukskrivningar

inom plan- och bygglovsavdelningen. Nämnden godkände respektive bokslut utan att besluta om ytterligare åtgärder.

Vid protokollsgranskning framkommer att nämnden tagit del av ekonomisk månadsuppföljning vid varje ordinarie sammanträde under år 2017 med start från februari månad, juni och juli undantaget. Nämnden har vid varje sammanträde redovisat en negativ avvikelse för året om mellan 0,4 mnkr och 1,3 mnkr. Anledningen till avvikelsen har inte redogjorts för i protokoll. Av nämndens protokoll framgår att nämnden månatligen rapporterat den ekonomiska uppföljningen per februari och framåt till kommunstyrelsen, uppföljningen per juni och juli undantaget.

Av enkätsvaren framgår att nämndledamöterna generellt upplever att boksluten ger nämnden förutsättningar att följa upp såväl arbetet med åtaganden och uppdrag som ekonomin.

Figur 14. Enkätsvar från Samhällsbyggnadsnämnden – uppföljning och rapportering. N=10

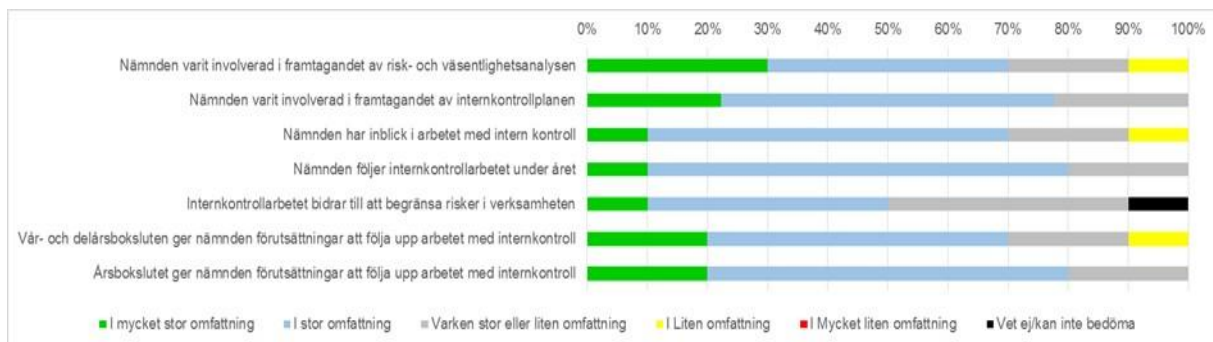
9.3. Intern kontroll

Som en bilaga till nämndens flerårsstrategi 2017-2019 finns nämndens internkontrollplan. Planen består av tolv kontrollmoment. De största riskerna i internkontrollplanen är enligt nämndens bedömning att ramavtal inte följs, kontroll över förvaltningsspecifika avtal samt brist i den ekonomiska informationen.

Nämndens flerårsstrategi innehåller en riskanalys där 15 risker bedömts utifrån sannolikhet och konsekvens. Majoriteten av de identifierade riskerna har hanterats i nämndens internkontrollplan, medan andra hanterats genom åtaganden eller omedelbara åtgärder. Ett exempel på en omedelbar åtgärd är att se över vad kommunbidraget respektive externa intäkter finansierar. Denna åtgärd uppges i nämndens flerårsstrategi 2017-2019 ingå i den utredning av plan- och byggtaxan som planeras under året.

Nämnden har följt upp sitt internkontrollarbete i boksluten. I boksluten har nämnden angett om kontrollen påbörjats eller inte samt övergripande kommenterat status för respektive kontrollpunkt, en kontrollpunkt undantaget. I delårsbokslutet gjorde nämnden bedömningen att alla kontrollområden kommer att vara genomförda vid årets slut.

Enkätundersökningen visar att ledamöterna i generellt upplever att de är involverade i framtagandet av riskanalys och internkontrollplan. De upplever att de har inblick i arbetet med intern kontroll samt att de följer arbetet under året. Ledamöterna anser i något lägre utsträckning att internkontrollarbetet bidrar till att begränsa risker i verksamheten.

Figur 15. Enkät svar från Samhällsbyggnadsnämnden – intern kontroll. N=10

9.4. Vår bedömning

Samhällsbyggnadsnämnden har antagit åtaganden utifrån tre av fullmäktiges prioriterade mål och de fyra uppdrag som riktats till nämnden. Nämnden har också antagit åtaganden utifrån ett av de tre uppdrag som riktas till samtliga nämnder samt två av fullmäktiges särskilda fokusområden. Granskningen visar att nämnden har antagit nyckeltal för samtliga mål. I nämndens flerårsstrategi framgår förvaltningens åtaganden. Vi bedömer utifrån detta att nämnden har säkerställt att verksamheten styrs utifrån de mål som fullmäktige bestämt samt kommunens styrmodell.

Samhällsbyggnadsnämnden har godkänt vår- och delårsbokslut för nämnden. I samband med detta har nämnden följt upp samtliga åtaganden. Granskningen visar att nämnden löpande under året tagit del av ekonomiska månadsuppföljningar. De ekonomiska månadsuppföljningarna har uppvisat en negativ budgetavvikelse. Vidare har ekonomiska månadsuppföljningar rapporterats till kommunstyrelsen i enlighet med bestämmelserna i handlingsplanen Effekt. Vi bedömer utifrån detta att nämnden har säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering.

Nämnden har antagit en riskanalys samt en internkontrollplan som en del av sin flerårsstrategi. Nämnden har följt upp internkontrollarbetet i både vår- och delårsbokslut och gör bedömningen att alla kontroller kommer att vara genomförda under året. Vi bedömer utifrån detta att nämnden har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Utifrån granskningens iakttagelser lämnar vi ingen rekommendation till samhällsbyggnadsnämnden.

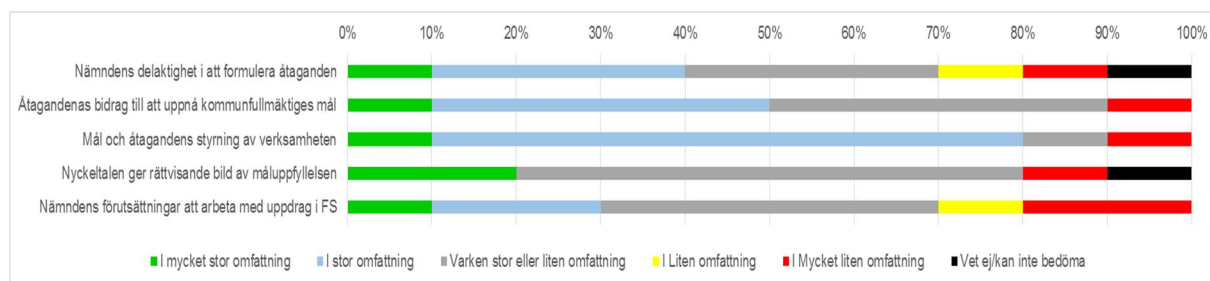
10. Socialnämnden

10.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål

Socialnämnden fastställde den 24 januari 2017 nämndens flerårsstrategi för 2017-2019. I flerårsstrategin har nämnden beslutat om fyra åtaganden utifrån fyra av fullmäktiges prioriterade mål med indikatorer. Nämnden har upprättat nyckeltal för samtliga mål. I flerårsstrategin redogör nämnden för hur den arbetar gentemot fyra fokusområden och med det uppdrag som riktats till nämnden från kommunfullmäktige. Nämnden redogör också för hur den arbetar med de tre uppdrag som riktas till samtliga nämnder samt det uppdrag som riktas till nämnder med ansvar för integration. I flerårsstrategin framgår förvaltningens åtaganden i relation till respektive nämndåtagande.

Förvaltningen uppger att det funnits vissa svårigheter att ta fram nyckeltal. För att göra ett omtag kring arbetet med relevanta nyckeltal har en konsult anlåtats. Förvaltningen arbetar fortfarande utifrån sin tidigare styrmodell med styrkort och uppger att det medför goda resultat med målarbete på enhets- och avdelningsnivå. Förvaltningens arbetsgång har varit att först arbeta fram styrkortet för att därefter koppla dem till kommunfullmäktiges mål. Framöver avser förvaltningen göra på omvänt sätt och årshjulet kommer också att uppdateras utifrån det nya arbetssättet. Ordföranden kommer framöver vara mer involverad i arbetet med framtagande av flerårsstrategi. Inför 2017 genomfördes detta arbete främst av förvaltningschef och stabschef.

Av ledamöternas enkätsvar framkommer att endast knappt hälften av ledamöterna anser att nämnden i större omfattning har varit involverad i formulering av åtaganden och att åtagandena bidrar till fullmäktiges mål. De anser i högre utsträckning att mål och åtaganden bidrar till styrning av verksamheten. Endast en liten andel av ledamöterna anser att nyckeltalen som är kopplade till åtagandena ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen samt att förutsättningar att arbeta med uppdrag är tillräckliga.

Figur 16. Enkätsvar från socialnämnden – mål och riktlinjer. N=10

10.2. Uppföljning och rapportering

Socialnämnden godkände den 16 maj 2017 nämndens vårbokslut och godkände den 19 september 2017 nämndens delårsbokslut. Nämnden har kommenterat samtliga av nämndens och

förvaltningens åtaganden i vår- och delårsbokslut. I delårsbokslutet redovisar nämnden även prognos per helår för varje nämndåtagande. Nämnden följer ett flertal nyckeltal regelbundet men anger att några av de nyckeltal som kopplats till KF:s indikatorer är problematiska att följa regelbundet då de "släpar efter" i tid. Resultatet blir att eventuell effekt av vissa aktiviteter blir svåra att analysera löpande eftersom utfall kommer först 1-1,5 år senare. Nämndens bedömning i delårsbokslutet var att ett av nämndens åtaganden kommer att vara uppfyllt vid årsskiftet och tre kommer att vara påbörjade men inte helt genomförda. Nämndens bedömning var därtill att fem åtaganden avseende uppdrag och särskilda områden kommer att vara uppfyllda vid årsskiftet. Bedömningen var vidare att tre åtaganden kopplade till uppdrag och särskilda fokusområden skulle vara påbörjade men inte uppfyllda samt att ett åtagande inte skulle vara genomfört.

Socialnämnden har under året uppvisat ett prognostiserat underskott gentemot budget. Vid vårbokslutet uppvisade nämnden ett prognostiserat underskott om 52,3 mnkr för helåret. Detta efter att dessförinnan inte ha redovisat någon prognostiserad avvikelse mot budget. Enligt vårbokslutet kan den största delen av underskottet härledas till verksamheten nyanlända och ensamkommande barn samt volymökningar inom individ- och familjeomsorgen. Det framgår inte varför prognosen förändrades markant från mars månad till vårbokslutet. I samband med vårbokslutet beslutade nämnden om en handlingsplan med besparingsåtgärder motsvarande 13,5 mnkr. Vid delårsbokslutet var det prognostiserade underskottet 39,7 mnkr för helåret. Orsaken till det negativa resultatet angavs i huvudsak vara volymökningar inom barn och unga samt ökade behov inom LSS-området. Andra orsaker anges vara kostnadsökningar inom våld i nära relationer, ensamkommande barn samt uteblivna intäkter. Inför 2018 begärde socialnämnden utifrån detta en ramökning med 39,2 mnkr och för 2019 ramökning om ytterligare 2 mnkr. Nämnden har sedan tidigare haft utmaningar vad gäller bemanning inom ekonomiorrådet, vilket uppges ha medfört kompetensbrist vad gäller ekonomistyrning och ekonomisk uppföljning. Från och med 2018 kommer kommunen påbörja ett arbete med att centralisera ekonomiska stödfunktioner i syfte att säkerställa rättvisande jämförelser och likvärdig ekonomihantering inom alla nämnder.

Av intervju med socialnämndens presidium framkommer att ekonomin varit i fokus under året. Ett antal genomlysningar av nämndens ekonomi har genomförts. Det pågår ett arbete med att stärka ekonomistyrningen och kontrollen, bland annat kopplat till bokföring. Nämnden har fattat beslut om att erhålla mer omfattande månatlig ekonomisk uppföljning utifrån avdelningsnivå i syfte att hantera avvikelser.

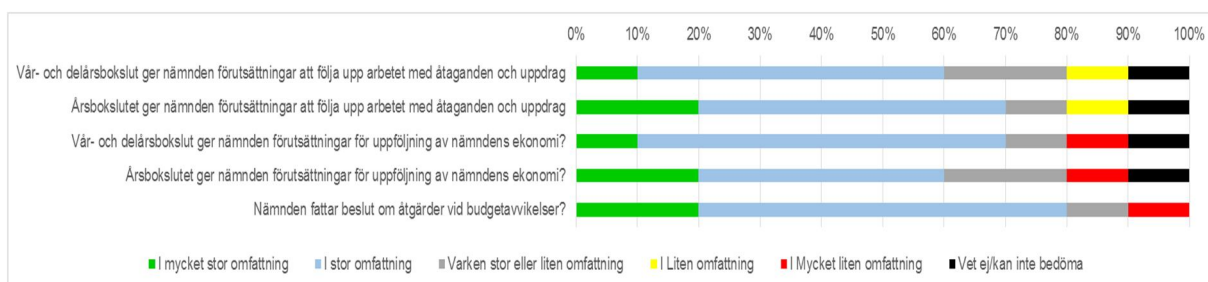
Under våren 2016 genomförde EY en genomlysning av nämndens ekonomi på uppdrag av kommunledningskontoret. Genomlysningen innehöll en översyn av beslut och arbetsprocesser inom LSS. Kommunstyrelsen godkände rapporten den 20 juni 2016 och socialnämnden gav den 30 augusti 2016 förvaltningen i uppdrag att återkomma med en handlingsplan utifrån rapportens resultat. Socialnämnden beslutade den 25 oktober 2016 att godkänna handlingsplanen. Det kan av protokoll utläsas att uppföljning av handlingsplanen har genomförts. Vid uppföljning den 19 september 2017 framgår att 40 av handlingsplanens 45 åtgärder är genomförda, 3 pågår kontinuerligt och 2 är inte längre aktuella. Ett antal av handlingsplanens åtgärder

återfinns i socialnämndens internkontrollplan. Nämnden beslutade vid sammanträdet i september att förvaltningens tilldelade uppdrag om att ta fram en handlingsplan med åtgärder samt att följa upp densamma betraktas som fullgjort.

Socialnämnden följer löpande verksamheten genom att kvartalsvis ta del av antalet orosanmälningar och ärenden som inte handläggs inom lagstadgad tid. Från och med oktober 2015 får nämnden månatligen en rapport över nuläge och prognos för verksamheten ensamkommande barn.

Av nämndens protokoll framgår att nämnden månatligen rapporterat den ekonomiska uppföljningen per februari och framåt till kommunstyrelsen, uppföljningen per mars, juni och juli undantaget. Nämnden beslutade den 24 oktober 2017 att inför 2018 uppdra till förvaltningen att redovisa månadsuppföljningen till arbetsutskottet samt att varje avdelning ska redovisa en driftstabell med kommentarer till eventuella avvikelser.

Av enkätsvaren framgår att ledamöterna i stort anser att det finns förutsättningar att följa upp verksamheten och ekonomin utifrån årsbokslutet. Något färre uppger att det finns förutsättningar att följa upp verksamhet och ekonomi vid vår- och delårsbokslut. Generellt upplevs också förutsättningarna att följa upp ekonomin vara något sämre än förutsättningarna att följa upp mål och åtaganden.

Figur 17. Enkätsvar från socialnämnden – uppföljning och rapportering. N=10

10.3. Intern kontroll

I flerårsstrategin har nämnden beskrivit risker i verksamheten. Nämnden genomförde en väsentlighets- och riskanalys i maj 2016 och vid tiden för analysen framstod LSS-kostnader som den mest allvarliga och sannolika risken. I andra hand kom ökat utanförskap (till exempel integration/utbildning), digitalisering och undanträngningseffekter på grund av stora verksamhetsvolymerna. Andra utmaningar som nämns är precis som förra året ensamkommande barn och unga samt fortsatta svårigheter med kompetensförsörjning.

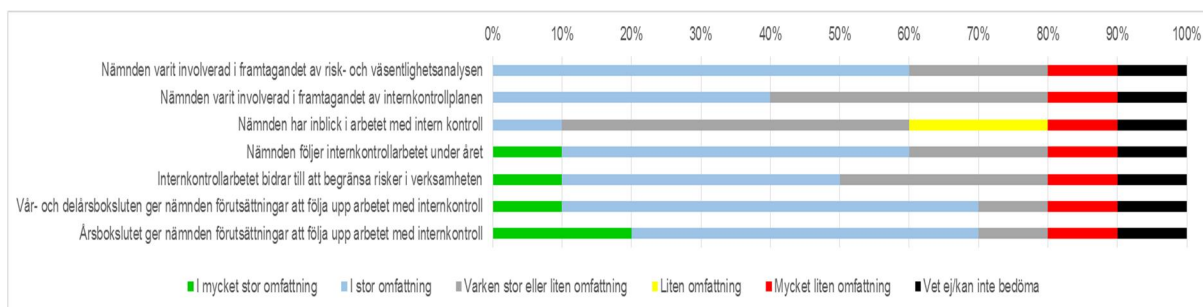
Som en bilaga till nämndens flerårsstrategi 2017 finns nämndens internkontrollplan för 2017. Internkontrollplanen består av totalt tio identifierade processer med ett antal angivna kontrollmoment. Några av kontrollmomenten är att säkerställa hur avvikelser enligt Lex Sarah och Lex Maria hanteras, undersöka om riktlinjerna följs vad gäller förvaltningens köp av tjänster samt att genomföra riskbedömningar av aktuella LSS-ärenden.

Nämnden har följt upp sitt internkontrollarbete i samband med vår- och delårsbokslut. I delårsbokslutet gjorde nämnden bedömningen att sju av tio punkter kommer att kunna vara genomförda vid årsskiftet. De tre punkter som inte förväntades bli klara var:

- ▶ risk för felaktig nettokostnadsavvikelse till följd av beräkningsfel
- ▶ risk att prognoser är felaktiga
- ▶ risk att ekonomiska rutiner inte är dokumenterade

Orsaken till att tre punkter inte förväntades kunna genomföras angavs vara vakanser på ekonomisidan i förvaltningen. Socialnämnden uppdrog den 24 oktober 2017 till förvaltningen att ta fram en handlingsplan för ovan nämnda kontrollpunkter, inklusive en tidplan för att säkerställa att punkterna uppnås. Vid nämndens sammanträde den 14 december 2017 godkändes handlingsplanen. Vid sammanträdet framkom att ytterligare en kontrollpunkt inte kommer kunna genomföras, således totalt fyra kontrollpunkter. Nämnden beslutade att samtliga kontrollpunkter ska vara genomförda senast den 30 april 2018 samt att återrapportering ska ske i samband med vårbokslutet.

Enkätundersökningen visar att ledamöterna i relativt stor omfattning anser att nämnden varit involverad i framtagandet av riskanalys. Ett färre antal anger att nämnden varit delaktig i framtagande av internkontrollplan. Endast 10 procent av ledamöterna upplever att nämnden har god inblick i arbetet med intern kontroll och enbart hälften anser att internkontrollarbetet bidrar till att begränsa risker i verksamheten.

Figur 18. Enkät svar från socialnämnden – intern kontroll. N=10

10.4. Vår bedömning

Socialnämnden har i sin flerårsstrategi antagit åtaganden utifrån samtliga indikatorer som adresserats till nämnden i den kommunövergripande flerårsstrategin. Nämndens åtaganden har brutits ner till åtaganden för förvaltningen i enlighet med styrmodellen. Nämnden har antagit nyckeltal för samtliga mål. Nämnden redogör för hur den arbetar utifrån det riktade uppdraget från fullmäktige och hur den arbetar med de tre uppdrag som riktats till samtliga nämnder samt med ett ytterligare uppdrag som tilldelats nämnden som ansvarig för integration. Därtill framkommer att nämnden arbetar med fyra särskilda fokusområden. Vi bedömer att nämnden säkerställt att verksamheten styrs utifrån de mål som fullmäktige bestämt och kommunens styrmodell.

I samband med vår- och delårsbokslutet har nämnden följt upp samtliga åtaganden. Av delårsbokslutet framgår att några av de nyckeltal som kopplats till KF:s indikatorer är problematiska att följa regelbundet då de "släpar efter" i tid. Resultatet blir att eventuell effekt av vissa aktiviteter blir svåra att analysera löpande eftersom utfall kommer först 1-1,5 år senare. Vi bedömer att det påverkar nämndens möjlighet att säkerställa en korrekt bedömning av måluppfyllelsen.

Nämnden har sedan vårbokslutet uppvisat ett betydande prognostiserat underskott. Vi noterar att prognosavvikelsen uppstod plötsligt och oväntat. Innan vårbokslutet prognostiserades inget underskott. Det är tydligt att det har funnits ekonomiska risker som nämnden inte har haft uppsikt och kontroll över. Från och med vårbokslutet konstaterar vi emellertid att flera åtgärder har vidtagits för att komma tillrätta med underskottet. Åtgärderna rör både nämndens förutsättningar att kontrollera och följa ekonomin samt besparingsåtgärder som medfört en successiv minskning av det prognostiserade underskottet. Nämnden har rapporterat månadsuppföljning av ekonomin till kommunstyrelsen i enlighet med kommunfullmäktiges handlingsplan Effekt. Vi bedömer utifrån detta att nämnden i huvudsak har säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering. Vi ser dock allvarigt på nämndens ekonomiska situation och bedömer att det är av yttersta vikt att nämnden fortsätter att följa den ekonomiska utvecklingen och vidta åtgärder för budget i balans.

Nämnden har antagit en dokumenterad riskanalys som rapporterats till kommunstyrelsen i samband med nämndens flerårsstrategi. Nämnden har också antagit en internkontrollplan som följts upp i vår- och delårsbokslut samt som ett särskilt ärende vid nämndens sammanträden i oktober och december. Av uppföljningen i december framkommer att fyra av kontrollpunkterna inte kommer att kunna genomföras under 2017. Vi bedömer utifrån detta att nämnden inte har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Utifrån granskningens iakttagelser rekommenderar vi socialnämnden att:

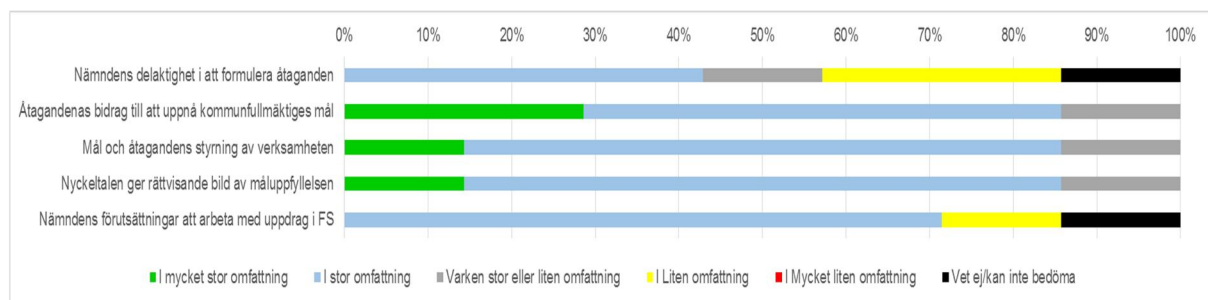
- „ Tillse att arbetet med att nå budget i balans fortgår och prioriteras
- „ Säkerställa att de nyckeltal som används är relevanta och pålitliga
- „ Säkerställa att samtliga internkontrollpunkter genomförs

11. Tekniska nämnden

11.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål

Tekniska nämnden fastställde den 24 januari 2017 nämndens flerårsstrategi för 2017. I flerårsstrategin har nämnden beslutat om tolv åtaganden utifrån åtta av fullmäktiges prioriterade mål. I flerårsstrategin framkommer att nämnden fastställt nyckeltal för samtliga åtta mål. I nämndens flerårsstrategi framgår förvaltningens åtaganden utifrån nämndåtagandena. Fullmäktige har inte riktat några uppdrag specifikt till tekniska nämnden i flerårsstrategin. Nämnden har inte utarbetat åtaganden utifrån de tre uppdrag som riktats till samtliga nämnder.

Av ledamöternas enkätsvar framkommer att de anser att nämnden till viss del varit involverad i formulering av åtaganden. Ledamöterna anser att åtagandena bidrar till fullmäktiges mål och att de fungerar styrande för verksamheten. Därtill anser ledamöterna att nyckeltalen som är kopplade till åtagandena ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen och att nämnden har förutsättningar att arbeta med uppdrag i flerårsstrategin.

Figur 19. Enkätsvar från tekniska nämnden – mål och riktlinjer. N=7

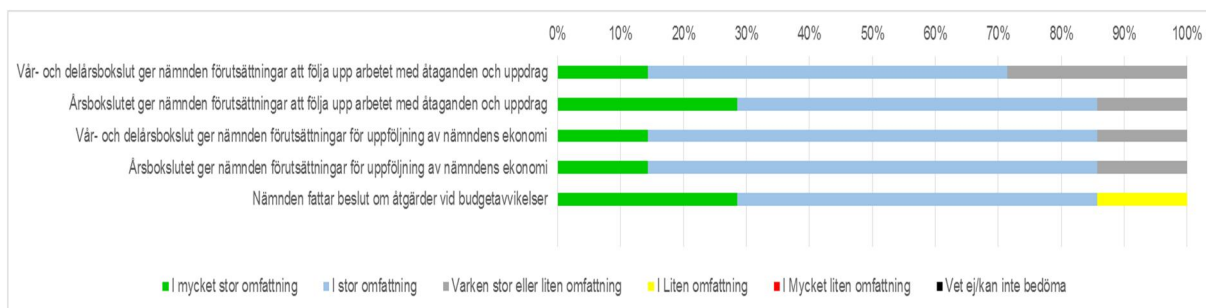
11.2. Uppföljning och rapportering

Tekniska nämnden beslutade att godkänna nämndens vårbokslut den 16 maj 2017 och nämndens delårsbokslut den 26 september 2017. Nämnden har kommenterat samtliga av nämndens åtaganden i vår- och delårsbokslut. I delårsbokslutet redovisar nämnden även prognos per helår för varje prioriterat mål. Nämndens bedömning i delårsbokslutet var att fem prioriterade mål kommer att vara uppfyllda vid årsskiftet, två påbörjade men inte helt genomförda och ett inte vara genomfört.

I både vår- och delårsbokslutet har nämnden prognostiserat en budget i balans för helåret. I vårbokslutet prognostiserades en positiv avvikelse om 300 tkr och i delårsbokslutet var prognosen en positiv avvikelse om 328 tkr. Nämnden godkände respektive bokslut utan att besluta om ytterligare åtgärder.

Av nämndens protokoll framgår att nämnden månatligen rapporterat den ekonomiska uppföljningen per februari och framåt till kommunstyrelsen, uppföljningen per mars juni och juli undantaget.

Av enkätsvaren framgår att nämndledamöterna upplever att boksluten ger nämnden förutsättningar att följa upp såväl arbetet med åtaganden och uppdrag som ekonomin.

Figur 20. Enkätsvar från tekniska nämnden– uppföljning och rapportering. N = 7

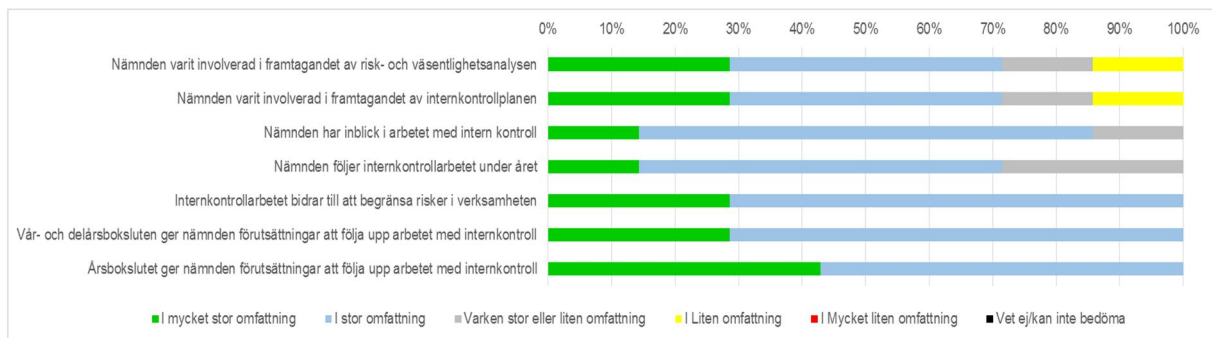
11.3. Intern kontroll

Som en bilaga till nämndens flerårsstrategi 2017-2019 finns nämndens internkontrollplan. Planen består av fem kontrollmoment. En av de identifierade riskerna i internkontrollplanen är utökning av arbetsuppgifter utan tillskott av resurser vilket innebär effektivisering och/eller prioriteringar. Av protokoll går det inte att följa om nämnden löpande under året fått information från förvaltningschefen avseende denna risk.

Nämndens flerårsstrategi innehåller även en riskanalys där tolv risker bedömts utifrån sannolikhet och väsentlighet. En av de identifierade riskerna har hanterats i nämndens internkontrollplan. För samtliga övriga risker, en undantaget, anges i riskanalysen om de är hanterade och/eller om uppföljning sker. Det framkommer exempelvis att flera risker följs upp eller kontrolleras genom andra planer, såsom i handlingsplan för arbetsmiljö, trafikplan och kommunikationsplan. Fyra av riskerna är enligt risk- och väsentlighetsanalysen inte omhändertagna i planer, riktlinjer eller liknande. För tre av dessa framgår dock att löpande kontroll eller uppföljning görs.

Nämnden har följt upp sitt internkontrollarbete i boksluten. I boksluten har nämnden angett om kontrollen påbörjats eller inte samt övergripande kommenterat status för respektive kontrollpunkt. I delårsbokslutet gjorde nämnden bedömningen att alla kontrollområden kommer att vara genomförda vid årets slut.

Enkätundersökningen visar att ledamöterna upplever att nämnden är involverad i och har inblick i internkontrollarbetet. De upplever också att internkontrollarbetet bidrar till att begränsa risker i verksamheten samt att boksluten ger förutsättningar för att följa upp internkontrollarbetet.

Figur 21. Enkät svar från tekniska nämnden – intern kontroll. N=7

11.4. Vår bedömning

Tekniska nämnden har antagit åtaganden utifrån åtta av kommunfullmäktiges prioriterade mål. Granskningen visar att nämnden har antagit nyckeltal för samtliga mål. I nämndens flerårsstrategi framgår även förvaltningens åtaganden. Inga uppdrag har riktats specifikt till tekniska nämnden. Nämnden har inte utarbetat åtaganden utifrån uppdrag riktade till samtliga nämnder eller särskilda fokusområden i flerårsstrategin. Vi bedömer utifrån detta att nämnden i huvudsak säkerställt att verksamheten styrs utifrån de mål som fullmäktige bestämt samt kommunens styrmodell.

Tekniska nämnden har godkänt vår- och delårsbokslut för nämnden. I samband med detta har nämnden följt upp samtliga åtaganden. Granskningen visar att nämnden löpande under året har tagit del av ekonomiska månadsuppföljningar som uppvisat en positiv budgetavvikelse. Nämnden har rapporterat månadsuppföljning av ekonomin till kommunstyrelsen i enlighet med kommunfullmäktiges handlingsplan Effekt. Vi bedömer utifrån detta att nämnden har säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering.

Nämnden har antagit en riskanalys samt en internkontrollplan som en del av sin flerårsstrategi. Nämnden har följt upp internkontrollarbetet i både nämndens vår- och delårsbokslut och gör bedömningen att alla kontroller kommer att vara genomförda under året. Vi bedömer utifrån detta att nämnden i huvudsak har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

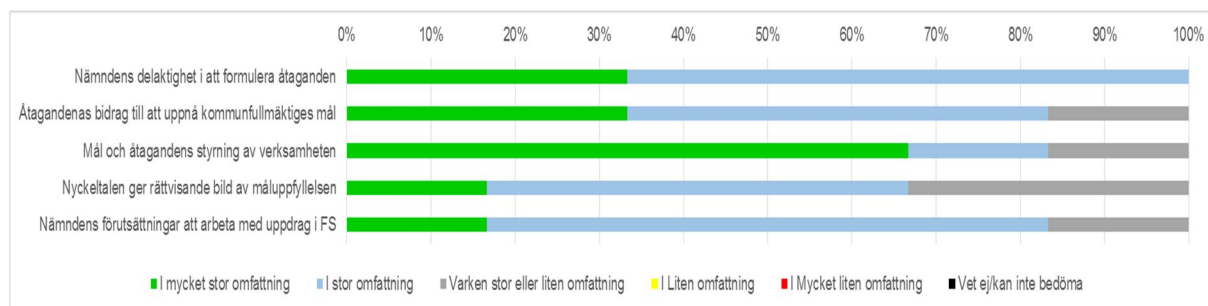
Utifrån granskningens iakttagelser lämnar vi ingen rekommendation till tekniska nämnden.

12. Utbildningsnämnden

12.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål

Utbildningsnämnden fastställde den 24 januari 2017 nämndens flerårsstrategi för 2017. I flerårsstrategin har nämnden beslutat om 16 åtaganden utifrån fem av fullmäktiges prioriterade mål med indikatorer. Nämnden har upprättat nyckeltal för samtliga mål. I flerårsstrategin framkommer att nämnden har utarbetat åtaganden utifrån de två uppdrag som riktats till nämnden i fullmäktiges flerårsstrategi. Nämnden har också utarbetat åtaganden utifrån ett av de tre uppdrag som riktats till samtliga nämnder samt ett åtagande utifrån det uppdrag som riktats till nämnder med ansvar för integration. I flerårsstrategin framgår inte förvaltningens åtaganden utifrån nämndåtagandena. Förvaltningen har tidigare uppgett att nämnden ser flerårsstrategin som sitt eget dokument, varför nämnden anser att endast nämndens åtaganden ska ingå i flerårsstrategin. Förvaltningens åtaganden redovisas istället i separata arbetsplaner.

Av ledamöternas enkätsvar framkommer att de i hög utsträckning anser att nämnden är involverad i formulering av åtaganden. Därtill framkommer att ledamöterna anser att åtagandena bidrar till fullmäktiges mål samt att de fungerar styrande för verksamheten. Merparten, om än något färre, anser att nyckeltalen som är kopplade till åtagandena ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen.

Figur 22. Enkätsvar från utbildningsnämnden – mål och riktlinjer N=6

12.2. Uppföljning och rapportering

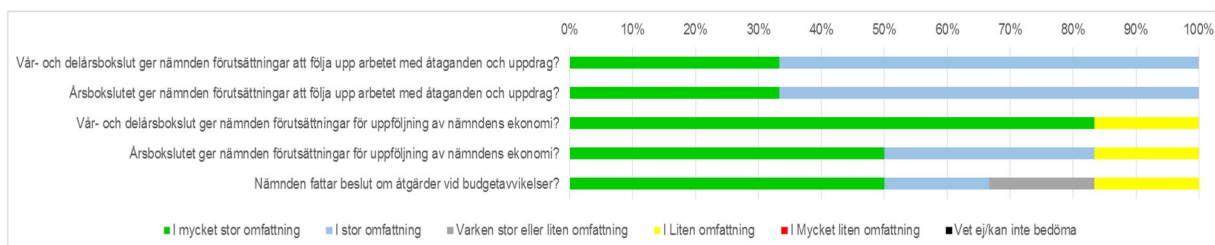
Utbildningsnämnden godkände den 17 maj 2017 nämndens vårbokslut och beslutade den 21 september 2017 att godkänna nämndens delårsbokslut. Av boksluten framgår att nämnden följt upp samtliga åtaganden genom att kommentera vilket arbete som bedrivits i relation till åtagandena. I delårsbokslutet har nämnden även sammanställt en bedömning av hur arbetet fortlöpt. Elva åtaganden bedömdes fortlöpa enligt plan. Fem åtaganden var påbörjade men inte helt genomförda. Av nämndens sammanfattning framgår att ett flertal av åtagandena kommer att fortsätta efter årets slut då de utgör ett långsiktigt utvecklingsarbete.

I vårbokslutet redovisade nämnden ett underskott. Utfallet angavs dock vara enligt plan och prognosen för helåret 2017 var ett överskott om 1,5 mnkr. Prognosen vid delårsbokslutet var ett överskott om 0,7 mnkr. Vid protokollsgranskning framgår att utbildningsnämnden utöver vår- och delårsbokslut tagit del av ekonomisk uppföljning vid varje ordinarie sammanträde. De ekonomiska prognoserna har från och med juni översänts till kommunstyrelsen, i enlighet med

handlingsplanen Effekt. Av protokoll framgår att nämnden redovisade underskott även vid sitt sammanträde i juni. Underskottet var även då enligt plan, eftersom kostnaderna för nämndens verksamheter är lägre under sommaren. Underskottet förväntades regleras till delårsbokslutet. Vid nämndens sammanträde i oktober och november prognostiserades ett överskott om 0,7 mnkr respektive 1,7 mnkr för året. Som orsak till överskottet anges bland annat minskade kostnader på grund av tjänstekatalogens införande samt att nyanlända är färre än 2015 och 2016, vilket medfört att kostnaderna på Integrationsavdelningen blivit lägre än budgeterat. Av protokollet framgår att förvaltningen anser att det problematiskt med prognostisering och framförhållning då Migrationsverkets handläggningstider gällande utbetalning av medel är långa.

I protokoll framgår också att nämnden följt verksamheten under året genom att bland annat genomföra frånvarouppföljning på Alströmergymnasiet i syfte att ta fram åtgärder för att minska frånvaro, löpande följt upp antalet anmälningar om kränkande behandling samt tagit del av redovisning av utbildningsförvaltningens arbete för hållbar utveckling. Av nämndens protokoll framgår att nämnden månatligen rapporterat den ekonomiska uppföljningen per april och framåt till kommunstyrelsen, uppföljningen per juni och juli undantaget.

Av enkätsvaren framgår att nämndledamöterna upplever att boksluten ger nämnden goda förutsättningar att följa upp såväl arbetet med åtaganden och uppdrag som ekonomi, särskilt genom vår- och delårsbokslut. Ett något färre antal anger att nämnden fattar beslut om åtgärder vid budgetavvikelser.

Figur 23. Enkätsvar från utbildningsnämnden – uppföljning och rapportering. N=6

12.3. Intern kontroll

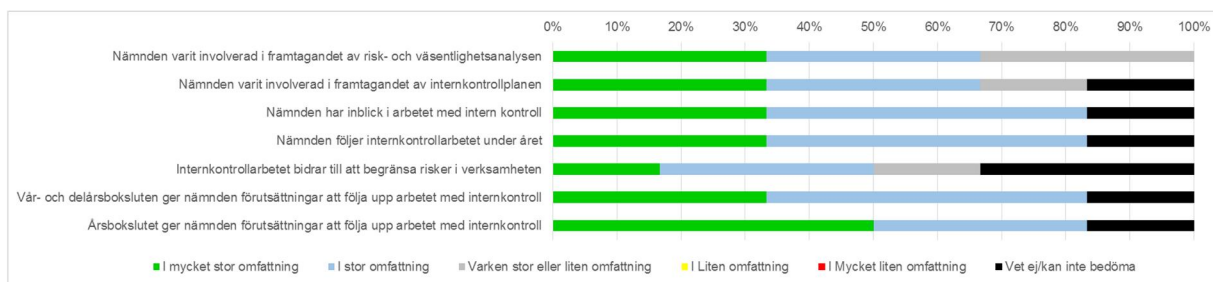
Nämndens internkontrollplan finns som en bilaga till nämndens flerårsstrategi 2017. Planen består av 14 kontrollpunkter inom områdena ekonomi, verksamhet, medarbetare och medborgare. Några av nämndens största risker är enligt internkontrollplanen bostadssituationen för nyanlända, att administrativa processer inte säkerställer kvalitet och effektivitet samt att skador och tillbud inte identifieras och rapporteras i systemet LISA. Samtliga dessa anges kräva omedelbara åtgärder. Nämnden har ett avsnitt i sin flerårsstrategi som belyser väsentligheter och risker i verksamheten. Utbildningsnämnden antog den 14 juni 2016 en plan för uppföljning och kontroll med beskrivning av nämndens systematiska arbete med internkontroll. Planen innehåller också ett årshjul för nämndens uppföljning.

Nämnden har följt upp sitt internkontrollarbete i samband med nämndens vår- och delårsbokslut. I boksluten har nämnden sammanställt om kontrollpunkterna är kontrollerade, påbörjade eller kvarstår. Momenten i internkontrollplanen följs upp på olika sätt och involverar nämnden

såväl som medarbetare. Nämnden gör i delårsbokslutet bedömningen att elva kontrollpunkter är påbörjade enligt plan samt att tre inte är påbörjade. Samtliga utom en bedöms dock vara genomförda vid årets slut. Den kvarvarande avser arbete med att tydliggöra och kvalitetssäkra rekryteringsprocessen, där arbetet dock beskrivs vara påbörjat.

I vårbokslutet beskriver nämnden att man arbetat med de risker som krävt omedelbara åtgärder. Bostadsfrågan kvarstår som en omedelbar risk då det saknas bostäder för de nyanlända inom kommunens fördelningstal 2017/2018 samt för prognostiserad anhöriginvandring. Från och med 1 september 2017 saknar kommunen boendeanternativ för 35-40 personer. En stor utmaning är också att hitta lämpliga boenden till singelhushåll. Ett forum att diskutera bostads- och integrationsfrågor centralt efterfrågas.

Enkätundersökningen visar att ledamöterna i relativt hög utsträckning anser att nämnden är involverad i framtagandet av riskanalys och internkontrollplan och att nämnden har inblick i arbetet med intern kontroll. En något mindre andel av ledamöterna upplever att internkontrollarbetet bidrar till att begränsa risker i verksamheten.

Figur 24. Enkät svar från utbildningsnämnden – intern kontroll. N=6

12.4. Vår bedömning

Utbildningsnämnden har i sin flerårsstrategi antagit åtaganden utifrån fullmäktiges prioriterade mål och indikatorer. Nämnden har upprättat nyckeltal för samtliga mål. Nämnden har antagit åtaganden utifrån de två uppdrag som riktats till nämnden. Nämnden har också antagit åtaganden utifrån ett av de tre uppdrag som riktats till samtliga nämnder samt det uppdrag som riktats till nämnder med ansvar för integration. Vi noterar att förvaltningens åtaganden inte framgår i nämndens flerårsstrategi utan redovisas i separata arbetsplaner. Vi bedömer utifrån ovan att nämnden i allt väsentligt har säkerställt att verksamheten styrs utifrån de mål som fullmäktige bestämt och kommunens styrmodell.

I samband med vår- och delårsbokslutet har nämnden följt upp sina åtaganden och fattat beslut om åtgärder. Nämnden tar del av budgetuppföljning vid varje ordinarie sammanträde. Nämnden har rapporterat månadsuppföljning av ekonomin till kommunstyrelsen i enlighet med kommunfullmäktiges handlingsplan Effekt. Vi bedömer att nämnden har säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering.

Nämnden har antagit en dokumenterad riskanalys som rapporterats till kommunstyrelsen i samband med nämndens flerårsstrategi. Nämnden har också antagit en internkontrollplan som följts upp i vår- samt delårsbokslut. I granskningen framkommer också att nämnden under året

identifierat risker som krävt omedelbara åtgärder. Vi bedömer att nämnden har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Utifrån granskningens iakttagelser lämnar vi ingen rekommendation till utbildningsnämnden.

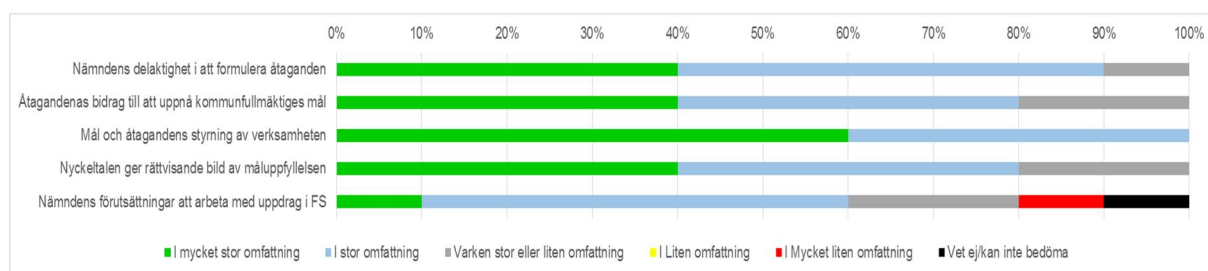
13. Vård- och äldreomsorgsnämnden

13.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål

Vård- och äldreomsorgsnämnden fastställde den 23 januari 2017 nämndens flerårsstrategi för 2017. I flerårsstrategin har nämnden beslutat om sju åtaganden utifrån fyra av fullmäktiges prioriterade mål. I flerårsstrategin framkommer att nämnden fastställt nyckeltal för samtliga av sina mål. Nämnden har utarbetat åtaganden utifrån det uppdrag som fullmäktige riktat till nämnden samt utifrån de tre uppdrag som riktats till samtliga nämnder. I flerårsstrategin framgår förvaltningens åtaganden i relation till respektive nämndåtagande.

Nämnden uppger att styrmodellen är väl förankrad i verksamheten. I svaret på de skriftliga frågorna anger nämnden att det under året pågått ett målinriktat systematiskt arbete utifrån åtaganden inom ekonomi, personal och kvalitet. Samtliga avdelningar har nämndens uppdrag att starta förbättringsarbeten för att minska antalet fallolyckor och förbättra resultaten i brukarundersökningen. För att uppnå målet om minskad sjukfrånvaro har flera enheter arbetat med ökad grundbemanning för att trygga verksamhetsbehovet och minska andelen timanställningar. Nämnden har även startat upp en förebyggande enhet som arbetar för att utveckla samverkan med externa organisationer och öka tryggheten i hemmet. Det förebyggande arbetet är en del i nämndens arbete för att minska behovet av särskilt boende.

Av ledamöternas enkätsvar framkommer att de i hög utsträckning anser att nämnden är involverad i formulering av åtaganden, att åtagandena bidrar till fullmäktiges mål samt att de fungerar styrande för verksamheten. Vidare upplever ledamöterna att nyckeltalen som är kopplade till åtagandena ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen. Något färre uppger att förutsättningarna för att arbeta med uppdragen i flerårsstrategin är goda.

Figur 25. Enkätsvar från vård- och äldreomsorgsnämnden – mål och riktlinjer N=10

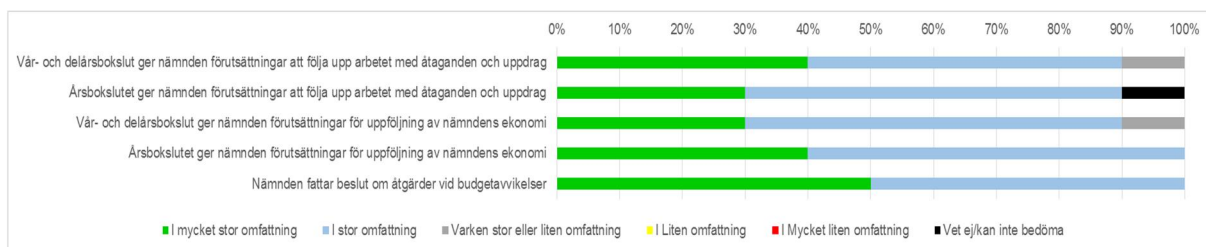
13.2. Uppföljning och rapportering

Vård- och äldreomsorgsnämnden beslutade att godkänna nämndens vårbokslut den 15 maj 2017 och nämndens delårsbokslut den 25 september 2017. Nämnden har kommenterat samtliga av nämndens åtaganden i vår- och delårsbokslut. I delårsbokslutet redovisar nämnden även prognos per helår för varje nämndåtagande. Nämndens bedömning i delårsbokslutet var att fyra åtaganden kommer att vara uppfyllda vid årsskiftet och tre åtaganden kommer att vara påbörjade men inte helt genomförda. I delårsbokslutet bedömde nämnden därtill att ett riktat uppdrag skulle vara genomfört samt att två riktade uppdrag skulle vara påbörjade men ej slutförda.

I vårbokslutet har nämnden prognostiserat en budget i balans för helåret. I delårsbokslut prognostiserar nämnden ett överskott om 1,7 mnkr. Överskottet anges framförallt bero på att planerad sänkning av momsavdrag för kommuner inte skett, något som nämnden kompenserats ekonomiskt för inför budgetår 2017. Prognostiserad nettokostnadsökning för helåret 2017 är enligt delårsbokslutet 2,8 procent. Den prognostiserade nettokostnads-ökningen understiger pris-/löne- och volymökningar vilket anges indikera att nämndens arbete mot en mer ekonomiskt effektiv verksamhet ger resultat.

Vid protokollsgranskning framgår att nämnden följt verksamheten under året genom att ta del av redovisning av sjukfrånvaro, resultat från medarbetarenkät, avvikelser, klagomål och synpunkter samt ta del av verksamhetsuppföljning för särskilt boende, hemtjänst och hemsjukvård. Av nämndens protokoll framgår att nämnden månatligen rapporterat den ekonomiska uppföljningen per maj och framåt till kommunstyrelsen, uppföljningen per juni, juli och november undantaget⁵.

Av enkätsvaren framkommer att nämndledamöterna i hög utsträckning upplever att boksluten ger nämnden förutsättningar att följa upp såväl arbetet med åtaganden och uppdrag som ekonomi.

Figur 26. Enkätsvar från vård- och äldreomsorgsnämnden – uppföljning och rapportering. N=10

13.3. Intern kontroll

Nämndens internkontrollplan finns som en bilaga till nämndens flerårsstrategi 2017. Planen består av sex kontrollpunkter som nämnden graderat utifrån risk. Nämndens största risker är enligt internkontrollplanen att följa beläggning, medelboendetid och utveckling av kön till särskilt boende för att säkra rätt volym på äldreboendeplatser. Därtill ska nämnden bevaka köpta externa korttidsplatser samt följa förändringar inom hemtjänsten.

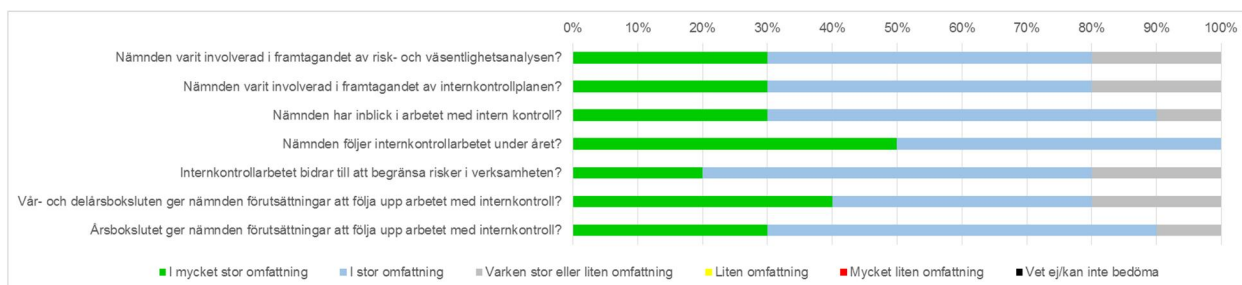
Nämnden belyser i sin flerårsstrategi ett antal risker i verksamheten. Den enskilt största farhågan inför 2017 var att cirka 50 personer stod i kö till särskilt boende. Därutöver tillkommer cirka 25-30 personer som behöver äldreomsorg under 2017. Denna obalans bedömdes utgöra en stor ekonomisk risk inför verksamhetsåret 2017. Vid intervjuer framkommer att förvaltningen har gjort en riskanalys och att nämnden varit delaktig via diskussion. Nämnden har dock inte dokumenterat väsentlighets- och riskanalysen i flerårsstrategin, vilket nämnden ska göra enligt

⁵ Enligt uppgift har vård- och äldreomsorgsnämnden informerat kommunledningen om november månads uppföljning, men inte översänt den i skrift.

kommunens tillämpningsanvisningar. Nämnden anger vid intervju att ett nytt arbetssätt med väsentlighets- och riskanalysen kommer att införas inför 2018.

Nämnden har följt upp sitt internkontrollarbete i samband med vår- och delårsbokslut. I boksluten har nämnden följt upp tre av kontrollpunkterna. I delårsbokslutet framgår att nämnden vidtagit ett antal omedelbara åtgärder för att öka hemgången från sjukhus, bland annat genom att tillsätta en koordinatorfunktion för korttidsplatserna. Åtgärderna har resulterat i att antalet korttidsplatser som upptas av personer som väntar på särskilt boende under 2017 har minskat från elva till tre platser. Förändringen har medfört att sex korttidsplatser har kunnat konverteras till flexibla växelvårdsplatser, vilket ökat möjligheterna för anhörigvårdare att få avlastning och långsiktigt ytterligare minskar behovet av särskilt boende. Det förändrade arbetssättet har bidragit till att kostnaden för köpta korttidsplatser minskat med cirka 85 procent (2,8 mnkr) under 2017. Därtill har kön till särskilt boende och behovet av korttidsvård minskat trots att allt fler behöver äldreomsorg i Alingsås. Som en del av den interna kontrollen tar nämnden vid varje sammanträde del av statistik över antal fattade beslut under månaden, beläggning i särskilda boendeformer samt utförda hemtjänsttimmar. Nämnden godkände en uppföljning av samtliga internkontrollpunkter som ett separat ärende vid sitt sammanträde den 18 december 2017.

Enkätundersökningen visar att ledamöterna generellt upplever delaktighet i nämndens och inblick i internkontrollarbetet. Merparten av ledamöterna upplever också att internkontrollarbetet bidrar till att begränsa risker i verksamheten.

Figur 27. Enkät svar från vård- och äldreomsorgsnämnden – intern kontroll. N=10

13.4. Vår bedömning

Vård- och äldreomsorgsnämnden har i sin flerårsstrategi antagit åtaganden utifrån fullmäktiges prioriterade mål och indikatorer. Nämnden har upprättat nyckeltal för samtliga mål. Nämnden har också utarbetat åtaganden utifrån det riktade uppdraget samt för två av tre uppdrag som riktats till samtliga nämnder. I flerårsstrategin framgår förvaltningens åtaganden. Vi bedömer att nämnden utifrån detta i allt väsentligt har säkerställt att verksamheten styrs utifrån de mål som fullmäktige bestämt och kommunens styrmodell.

I samband med vår- och delårsbokslutet har nämnden följt upp sina åtaganden. I vårbokslutet har nämnden prognostiserat en budget i balans för helåret. I delårsbokslut prognostiserar nämnden ett överskott om 1,7 mnkr. Nämnden har inte rapporterat månadsuppföljning av ekonomin till kommunstyrelsen helt i enlighet med kommunfullmäktiges handlingsplan Effekt, då

uppföljning avseende november månad inte har skickats. Vi bedömer utifrån detta att nämnden huvudsakligen säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering.

Nämnden har antagit en internkontrollplan som följts upp i vår- samt delårsbokslut. Nämnden har även följt upp internkontrollplanen som ett särskilt beslutsärende i december 2017. I granskningen framkommer att nämndens flerårsstrategi inte innehåller en dokumenterad väsentlighets- och riskanalys i enlighet med styrmodellens tillämpningsanvisningar. Vi bedömer utifrån detta att nämnden delvis har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Utifrån granskningens iakttagelser rekommenderar vi vård- och äldreomsorgsnämnden att:

- „ Säkerställa att nämndens väsentlighets- och riskanalys dokumenteras och rapporteras till kommunstyrelsen
- „ Säkerställa att kommunstyrelsen får ta del av ekonomisk månadsuppföljning i enlighet med handlingsplanen Effekt.

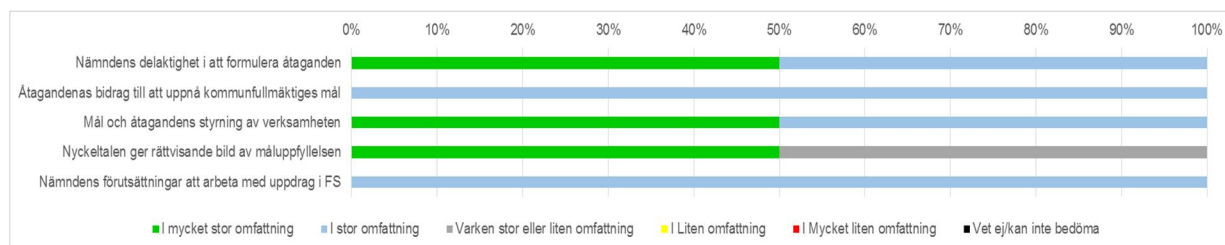
14. Överförmyndarnämnden

14.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål

Överförmyndarnämnden antog den 14 februari 2017 nämndens flerårsstrategi. I flerårsstrategin har nämnden beslutat om fyra åtaganden utifrån ett av fullmäktiges prioriterade mål med styrdindikator. Nämnden har antagit ett nyckeltal kopplat till målet. I flerårsstrategin framgår inte förvaltningens åtaganden. Fullmäktige har inte riktat några uppdrag specifikt till överförmyndarnämnden. Nämnden har inte utarbetat åtaganden utifrån de tre uppdrag som riktats till samtliga nämnder.

I revisionens grundläggande granskning 2016 rekommenderades överförmyndarnämnden att säkerställa att nämndens åtaganden bryts ner till åtaganden för förvaltningen. I nämndens svar till revisionen angavs att det är svårt att bryta ner åtaganden på förvaltningsnivå eftersom överförmyndarnämnden helt saknar egen förvaltning. Rekommendationen lämnades därför utan åtgärd.

Av ledamöternas enkätsvar framkommer att de i hög utsträckning anser att nämnden har varit involverad i formulering av åtaganden, att åtagandena bidrar till fullmäktiges mål samt att de fungerar styrande för verksamheten. Enbart hälften av ledamöterna anser att nyckeltalen som är kopplade till åtagandena ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen.

Figur 28. Enkätsvar från överförmyndarnämnden – mål och riktlinjer. N=2

14.2. Uppföljning och rapportering

Överförmyndarnämnden beslutade den 9 maj 2017 att godkänna vårbokslut 2017 och den 12 september 2017 att godkänna nämndens delårsbokslut. I vårbokslutet har nämnden övergripande kommenterat sitt arbete med nämndens samtliga åtaganden. Nämnden skriver bland annat att nämnden sökt medel ur Innovationsfonden för att finansiera införande av nytt verksamhetssystem. Om ansökan inte beviljas finns svårigheter i att möta kravet på minskad central administration eftersom nuvarande verksamhetssystem kräver relativt stor administration, trots att verksamheten är liten i storlek. En annan utmaning är att hålla budget. Budgeten är beroende av att medel tilldelas nämnden från flyktingfonden för att möta de utgifter nämnden har för arvoden till gode män för ensamkommande barn.

I delårsbokslutet har nämnden övergripande kommenterat sitt arbete utifrån respektive åtagande. Nämnden har dock inte lämnat någon tydlig prognos för huruvida respektive åtagande

förväntas uppnås. Vissa av åtagandena anges inte kunna utvärderas i delårsbokslutet eftersom nämnden fortfarande inväntar beslut från Innovationsfonden. Under årets första åtta månader har verksamheten inte utvecklat några nya e-tjänster eller tillgängliggjort fler blanketter digitalt, vilket är de nyckeltal nämnden beslutat om. Majoriteten av åtagandena är breda och sträcker sig över en längre tidsperiod.

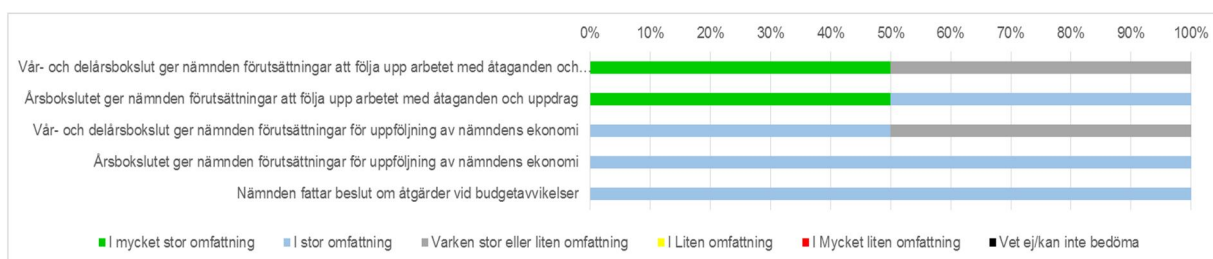
Enligt nämndens delårsbokslut hyr överförmyndarnämnden från och med hösten 2017 in fyra tillsvidareanställda överförmyndarhandläggare från kommunledningskontoret. Nämnden har tidigare under lång tid varit underbemannad. Full effekt kan dock inte utvärderas på grund av en längre sjukskrivning under våren. Som konsekvens av sjukskrivningen har arbetsbelastningen under våren varit fortsatt hög. Sedan mars tillhör överförmyndar-handläggarna organisatoriskt en ny enhet; enheten för juridik, kansli och upphandling. Att ha all juridisk kompetens samlad under samma enhet uppges kunna möjliggöra ett effektivare arbetssätt.

I vårbokslutet uppvisade nämnden ett överskott om 353 tkr, men prognostiserade ett underskott om 198 tkr vid årets slut. Det prognostiserade underskottet påverkas av ett nytt ersättningssystem från den 1 juli 2017 som innebär att kommunen inte längre har möjlighet att åter söka utgifter för gode mäns arvoden. Det prognostiserade underskottet förväntades kunna täckas upp av intäkt från kommunens flyktingfond. Vid delårsbokslutet visade prognosen för helåret ett nollresultat. Överförmyndarnämndens verksamhet anges ha genomfört en rad verksamhetsförbättringar som har haft positivt resultat på effektiviteteten och rättssäkerheten. Av protokoll framgår inte att nämnden har tagit del av någon ytterligare ekonomisk redovisning under året utöver vår- och delårsbokslut.

Av protokoll framgår att nämnden under året genomfört en översyn av arvoden till gode män och förvaltare med uppdrag i Alingsås kommun. Med anledning av att en arvodesöversyn inte gjorts på flera år, samtidigt som uppdragens art och omfattning har förändrats, beslutade nämnden att grundnivån för arvoden för att sörja för person skulle höjas från 7 procent till 10 procent. Arvoden för att förvalta egendom och bevaka rätt kvarstod på 10 procent. Nämnden har under året även beslutat om att entlediga gode män för ensamkommande barn så snart överförmyndarnämnden har fått beslut från Migrationsverket om att barnet är över 18 år.

Vi kan av protokoll inte utläsa att ekonomisk månadsuppföljning översänts till kommunstyrelsen i enlighet med kommunfullmäktiges handlingsplan Effekt.

Av enkätsvaren framgår att nämndledamöterna i hög utsträckning upplever att årsbokslut ger nämnden förutsättningar att följa upp såväl arbetet med åtaganden och uppdrag som ekonomi.

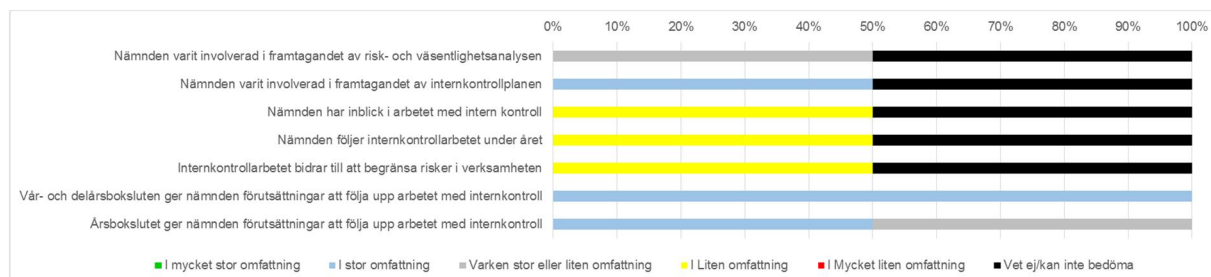
Figur 29. Enkät svar från överförmyndarnämnden – uppföljning och rapportering. N=2.

14.3. Intern kontroll

Nämnden har i sin flerårsstrategi antagit en internkontrollplan med två kontrollpunkter. Den ena risken rör att handläggningen av individärenden tar för lång tid och den andra risken rör att granskning av årsräkningar tar för lång tid. Båda kontrollpunkterna har bedömts ha samma riskvärde. Nämnden har inte upprättat någon väsentlighets- och riskanalys som del av sin flerårsstrategi. I flerårsstrategin anges att vid framtagande av nämndens väsentlighets- och riskanalys framkom fem risker, varav tre hanteras som åtaganden.

Nämnden har inte följt upp sitt internkontrollarbete i boksluten. Nämnden anger i vårbokslutet att kontroller utifrån internkontrollplanen ännu inte har påbörjats. Anledningen till detta är att de båda kontrollmomenten ska utföras vid årets slut och redovisas i samband med årsredovisningen. Överförmyndarnämnden bedömer att kontrollmomenten i internkontrollplanen kommer att vara genomförda enligt plan, vid årets slut. I delårsbokslutet skriver nämnden att uppföljningen av internkontrollplanen sker vid årets slut.

Enkätundersökningen visar att ledamöterna upplever att boksluten ger goda förutsättningar att följa upp arbete med intern kontroll. I övrigt anser ledamöterna anser i relativt liten utsträckning att nämnden är involverad och har inblick i arbetet med intern kontroll.

Figur 30. Enkät svar från överförmyndarnämnden – intern kontroll. N=2

14.4. Vår bedömning

Överförmyndarnämnden har i sin flerårsstrategi antagit åtaganden utifrån ett av fullmäktiges prioriterade mål och styrindikatorer. Nämnden har upprättat ett nyckeltal för målet. Inga uppdrag har riktats till nämnden specifikt. Nämnden har inte utarbetat åtaganden utifrån de uppdrag som fullmäktige riktat till samtliga nämnder. I flerårsstrategin framgår inte förvaltningens åtaganden. Vi bedömer att nämnden till viss del säkerställt att verksamheten styrs utifrån de mål som fullmäktige bestämt och kommunens styrmodell.

I samband med vår- och delårsbokslutet har nämnden övergripande följt upp sina åtaganden. Vi noterar dock att nämnden inte lämnat någon tydlig prognos för respektive åtagande. Nämnden har inte tagit del av ekonomisk rapportering eller översänt sådan till kommunstyrelsen i enlighet med fullmäktiges handlingsplan Effekt. Vi bedömer sammantaget att nämnden inte har säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering.

Nämnden har antagit en internkontrollplan. Planen har inte följts upp i samband med vår- och delårsbokslut. Nämndens väsentlighets- och riskanalys har inte dokumenterats eller rapporterats till kommunstyrelsen. Vi bedömer utifrån detta att överförmyndarnämnden inte har säkerställt en tillräcklig intern styrning och kontroll.

Utifrån granskningens iakttagelser rekommenderar vi överförmyndarnämnden att:

- „ Säkerställa att nämndens åtaganden bryts ner till åtaganden för förvaltningen.
- „ Säkerställa att nämndens väsentlighets- och riskanalys dokumenteras och rapporteras till kommunstyrelsen.
- „ Säkerställa att nämndens arbete med internkontroll följs upp i vår- och delårsbokslut.
- „ Säkerställa att budgetavvikelser rapporteras till nämnd och kommunstyrelsen i enlighet med kommunens styrmodell.
- „ Säkerställa att kommunstyrelsen får ta del av ekonomisk månadsuppföljning i enlighet med handlingsplanen Effekt.

15. Slutsatser

Styrelse och nämnders styrning och arbete med fullmäktiges mål

Granskningen visar att styrelse och nämnder har utarbetat åtaganden utifrån fullmäktiges prioriterade mål och indikatorer. Styrelse och nämnder har också arbetat med de uppdrag som riktats specifikt till dem från fullmäktige. Samtliga nämnder som fått uppdrag riktade till sig har utarbetat åtaganden utifrån uppdragen eller på annat sätt redogjort för hur nämnden arbetar med uppdragen. Däremot har endast ett fåtal nämnder hanterat och brutit ned de uppdrag som riktats till samtliga nämnder.

Vi noterar att styrmodellen saknar en tydlig beskrivning av hur nämnderna ska arbeta med de särskilda fokusområden som fastställts i fullmäktiges flerårsstrategi. Fokusområdena är inte riktade till någon specifik nämnd. Granskningen visar att merparten av nämnderna inte bryter ned dem i åtaganden. Vi konstaterar även att det i styrmodellen och övriga anvisningar är otydligt huruvida nyckeltal ska kopplas till varje åtagande.

Med undantag för överförmyndarnämnden har samtliga nämnder redovisat förvaltningens åtaganden utifrån nämndens åtaganden. Kultur- och fritidsnämnden samt utbildningsnämnden har inte redovisat förvaltningens åtaganden i sina respektive flerårsstrategier, utan i separata arbetsplaner.

Av den enkätundersökning som genomförts bland samtliga nämndsledamöter framkommer att merparten av nämndernas ledamöter ger positiva svar på de frågor som ställts kring styrning. Det påstående som ledamöterna svarat mest positivt på är att mål och åtaganden fungerar styrande för verksamheten. Frågor som ledamöterna svarat mindre positivt på är huruvida nyckeltal ger en rättvisande bild av måloppfyllelsen samt huruvida nämnden har förutsättningar att arbeta med uppdrag i flerårsstrategin.

Styrelse och nämnders uppföljning och rapportering

I granskningen framkommer att styrelse och nämnder följt upp samtliga åtaganden i sina respektive vår- och delårsbokslut. Enda undantaget är överförmyndarnämnden som inte lämnat uppföljning av respektive åtagande. Granskningen visar att samtliga nämnder med undantag av vård- och äldreomsorgsnämnden samt överförmyndarnämnden rapporterat ekonomisk månadsuppföljning i enlighet med fullmäktiges beslut i handlingsplanen Effekt.

Vi noterar att socialnämnden uppvisar betydande negativ avvikelse mot budget. Även barn- och ungdomsnämnden uppvisar viss negativ avvikelse mot budget.

Enkätundersökningen visar att nämndledamöterna i stort upplever förutsättningarna att följa upp verksamhet och ekonomi som goda. Generellt upplevs förutsättningarna för uppföljning i årsredovisningen vara bättre än förutsättningarna för uppföljning i vår- och delårsbokslut. Förutsättningarna att följa upp arbetet med mål och åtaganden upplevs något bättre än förutsättningarna att följa upp ekonomin. Den fråga som nämndernas ledamöter vid svarat mest negativt på är huruvida nämnden fattar beslut om åtgärder vid budgetavvikelser. Av enkätsvaren framgår även att ledamöterna i kultur- och fritidsnämnden samt socialnämnden svarat mer negativt på påståenden avseende nämndens uppföljning och rapportering än övriga nämnder.

Styrelse och nämnders arbete med intern kontroll

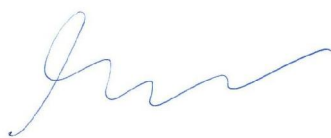
Styrelse och samtliga nämnder har fastställt en internkontrollplan med tillhörande kontrollpunkter i respektive flerårsstrategi. Kommunstyrelsen, vård- och äldreomsorgsnämnden samt överförmyndarnämnden har inte upprättat en dokumenterad väsentlighets- och riskanalys i enlighet med styrmodellen.

Granskningen visar att samtliga nämnder, med undantag för överförmyndarnämnden, har följt upp sitt arbete med intern kontroll i vår- och delårsboksluten. Socialnämnden har inte genomfört samtliga beslutade internkontrollpunkter under året.

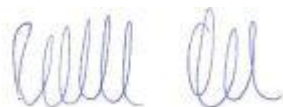
Av genomförd dialog framkommer att kommunstyrelsen ser behov av att tydliggöra anvisningarna för intern kontrollarbetet. När uppföljningen av den interna kontrollen följer styrmodellens ordinarie uppföljning upplevs den interna kontrollen inte ske tillräckligt systematiskt. Det skapar risk att avvikelser inte noteras och hanteras i tid.

Av enkätundersökningen framkommer att ledamöterna generellt upplever förutsättningarna att arbeta med intern styrning och kontroll som goda. Relativt många ledamöter svarar dock att nämnden inte har god inblick i arbetet med intern kontroll. Det gäller inte minst ledamöter i kultur- och fritidsnämnden och socialnämnden, där endast cirka tio procent av de svarande anser att nämnden i stor eller mycket stor omfattning har inblick i internkontrollarbetet.

Göteborg den 13 mars 2018

Thomas Edin
Verksamhetsrevisor
Ernst & Young AB

Rebecka Rask
Verksamhetsrevisor
Ernst & Young AB

Erik Söderberg
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Kvalitetssäkrare
Ernst & Young AB

Bilaga 1 – Dokumentförteckning

Källförteckning

Protokoll

„ Kommunstyrelsen ○ 2017-01-16 ○ 2017-02-06 ○ 2017-03-06 ○ 2017-04-03 ○ 2017-05-08 ○ 2017-05-29 ○ 2017-06-19 ○ 2017-08-21 ○ 2017-09-11 ○ 2017-10-09 ○ 2017-11-13 ○ 2017-11-27 ○ 2017-12-04 ○ 2017-12-11	„ Barn- och ungdomsnämnden ○ 2017-01-17 ○ 2017-02-21 ○ 2017-03-28 ○ 2017-04-26 ○ 2017-05-16 ○ 2017-06-20 ○ 2017-09-26 ○ 2017-10-24 ○ 2017-11-21 ○ 2017-12-19	„ Kultur- och fritidsnämnden ○ 2017-01-23 ○ 2017-01-30 ○ 2017-02-20 ○ 2017-03-20 ○ 2017-04-18 ○ 2017-05-15 ○ 2017-06-19 ○ 2017-09-25 ○ 2017-10-23 ○ 2017-11-27 ○ 2017-12-18
„ Miljöskyddsnämnden ○ 2017-01-27 ○ 2017-02-23 ○ 2017-04-06 ○ 2017-05-11 ○ 2017-06-15 ○ 2017-08-24 ○ 2017-09-21 ○ 2017-10-06 ○ 2017-11-09 ○ 2017-12-14	„ Samhällsbyggnadsnämnden ○ 2017-01-23 ○ 2017-02-20 ○ 2017-03-20 ○ 2017-04-24 ○ 2017-05-15 ○ 2017-05-23 ○ 2017-06-05 ○ 2017-08-21 ○ 2017-09-25 ○ 2017-10-23 ○ 2017-11-20 ○ 2017-12-11	„ Socialnämnden ○ 2017-01-24 ○ 2017-02-21 ○ 2017-03-21 ○ 2017-04-18 ○ 2017-05-16 ○ 2017-06-20 ○ 2017-08-22 ○ 2017-09-19 ○ 2017-10-24 ○ 2017-11-21 ○ 2017-12-14
„ Tekniska nämnden ○ 2017-01-24 ○ 2017-02-21 ○ 2017-03-21 ○ 2017-05-16 ○ 2017-06-20 ○ 2017-08-22 ○ 2017-09-26 ○ 2017-11-21 ○ 2017-12-12	„ Utbildningsnämnden ○ 2017-01-24 ○ 2017-02-21 ○ 2017-03-22 ○ 2017-04-19 ○ 2017-05-17 ○ 2017-06-13 ○ 2017-09-20 ○ 2017-10-18 ○ 2017-11-22 ○ 2017-12-20 (arbetsutskott)	„ Vård och äldreomsorgsnämnden ○ 2017-01-23 ○ 2017-02-20 ○ 2017-03-27 ○ 2017-04-24 ○ 2017-05-15 ○ 2017-06-19 ○ 2017-08-28 ○ 2017-09-25 ○ 2017-10-23 ○ 2017-11-20 ○ 2017-12-18

- „ Överförmyndarnämnden
 - 2017-01-10
 - 2017-02-14
 - 2017-05-09
 - 2017-09-12
 - 2017-11-14
 - 2017-12-12

Delårsbokslut

- „ Delårsbokslut 2017, Alingsås kommun
- „ Delårsbokslut 2017, Barn- och ungdomsnämnden
- „ Delårsbokslut 2017, Kommunstyrelsen
- „ Delårsbokslut 2017, Kultur- och fritidsnämnden
- „ Delårsbokslut 2017, Miljöskyddsnämnden
- „ Delårsbokslut 2017, Samhällsbyggnadsnämnden
- „ Delårsbokslut 2017, Socialnämnden
- „ Delårsbokslut 2017, Tekniska nämnden
- „ Delårsbokslut 2017, Utbildningsnämnden
- „ Delårsbokslut 2017, Vård- och äldreomsorgsnämnden
- „ Delårsbokslut 2017, Överförmyndarnämnden

Vårbokslut

- „ Vårbokslut 2017, Alingsås kommun
- „ Vårbokslut 2017, Kommunstyrelsen
- „ Vårbokslut 2017, Barn- och ungdomsnämnden
- „ Vårbokslut 2017, Kultur- och fritidsnämnden
- „ Vårbokslut 2017, Miljöskyddsnämnden
- „ Vårbokslut 2017, Samhällsbyggnadsnämnden
- „ Vårbokslut 2017, Socialnämnden
- „ Vårbokslut 2017, Tekniska nämnden
- „ Vårbokslut 2017, Utbildningsnämnden
- „ Vårbokslut 2017, Vård- och äldreomsorgsnämnden
- „ Vårbokslut 2017, Överförmyndarnämnden

Flerårsstrategier

- „ Flerårsstrategi för Alingsås kommun 2017-2019
- „ Kommunstyrelsens flerårsstrategi 2017-2019
- „ Barn- och ungdomsnämndens flerårsstrategi 2017-2019
- „ Kultur- och fritidsnämndens flerårsstrategi 2017-2019
- „ Miljöskyddsnämndens flerårsstrategi 2017-2019
- „ Samhällsbyggnadsnämndens flerårsstrategi 2017-2019
- „ Socialnämndens flerårsstrategi 2017-2019

- „ Tekniska nämndens flerårsstrategi 2017-2019
- „ Utbildningsnämndens flerårsstrategi 2017-2019
- „ Vård- och äldreomsorgsnämndens flerårsstrategi 2017-2019
- „ Överförmyndarnämndens flerårsstrategi 2017-2019

Övrig dokumentation

- „ Egenkontroll för verksamhet och myndighet (odaterad)
- „ Mall/anvisning för ”Nämnden” flerårsstrategi 2017-2019
- „ Styrmodell för Alingsås kommun (KF 2011-05-25, reviderad 2014-12-10)
- „ Tillämpningsanvisningar inom ramen för styrmodellen 2017 (KS 2017-03-06)
- „ Handlingsplan för ekonomi i balans, Handlingsplan EFFEKT (beslut om genomförandeplan enligt handlingsplanen, KS 2017-05-29)
- „ Risk och väsentlighetsanalys Socialnämnden och Förvaltningsledningen (genomförd 160511)
- „ Nyckeltal
- „ Internkontrollplan
- „ Väsentlighets- och riskanalys miljöskyddsnämnden (odaterad)

Bilaga 2 – Bedömning av kriterier per nämnd

	Revisionsfråga 1				Revisionsfråga 2			Revisionsfråga 3			
	A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	C1	C2	C3	C4
KS						ET	ET		ET		
BUN											
KFN											
MN									ET		
SBN											
SN											
TN		ET									
UN											
VÄN											
ÖFN		ET									

Beskrivning av kriterier

- A1. Angett åtaganden i arbetet med fullmäktiges prioriterade mål och indikatorer
 A2. Brutit ned de uppdrag som fullmäktige riktat specifikt till nämnden
 A3. Kopplat nyckeltal till nämndens mål
 A4. Säkerställt att nämndens åtaganden brutits ner till åtaganden för förvaltningen

- B1. Följt upp nämndens åtaganden i vår- och delårsbokslut
 B2. Rapporterat befarade avvikelser jämfört med budget på helår till kommunstyrelsen
 B3. Rapporterat månadsuppföljning av ekonomin till kommunstyrelsen (från och med maj, undantaget juni och juli)

- C1. Arbetat fram en dokumenterad väsentlighets- och riskanalys
 C2. Rapporterat väsentlighets- och riskanalysen till kommunstyrelsen
 C3. Fastställt en internkontrollplan med tillhörande kontrollpunkter i nämndens flerårsstrategi
 C4. Följt upp nämndens arbete med internkontroll i vår- och delårsbokslut

Beskrivning av färgmarkering

- Grön markering – nämnden har uppfyllt kriteriet.
 Gul markering – nämnden har delvis uppfyllt kriteriet.
 Röd markering – nämnden har inte uppfyllt kriteriet.

*ET – ej tillämpligt.

Bilaga 3 – Enkätresultat

Enkätfrågor

Nedan redogörs för de frågor som ställts till ledamöterna i kommunstyrelsen och kommunens nämnder. På nästföljande sida redogörs för enkätsvar per nämnd.

Mål och riktlinjer

I vilken omfattning anser du att...

- „ Nämnden varit delaktig i att formulera åtaganden utifrån kommunfullmäktiges mål?
- „ Nämndens åtaganden bidrar till att uppnå kommunfullmäktiges mål?
- „ Mål och åtaganden är styrande för verksamheten?
- „ Nyckeltalen till nämndens åtaganden ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen?
- „ Nämnden har förutsättningar att arbeta med de uppdrag nämnden fått i flerårsstrategin 2017?
- „ Vår- och delårsbokslut ger nämnden förutsättningar att följa upp arbetet med åtaganden och uppdrag?
- „ Årsbokslutet ger nämnden förutsättningar att följa upp arbetet med åtaganden och uppdrag?
- „ Beslutsunderlagen innehåller tillräcklig information för att nämnden ska kunna fatta beslut?
- „ Nämndens protokoll är tydliga?

Uppföljning och rapportering

I vilken omfattning anser du att...

- „ Vår- och delårsbokslut ger nämnden förutsättningar för uppföljning av nämndens ekonomi?
- „ Årsbokslutet ger nämnden förutsättningar för uppföljning av nämndens ekonomi?
- „ Nämnden fattar beslut om åtgärder vid budgetavvikelser?

Intern kontroll

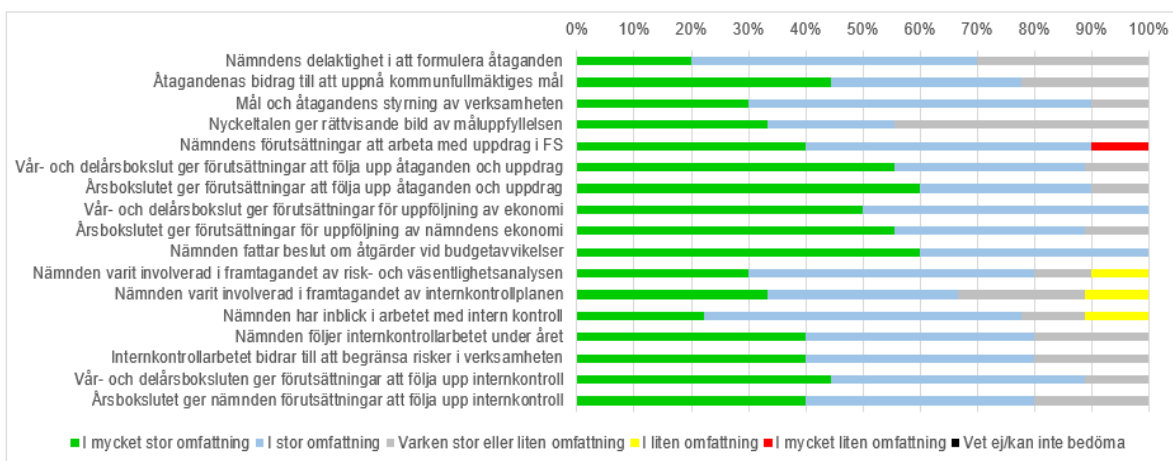
I vilken omfattning anser du att...

- „ Nämnden varit involverad i framtagandet av risk- och väsentlighetsanalysen?
- „ Nämnden varit involverad i framtagandet av internkontrollplanen?
- „ Nämnden har inblick i arbetet med intern kontroll?
- „ Nämnden följer internkontrollarbetet under året?
- „ Internkontrollarbetet bidrar till att begränsa risker i verksamheten?
- „ Vår- och delårsboksluten ger nämnden förutsättningar att följa upp arbetet med internkontroll?
- „ Årsbokslutet ger nämnden förutsättningar att följa upp arbetet med internkontroll?

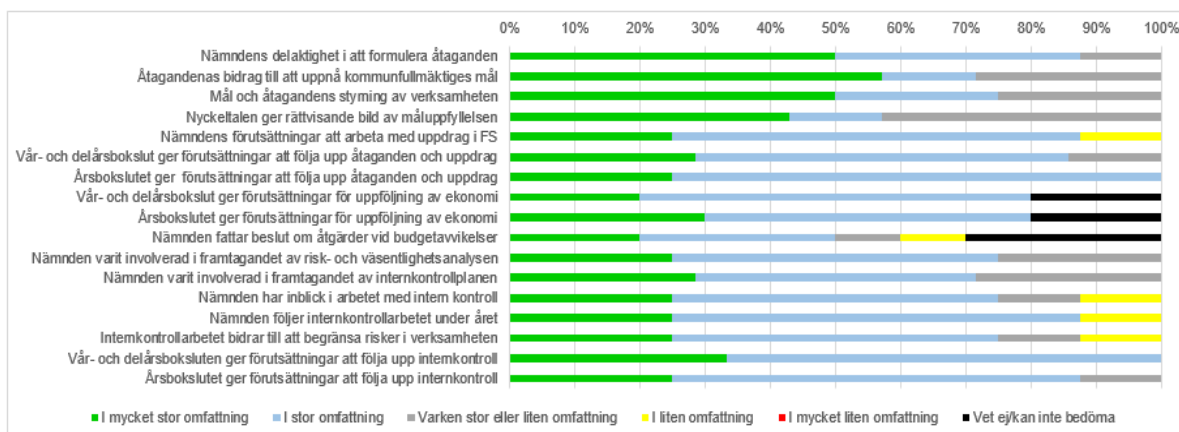
Enkätvar

Nedan redogörs för resultaten från den enkätundersökning som genomförts inom ramen för granskningen.

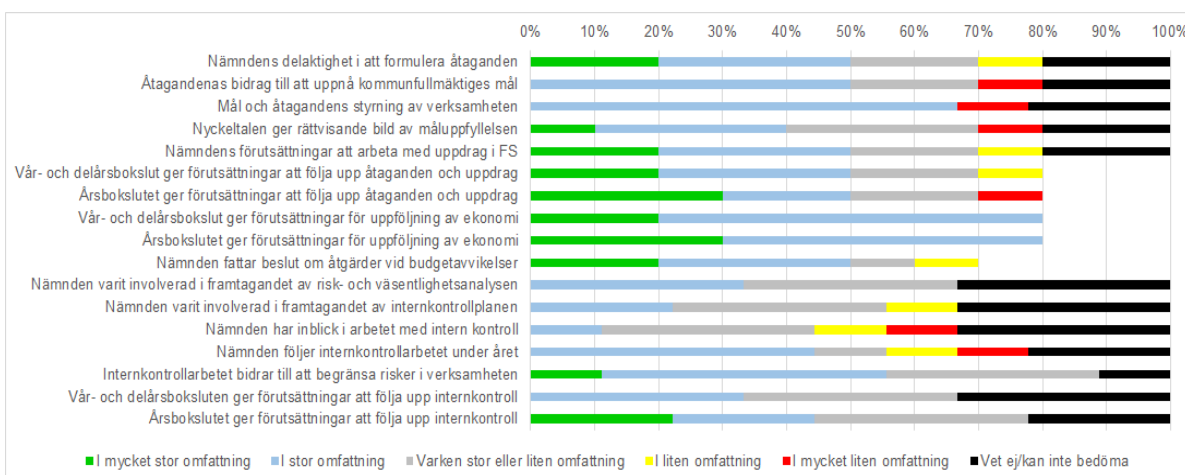
Figur a. Samtliga enkätvar från kommunstyrelsen. N=10.

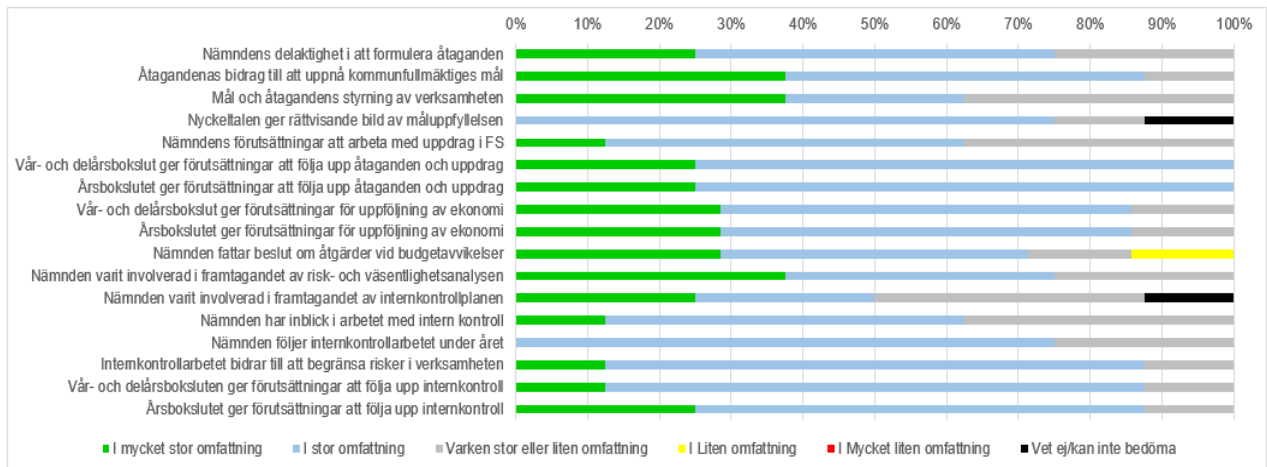
Figur b. Samtliga enkätvar från barn- och ungdomsnämnden. N=8.

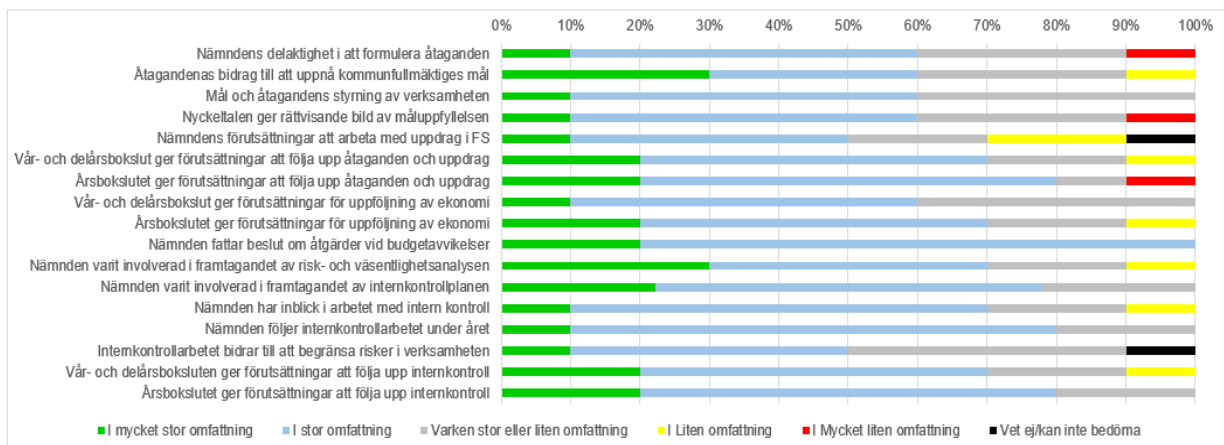
Figur c. Samtliga enkätvar från kultur- och fritidsnämnden. N=10 fråga 1-10, N=9 fråga 11-17.

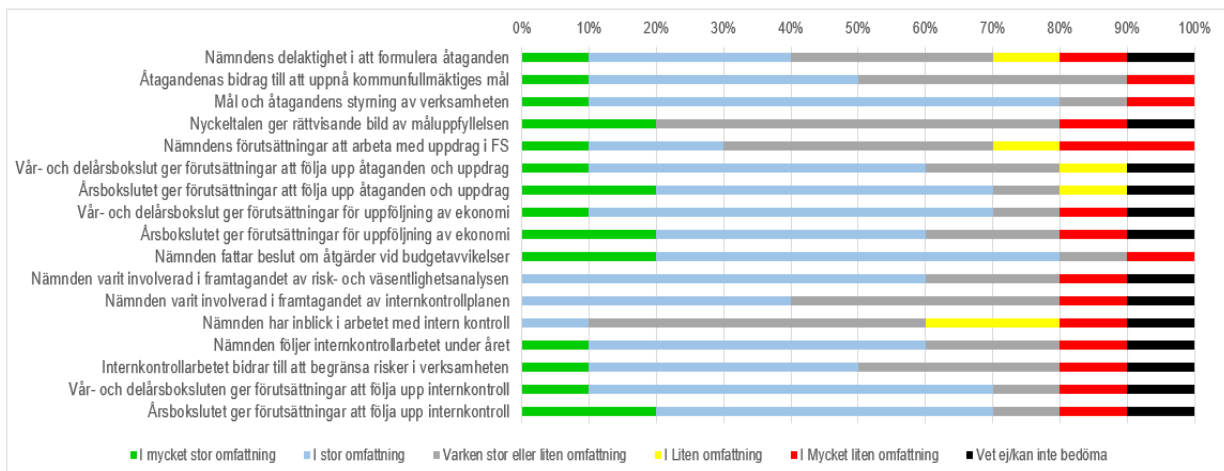
Figur d. Samtliga enkätsvar från miljöskyddsnämnden. N=8 på fråga 1-7, N=7 på fråga 8-10, N=8 på fråga 11-17.

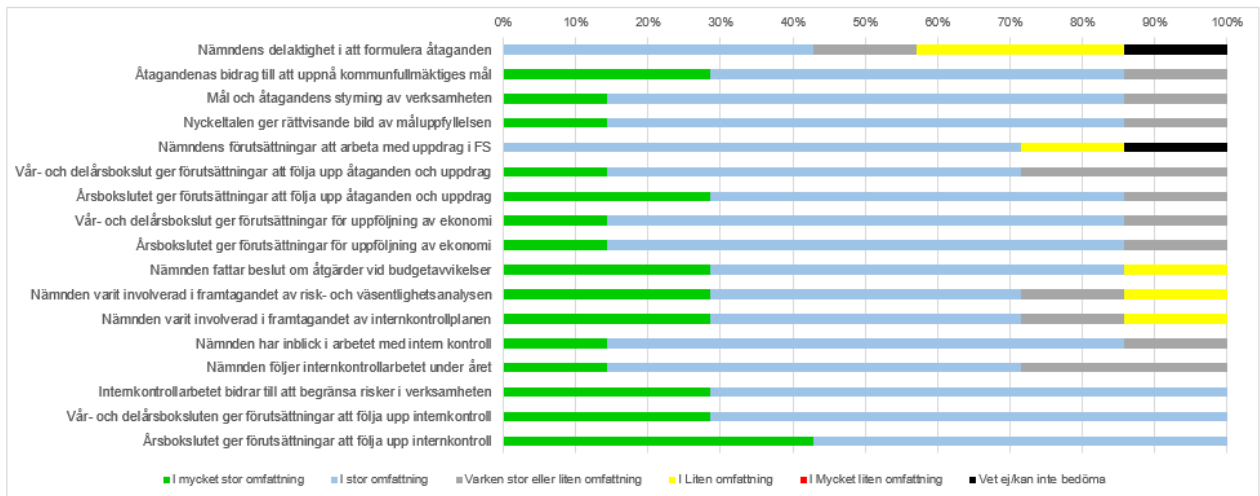
Figur e. Samtliga enkätsvar från samhällsbyggnadsnämnden. N=10.

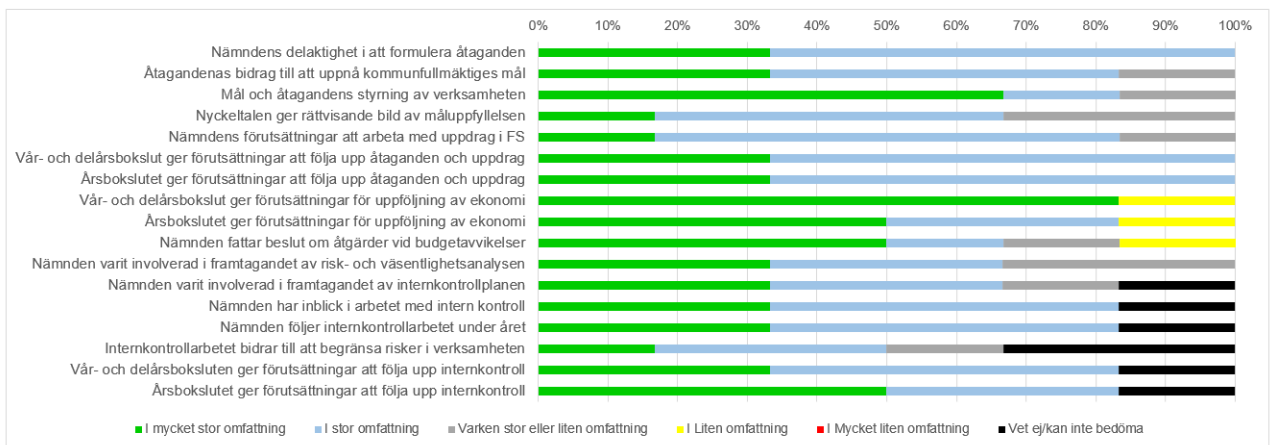
Figur f. Samtliga enkätsvar från socialnämnden. N=10.

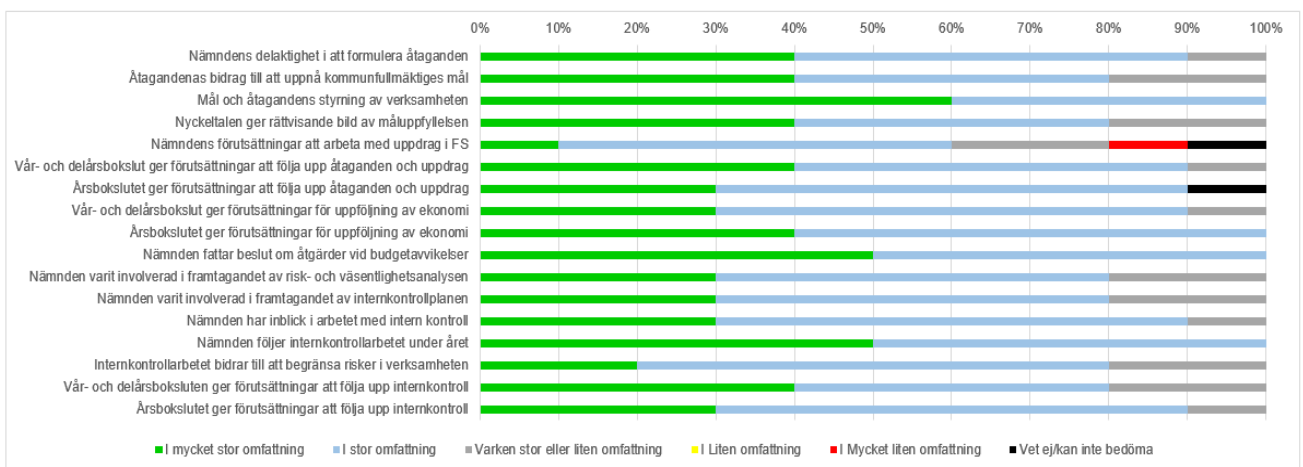
Figur g. Samtliga enkätsvar från tekniska nämnden. N=7.

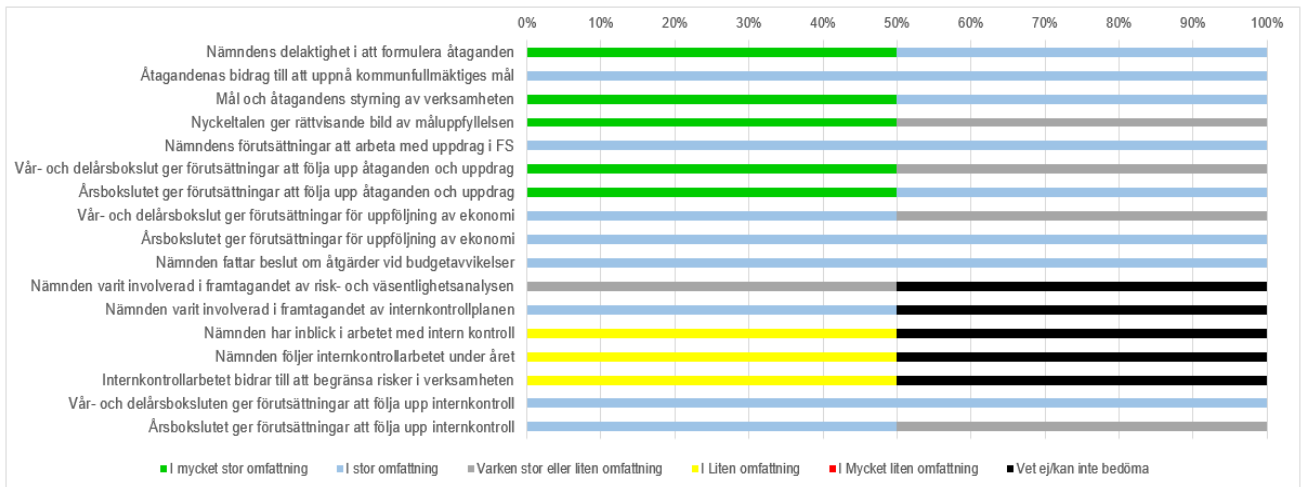
Figur h. Samtliga enkätsvar från utbildningsnämnden. N=6.

Figur i. Samtliga enkätsvar från vård- och äldreomsorgsnämnden. N=10.

Figur j. Samtliga enkätsvar från överförmyndarnämnden. N=2.

Revisorerna

Göteborg 2018-03-16

Alingsås kommun

Kommunstyrelsen
Barn- och ungdomsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Miljöskyddsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Socialnämnden
Tekniska nämnden
Utbildningsnämnden
Vård- och äldreomsorgsnämnden
Överförmyndarnämnden

Grundläggande granskning 2017

Kommunens revisorer har genomfört ovanstående granskning. Rapport har upprättats efter genomförd granskning. Rapporten fastställdes på revisionsmöte den 13 mars 2018 varvid revisorerna beslutade att sända rapporten till styrelse och nämnder.

Våra granskningsrapporter ska löpande redovisas till kommunfullmäktige under året. Vi planerar att rapportera granskningen till kommunfullmäktige i samband med årsbokslutet den 28 mars. Vi emotser respektive styrelse och nämnds kommentarer och redovisning av åtgärder utifrån granskningens rekommendationer inom 60 dagar. Skicka era svar till thomas.edin@se.ey.com samt till kommunstyrelsen@alingsas.se för registrering i Revisionens diarium. I granskningen lämnas inte rekommendationer till samtliga nämnder. De nämnder till vilka inga rekommendationer lämnas får rapporten för kännedom och förväntas inte kommentera eller redovisa åtgärder utifrån granskningens resultat.

Med vänliga hälsningar,

Thomas Edin
På uppdrag av kommunens revisorer

Kopia till: Kommunfullmäktiges presidium

Remiss-Digital målbild för
Alingsås kommun

5

2018.018 MN

Datum: 2018-04-16
Handläggare: Maria Jacobsson
Direktnr: 0322-617243
Diariernr: 2018.018 MN

Miljöskyddsnämnden

Remissavar Digital målbild från Samhällsbyggnadskontoret, Tekniska förvaltningen och Miljöskyddskontoret (MR 2018-0483)

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige antog den 25 november 2015, § 180, e-strategi för Alingsås kommun. I flerårsstrategi 2018-2020, antagen av Kommunfullmäktige den 13 december 2017, § 251, fastslås att Alingsås kommun ska växla upp och ta tillvara på digitaliseringens utvecklingsmöjligheter och organisationens vilja att förändras. Alingsås kommun ska ha både strategiskt perspektiv och konkret målbild för vad vi vill med digitaliseringen. Den digitala målbilden är kommunfullmäktiges strategiska styrdokument.

Kommunstyrelsen har vid sitt sammanträde 2 februari 2018, § 8, beslutat att remittera förslag till handlingsplan digital målbild till samtliga nämnder och kommunala bolag m.fl. Remissvar ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast den 5 april 2018.

Förvaltningens yttrande

Överlag anser de ovan nämnda tekniska förvaltningarna att målbilden är relevant och viktig. Dock behöver vissa delar belysas och förtydligas för att den digitala målbilden ska vara genomförbar.

Handlingsplan och finansiering

Samhällsbyggnadskontoret, Tekniska förvaltningen och Miljöskyddskontoret anser inte att det är möjligt att ta fram en handlingsplan för den digitala målbilden förrän finansiering av de olika insatserna är förtydligad. De olika momenten som nämns i handlingsplanen kräver en hel del interna resurser samt i vissa fall också investeringar. Detta är oundvikligt även om man köper in resurser utifrån. För att avsätta dessa interna resurser krävs en avsiktsförklaring för finansiering och hur verksamhetens minskade resurser från den ordinarie verksamheten ska hanteras.

E-tjänster och e-arkiv

Under Handlingsplan per år anges fler e-tjänster som aktiviteter från 2018 och framåt. Vi vill trycka på vikten av ett e-arkiv för att kunna erbjuda smarta e-tjänster som både erbjuder bättre service till kommuninvånarna men också effektivare processer och minskad administration i förvaltningen.

Vi ställer oss även tveksamma till formuleringen "Fler e-tjänster". Att mäta antalet e-tjänster kan skapa fel fokus i digitaliseringen av verksamheterna. Det viktigaste är att e-tjänsterna håller en så pass hög kvalitativ nivå att det gagnar både kommuninvånare och verksamhet, annars är det lätt att det bara blir fler e-tjänster och inte effektivare förvaltning och administration.

Verksamhetsfokus

Samhällsbyggnadskontoret, Tekniska förvaltningen och Miljöskyddskontoret vill även trycka på vikten av att ha ett tydligt verksamhetsfokus i digitaliseringen. Den digitala målbilden motsäger inte detta på något sätt men som en del av arbetet med att öka den digitala förmågan bör detta förtydligas. Det står att en ny digital enhet ska inrättas på kommunledningskontoret för att stärka utvecklingsarbetet. Men för att digitaliseringen ska träffa rätt i verksamheten med bred förankring, effektiva processer och IT-stöd krävs mycket verksamhetskunskap och arbete inom respektive förvaltning. Verksamhetsutvecklare ska utgå från verksamhetens behov med stöd av IT och inte tvärtom.

Detta är ett synsätt som är så viktigt för samtliga i ledande position inom Alingsås kommun att det bör förtydligas. Annars är det stor risk att digitaliseringsarbetet inte får önskad effekt eller helt fallerar.

Förslag till beslut

Miljöskyddsnämnden antar förvaltningens yttrande som sitt eget och lämnar det som svar på remissen.

Beslutet ska skickas till

KS

Maria Jacobsson
Tf miljöskyddschef

Mottagare:

Vård- och äldreomsorgsnämnden
Tekniska nämnden
Socialnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Utbildningsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Barn- och ungdomsnämndens arbetsutskott
Miljöskyddsnämndens arbetsutskott
Överförmyndarnämnden
AB Alingsås Rådhus
Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund
Fabs AB
Alingsås Energi Nät AB
AB Alingsåshem
Kivos
Sambruk
Internetstiftelse

Svarsdatum: 2018-04-05

Remiss-Digital målbild för Alingsås kommun

Ärende: Digital målbild för Alingsås kommun - öppen och smart, 2017.676 KS

Handläggare: Göran Westerlund

Här kommer en remiss från kommunstyrelsen, remissvar ska ha inkommit senast den 5 april 2018.

Kommunstyrelsen § 8 samt förslag till handlingsplan för digital målbild bifogas.

Bilagor:

Förslag till handlingsplan, digital målbild för Alingsås kommun

§8 KS Digital målbild för Alingsås kommun – öppen och smart

Registrator
Kommunledningskontoret, Alingsås kommun

Alingsås kommun

Postadress: 441 81 Alingsås, Besöksadress: Rådhuset, Stora torget, Telefon: 0322-61 60 00,
kommunstyrelsen@alingsas.se
www.alingsas.se

FÖRSLAG till HANDLINGSPLAN DIGITAL MÅLBILD ALINGSÅS KOMMUN

1. Öka den digitala förmågan

Kommunledningskontoret ska utveckla sin förmåga att stödja och utveckla digitaliseringen. För att klara av en ökad utvecklingstakt och skapa framdrift krävs ökad kunskap på ledningsnivå i hela kommunkoncernen. Den digitala mognaden ska ökas genom utbildningar, workshops, seminarier och annan kompetensutveckling. Fullmäktiges flerårsstrategi 2018-2020 slår fast att en ny digital enhet ska inrättas på kommunledningskontoret för att stärka utvecklingsarbetet. Flerårsstrategin lägger ett särskilt ansvar för innovation i verksamheten vilket går hand i hand med att ökad kunskap och digital förmåga. Som en del av den digitala förmågan ska kunskapen kring nyttor och nyttorealiserings ska öka.

2. En väg in - kommuninvånarportal

En kommuninvånarportal ska etableras. Den prisbelönade elevportalen "Arean för lärande" har brutit mark och är unik än så länge i kommunsverige. Tack vare att den byggs på en öppen plattform kan Arena återanvändas för andra verksamheter och utvecklas till en portal för våra kommuninvånare och företagares kontakter med kommunens olika förvaltningar och verksamheter. Här ska kommuninvånaren och företagaren kunna följa sina ärenden oavsett i vilket underliggande system informationen är lagrad.

3. En väg in - servicefunktion

En servicefunktion ska etableras. Digitaliseringen både möjliggör och skapar förväntningar på att kommunens verksamheter kan nås via en samlad kontaktyta. Digitala ingångarna i kombination med en servicefunktion skapar en väg in. För den del av befolkningen som inte använder internet utgör en bemannad servicefunktion en viktig kontaktyta. En servicefunktion har också en viktig roll i utvecklingsarbetet genom att sin kunskap om vad som efterfrågas av våra kommuninvånare och företagare. När den traditionella telefonin minskar i betydelse kan resurser styras över till servicefunktionen.

4. En väg in - smartare etjänster

Utvecklingen av etjänster ska fortsätta. Alingsås kommun började tidigt med etjänster. Vi ligger bra till jämfört med andra kommuner av vår storlek. Men vi kan inte slå oss till ro. Inom vissa områden, som målgruppen företagare, saknas många tjänster och funktioner. För att lyckas här krävs ett fördjupat samarbete över förvaltningsgränserna. Den nuvarande etjänstplattformen har funnits sedan 2012 och har under åren utvecklas men ur ett strategiskt perspektiv behöver den ersättas. Ett förbättrat stöd för handlägningsprocessen är efterfrågad. Därför ska en ny etjänstplattform upphandlas och implementeras. Här finns möjlighet till samverkan med andra kommuner.

Alingsås kommun ska ha som inriktning att ansluta sig till nationella etjänster som ett komplement till egna etjänster och egna verksamhetssystem. I närtid är flera tjänster intressanta för Alingsås kommun att ansluta sig till

- Den nationella tjänsten för säker digital post - Mina meddelanden. Alingsås kommun skickar i dagsläget mycket papperspost till kommuninnevånare i samband med myndighetsutövning. Detta kan ersättas där så är lämpligt med en tjänst som skickar säker epost till de som är anslutna till mina meddelanden och papperspost till de som ej är anslutna.
- Den nationella etjänsten för att starta och driva restaurang – Servera en del av företagartjänsten verksamt.se. Etjänsten samlar allt som behövs göras för att starta restaurang. En kommunal anslutning underlättar för nyföretagaren som bara behöver mata in sina uppgifter på verksamt.se.

5. Smart stad och samhällsbyggande

Arbetet med smart stad ska startas upp. Begreppet smart stad handlar om att skapa ett mer hållbart samhälle och bättre livsmiljöer genom digital teknik för att öka effektiviteten i samhällsfunktioner och tjänster. En smart samhällsbyggnadsprocess är en förutsättning för den smarta staden. Stödja, förenkla och effektivisera bygglov och övrig hantering genom digitalisera lov- och byggprocessen. Här krävs verksamhetsutveckling och nya digitala lösningar på berörda förvaltningar.

Arbetet med den smarta staden består i närtid framförallt om att lära av andra, bygga kunskaper, skapa gemensam syn i hela kommunkoncernen, testa och pröva lösningar. Alingsås kommuns mål är att bli partner/deltagare i något av de nationella projekt som startas kring smarta städer och Sakernas Internet (IOT).

6. Effektivare administration – digitalt först

Digitalt först - dubbelarbete med såväl digitalt och papper ska fasas ut för gott. Digitalt måste vara förstahandsalternativet för att säkerställa en obruten digital kedja över hela dokumentets livscykel. Från skapande, remiss, antagande, eventuell revidering och till sist arkivering eller gallring. Digitala signaturer ska införas för att möjliggöra detta. E-arkiv, med både digitalt närarkiv och digital långstidlagring, är en viktig länk i den digitala kedja.

Digitalisering handlar att stimulera digitala flöden och skapa smarta och effektiva processer. Det görs genom att återvinna data som redan finns i våra system och bryta med etablerade stuprörmodeller. För lyckas med informationsutbytet och integrationer är öppna standards för data och gränssnitt ett krav.

Robotstyrd processautomation är en teknik som kommer att effektivisera administrationen och spara tid i många rutinbaserade processer. Tekniken fungerar oberoende av bakomliggande verksamhetssystem.

Nyttokalkyler som värderar direkta och indirekta nyttor ska användas vid initiering av projekt samt möjligheten till effekthemtagning ska alltid belysas. En informationsarkitektur som harmoniserar med EU:s ramverk och nationella principer är viktig .

Alingsås kommun behöver på sikt flytta kostnader från drift och förvaltning av IT-baserade verksamhetssystem, som många fall är gamla och inte möter moderna krav, till digital utveckling och innovation. Marknaden för kommunala verksamhetssystem har hitintills haft en låg grad av innovation. En förnyelse av kommunens verksamhetssystem är angelägen. Idag har kommunen 120-130 system i sin ägo. Med tanke på mängden system kommer ett sådant arbete att ta tid. Innovationsfonderna är ett medel för verksamheten att påbörja förnyelsen. En kartläggning ska genomföras för att ge en samlad bild av förvaltningskostnaderna. Med ökad digitalisering kommer troligen behov av ytterligare system. Samtidigt är det viktigt ta se till möjligheterna att konsolidera i samband med upphandling och införande av nya system.

7. Utveckling av digitaliseringen inom omsorgen

Den digitala utvecklingen ska enligt kommunfullmäktiges flerårsstrategi 2018-2020 särskilt ha fokus inom omsorgsområdet, främst inom äldreomsorgen, där effekthämtningen beräknas vara störst. Digitaliseringen ska stödja och utveckla en väl fungerade vårdkedja mellan olika huvudmän men även processer som inte löper över huvudmannagränser. Verksamhetens långa erfarenhet av att utveckla IT-stöd och arbeta med digitalisering som ska vara utgångspunkten i utvecklingsarbetet.

8. Informationssäkerhet

Informationssäkerhetsarbetet ska skärpas upp. EU:s dataskyddsförordning (GDPR) ställer hårdare krav. I kombination med den snabba utvecklingen med molntjänster, sociala media och digitalt informationsutbyte med andra myndigheter och organisationer ska i ett första steg genomföras en informationsklassning av all information inom kommunen avseende åtkomst, riktighet och tillgänglighet. En säker hantering av information en grundförutsättning oavsett intern eller extern driftform för IT-system.

9. Öppna data

Öppna data är kopplad till datadriven innovation och en del av samhällets digitaliseringsprocess. Öppna data är information från offentliga organisationer tillgängliga för vem som helst att använda, återanvända och distribuera utan andra förbehåll än källangivelse och vidarelicensiering. I dagsläget uppfyller Alingsås kommun en basnivå av öppna data enligt EU:s PSI-direktiv. Men det finns stor potential att öppna upp mer av Alingsås kommun data såväl för externt och intern nytta. Speciellt inom geodataområdet. Principen öppna data innebär också att kommunen kan konsumera och återanvända data från statliga myndigheter och verk.

10. Demokrati

Digitala lösningar kan öka transparensen och delaktigheten i den demokratiska processen. E-förlagssystem skapar en möjlighet för kommuninvånare att föra fram sina idéer till utveckling till de förtroendevalda och ökar kunskapen om diskussioner och debatter som rör den kommunala verksamheten. En fortsatt utveckling av det digitala stödet för ärendeprocessen och möteshanteringen till de politiska beslutsorganen är viktigt.

11. Skolans digitalisering

Digitaliseringen av skolan är en fortlöpande process där teknik och pedagogik behöver samspela. Trygghet med tekniken ska finnas genom en likvärdig tillgång till digitala verktyg och infrastruktur med god funktionalitet. Skolan ska utveckla digital kompetens och förmåga i skolan för barn, pedagogisk personal och skolläda. Pedagogisk personal ska kompetens att välja och använda ändamålsenliga digitala verktyg som en integrerad del i undervisningen. En viktig faktor för att lyckas är att utveckla skolläda strategiska förmåga att leda digitalt utvecklingsarbete.

Den digitala utvecklingen fortsätter genom att införandet av digitala prov och digitala läromedel. Skolportalen "Arena för lärande" har potential att utvecklas med smart hantering av digitala läromedel och digitala prov.

Handlingsplan per år

Nr	Område	Aktiviter 2018	Aktiviteter 2019	Aktiviteter 2020
1	Öka den digitala förmågan	> Utbildning, föreläsningar, workshops	> Utbildning, föreläsningar, workshops	> Utbildning, föreläsningar, workshops
2	Införa kommuninvånarportal	> Förstudie, projektstart	> Införande	> Utvärdering
3	Införa servicefunktion	> Projektstart	> Införande	> Utvärdering
4	Smartare etjänster	> Byte av etjänstplattform > Ansluta till nationella etjänster > Fler etjänster	> Fler etjänster > Integrerade etjänster	> Fler etjänster > Integrerade etjänster
5	Smart stad och samhällsbyggnad	> Förstudie smart samhällsbyggnadsprocess > Nytt verksamhetsystem SBK/MK > Delta i nationellt samverkansprojekt kring smart stad	> Påbörja projekt inom kommunkoncernen kring smart stad	>Projekt inom kommunkoncernen kring smart stad
6	Effektivare administration – digitalt först	> Upphandling e-arkiv > Kartläggning av kostnader verksamhetssystem >Digitalt obruten dokumentkedja >Kartläggning av kostnader > Robotstyrd processautomation >Fastställa informationsarkitektur	> Införa digitala signaturer > Införa digitala närarkiv (e-arkiv) > Införa digitalt slutarkiv (e-arkiv) verksamhetssystem > Digitalt obruten dokumentkedja > Robotstyrd processautomation	> Digitalt obruten dokumentkedja
7	Digitalisering av omsorgen	>Utreda digitaliseringsmöjligheterna inom äldreomsorgen >Uppgradera verksamhetssystem Socialförvaltningen	> Projektarbete	> Projekt kring digital teknik för äldreboende
8	Informationssäkerhet	> Uppdatera styrdokument > Genomföra informationsklassning > Anpassning till EU:s dataskyddsdirektiv	> Genomföra informationsklassning >Genomföra kontinuitetsplanering	> Genomföra informationsklassning >Genomföra kontinuitetsplanering
9	Öppna data	>Förstudie	>Projekt - Utöka antal öppna data	>Projekt - Utöka antal öppna data
10	Demokrati	>Upphandla e-förslagssystem	>Upphandla Voteringssystem	
11	Skolans digitalisering	>Digitala prov	> Digitala läromedel	

Kommunledningskontoret

2018-02-05

§ 8 2017.676 KS

Digital målbild för Alingsås kommun – öppen och smart**Ärendebeskrivning**

Kommunfullmäktige antog den 25 november 2015, § 180 e-strategi för Alingsås kommun. I Flerårstrategi 2018–2020, antagen av kommunfullmäktige den 13 december 2017, § 251 slås fast att Alingsås kommun ska växla upp och ta tillvara på digitaliseringens utvecklingsmöjligheter och organisationens vilja att förändra.

Alingsås kommun ska ha både strategiskt perspektiv och konkret målbild för vad vi vill med digitaliseringen. Den digitala målbilden är kommunfullmäktiges strategiska styrdokument.

Alingsås kommun är långt framme på flera områden men har stora utmaningar sett till helheten. Den snabba teknikutvecklingen och den ökade efterfrågan på digitala tjänster och digitala kontaktytor från kommuninvånare och företagare skapar utmaningar. Ur ett övergripande perspektiv måste Alingsås kommun öka sin utvecklingstakt i digitaliseringsarbetet.

Beredning

Kommunledningskontoret har i skrivelse den 18 januari 2018 lämnat följande yttrande:

Alingsås kommun måste klokt hantera framtidens demografiska utmaning med fler äldre i samhället i kombination med fler barn och unga i skola och barnomsorg. Ökad konkurrens om arbetskraft är att vänta, också kopplat till pågående och framtida pensionsavgångar. Digitalisering utgör en möjlighet att fortsätta utveckla och behålla en god service och samtidigt hantera kostnaderna.

De digitala teknologierna har påverkat och fortsätter att påverka samhället på djupet. De skapar nya möjligheter för våra medarbetare, kommuninvånare, företagare och besökare.

Innovation och digital teknik leder till att företag och offentlig sektor får nya vägar att mötas, verksamheten blir effektivare, det skapas nya produkter och till och med helt nya modeller för verksamhet. Vad vi vet idag kommer det allt det som kan digitaliseras att bli digitaliserat.

Digitaliseringen är en transformerande kraft som kommer att omforma många idag etablerade arbetssätt och ekonomiska modeller inom offentlig och privat sektor.

Tekniken skapar nytta men också leder till förändringar inom arbetslivet där digitaliseringen bryter upp gamla mönster och strukturer. Viktigt är att organisationen har kunskap och medveten som möjliggör rätt vägval.

Justerandes sign

Justerandes sign

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

2018-02-05

Digitalisering och e-förvaltning går i offentlig sektor hand i hand. E-förvaltning innebär verksamhetsutveckling som drar nytta av informations- och kommunikationsteknik kombinerad med organisatoriska förändringar och nya kompetenser. Det handlar inte bara om ny teknik utan också en omfattande organisations- och kunskapsutveckling hos kommunens medarbetare.

Nyttorna med e-förvaltning och digitalisering i Alingsås kommuns verksamhet är:
Enklare vardag för privatpersoner och företag
Smartare och öppnare förvaltning som stödjer innovation och delaktighet
Högre kvalitet och effektivitet i verksamheten

Utmaningar i samhällsutvecklingen:

Alingsås kommuns mål att skapa en hållbart tillväxt stöds när digitaliseringens möjligheter tas till vara i samhällsutvecklingen. Tillväxt i form av mer företagande, nya arbetstillfällen och nya bostäder stimuleras av en god infrastruktur.

Digital infrastruktur som fiber, wifi och mobil data är lika viktigt som gator, vägar och vatten. Inom gata, väg och vatten gör digitaliseringen sitt intåg med begreppet smart stad där funktioner kommer att kunna styras och mätas digitalt. Vi behöver omfamna dessa möjligheter i utvecklingen av såväl staden som landsbygden.

Tanken om den smarta staden påverkar framtida och befintliga samhällsstrukturer för trafik och bostäder. Även samhällsbyggnadsprocessen måste bli smart. För att denna utveckling ska vara framgångsrik måste ett gemensamt synsätt skapas inom hela kommunkoncernen.

Utmaningar för utbildning:

Skolan fortsätter att utveckla pedagogiken med inslag av digitala verktyg och kunskaper. Unga människor har växt upp med tekniken och för dem är det naturligt att använda digitala verktyg. Utmaningen ligger i att skapa goda pedagogiska metoder och främja elevernas kunskapsutveckling med digitala lösningar. Med hjälp av smarta lösningar kan den administrativa bördan minskas för skolans personal och förbättra kontakten med hemmet.

Utmaningar för omsorg:

När gruppen äldre och äldre-äldre ökar i rask takt skapas utmaningar i äldreomsorgen. Ett smartare arbetsätt, både intern och i utbytet med andra aktörer i vårdkedjan, kan parera de ökade kostnader för omsorg. Satsningar på digital teknik ska göras i takt med behoven och med tillgången till nya smarta lösningar. Med digitalisering skapas också nya möjligheter för äldre att öka sina påverkansmöjligheter och vara mer delaktiga i sin vårdsituation.

Inom socialtjänsten finns utmaningar i digitaliseringsarbetet. Kommuninvånare har ökade förväntningarna att de på ett enkelt sätt via digitala kanaler kan ha kontakt med stöd och omsorg.

2018-02-05

Öka den digitala förmågan:

Förmågan att ta rätt beslut om hur vi ska förhålla oss till teknologin framöver är lika viktigt som att genomföra de digitaliseringsaktiviteter som vi håller på med idag.

Kraven på ledarskapet ökar. För att digitaliseringen och digitaliseringens transformerande kraft ska få full effekt så måste insikt och kunskap finnas på ledningsnivå. För att lyckas så behöver vi öka den digitala mognaden och kunskaperna. Målgruppen för kompetensutvecklingen är i första beslutsfattare - förtroendevalda och chefer i organisationen. De mät- och förändringverktyg som SKL erbjuder är en resurs.

Kunskap och medvetenhet ska skapas kring informationssäkerhet. Tillit är en förutsättning för digital utveckling därför är det viktigt att verksamheten och informationsägare kravställer hur information och data ska hanteras med avseende på åtkomst, riktighet och tillgänglighet.

Den öppna och smarta kommunen:

Genom att satsa på digitalisering kan Alingsås kommun utvecklas till den öppna och smarta kommunen.

Öppet i princip dygnet runt med digitala tjänster. Öppen genom lätt tillgång till information och öppna data. Öppen genom goda möjligheter till insyn och delaktighet i den demokratiska processen. Öppen med öppna tekniklösningar och öppna standards enligt EU:s ramverk EIF 1.0 skapar utveckling och hållbarhet över tid.

Smart genom att skapa snabbare handläggning och mindre byråkrati i beslutsgången. Smart genom att ta bort dubbelarbete. Smart genom att digitaliseringen utgår från medborgarens behov i en sammanhållen process som överbryggat myndighetsgränser och det faktum att handläggningen kan göras i olika delar av kommunen. Människors livshändelser ska vara utgångspunkten för att skapa bra digitala tjänster.

Handlingsplan:

Handlingsplanen för kommunens digitaliseringsarbete syftar till både skapa struktur och förmåga att agera i ett föränderligt område.

Handlingsplanen beslutas av kommunstyrelsen. Handlingsplanen medför en ekonomisk satsning omfattande drift- som investeringsmedel. Övergripande finansiering har säkerställts i flerårsstrategi 2018-2020 för Alingsås kommun. Handlingsplanen löper över tre år och ska stämmas av minst årligen eller vid behov.

Processägare för planen är kommundirektören och utfallet redovisas årligen till kommunstyrelsen.

2018-02-05

Beslut**Kommunstyrelsens beslut:**

Förslag till handlingsplan digital målbild för Alingsås kommun remitteras till samtliga nämnder och kommunala bolag samt till Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund samt de externa intressenterna: föreningen Sambruk, kommunnätverket Kivos och Internetstiftelsen i Sverige. Remissvar ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast den 5 april 2018.

Anteckning

Anna Hansson (MP) lämnar följande protokollsanteckning:

I målbild och handlingsplan för kommunens digitalisering fokuseras mycket på privatpersoner/kommuninvånare och företag. Det är viktigt att på ett tydligare sätt lyfta fram även andra aktörer som interagerar med kommunen, såsom föreningar och andra organisationer.

Expedieras till

Samtliga nämnder och kommunala bolag, Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund, föreningen Sambruk, kommunnätverket Kivos, Internetstiftelsen i Sverige

	Justerandes sign	Justerandes sign	Justerandes sign	Utdragsbestyrkande
--	------------------	------------------	------------------	--------------------

Ekonomi 2018 (MR 2018-
0664)

6

2018.013 MN

Datum: 2018-04-13
Handläggare: Mika Lindberg
Direktr: 0322-616316
Diariern: 2018.013 MN

Miljöskyddsnämnden

Ekonomisk månadsuppföljning per mars, 2018 (MR 2018-0664)

Ärendebeskrivning

En genomgång av det ackumulerade resultatet (utfall) för årets tre första månader och en prognos för de kommande månaderna, som således tillsammans utgör en årsprognos (d.v.s. ett års-scenari), har genomförts som planerat.

Ekonomiska tabeller med förklaringar till eventuella större avvikelser presenteras i bifogade bilagor.

För Miljöskyddsnämnden prognosticeras ett nollresultat.

Förslag till beslut

Miljöskyddsnämnden godkänner redovisning av månadsuppföljningen.

Beslutet ska skickas till

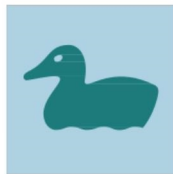
KS

Maria Jacobsson
Tf miljöskyddschef

Mika Lindberg
Enhetschef ekonomi

Beslutsunderlag: Uppföljning detalj
Månadsbokslut 2018

Exp: KS

Månadsbokslut 2018

Miljöskyddsnämnden

Belopp i tkr	Budget 2018	Utfall mars	Prognos helår	Avvikelse helår
Verksamhetens intäkter	8 230	1 649	8 025	-205
Personalkostnader	-14 666	-3 193	-14 217	449
Lokalhyror	0			0
Köp av tjänster	-877	-206	-1 100	-223
Gemensamma resurser	-3 813	-914	-3 813	0
<i>varav personalkostnader</i>	<i>-1 864</i>	<i>-461</i>	<i>-1 864</i>	<i>0</i>
<i>varav lokalhyror</i>	<i>-1239</i>	<i>-315</i>	<i>-1239</i>	<i>0</i>
<i>varav köp av tjänster</i>	<i>-205</i>	<i>-40</i>	<i>-205</i>	<i>0</i>
<i>varav övriga kostnader</i>	<i>-505</i>	<i>-98</i>	<i>-505</i>	<i>0</i>
Utdebitering personalkostnader	65	25	61	-4
Övriga kostnader	-1 281	-112	-1 298	-17
Verksamhetens kostnader	-20 572	-4 400	-20 367	205
Verksamhetens nettokostnader	-12 342	-2 751	-12 342	0
Kommunbidrag	12 342	3 085	12 342	0
Finansnetto				0
Årets resultat	0	334	0	0

Miljöskyddsnämnden prognostiserar ett nollresultat för 2018.

Intäkterna förväntas bli något lägre än budgeterat på grund av sjukskriven personal. Det medför också lägre personalkostnad. En tjänst som avdelningschef är vakant vilket också påverkar prognosen för personalkostnader. Rekrytering av vikarierande avdelningschef pågår. **Köp av tjänster** beräknas bli högre på grund av extra utbildningsinsatser under hösten.

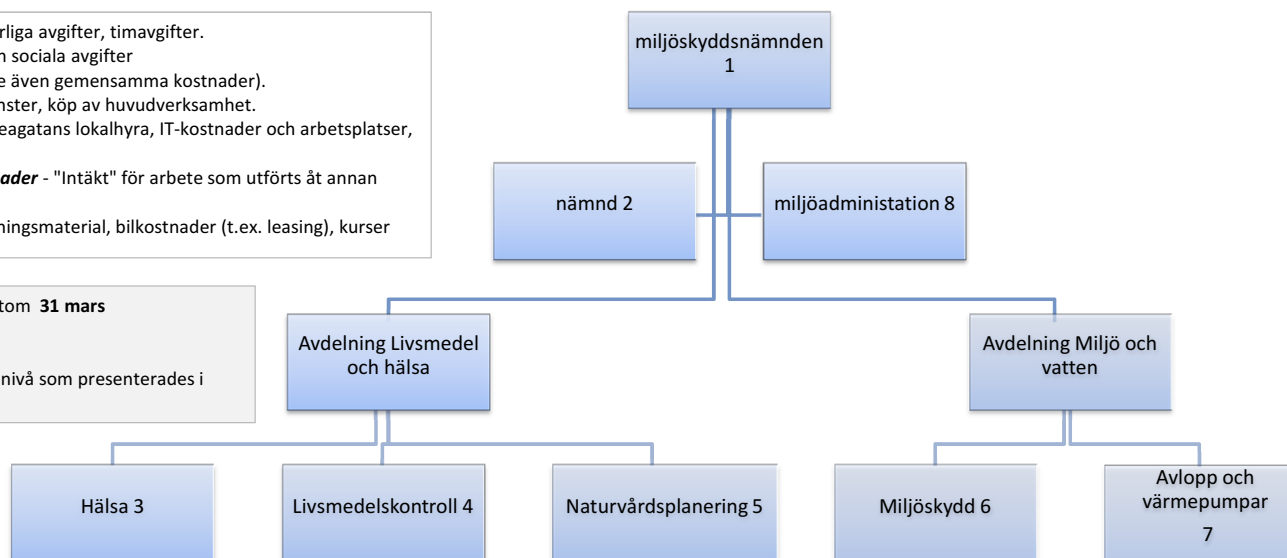
Månadsuppföljning miljöskyddsnämnden

2018-04-12

Verksamhetens intäkter - Årliga avgifter, timavgifter.
Personalkostnader - Lön och sociala avgifter
Lokalhyror - Övriga hyror (se även gemensamma kostnader).
Köp av tjänster - Konsulttjänster, köp av huvudverksamhet.
Gemensamma resurser - Sveagatans lokalhyra, IT-kostnader och arbetsplatser, administration, ekonomi.
Utdebitering personalkostnader - "Intäkt" för arbete som utförts åt annan verksamhet.
Övriga kostnader - Förbrukningsmaterial, bilkostnader (t.ex. leasing), kurser

Månadsprognos med utfall tom **31 mars 2018**. Alla belopp i tkr.

Uppföljning görs på samma nivå som presenterades i nämndbudgeten för 2018.

Totalt 1	Budget	Utfall t.o.m. mars	Prognos	Differens P-B	Kommentar
Verksamhetens intäkter	8 230	1 649	8 025	-205	Prognos lägre intäkter p g a sjukskriven personal
	0				
Personalkostnader	-14 666	-3 193	-14 217	449	Prognos lägre kostnad p g a sjukskriven personal och vakant tjänst avdelningschef
Lokalhyror	0	0	0	0	
Köp av tjänster	-877	-206	-1 100	-223	
Gemensamma resurser *	-3 813	-914	-3 813	0	
varav personalkostnader	-1 864	-461	-1 864	0	
varav lokalhyror	-1 239	-315	-1 239	0	
varav köp av tjänster	-205	-40	-205	0	
varav övriga kostnader	-505	-98	-505	0	
Utdebitering personalkostnader	65	25	61	-4	
Övriga kostnader	-1 281	-112	-1 298	-17	
Verksamhetens kostnader	-20 572	-4 400	-20 367	205	
Kommunbidrag	12 342	3 085	12 342	0	
Resultat	0	334	0	0	

* Avser del av gemensamma resurser på Sveagatan 12 som delas mellan de 3 förvaltningarna (hyror, el, datorer, kopiatorer, administration, ekonomi mm.)

Nämnd 2	Budget	Utfall t.o.m. mars	Prognos	Differens P-B	Kommentar
Verksamhetens intäkter	0		0	0	
Personalkostnader	-616	-78	-616	0	
Lokalhyror	0		0	0	
Köp av tjänster	-33	-8	-33	0	
Gemensamma resurser	-165	-39	-165	0	
varav personalkostnader	-137	-34	-137	0	
varav lokalhyror	-12	-3	-12	0	
varav köp av tjänster	-5	-1	-5	0	
varav övriga kostnader	-11	-1	-11	0	
Utdebitering personalkostnader	0		0	0	
Övriga kostnader	-58	-3	-58	0	
Verksamhetens kostnader	-872	-128	-872	0	
				0	
Kommunbidrag	872	218	872	0	
Resultat	0	90	0	0	

Hälsa 3	Budget	Utfall t.o.m. mars	Prognos	Differens P-B	Kommentar
Verksamhetens intäkter	939	179	942	3	
Personalkostnader	-1 756	-327	-1 818	-62	
Lokalhyror	0		0	0	
Köp av tjänster	-111	-23	-112	-1	
Gemensamma resurser	-221	-54	-221	0	
varav personalkostnader	0		0	0	
varav lokalhyror	-151	-38	-151	0	
varav köp av tjänster	-19	-4	-19	0	
varav övriga kostnader	-51	-12	-51	0	
Utdebitering personalkostnader	30	10	30	0	
Övriga kostnader	-115	-10	-115	0	
Verksamhetens kostnader	-2 173	-404	-2 236	-63	
				0	
Kommunbidrag	1 234	308	1 234	0	
Resultat	0	83	-60	-60	

Livsmedelskontroll 4	Budget	Utfall t.o.m. mars	Prognos	Differens P-B	Kommentar
Verksamhetens intäkter	1 886	385	1 864	-22	
Personalkostnader	-2 308	-534	-2 327	-19	
Lokalhyror	0		0	0	
Köp av tjänster	-49	-14	-51	-2	
Gemensamma resurser	-284	-69	-284	0	
varav personalkostnader	0		0	0	
varav lokalhyror	-194	-48	-194	0	
varav köp av tjänster	-25	-5	-25	0	
varav övriga kostnader	-65	-16	-65	0	
Utdebitering personalkostnader	0		0	0	
Övriga kostnader	-175	-26	-181	-6	
Verksamhetens kostnader	-2 816	-643	-2 843	-27	
Kommunbidrag	930	233	930	0	
Resultat	0	-25	-49	-49	

Naturvårdsplanering 5	Budget	Utfall t.o.m. mars	Prognos	Differens P-B	Kommentar
Verksamhetens intäkter	309	234	309	0	
Personalkostnader	-600	-147	-587	13	
Lokalhyror	0		0	0	
Köp av tjänster	-206	-15	-206	0	
Gemensamma resurser	-63	-16	-63	0	
varav personalkostnader	0		0	0	
varav lokalhyror	-43	-11	-43	0	
varav köp av tjänster	-5	-1	-5	0	
varav övriga kostnader	-15	-4	-15	0	
Utdebitering personalkostnader	35	15	31	-4	
Övriga kostnader	-333	-1	-332	1	
Verksamhetens kostnader	-1 167	-164	-1 157	10	
Kommunbidrag	858	214	858	0	
Resultat	0	284	10	10	

Miljöskydd 6	Budget	Utfall t.o.m. mars	Prognos	Differens P-B	Kommentar
Verksamhetens intäkter	1 802	471	1 802	0	
Personalkostnader	-3 195	-793	-3 203	-8	
Lokalhyror	0		0	0	
Köp av tjänster	-91	-18	-91	0	
Gemensamma resurser	-379	-92	-379	0	
varav personalkostnader	0		0	0	
varav lokalhyror	-258	-65	-258	0	
varav köp av tjänster	-34	-6	-34	0	
varav övriga kostnader	-87	-21	-87	0	
Utdebitering personalkostnader	0		0	0	
Övriga kostnader	-137	-27	-142	-5	
Verksamhetens kostnader	-3 802	-930	-3 815	-13	
Kommunbidrag	2 000	500	2 000	0	
Resultat	0	41	-13	-13	

Natur och Avlopp 7	Budget	Utfall t.o.m. mars	Prognos	Differens P-B	Kommentar
Verksamhetens intäkter	3 291	277	3 105	-186	Prognos lägre intäkter p g a sjukskriven personal
Personalkostnader	-4 472	-1 040	-4 197	275	Prognos lägre kostnader p g a sjukskriven personal
Lokalhyror	0		0	0	
Köp av tjänster	-86	-42	-97	-11	
Gemensamma resurser	-506	-123	-506	0	
varav personalkostnader	0		0	0	
varav lokalhyror	-344	-87	-344	0	
varav köp av tjänster	-45	-8	-45	0	
varav övriga kostnader	-117	-28	-117	0	
Utdebitering personalkostnader	0		0	0	
Övriga kostnader	-228	-22	-234	-6	
Verksamhetens kostnader	-5 292	-1 227	-5 034	258	
Kommunbidrag	2 001	500	2 001	0	
Resultat	0	-450	72	72	

Miljöadministration 8	Budget	Utfall t.o.m. mars	Prognos	Differens P-B	Kommentar
Verksamhetens intäkter	3	103	3	0	utfallet avser outnyttjade medel fr 2017 Anten-Mjörn
Personalkostnader	-1 719	-274	-1 469	250	Prognos lägre kostnader p g a vakant tjänst avdelningschef
Lokalhyror	0		0	0	
Köp av tjänster	-301	-86	-510	-209	Utbildningsinsatser planeras till hösten
Gemensamma resurser	-2 195	-521	-2 195	0	
varav personalkostnader	-1 727	-427	-1 727	0	
varav lokalhyror	-237	-63	-237	0	
varav köp av tjänster	-72	-15	-72	0	
varav övriga kostnader	-159	-16	-159	0	
Utdebitering personalkostnader	0		0	0	
Övriga kostnader	-235	-23	-236	-1	
Verksamhetens kostnader	-4 450	-904	-4 410	40	
Kommunbidrag	4 447	1 112	4447	0	
Resultat	0	311	40	40	

Delegerade beslut 2018

7

2018.001 MN

Datum: 2018-04-12
Handläggare: Peter Porss
Direktr: 0322-61 62 20
Diariernr: 2018.001 MN

Miljöskyddsnämnden

Delegerade beslut 2018

Ärendebeskrivning

Delegationsbeslut 133/18-180/18 har fattats sedan förra sammanträdet.

Beredning

En förteckning över besluten som fattats sedan förra sammanträdet har upprättats och finns tillgänglig tillsammans med kallelsen. Pärmar med delegationsbesluten finns tillgängliga på miljöskyddskontoret och på nämndens sammanträden.

Förslag till beslut

Miljöskyddsnämnden tar del av delegationsbesluten.

Beslutet ska skickas till

Klicka här för att fylla i vilka beslutet ska skickas till.

Miljöskyddskontoret

Maria Jacobsson
Tf miljöskyddschef

Peter Porss
Nämndsekreterare

Datum: 2018-04-12
 Handläggare: Peter Porss
 Direktör: 0322-61 62 20
 Beteckning: 2016.001 MN

Miljöskyddsnämnden

Delegerade beslut 2018

Följande delegationsbeslut redovisas till miljöskyddsnämnden vid sammanträde den 22 mars, 133/18-180/18.

HL=Handläggare, FC= Förvaltningschef, AC=Avdelningschef, Ordf=Ordförande

NR	Fastighet	Ärende	HL/F C/ AC/ Ordf	Vite/ MSA
133/18	Stengodset 1	Registrering, riskklassning av livsmedelsanläggning.	HL	
134/18	Stadsskogen 1:12	Yttrande rörande alkoholservering- Home of Drinks	HL	
135/18	Västerbodarna 1:416	Registrering, riskklassning av livsmedelsanläggning.	HL	
136/18	Spjutet 25	Registrering, riskklassning av livsmedelsanläggning.	HL	
137/18	Hjälmared 1:78	Yttrande rörande alkoholservering- Alingsås Golfrestaurang	HL	
138/18	Erska 1:111	Registrering, riskklassning av livsmedelsanläggning.	HL	
139/18	Murgrönan 2	Registrering, riskklassning av livsmedelsanläggning.	HL	
140/18	Plommonet 15	Registrering, riskklassning av livsmedelsanläggning.	HL	
141/18	Russinet 1	Registrering, riskklassning av livsmedelsanläggning.	HL	
142/18	Jaden 1	Registrering, riskklassning av livsmedelsanläggning.	HL	
143/18	Järta 1	Yttrande till polismyndigheten gällande utservering Two Lads	HL	

144/18	Gitarren 12	Registrering, riskklassning av livsmedelsanläggning.	HL	
145/18	Potatisen 1	Registrering, riskklassning av livsmedelsanläggning.	HL	
146/18	Olofsered 1:32	Tillstånd enskilt avlopp	HL	
147/18/		makulerat		
148/18	Väduren 3	Beslut om försiktighetsåtgärder Maddes S – anmälan om tatuering	HL	
149/18	Väduren 3	Beslut om försiktighetsåtgärder Maddes S – anmälan om fillersverksamhet	HL	
150/18	Blekinge 5	Anmälan om installation av bergvärmepump	HL	
151/18	Hunden 24	Anmälan om installation av bergvärmepump	HL	
152/18	Mjölsered 2:10	Föreläggande om drift av avloppsanläggningen	HL	
153/18	Centrum 1:17	Registrering, riskklassning av livsmedelsanläggning	HL	
154/18	Glossbo 1:21	Tillstånd enskilt avlopp	HL	
155/18	Tygvävaren 1	Yttrande till polisen angående uteservering, Triumf Glasscafé	HL	
156/18	Nolby 37:23	Registrering, riskklassning av livsmedelsanläggning	HL	
157/18	Myggan 4	Yttrande till Socialnämnden Stures Bowling	HL	
158/18	Skruben 3	Yttrande över ansökan om tillstånd till hantering av brandfarliga varor	HL	
159/18	Kroken 3	Beslut om försiktighetsåtgärder vid motorbana på fastigheten Kroken 3	HL	
160/18	Smedjan 2	Beslut om att installera oljeavskiljare av klass 1	HL	
161/18	Vindbryggan 3	Föreläggande förenat med vite angående att separera oljeavskiljare för verkstad och tvätthall	FC	Vite

162/18	Svärdet 1	Föreläggande om försiktighetsåtgärder för drift av oljeavskiljare för fordonstvätt	HL	
163/18	Gjutaren 26	Föreläggande om att genomföra mätning av inomhusluft	HL	
164/18	Källeberg 1:1	Tillstånd att inrätta enskilt avlopp, upplyft markbädd	HL	
165/18	Torska 3:1 del av	Tillstånd att inrätta enskilt avlopp, minireningsverk	HL	
166/18	Torp 1:62	Yttrande till mark och miljödomstolen Avvakta utdömande av vite	AC	Vite
167/18	Bastionen 2	Beslut om årlig avgift för tillsyn enligt miljöbalken	HL	
168/18	Sörhaga 2:4	Yttrande till mark- och miljödomstolen angående ansökan om grundvattenuttag från en nyinstallerad uttagsbrunn (Nödsvattentäkt för Alingsås kommun)	HL	
169/18	Knutstorp 1:20	Förbud mot utsläpp av orenat avloppsvatten. 3 års åtgärdstid.	HL	
170/18	Orren 5	Yttrande till mark- och miljödomstolen angående ansökan om grundvattenuttag från en nyinstallerad uttagsbrunn (Reservsvattentäkt för Alingsås lasarett)	HL	
171/18	Bjällanda 1:3	Tillstånd enskilt avlopp, infiltration	HL	
172/18	Mellby 4:88	Anmälan om bergvärme	HL	
173/18	Kronan 14	Yttrande rörande ansökan om uteservering	HL	
174/18	Bomullen 1	Registrering och riskklassning av livsmedelsanläggning	HL	
175/18	DIA 810	Beslut om yttrande till mark- och miljödomstolen	HL	
176/18	Spaden 2	Föreläggande om försiktighetsåtgärder för drift av befintlig oljeavskiljare	HL	
177/18	Hjälpared 1:76	Anmälan om åtgärd inom vattenskyddsområde	HL	
178/18	Ränne 2:17	Anmälan om bergvärme	HL	

179/18	Hemsjö 6:32	Ansökan om utdömande av vite. Inkomma med utredning ang bristfällig inomhusmiljö	AC	Vite
180/18	Erska 1:112	Föreläggande om försiktighetsmått	HL	

Meddelanden 2018

8

2018.006 MN

Datum: 2018-04-2004-20
Handläggare: Peter Porss
Direktr: 0322-616220
Diariernr: 2018.006 MN

Miljöskyddsnämnden

Inkomna skrivelser/meddelanden

Ärendebeskrivning

Inkomna skrivelser/meddelanden som redovisas under egen punkt. Samtliga skrivelser lämnas till handläggare för eventuell åtgärd och för kännedom till miljöskyddsnämnden.

- 1 KF § 54 2018.106 KS *Årsredovisning 2017 för Alingsås kommun* (MR 2017-0218)
- 2 KS § 46 KS *Remiss angående regelverk för fyrverkerier* (MR 2018-0927)
- 3 *Statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt i VG län 2018* (MR 2017-2265)
- 4 *Remissvar rörande handlingsplan för god vattenstatus i Alingsås* (MR 2017-2495)

Förslag till beslut

Miljöskyddsnämnden tar del av skrivelserna och lägger dem till handlingarna.

Beslutet ska skickas till

Klicka här för att fylla i vilka beslutet ska skickas till.

Maria Jacobsson
Tf. förvaltningschef

Peter Porss
Nämndsekreterare

2018-03-28

2018 -04- 18

D1407
2017-0218(33)

§ 54 2018.106 KS

Arsredovisning 2017 för Alingsås kommun**Ärendebeskrivning**

Styrmodellen är ett redskap för politiska beställningar och för att anslå resurser till verksamhetsutförare så att dessa kan leverera tjänster anpassade till målgruppernas önskemål och behov, vilket fastställs i Flerårsstrategi för Alingsås kommun. En viktig del av styrmodellen är uppföljning, så att nämnder, styrelser och fullmäktige får kunskap om tjänsternas kvalitet, verksamhetens ekonomiska läge samt personalredovisning. I Alingsås kommun sker uppföljning tre gånger om året, per den sista april (vårbokslut), per den sista augusti (delårsbokslut) samt per den sista december (årsredovisning).

Årsredovisningen är kommunstyrelsens samlade rapport och analys av verksamhet, ekonomi och personal till kommunfullmäktige för det gångna året. I årsredovisningen följer kommunfullmäktige upp och analyserar de prioriterade målen och indikatorerna utifrån nämndernas och bolagens redovisade resultat.

Beredning

Kommunledningskontoret har i skrivelse den 2 mars 2018 lämnat följande yttrande:

Beskrivningarna av arbetet under året och nämndernas uppföljning av varje åtagande är viktiga underlag för analysen, men finns inte med i själva årsredovisningen. Underlagen från nämnderna finns istället samlade i ett separat beslutsunderlag till årsredovisningen. Årsredovisningen beslutas av kommunfullmäktige i mars och är ett underlag till revidering av mål, åtaganden och ekonomiska ramar för nästkommande flerårsstrategi.

God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv:

Enligt kommunallagen och lagen om kommunal redovisning ska det i budgeten anges finansiella mål samt mål för verksamheten som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Därtill ska förvaltningsberättelsen i årsredovisningen innehålla en utvärdering av om målen för god ekonomisk hushållning har uppnåtts. Det är varje kommuns uppgift att inom lagens ramverk finna formerna för sin tillämpning. Avseende god ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv har kommunfullmäktige i Alingsås kommun antagit 12 stycken prioriterade mål med tillhörande indikatorer. Utifrån utvecklingen av indikatorerna är den sammantagna bedömningen att kommunen lever upp till god ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv.

2018-03-28

God ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv:

Alingsås kommun har för 2017 beslutat om 10 mål för god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv. I bokslut 2017 uppfylls sex av tio mål. Den sammantagna bedömningen är att god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv föreligger, vilket främst motiveras av det höga resultatet. Dock vill kommunledningskontoret fortsatt betona att årets resultat till största del beror på starka resultat under finansieringen. Kommunens nämnder har fortsatt en ekonomi som ej är i balans. Kommunen har därmed fortsatt en utmaning att ställa om verksamheten för att möta kommande års ekonomiska utmaningar.

Årets resultat uppgår till 125,1 mnkr vilket motsvarar 5,6 procent av skatteintäkter och statsbidrag. Detta överstiger såväl kommunens uppsatta mål som praxis i landets kommuner.

Alingsås kommunkoncern har under 2017 inrättat gemensam finanshantering med en internbank i Alingsås kommun. Detta innebär att de lån som de kommunala bolagen hade flyttades över till Alingsås kommuns internbank och att bolagen istället har en skuld gentemot kommunen. Fastighetsbolagen realiserade stora undervärden i sina räntederivat i samband med införandet av gemensam finanshantering, vilket medförde en negativ resultatpåverkan innevarande år. Alingsås kommunkoncern redovisar ett resultat på 91,1 mnkr för år 2017.

Personalredovisning:

I årsredovisningen konstateras att den totala sjukfrånvaron uppgick till 7,3 % under 2017 vilket är oförändrat jämfört med tidigare år. Sjukfrånvaron återfinns främst inom kommunens kontaktyrken; förskollärare, barnskötare, elevassistenter, fritidspedagoger, undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter och socialsekreterare.

Justerandes sign

Justerandes sign

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

2018-03-28

Nämndernas underskott:

I årsbokslut 2017 för Alingsås kommun redovisar socialnämnden, barn- och ungdomsnämnden, exploatering, samt överförmyndarnämnden underskott.

Enligt ekonomistyrprinciper antagna av kommunfullmäktige den 25 november 2015, § 183 framgår följande:

"En nämnd får inte förbruka mer resurser än vad den blivit tilldelad. Om detta ändå sker ska nämnden täcka underskottet inom två år. En åtgärdsplan ska i samband med bokslutet föreläggas kommunstyrelsen för godkännande."

Med hänsyn till årets höga resultat samt kommande utmaningar till följd av demografiska förändringar bör ställning tas till huruvida ett avsteg från antagna ekonomistyrprinciper bör göras för år 2017. Demografiska förändringar kommer ställa höga krav på nämndernas omställningsarbete framöver. Detta omställningsarbete är påbörjat i och med antagande av den politiska handlingsplanen EFFEKT. I denna ställs krav på nämnderna att effektivisera sin verksamhet. Att då belasta nämnderna med ett ytterligare effektiviseringskrav bedöms av kommunledningskontoret ej vara lämpligt. Kommunledningskontoret gör därmed bedömningen att underskotten bör skrivas av, och därmed inte belasta berörda nämnder i form av reducerat kommunbidrag 2018 och 2019.

De nämnder som redovisar underskott bör däremot snarast återkomma till kommunstyrelsen med en handlingsplan för hur de planerar att möta den ekonomiska situationen framöver. Handlingsplanen bör fokusera särskilt på hur stor del av underskottet 2017 som nämnden bär med sig in i 2018 i form av ett förhöjt kostnadsläge och hur stor del av underskottet som är tillfälligt för 2017. Det är av yttersta vikt att nämnderna inte drar på sig ökade kostnader som sedan permanentas kommande år. Nämndens handlingsplan bör återrapporteras till kommunstyrelsen senast i samband med vårbokslut 2018.

Kommunstyrelsen har den 12 mars 2018, behandlat ärendet.

Anförande

Anförande hålls av Eva-Lotta Pamp (M), Joakim Järrebring (S), Stefan Svensson (KD), Anita Brodén (L), Anna Hansson (MP), Novak Vasic (MP), Pär-Göran Björkman (S), Britt-Marie Kuylenstierna (MP), Daniel Filipsson (M), Thomas Pettersson (C) och Tore Hult (S).

Justerandes sign

Justerandes sign

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

2018-03-28

Yrkande

Eva-Lotta Pamp (M), Joakim Järrebring (S), Stefan Svensson (KD), Novak Vasic (MP), Britt-Marie Kuylenstierna (MP), Daniel Filipsson (M), Anita Brodén (L), Anna Hansson (MP) och Thomas Pettersson (C) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Beslut**Kommunfullmäktiges beslut:**

1. Årsredovisning för 2017 för Alingsås kommun godkänns.
2. Nämndernas underskott 2017 skrivs av.
3. De nämnder som redovisar underskott ska senast i samband med kommunens vårbokslut återkomma med en plan till kommunstyrelsen för hur de avser förhindra att underskottet 2017 belastar det ekonomiska resultatet år 2018.

Anteckning

Anita Brodén (L) lämnar följande protokollsanteckning:

I kölvattnet av ABC-hanteringen har kommunens dialog med enskilda och samverkanspartner brutit. Kommunstyrelsen bär ansvar för att dialog återupprättas. För att kunna satsa fullt ut på fortsatt uppbyggnad av en väl fungerande näringslivsfunktion krävs såväl en god internstyrning som en tydlighet av roller, uppdrag och kravspecificering för anställda såväl som för näringslivsrådet. Lika viktigt är att den nya näringslivsfunktionen bygger på transparens, tillit, dialog och god kommunikation.

Expedieras till

Samtliga nämnder och bolag, räddningstjänstförbundet

Justerandes sign

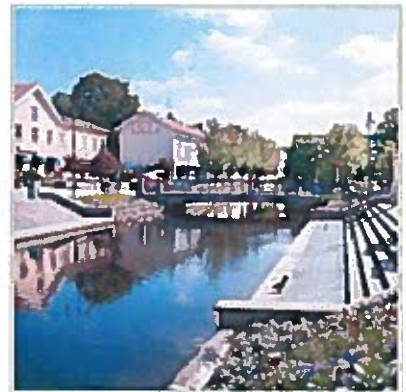
Justerandes sign

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

2018 -04- 18

DIA07
2017-0218 (13)

Årsredovisning 2017

INLEDNING

Politisk organisation	4
Kommunstyrelsens ordförande	5
Händelser under 2017	6
Årsredovisning enligt styrmodellen	8

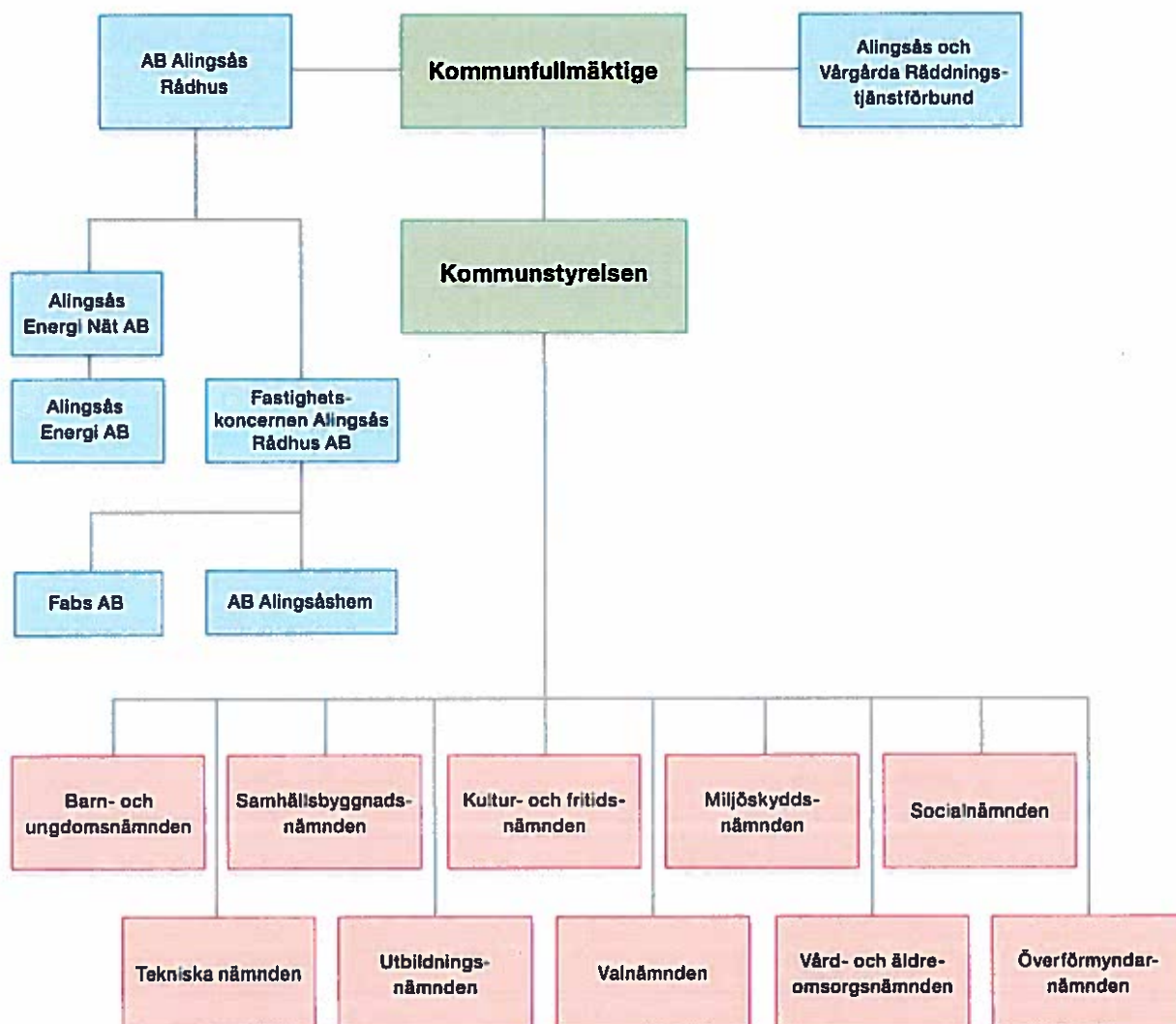
MÅLUPPFYLLELSE

Prioriterade mål	9
Uppdrag	24
Personalredovisning	30

FINANSIELLA RAPPORTER

Ekonomisk sammanfattning	41
Finansiell analys	43
God ekonomisk hushållning	51
Sammanställd redovisning	53
Kommunala bolag och förbund	60
Resultaträkning	66
Kassaflödesanalys	68
Balansräkning	70
Fullfonderingsmodell	72
Noter	73
Driftredovisning	85
Investeringsredovisning	89
Upplysningar om redovisningsprinciper	90
Revisorernas rapport	94

Politisk organisation

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och väljs av kommunens invånare vart fjärde år.

I kommunfullmäktige beslutas bland annat om mål och budget för de kommunala verksamheterna. I kommunens organisation ingår tio politiska nämnder som fattar beslut inom sina respektive ansvarsområden. Till varje nämnd hör en förvaltning med anställda tjänste-

män som genomför de politiskt fattade besluten. En förvaltningschef leder varje förvaltning. Vissa uppgifter är obligatoriska för kommunen, till exempel barnomsorg och äldreomsorg, medan andra uppgifter är frivilliga.

Alingsås kommun driver en del av sin verksamhet i bolag. Kommunen har också ett kommunalförbund för räddningstjänsten tillsammans med Vargårda kommun.

Kommunstyrelsens ordförande

Ett historiskt högt resultat men utmaningen kvarstår!

Alingsås gick in i 2017 med ett strukturellt underskott på ungefär 35 miljoner kronor samtidigt som vi hade vetskapen om att de demografiska förändringarna skulle ge oss större utmaningar kommande år. Det lägsta resultatet på över 20 år var inget optimalt utgångsläge.

För att komma tillrätta med det strukturella underskottet och skapa stabilitet kommande år, som säkerställer en hållbar ekonomi, budgeterades det för högre resultat 2017. Det gångna året innehöll också en återgång till traditionella principer för ekonomistyrning och mål för god ekonomisk hushållning, vilket får anses ha gynnat kommunen väl. För att dessutom ytterligare stärka finansieringen av kärnverksamhet och de investeringar som Alingsås är i behov av, togs handlingsplanen Effekt fram. Handlingsplanen Effekt har som syfte att stärka ledning och styrning inom hela kommunkoncernen och skapa goda förutsättningar för Alingsås att utvecklas i utstakad riktning framöver. 2017 års arbete har lagt grunden för denna riktning vilket återspeglas i årsredovisningen.

Redovisningen av det gångna året beskriver att Alingsås utvecklats väl inom flertalet områden samtidigt som tydlig förbättringspotential finns inom andra områden. Till övervägande del är dock alingsåsarna fortsatt nöjda med Alingsås. Som såväl bostadsort som arbetsort. Ett ständigt utvecklingsområde är att anpassa oss efter en förändrad omvärld, vilken kommer att ställa krav på vårt arbete med bland annat integration, digitala lösningar och effektiva arbetsätt. Alingsås har hanterat flyktingsituationen på ett bra sätt och under året har framförallt skolan och socialtjänsten arbetat framgångsrikt med att integrera våra nyanlända kommuninvånare och att ge dem bra förutsättningar för att komma ut i arbetslivet.

Våra äldre kommuninvånare är fortsatt nöjda med kvaliteten inom hemtjänst och våra äldreboenden. Alingsås kommun ligger bättre till än både genomsnittet för kommuner av liknande storlek och samtliga kommuner i Sverige. De demografiska förändringarna kommer innebära att Alingsås får fler äldre invånare och därför behöver vi fortsätta vårt framgångsrika arbete inom äldreomsorgen.

För att förbättra kommunens service gentemot våra kommuninvånare har vi under början av 2017 inrättat ett servicekontor i Sollebrunn. Syftet med servicekontoret

är att ge invånarna möjlighet att på ett enkelt sätt komma närmare kommunen och våra tjänster. Utvärderingen av servicekontoret visar att det har mottagits väl och därför har vi valt att också permanenta kontoret.

En av de större förändringarna som har genomförts under året är att kommunkoncernen har påbörjat ett förändringsarbete som ska leda till en gemensam budget för kommunen och de kommunala bolagen och en gemensam planering och finansiering av kommande investeringar. I slutet av 2017 inrättades en internbank i Alingsås kommun som hanterar hela kommunkoncernens finansiering.

Alingsås kommun redovisar ett rekordhøgt resultat på drygt 125 miljoner kronor för 2017. Resultatet förklaras till stor del av tillfälliga medel i form av tomtförsäljning och försäljning av finansiella tillgångar. Detta till trots så har Alingsås nu betydligt bättre förutsättningar jämfört med tidigare år, vilket är gynnsamt, då den grundläggande utmaningen kvarstår att med begränsad ekonomisk tillväxt möta framtida behov. En god ekonomi är dessutom förutsättningen för att kunna fullfölja Alingsås kommuns flerårsstrategi med tillhörande tillväxtprogram. Vi ser ett stort investeringsbehov kommande år inom framförallt infrastruktur och bostäder. För att detta inte ska påverka vår kärnverksamhet krävs en god ekonomisk kontroll, vilket inte minst handlingsplanen Effekt ska fortsätta att säkerställa.

Avslutningsvis vill jag framföra ett stort tack till alla anställda och förtroendevalda för goda insatser i alingsåsarnas tjänst under det gångna året!

Alingsås i mars 2018

*Daniel Filipsson
Kommunstyrelsens
ordförande*

Händelser under 2017

Alingsås är bland de bästa kommunerna i Sverige att bo i

Alingsås är Sveriges tredje bästa landsbygdskommun. Det stod klart när tidningen Fokus under 2017 presenterade resultaten i årets "Bäst att bo"-rapport. Extra

positivt är att Alingsås i år också klättrar tio placeringar i den totala rankningen och placerar sig som 22:a bästa kommun att bo i sett till alla Sveriges 290 kommuner.

Topp tre-placeringarna är desamma som föregående år. Etta kom Varberg, följt av Ängelholm och sedan Alingsås.

Alingsås museum öppnade utställningen Hem

I oktober 2017 öppnade museets nya utställning, där man undersökt hur människor har tänkt och känt om Alingsås som hem genom tiderna.

Med hundratals föremål, fotografier, brev, och berättelser ur museets samlingar, med statistik, fakta och berättelser från alingsåsare idag, får besökarna reda på hur vi hittat, eller inte hittat, vårt hem i Alingsås de senaste 400 åren fram tills idag.

Vad har krävts för att komma hit, stanna kvar eller lämna? Vad behöver du för att känna dig som hemma? Vad krävs för att lämna sitt hem och vad driver oss att hitta ett nytt? Utställningen pågår från och med 7 oktober 2017 till och med år 2020.

2017 blev det klart att Gothia Cup spelas i Alingsås

Alingsås kommun har arbetat intensivt under 2017 med att skapa förutsättningar för att förverkliga att Gothia Cup 2018 förlägger en del av turneringen till Alingsås. Vecka 29 i juli invaderas Alingsås av 150 fotbollslag och 1 500 spelare. Till det kommer ett par tusen medresenärer. Spelarna kommer att bo och äta i kommunens skolor och få mat från köken i skolorna. Turneringen är utspridd på Alingsås fotbollsplaner i staden, men har sitt center på Mjörnvallen.

Bygglov för 100 nya lägenheter vid Gerdskens strand

Området som är placerat alldeles intill köpcentrumet Vimpeln, vid Gerdskens norra strand, ska byggas ut med strax under hundra lägenheter. Dessutom blir det ett park- och bryggområde som ska göra området mer levande. Bland annat med restaurang på bottenplan. Kommunen kommer fortsatt att äga och sköta om strandstigen som passerar mellan nybygget och Vimpeln, med fokus på att alingsåsarna fortfarande ska kunna nyttja området för rekreation och passering.

Enligt Nolgårds förvaltnings planering ska de första inflyttningarna kunna ske någon gång under våren 2019.

Servicekontor i Sollebrunn invigs

Den 11 februari 2017 invigdes det nya servicekontoret i Sollebrunn. Under pompa och ståt knöt Susanna Nerell (C) och Daniel Filipsson (M) med ett rep symboliskt ihop Sollebrunn med Alingsås medan röken skingrade sig. Målet att komma närmare kommuninvånarna med kommunens tjänster har slagit väl ut varför man nu efter ett år har bestämt sig för att servicekontoret ska bli ett fast inslag i Sollebrunn.

Svenskar i allmänhet har en positiv bild av Alingsås

För att få en tydlig bild av hur Alingsås uppfattas i övriga Sverige har Alingsås kommun genomfört en undersökning under 2017, där man lät intervjuva 834 personer bosatta i hela Sverige. Enligt undersökningen är kännedomen om Alingsås god. Nästan hälften av de tillfrågade har varit i Alingsås, främst för shopping, arbete eller för att hälsa på en vän. En relativt stor andel kan dessutom pricka in var Alingsås ligger på kartan. När det kommer till associationer ligger Jonas Alströmer och potatis föga förvånande nära till hands. Men också närheten till Göteborg, kommunens kaféer, och att det är en charmig småstad med trähus samt järnvägen och E20 lyfts fram. Undersökningen används i det varumärkesarbete som pågår i kommunen.

Årsredovisningen enligt styrmodellen

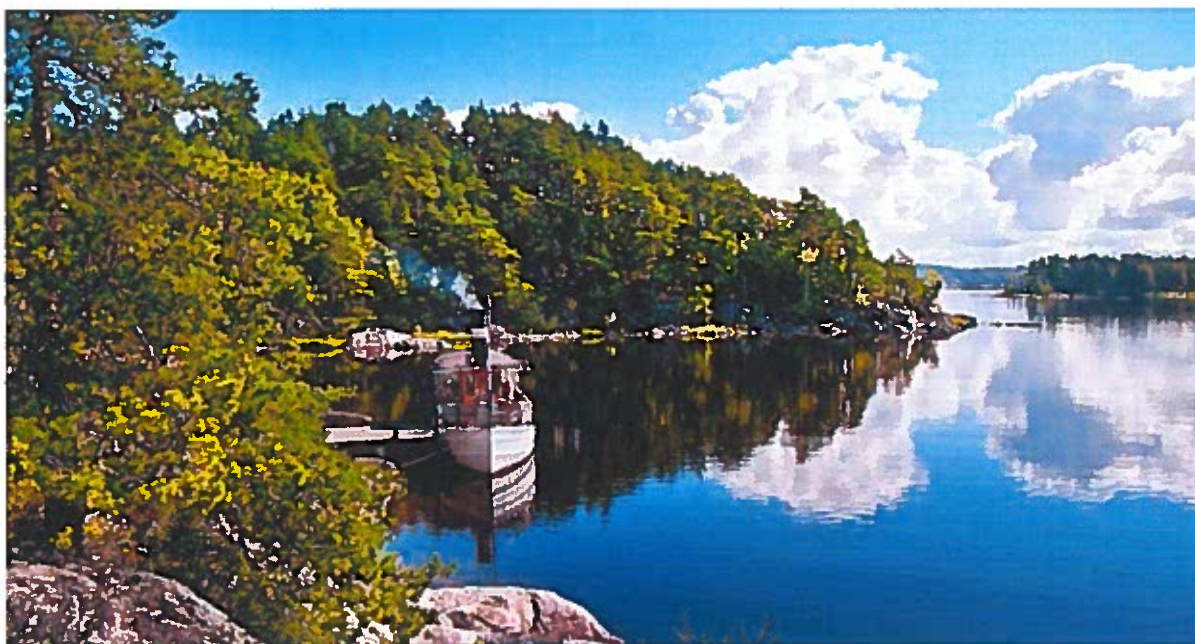
Styrmodellen är ett redskap för politiska beställningar och för att anslå resurser till verksamhetsutförare så att dessa kan leverera tjänster anpassade till målgruppernas önskemål och behov, vilket fastställs i Flerårsstrategi för Alingsås kommun. En viktig del av styrmodellen är uppföljning, så att nämnder, styrelser och fullmäktige får kunskap om verksamheternas arbete i huvuduppgiften utifrån målen, det ekonomiska läget samt personalredovisning. I Alingsås kommun sker uppföljning tre gånger om året, per den sista april (vårbokslut), per den sista augusti (delårsbokslut) samt per den sista december (årsredovisning).

Årsredovisningen är kommunstyrelsens samlade rapport och analys av verksamhet, ekonomi och personal till kommunfullmäktige för det gångna året. I årsredovisningen följer kommunfullmäktige upp och analyserar de prioriterade målen och indikatorerna utifrån nämndernas och bolagens redovisade resultat. Beskrivningarna av arbetet under året och nämndernas uppföljning av varje åtagande är viktiga underlag för analysen, men finns inte med i sin helhet i själva årsredovisningen. Underlagen från nämnderna finns

istället samlade i ett separat beslutsunderlag till årsredovisningen. Årsredovisningen beslutas av kommunfullmäktige i mars och är ett underlag för revidering av mål, åtaganden och ekonomiska ramar för nästkommande flerårsstrategi.

God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen och lagen om kommunal redovisning ska det i budgeten anges finansiella mål samt mål för verksamheten som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Därtill ska förvaltningsberättelsen i årsredovisningen innehålla en utvärdering av om målen för god ekonomisk hushållning har uppnåtts. Det är varje kommuns uppgift att inom lagens ramverk finna formerna för sin tillämpning. Avseende god ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv är det de prioriterade målen med tillhörande indikatorer som utvärderas i avsnittet Måluppfyllelse. Kommunfullmäktige har även antagit finansiella mål/indikatorer för god ekonomisk hushållning och utvärdering av dessa görs i avsnittet Finansiella rapporter.

Prioriterade mål

Bedömningen av indikatorerna under respektive mål görs utifrån kriterier som framgår i beslutad flerårsstrategi 2017–2019 för Alingsås kommun.

- Indikatorn är oförändrad eller går i rätt riktning
- Indikatorn utvecklas i fel riktning

Mål 1 – I Alingsås är det tryggt, säkert och välkomnande

Måluppfyllelsen för mål ett mäts utifrån indikatorerna medborgarnas upplevelse av hur tryggt det är i kommunen, andel elever som känner trivsel i skolan samt befolkningens mängd.

Medborgarnas upplevelse av hur tryggt det är i kommunen ska förbättras ●

Index 1–100	2017	2016	2015
Alingsås	58	58	61
Medel riket	57	56	59
Kommunstorlek 30 000–49 999	55	55	56

Trygghet

Medborgarnas bedömning är att tryggheten i Alingsås kommun under året är oförändrad i jämförelse med 2016. Det är positivt att den nedåtgående utvecklingen som kan observeras mellan år 2015 och 2016 tycks ha avstannat. En liknande avstannande utveckling syns även i andra kommuner av samma storlek, även om Alingsås kommun ligger något bättre till vid en jämförelse. Utifrån att indikatorn är oförändrad samtidigt

som Alingsås kommun uppvisar högre resultat än såväl riket som jämnstora kommuner bedöms indikatorn uppfyllt.

Kommunen arbetar på bred front med trygghets- och säkerhetsarbete. Ett viktigt och fortlöpande arbete är bemötandet av medborgarna vid kontakt med kommunen, såväl fysiskt som digitalt. Under året har servicekontoret i Sollebrunn öppnat och har fått ett positivt mottagande. Ett av syftena var att öka kommunens tillgänglighet och närvaro utanför centrala Alingsås. Alingsåshem har skapat nya boenden för personer över 65 år och arbetar fortlöpande med att införa elektroniska passersystem i sina hus, vid utgången av tercialet var 1 876 lägenheter anslutna. Alingsås Energi har tillsammans med bland andra samhällsbyggnadskontoret och tekniska förvaltningen fortsatt arbetet med att färdigställa en ljusplan för Alingsås, bland annat med fokus på att belysa miljöer som kan upplevas otrygga, som till exempel gång- och cykelvägar. Vid analys av dricksvattnet har inga prover varit otjänliga och inga genomförda livsmedelskontroller har visat på några oegentligheter, vilket innebär att dricksvattnet och livsmedlet i kommunen är av god kvalitet. Även detta är viktiga aspekter av att känna sig trygg i sin vardag.

Andelen elever som känner trivsel och trygghet i skolan ska öka

		2017	2016	2015
Förskola	Alingsås	5,8*	5,9*	99
Medelvärde	Medel Göteborgsregionen	5,7*	5,8*	97
Årskurs 2	Alingsås	89**	95	93
Index 1–100	Medel Göteborgsregionen	89**	93	93
Årskurs 5	Alingsås	8,4***	92	94
Medelvärde	Medel samtliga medverkande skolor	8,4***	90	92
Årskurs 8(9)	Alingsås	7,6***	85	89
Medelvärde	Medel samtliga medverkande skolor	7,9***	86	89
Gymnasiet, år 2	Alingsås	83**	88	91
Index 1–100	Medel Göteborgsregionen	84**	87	91

*Trygghet och gemenskap, ny mätning från 2016 – ej jämförbart med tidigare år.

**Från och med 2017 är frågeområdet endast trygghet (ej trivsel) – ej jämförbart med tidigare år.

***För årskurs 5 respektive 9 redovisas Skolinspektionens resultat, frågeområde "trygghet" – ej jämförbart med tidigare år. Not. Från och med 2017 mäts svaren i årskurs 9 istället för årskurs 8 – ej jämförbart med tidigare år.

Trygga elever i skolan

Flera förändringar i årets enkät försvårar jämförbarheten med tidigare år vad gäller elevers trivsel och trygghet i skolan. Siffrorna pekar på en negativ utveckling i samtliga årskurser. Det bör dock påpekas att frågeområdet ändrats från "trygghet och trivsel" år 2016 till endast "trygghet" år 2017. Resultatet kan därför inte jämföras mellan åren. Som synligt i tabellen är att liknande negativ trend syns i hela Göteborgsregionen mellan 2016 och 2017, varför det får antas att det framför allt är frågans utformning som påverkat resultatet negativt. Om man istället jämför den enskilda frågan "Jag är trygg i skolan" för hela regionen mellan 2016 och 2017 är värdet 89 för båda åren (exempel från årskurs 2), vilket indikerar att det är frågeområdet "trivsel" som tidigare dragit upp betyget och att upplevelsen av tryggheten i skolan inte har försämrats nämnvärt mellan åren. Då indikatorn förändrats är det svårt att göra jämförelser mellan åren. Analyseras 2017 års nivå ligger Alingsås dock i nivå med jämförelsekommunerna i de flesta områden. Indikatorn bedöms därmed uppfylld.

Under året har barn- och ungdomsförvaltningen arbetat med att stärka det förebyggande och hälsofrämjande arbetet för att bland annat minska psykisk ohälsa och förbättra studieron. En handlingsplan för ökad närvaro i förskola, grundskola och grundsärskola har reviderats och implementerats i skolorna.

En upphandling av ett digitalt examinationssystem, Dugga, har skett i syfte att öka likvärdigheten och formativa bedömnings- och undervisningsmetoder. Totalt har utbildningsförvaltningen under perioden 1 september till 31 december genomfört 3 903 inlämningar och 457 provtillfällen i Dugga. Ett arbete för att utveckla elevers och nyanländas valkompetens i syfte att kunna påverka sin livssituation har också inletts under året, där olika elevforum och fokusgrupper skapats i syfte att öka delaktigheten och möjlighet att påverka.

Befolkningsmängden ska öka

	2017	2016	2015
Antal invånare	40 390	40 045	39 602

Stadig befolkningsökning

Antal invånare i Alingsås har ökat under året. Kommunen ligger dels i en attraktiv och växande region med närhet och bra kommunikationer till Göteborg, dels är kommunen attraktiv genom en unik stadskärna och en levande landsbygd. Enligt Vision 2019 har Alingsås kommun 42 000 invånare år 2019. Med bakgrund i de senaste årens utveckling av befolkningen och planerade satsningar i nya bostäder ser målet i visionen ut att vara inom räckhåll. Indikatorn bedöms uppfylld i årsboksutet.

Mål 2 – I Alingsås finns goda möjligheter till arbete och företagande

Måluppfyllelsen för mål två mäts utifrån indikatorerna medborgarnas upplevelse av möjligheter till arbete och företagande, nystartade företag, näringslivsrankning samt självförsörjningsgrad.

Medborgarnas upplevelse av arbets- möjligheterna i kommunen ska förbättras

Index 1–100	2017	2016	2015
Alingsås	60	60	56
Medel riket	57	53	50
Kommunstorlek 30 000–49 999	60	56	54

Arbetsmöjligheter

Alingsås kommun ingår i Göteborgs arbetsmarknadsregion och det råder tillväxt i hela regionen. År 2017 har varit ett högkonjunktursår. Medborgarnas upplevelse av arbetsmöjligheterna är oförändrad sedan 2016 och har förbättrats sedan 2015. Utvecklingen är positiv i hela landet och i kommuner av liknande storlek som Alingsås kommun. De sistnämnda har kommit ikapp Alingsås år 2017 medan kommunen fortsatt ligger något bättre till i jämförelse med genomsnittet för hela landet. Utifrån att värdet är fortsatt högre än snittet i riket samt oförändrat från föregående år bedöms indikatorn uppfyllt.

Flertalet insatser för att öka arbetsmöjligheterna i kommunen har gjorts. Kommunens näringslivsorgan Alingsås Business Center (ABC) har under året kartlagt de utbildningsbehov som finns genom att samla in underlag från företagareföreningar, arbetsförmedlingen och GR. Utbildningsförvaltningen har arbetat för att öka utbudet av utbildningar utefter arbetsmarknadens behov. I Svenskt Näringslivs enkätundersökning har en ökning med 17 placeringar, från 157 till 140, kunnat observeras vad gäller företagets tillgång till arbetskraft med relevant kompetens¹. Miljöskyddsförvaltningen har tagit emot praktikanter som en del i att klara framtidens rekryteringsbehov.

Arbete eller annan meningsfull sysselsättning är en av de viktigaste faktorerna för att kunna vara delaktig i samhället. Utbildningsförvaltningen har i samverkan med kultur- och fritidsförvaltningen tagit fram ett koncept med föreningslivet, studieförbunden och SFI. Konceptet syftar till att nyanlända i etableringsprocessen får möjlighet till praktik inom föreningslivet för att utveckla sina språkkunskaper och inkluderas i samhället. Av tio deltagare har två erhållit arbete efter fem månader i projektet.

¹ Företagsklimat, Svenskt Näringsliv.

Antalet nystartade/nyetablerade företag ska bli fler

	2017	2016	2015
Antal registrerade under året	238	245	223

Under året har 238 företag startats i kommunen. Antalet är något färre än föregående år, men tyder på att kommunen fortsatt är en attraktiv kommun för företag att verka i. Samma utveckling syns i hela landet där en ökning ses av antalet företag mellan åren 2015 och 2016, för att sedan minska något mellan 2016 och 2017. Utifrån att målsättningen är att antal företag ska bli fler bedöms indikatorn uppfyllt även för år 2017. Kommunledningskontoret har via ABC verkat för att fler företag ska etablera sig i Alingsås. Intressenter för att starta upp egen verksamhet i kommunen har bjudits in till enskilda möten och flertalet besök hos nystartade företag inom besöksnärringsbranschen har gjorts, i syfte att synliggöra ABC som en partner dit företag kan vända sig för att få råd och stöd.

Kommunens näringslivsrankning ska förbättras

Rankning 1–290	2017	2016	2015
Rankning	200	198	185

Service till företagare och företagsklimat

Kommunen arbetar med flera olika insatser för att förbättra företagsklimatet. Trots det fortsätter kommunens näringslivsrankning att utvecklas negativt, även om tappet från föregående år inte är lika stort som mellan 2015 och 2016. Indikatorn bedöms ej uppfyllt.

Alingsås Business Center (ABC) har under året arbetat med att driva utvecklingsprocesser tillsammans med näringslivet i syfte att uppnå en bättre ömsesidig förståelse och ett bättre samarbete. En del av detta har varit arrangemanget *Samspelet*, där företagare, politiker och tjänstemän medverkat. ABC har deltagit i ett stort antal nätverksträffar och seminarier inom bland annat näringslivsutveckling, kompetensförsörjning och stadsutveckling. I samarbete med Business Region Göteborg har ABC även arrangerat kurser och workshops för företagare. Samhällsbyggnadsförvaltningen har under året bjudit in företagare för att få branschriktad information. Ambitionen är att det pågående samarbetet mellan näringslivet och kommunen ska leda till ett trendbrott i placeringen av kommunen i Svenskt Näringslivs rankning.

Självförsörjningsgraden ska öka

(%)	2017	2016	2015
Alingsås	1,0	80,50	80,66

Not. Släpande statistik

Självförsörjning av arbetstillfällen

Utsträckningen i vilken Alingsås kommun försörjer invånarna med arbetstillfällen fortsätter år 2016 att ligga stadigt runt 80 procent. Självförsörjningsgraden är hög i Alingsås med cirka 15 000 lokala arbetstillfällen och cirka 19 000 Alingsåsare i arbetsför ålder. Vetskapen om konkurrensen om arbetskraft från storstadsområdet Göteborg får också tas i beaktande. Indikatorn bedöms ej uppfylld.

Mål 3 – I Alingsås finns attraktiva boendemiljöer

Måluppfyllelsen för mål tre mäts utifrån medborgarnas nöjdhet med bostadssituationen, antal nybyggda bostäder samt medborgarnas nöjdhet att bo och leva i kommunen.

Medborgarnas nöjdhet med bostadssituationen i kommunen ska förbättras

Index 1–100	2017	2016	2015
Alingsås	50	52	54
Medel riket	52	52	54
Kommunstorlek 30 000–49 999	54	53	55

Medborgarnas nöjdhet med att bo och leva i kommunen ska bibehållas eller förbättras

Index 1–100	2017	2016	2015
Alingsås	66	67	68
Medel riket	60	60	60
Kommunstorlek 30 000–49 999	63	62	63

Antalet nybyggda bostäder av olika upplåtelseformer och storlek ska bli fler

(antal)	2017	2016	2015
Totalt	138	119	161
varav flerbostadshus	104	79	94
därav bostadsrätter	76	20	80
därav hyresrätter	28	59	14
varav småhus	34	33	67

Bostadsutbud och nöjdhet med bostadssituationen

Det är brist på bostäder i Alingsås liksom i stora delar av övriga län, vilket är en trolig förklaring till att medborgarnas nöjdhet med bostadsutbudet har minskat något jämfört med föregående år. Jämfört med genomsnittet i landet och kommuner av samma storlek ligger Alingsås i årets mätning något lägre. Indikatorn bedöms därmed ej uppfyllt.

Medborgarnas nöjdhet med att bo och leva i Alingsås har minskat med en enhet sedan år 2016, men är fortsatt hög i jämförelse med andra kommuner. Medelvärde för landets samtliga kommuner är oförändrat över tre år medan medelvärdet för kommuner av samma storlek har ökat med en enhet. Indikatorn bedöms ej uppfyllt.

Alingsåshem har under året färdigställt 28 lägenheter på Noltorpshöjd. Ett arbete för att skapa större variation av lägenhetsstorlekar är pågående på Noltorp och avslutat på Brogården. Antalet nybyggnationer av olika typer av bostäder är något färre än år 2016. En bredd av olika upplåtelseformer kan dock observeras mellan åren, 2016 gjordes en satsning på att nybygga hyresrätter medan år 2017 byggdes det framför allt bostadsrätter. Alingsåshem arbetar för att öka andelen alternativa upplåtelseformer och vid planerad nyproduktion beaktas möjligheten till kooperativ hyresrätt. Samhällsbyggnadskontoret har under året prioriterat detaljplaner i attraktiva och kollektivtrafiknära lägen i kommunen. Mätningarna indikerar att Alingsås är en attraktiv kommun att bo i. Kommunen ser ett fortsatt behov av att ta fram nya detaljplaner och bygga fler bostäder kommande år. Eftersom antalet bostäder ökat under 2017 bedöms indikatorn som uppfyllt.

Mål 4 – I Alingsås råder god ekonomisk hushållning grundad på effektiv resursanvändning

Måloppfyllelsen för mål fyra mäts utifrån att nettokostnaden inte ska öka snabbare än summan av skatteintäkter och statsbidrag, ekonomiskt resultat ska uppgå till minst 2% av skatteintäkter och statsbidrag, årets investeringar i skattefinansierad verksamhet ska självfinansieras genom resultat och avskrivningar samt andelen verksamhet som sker på entreprenad och/eller i köpt verksamhet.

Nettokostnaderna ska inte öka snabbare än summan av skatteintäkter och statsbidrag

(%)	2017	2016	2015
Skatteintäkter och generella statsbidrag	5,2	5,0	3,7
Verksamhetens nettokostnad (inklusive finansnetto)	-0,6	6,8	3,6

Under 2017 ökar skatteintäkterna betydligt mer än utvecklingen av nettokostnaderna. En förutsättning för en långsiktigt hållbar ekonomi är att kostnaderna inte tillåts öka i snabbare takt än intäkterna. Betonas bör dock att 2017 års höga resultat till följd av flertalet poster under finansieringen som är av engångskaraktär påverkar utvecklingen av nettokostnaderna. Indikatorn bedöms uppfyllt. För djupare analys se avsnittet Finansiella rapporter.

Ekonomiskt resultat ska uppgå till minst 2 procent av skatteintäkter och statsbidrag

(%)	2017	2016	2015
Alingsås	5,6	0,1	1,8

Årets resultat uppgår till 5,6 procent av skatteintäkter och statsbidrag. Praxis för svenska kommuner har varit ett resultat om minst 2 procent av skatteintäkter och statsbidrag. För en expansiv kommun som Alingsås med stort behov av investeringar bör resultatet vara ytterligare högre. Indikatorn är uppfyllt. För djupare analys se avsnittet Finansiella rapporter.

Årets investeringar i skattefinansierad verksamhet ska självfinansieras genom resultat och avskrivningar

(%)	2017	2016	2015
	180	77,3	197,9

Självfinansieringsgraden uppgår till 180 procent vilket innebär att samtliga investeringar i skattefinansierad verksamhet finansieras genom resultat och avskrivningar. Indikator bedöms uppfyllt. För djupare analys, se avsnittet Finansiella rapporter.

Andelen verksamhet som sker på entreprenad och/eller i köpt verksamhet ska öka

(%)	2017	2016	2015
Alingsås	14,7	14,2	15,0

Andelen verksamhet som sker på entreprenad och/eller köpt verksamhet uppgår till 14,7 procent enligt preliminära siffror vilket innebär en marginell ökning från år 2016. Indikatorn bedöms därmed uppfyllt.

Mål 5 – I Alingsås bygger välfärden på god service, hög kvalitet och tillgänglighet

Måluppfyllelsen för mål fem mäts utifrån medborgarnas upplevelse av bemötande och tillgänglighet, företagsklimat, nöjd-medarbetar-index samt sjukfrånvaro.

Medborgarnas upplevelse av bemötande och tillgänglighet i kommunen ska förbättras

Index 1–100	2017	2016	2015
Alingsås	55	58	57
Medel riket	56	56	57
Kommunstorlek 30 000–49 999	56	56	56

Nöjda invånare

Medborgarnas nöjdhet med bemötande och tillgänglighet i kommunen har minskat något jämfört med föregående år. Alingsås ligger nu ett snäpp under medelvärdet i landet och medelvärdet för kommuner av liknande storlek. Medelvärdena för landet och liknande kommuner har stannat på samma nivå som föregående år. Indikatorn bedöms därmed ej uppfylld.

Servicekontoret i Sollebrunn har öppnat, ett av syftena var att förbättra service och tillgänglighet för kommunens medborgare. Vid en utvärdering framkommer att medborgare som varit i kontakt med kontoret mycket ofta varit nöjda med servicen. Kommunen arbetar samlat för att förbättra bemötandet och öka tillgängligheten för invånarna. Under året har tjänstemän

från samhällsbyggnadskontoret och miljöskyddskontoret närvarat på servicekontoret i Sollebrunn för att öka tillgängligheten till förvaltningarnas tjänstemän och verksamheter. Bygglövsavdelningen har införskaffat en "bygglovstelefon" dit invånare kan vända sig för råd och vägledning. Kommunen arbetar ständigt med att förbättra tillgängligheten via telefon och e-post och har under året deltagit i en servicemätning av tillgängligheten, där Alingsås placerar sig strax över medel för samtliga deltagande kommuner.

Ett stort arbete med digitalisering är pågående inom kommunen i syfte att öka tillgängligheten, där bland annat en ny vårdnadshavarportal införts och arbetet med att digitalisera Alingsås museums samlingar har påbörjats. För att fånga upp ungdomars situation, erfarenheter och synpunkter har ungdomsenkäten Lupp genomförts under hösten och kommer att följas upp under det kommande året, vilket kommer att vägleda kommunen i att förbättra kommunens service till unga.

Företagsklimatet enligt nöjd-kund-index ska förbättras

Index 1–100	2017	2016	2015
Alingsås	i.u	60	62
Medel riket	i.u	70	69
GR snitt	i.u	68	68
Högt betyg enligt SKL:s bedömning	i.u	70–80	70–80

Uppgifter för år 2017 offentliggörs den 2 maj 2018.

Kommunens servicenivå

Företagarnas nöjdhet med servicenivån på kommunens myndighetsutövning minskar något mellan 2015 och 2016. Alingsås kommun ligger lägre än genomsnittet för både riket och Göteborgsregionen i mätningen. Indikatorn bedöms därmed ej uppfyllt.

Samhällsbyggnadskontoret har under året arbetat för att öka dialogen med näringslivet. Kommunen deltar årligen i SKL:s insiktsmätning som är en servicemätning av kommunens myndighetsutövning gentemot företag inom bland annat brandskydd, bygglov och livsmedelskontroll. Kommunledningskontorets näringslivsorgan ABC har gjort ett hundratal företagsbesök under året och har fortsatt nära samarbete med det lokala näringslivet i syfte att förbättra företagsklimatet i kommunen. Under året har även ett fördjupat samarbete mellan ABC och utbildningsförvaltningen inletts i syfte att utveckla kompetensförsörjningsarbetet och fördjupa relationen mellan skolan och arbetslivet.

Nöjd-medarbetar-index ska höjas

Index 1-5	2017	2016	2015
Alingsås	3,7	3,8	3,7

Kommunen är en stor och viktig arbetsgivare i Alingsås. En liten minskning av medarbetarnas nöjdhet med att arbeta i kommunen har skett från föregående år. Trots detta är betyget relativt stabilt och minskningen innebär att nöjdheten är åter på 2015 års nivå. Mätningen är internt framtagen inom kommunen och kan därför inte sättas i relation till andra kommuner. Indikatorn bedöms ej uppfyllt.

Sjukfrånvaron i kommunen ska minska

(%)	2017	2016	2015
Total	7,3	7,3	7,5
Långtidssjukfrånvaro (>59 dagar)	3,8	3,9	4

Den totala sjukfrånvaron ligger kvar på föregående års nivå och långtidssjukfrånvaron minskar något bland kommunens anställda. En liten men stadig minskning kan observeras över åren vilket tyder på att trenden går i rätt riktning. Indikatorn bedöms därmed vara uppfyllt.

En fördjupad analys kring utvecklingen av både nöjd-medarbetar-index (NMI) och sjukfrånvaron ges i personalavsnittet på sida 36.

Mål 6 – I Alingsås finns det valfrihet och självbestämmande

Måluppfyllelsen för mål sex mäts utifrån antalet kommunala tjänster med valmöjlighet, antalet verksamheter som omfattas av lagen om valfrihetssystem och medborgarnas bedömning av möjligheter till inflytande i kommunen.

Antalet kommunala tjänster med valmöjlighet ska bli fler

	2017	2016	2015
Antalet kommunala tjänster med valmöjlighet	6	6	6

Antalet verksamheter som omfattas av lagen om valfrihetssystem ska bli fler

	2017	2016	2015
Antalet kommunala tjänster som omfattas av LOV	2	2	2

Digitala verktyg ökar tillgången till kunskap

Antalet kommunala tjänster med valmöjlighet är lika många som föregående år. Kommunen har dock arbetat med att främja medborgarnas valfrihet. Under året har kommunen beslutat att lägga ut tomtkän på extern mäklare för att öka konkurrens och valfrihet. Utläggningen innebär en effektivare försäljning av småhus-tomer men även av verksamhetsmark. Indikatorn bedöms därför vara uppfyllt.

Kommunen har påbörjat arbetet med att identifiera och föreslå nya verksamhetsområden där lagen om valfrihetssystem (LOV) kan införas. Eftersom indikatorn är oförändrad gentemot föregående år bedöms den vara uppfyllt. För att hantera ökade kostnader för omsorg till den allt äldre befolkningen behöver satsningar på ny teknik göras i takt med att behov uppstår och tillgång till nya, smarta lösningar finns. Med digitalisering skapas också nya möjligheter för äldre att i större utsträckning påverka och delta i sin vård. Genom en utökad digital tillgänglighet ökar möjligheten till kunskap om det kommunala utbudet och därmed valfrihet och självbestämmande. Nyttorna med e-förvaltning och digitalisering är bland annat en enklare vardag för privatpersoner och företag.

Medborgarnas bedömning av möjligheter till inflytande i kommunen ska öka

Index 1-100	2017	2016	2015
Alingsås	41	43	43
Alla kommuner	40	40	40
Kommunstorlek 30 000-49 999	41	41	40

Pågående arbete för att stärka inflytandet
Medborgarnas nöjdhet med inflytande och påverkans-
möjligheter i kommunen minskar något jämfört med
tidigare år och ligger nu på samma nivå som medel-
värdet för kommuner av liknande storlek. Kommunen
ligger nu på en nivå precis över genomsnittet för landets
samtliga kommuner. Indikatorn bedöms inte vara
uppfylld. Arbetet för att stärka kommuninvånarnas
inflytande i kommunen görs på flera olika håll. Demo-
kratiarbetet har fortgått i Demokratiforum under året,
där en extern föreläsning har anordnats om medborgar-
dialog. Föreläsningen riktade sig till förtroendevalda
och tjänstemän i Alingsås kommun och hölls i syfte
att fördjupa deras kunskaper inom området. Social-
förvaltningen har under året bland annat arbetat med
att utveckla brukarråd i olika verksamheter för att
stärka brukarnas inflytande i verksamheten.

Kommunen arbetar också med att följa upp med-
borgarundersökningen som pågick under hösten och
som syftar till att få en uppfattning om hur invånarna
upplever kommunens verksamheter och service.
Utöver det genomförs månatliga insiktsmätningar för
att ta reda på brukarnas uppfattning om kommunens
myndighetsutövning inom olika områden.

Mål 7 – I Alingsås utvecklas vården och omsorgen för individens behov

*Måluppfyllelsen under mål sju mäts utifrån indikatorerna
nöjd-kund-index inom hemtjänsten samt nöjd-kund-index
inom äldreboenden.*

Nöjd-kund-index inom hemtjänsten ska höjas

Index 1–100	2017	2016	2015
Alingsås	94	94	91
Alla kommuner	91	91	91
Kommunstorlek 30 000–49 999	90	90	90

Äldres uppfattning om kvaliteten inom hemtjänsten är fortsatt på samma höga nivå som året innan. Över tid syns en positiv utveckling. Alingsås kommun ligger fortsatt bättre till än genomsnittet för både kommuner av liknande storlek och samtliga kommuner i landet. Inget av jämförelsevärdena har ändrats från föregående år, vilket tyder på ett stabilt högt resultat i hela landet. Indikatorn bedöms uppfylld.

Nöjd-kund-index inom äldreboende ska höjas

Index 1–100	2017	2016	2015
Alingsås	86	84	89
Alla kommuner	83	83	83
Kommunstorlek 30 000–49 999	83	83	83

Äldres uppfattning om kvaliteten på äldreboendena i kommunen ökar från föregående år. Alingsås kommun ligger bättre till än både genomsnittet för kommuner av liknande storlek och samtliga kommuner i Sverige. En ökning av nöjdheten kan observeras i Alingsås medan de två andra jämförelsevärdena ligger på samma nivå som året innan. Indikatorn bedöms uppfylld.

Vård- och äldreomsorgsnämnden har under det gångna året arbetat aktivt med att utveckla vården och omsorgen med individens behov i centrum. En del i detta är att löpande arbeta med det förebyggande och trygghetsskapande arbetet. Nämnden har under året arbetat med att minska antalet fallolyckor, men också med riktade insatser för att öka såväl trygghet som nöjdhet bland brukarna. Under 2017 har nämnden startat upp syncafé, hörcafé, teknikcafé samt Alzheimers café. Detta har möjliggjort för äldre att träffa andra personer i liknande situation men även få hjälp med olika typer av tekniska lösningar.

Mål 8 – I Alingsås ger utbildning kunskaper för en dynamisk framtid

Måluppfyllelsen under mål åtta mäts utifrån indikatorerna föräldrars nöjdhet med sitt barns förskola/skola, andel elever som är nöjda med sin skolmiljö och undervisning, andel elever i årskurs nio som är behöriga till gymnasiet samt andelen gymnasieelever med fullständiga avgångsbetyg.

Föräldrars nöjdhet med sitt barns förskola/skola ska förbättras

Medelvärde 1–7	2017	2016	2015
Alingsås	5,6*	5,7*	96
GR-snitt	5,6*	5,6*	94

*Sammanvägning av totalen. Ny mätning, ej jämförbar med tidigare år.

En rolig, trygg och lärorik förskola

Föräldrarnas nöjdhet med barnens förskola har minskat marginellt jämfört med föregående år, vilket också syns i genomsnittet för hela Göteborgsregionen. Alingsås ligger fortsatt något högre i mätningen jämfört med hela Göteborgsregionen. Indikatorn bedöms dock inte vara uppfylld utifrån att nöjdheten inte har ökat. Mest positiva är vårdnadshavare kring upplevelsen av att förskolan är rolig, trygg och lärorik, att barnen tas väl om hand och lär sig hur man fungerar i grupp samt arbetet med språkutveckling. I likhet med flera andra kommuner i GR har Alingsås förskolor behov av att utveckla arbetet med information och möjlighet till inflytande. Eftersom mätningen ändrades efter år 2015 är en längre jämförelseperiod svår att uppnå. Utifrån nyckeltalen kan dock konstateras att Alingsås i stort sett bibehåller sitt resultat och fortsatt ligger i nivå med snittet inom GR.

Barn- och ungdomsnämnden arbetar löpande med att se över nuvarande organisation i syfte att säkerställa en samlad och likvärdig skolgång. En del i detta arbete är att se över antal enheter för att finna en så optimal organisation som möjligt. Under året har två nya förskolor ersatt tillfälliga lokaler, en ny förskola i Långared och en i Stadsskogen. Arbetet med projektering av utbyggnad av Herrgårdens förskola har pågått under året. I samtliga nybyggnadsprojekt har kommunen via det egna bolaget Fabs AB vidtagit åtgärder för att öka tillgängligheten till kommunens lokaler.

Andelen elever som är nöjda med sin skolmiljö och undervisning ska öka

SKOLMILJÖ		2017	2016	2015
Förskola	Alingsås	5,7*	5,7*	93
Medelvärde 1–7	Medel GR	5,6*	5,7*	91
Årskurs 2	Alingsås	73	78	70
Index 1–100	Medel GR	71	71	66
Årskurs 5	Alingsås	6,3**	72	73
Medelvärde 1–10	Medel samtliga deltagande kommuner	6,3**	70	71
Årskurs 8(9)	Alingsås	5,7**	73	74
Medelvärde 1–10	Medel samtliga deltagande kommuner	5,6**	64	67
Gymnasiet, år 2	Alingsås	56***	75	80
Index 1–100	Medel GR	54***	71	

KUNSKAP OCH LÄRANDE		2017	2016	2015
Förskola	Alingsås	5,6*	5,6*	96
Medelvärde 1–7	Medel GR	5,5*	5,6*	94
Årskurs 2	Alingsås	85	91	84
Index 1–100	Medel GR	86	89	89
Årskurs 5	Alingsås	7,8**	89	92
Medelvärde 1–10	Medel samtliga deltagande kommuner	8,0**	87	90
Årskurs 8(9)	Alingsås	6,8**	74	78
Medelvärde 1–10	Medel samtliga deltagande kommuner	7,0**	73	77
Gymnasiet, år 2	Alingsås	68***	76	78
Index 1–100	Medel GR	66***	72	78

*Ny mätning för 2016 – ej jämförbart med tidigare år.

**Skolinspektionens enkät – ej jämförbart med tidigare år.

***Ny mätning – ej jämförbart med tidigare år.

Not. Från och med 2017 mäts svaren i årskurs 9 istället för i årskurs 8.

Digitaliseringsarbete som underlättar lärande

Mätmetoden för indikatorn har förändrats över åren vilket påverkar jämförbarheten. Däremot går det bra att jämföra Alingsås med referenskommunerna som deltagit i samma mätning under året. År 2017 har vissa klasser deltagit i den gemensamma GR-enkäten och vissa i Skolinspektionens enkät. Därför jämförs årskurs fem och nio med samtliga deltagande kommuner i Skolinspektionens enkät, medan övriga jämförs med övriga

GR-kommuner. Utifrån statistiken kan det konstateras att Alingsås ligger något bättre till vad gäller skolmiljön jämfört med andra kommuner och något sämre till vad gäller kunskap och lärande i vissa årskurser, dock inte förskolan och gymnasiet. Eftersom Alingsås kommun i huvudsak ligger bättre till än jämförelsekommunerna bedöms indikatorn vara uppfylld.

Kommunen arbetar löpande med att förbättra utbildningsmiljön för samtliga elever i kommunen. Utbildningsnämnden har under året verkat för att förbättra lärandemiljön i gymnasieskolan och Campus Alingsås. Ett nytt modulschema har införts vid Alströmergymnasiet som möjliggör nya arbetssätt och skapar utrymme för att utveckla pedagogiska metoder i syfte att möta elevers olikheter gällande inläring och kunskapsutveckling. Digitaliseringen av kurser vid campus har pågått, samtliga SFI-kurser har fått egna sajter under året och det digitala examinationssystemet Dugga har implementerats på samtliga gymnasiala delar samt delar av SFI.

Arena för lärande har utvecklats och inför höstterminen lanserades vårdnadshavarportalen, som ska förenkla administrationen och kommunikationen mellan skola och föräldrar. Barn- och ungdomsnämnden har arbetat med att förbättra planeringsförutsättningar och ökad e-förvaltning, samt gjort en översyn av skolvalsprocessen.

Andelen elever i årskurs 9 behöriga till gymnasieskolan ska öka

(%)	2017	2016	2015
Alingsås	86,5	92,1	89,40
Medel riket	82,5	87,3	84,10
Medel GR	83,7	88,7	88,80

Färre behöriga till gymnasiet

Andelen gymnasiebehöriga elever i årskurs 9 har minskat. Resultatet gick upp mellan åren 2015 och 2016 för att sedan gå ner till år 2017. Samma utveckling syns i landets samtliga kommuner och i den egna regionen. Alingsås kommun har fortsatt en högre andel behöriga än riket samt kommuner inom Göteborgsregionen. Indikatorn bedöms ej som uppfylld eftersom indikatorn går i fel riktning. En del av förklaringen kan vara att SKL har återgått till att redovisa betygsresultatet för samtliga elever i årskurs nio. Skolverkets rekommendation om att exkludera elever med okänd bakgrund från sammanställningen gällde enbart läsåret 2015/2016.

Kommunen har via Barn och unga i samverkan (BUS) samordnat gemensamma resurser, åtgärder och aktiviteter för unga med fokus på elever som riskerar att tappa motivationen och elever med hög skolfrånvaro. En kartläggning av förebyggande insatser och förväntade effekter har gjorts. Under året har även projektet *Plug-In 2.0* genomförts och därefter implementerats i ordinarie verksamhet. Målgruppen var elever i årskurs nio som riskerar framtida avbrott på gymnasieskola. Arbetet har skett i nära samarbete med barn- och ungdomsnämnden, socialnämnden och barn- och ungdomspsykiatri (BUP). En specialpedagog har också anställts för att ta fram bra samverkansformer för trygga övergångar från grundskola till gymnasium.

Andelen gymnasieelever med fullständig avgångsbetyg ska öka

Gymnasieelever med examen inom tre år

(%)	2017	2016	2015
Alingsås	70,2	66,9	65,2
Alla kommuner	55,5	54,4	54,5
Kommunstorlek 30 000–49 999 inv	59,7	58,9	61,7
Medel GR	56,2	52,5	55,7

Gymnasieelever med examen inom fyra år

(%)	2017	2016	2015
Alingsås	72,5	71,3	70,9
Alla kommuner	64,1	64,5	62,2
Kommunstorlek 30 000–49 999 inv	66,8	67,4	66
Medel GR	62,3	61,9	62,6

Fler gymnasieelever tar examen

Andelen elever vid Alströmergymnasiet som tar examen inom tre respektive fyra år har båda ökat från föregående år. En ökning kan observeras i hela landet, Alingsås befinner sig dock över medel för samtliga jämförande kommuner. Utvecklingen är en följd av ett målmedvetet och systematiskt arbete för att möta individens behov och förutsättningar. Indikatorn bedöms därmed vara uppfylld. Tittar man på andelen avgångselever från Alströmergymnasiet som är behöriga till högskola ökar också den siffran från 77,1 procent läsåret 2015/2016 till 81,4 procent under läsåret 2016/2017 för nationella program och ligger över riksnittet som är 72,6 procent.

Mål 9 – I Alingsås har vi ett rikt och stimulerande kultur-, idrotts- och föreningsliv

Måluppfyllelsen för mål nio mäts utifrån indikatorerna medborgarnas nöjdhet med fritids- och föreningsutbud, medborgarnas nöjdhet med idrotts- och motionsanläggningar, medborgarnas nöjdhet med kulturverksamheten samt nettokostnad per aktivitet.

Medborgarnas nöjdhet med kommunens fritids- och föreningsutbud ska förbättras

Index 1–100	2017	2016	2015
Alingsås	68	68	67
Medel riket	61	61	60
Kommunstorlek 30 000–49 999	64	62	63

Medborgarnas nöjdhet med fritids- och föreningsutbudet i kommunen har inte ändrats från föregående år. En liten ökning kan observeras jämfört med år 2015. Medelvärde i hela landet visar på samma avstannande utveckling medan kommuner av liknande storlek går ett par snäpp uppåt i mätningen. Alingsås kommun ligger fortsatt bättre till än både kommuner av liknande storlek och medelvärde i landet. Eftersom indikatorn är kvar på samma nivå samt överstiger såväl snittet i riket som jämförbara kommuner bedöms indikatorn uppfyllt.

Kultur- och fritidsnämnden har under året arbetat med att upphandla ett nytt IT-system för bokning av kommunens idrottslokaler samt för handläggning av kommunens föreningsbidrag och kassasystem. Det nya systemet kommer att effektivisera handläggningen av föreningsbidragen och förkorta handläggningstiden, vilket kommer att medföra en bättre service till föreningarna i Alingsås.

Medborgarnas nöjdhet med kommunens idrotts- och motionsanläggningar ska förbättras

Index 1–100	2017	2016	2015
Alingsås	60	61	61
Medel riket	61	55	60
Kommunstorlek 30 000–49 999	62	56	61

Alingsås kommun halkar ner ett snäpp i mätningen av medborgarnas nöjdhet med kommunens idrotts- och motionsanläggningar. Det i kombination med en ökning av jämförelsetalen för hela landet och kommuner av liknande storlek gör att de precis passerar Alingsås i mätningen. Med anledning av att indikatorn utvecklats i fel riktning samt att såväl medel i riket som jämförbara kommuner utvecklats i annan riktning bedöms indikatorn ej som uppfyllt.

Under året har renovering av Nolhaga parkbad fortskridit och den nya anläggningen beräknas tas i drift i början av år 2019. Under byggtiden är badet stängt vilket sannolikt har bidragit till att upplevelsen av idrotts- och motionsanläggningar har försämrats. Samtidigt har kommunen under året investerat i två nya konstgräsplaner vid Gerdskenvallen respektive Noltorpsvallen samt två stycken skate-anläggningar vid Savannen respektive i Sollebrunn.

Medborgarnas nöjdhet med kommunens kulturverksamhet ska förbättras

Index 1–100	2017	2016	2015
Alingsås	62	61	58
Alla kommuner	62	62	62
Kommunstorlek 30 000–49 999	64	62	64

Alingsås kommun höjer sig något i mätningen av medborgarnas nöjdhet med kommunens kulturverksamhet i jämförelse med föregående år. En positiv utveckling över en treårsperiod kan observeras. Även kommuner av liknande storlek som den egna höjer sitt snittvärde i årets mätning medan snittvärdet för landets alla kommuner är oförändrat. Med anledning av att indikatorn utvecklats i rätt riktning samt att Alingsås fortsatt ligger högre än såväl riket som jämförbara kommuner bedöms indikatorn som uppfyllt.

Under året har föreningar och övriga aktörer i civilsamhället erbjudits att använda kulturhuset som en mötesplats för sina aktiviteter. Initiativet har medfört ett ökat antal aktiviteter i kulturhuset. Kulturskolan har även förlagt fler av årets aktiviteter i de norra samt södra kommundelarna. Detta har medfört att undervisning har förlagts på fler platser runt om i kommunen vilket möjliggör att fler av kommunens medborgare på ett enkelt sätt kan ta del av utbudet inom kulturområdet. Lights in Alingsås har anordnats för 18:e året i rad med god respons från såväl besökare som workshopdeltagare och den internationella ljusbranschen. Ett lokalt folkbildningsråd har bildats under året för att öka samverkan med folkbildningsförbunden. Genom samverkan har olika projekt, så som *Kulturnatta*, Integrationsprojektet *Föreningsnavet* och *Streetfestivalen* genomförts.

Nettokostnaden per aktivitet ska minska

	2017	2016	2015
Bibliotek	61,9	104,3	57
Musei- och konstverksamhet	92,5	84,3	158
Evenemang	i.u	i.u	158
Event- & ungdomscenter	i.u	i.u	182
(musik- och) Kulturskolan	i.u	i.u	4 343
Nolhagahallen	i.u	i.u	33

Under de senaste åren har indikatorn mätts på olika sätt samtidigt som verksamhetsförändringar har påverkat jämförbarheten mellan åren. I 2017 års bokslut mäts därför officiell statistik från räkenskapsmandraget för att möjliggöra en mer rättvisande jämförelse. Indikatorn bedöms vara uppfylld utifrån en samlad bedömning av de bägge måtten.

Mål 10 – I Alingsås skapar infrastrukturen möjlighet till tillväxt

Måluppfyllelsen under mål tio mäts utifrån medborgarnas upplevelse av infrastrukturen, antal meter gång- och cykelvägar samt skattekraft.

Medborgarnas upplevelse av infrastrukturen ska förbättras

Index 1-100	2017	2016	2015
Alingsås	67	67	67
Medel riket	61	60	61
Kommunstorlek 30 000–49 999	66	64	65

Medborgarnas upplevelse av infrastrukturen är oförändrad över en treårsperiod. Alingsås kommun ligger fortfarande bättre till än medelvärdet för riket och kommuner av liknande storlek, som båda höjt sig något från föregående års mätning. Indikatorn bedöms uppfylld.

Kommunens infrastruktur kan bedömas utifrån såväl fysisk infrastruktur i form av gator och vägar som den digitala infrastrukturen. Genom att satsa på digitalisering kan kommunen utvecklas till den öppna kommunen, vilket innebär att kommunens digitala tjänster är öppna dygnet runt. Tillgång till information blir mer lättillgänglig och det ger goda möjligheter till insyn och delaktighet i den demokratiska processen. En digital infrastruktur utgår från medborgarens behov och skapar en snabbare handläggning, mindre byråkrati samt möjliggör en sammanhållen handlägningsprocess. Kommunen arbetar via Alingsås Energi målmedvetet mot bredbandsmålet 2020. Under året har villafastigheter i tätorten och i södra kommundelen anslutits. En reviderad bredbandsstrategi håller på att arbetas fram. Även fjärrvärmens har byggts ut bland annat i Stads-skogen, på Noltorpshöjd, Tomasgården och i Tomtered.

Antalet meter gång- och cykelväg ska öka

(km)	2017	2016	2015
Kommunal väghållare	84,5	81,5	79,9
Annan väghållare	16,9	16,9	16,9
Totalt	101,4	98,5	96,6

Under år 2017 har kommunens utbud av gång- och cykelvägar ökat. Tekniska nämnden har färdigställt ytterligare gång- och cykelvägar samtidigt som planering för tillkommande vägar inom kommunens olika delar pågår. Kopplat till utbyggnaden av ytterligare gång- och cykelvägar har vikten av att få fler att använda cykel identifierats. Att fler använder cykel som transportmedel är bra för såväl medborgarnas hälsa som miljön. Indikatorn bedöms uppfylld.

Skattekraften i förhållande till riksgenomsnittet ska höjas

(%)	2017	2016	2015
Alingsås	98,6	97,4	98,0
Riket	100,0	100,0	100,0
Medel GR	106,4	105,9	105,8

Skattekraften i kommunen har ökat jämfört med föregående år. Det är en utveckling som också syns i medelvärdet för Göteborgsregionen. Kommunen kan till viss del påverka skattekraften, även om indikatorn i hög grad även påverkas av andra externa faktorer. Indikatorn bedöms uppfylld.

Mål 11 – I Alingsås skapar vi goda livsmiljöer genom långsiktigt hållbar utveckling

Måluppfyllelsen för mål elva mäts utifrån andel hushållsavfall, antal resor med kollektivtrafik, ytvattnets innehåll av totalfosfor i Anten samt antal meter gångfartsgator.

Andelen hushållsavfall som återvinns genom materialåtervinning ska öka ●

(%)	2017	2016	2015
Alingsås	i.u	53	56
Alla kommuner	i.u	39	39
GR	i.u	39	41

Tekniska nämndens avfallsverksamhet arbetar löpande med att öka andelen hushållsavfall som återvinns. Alingsås kommun är en av totalt två kommuner inom GR som infört fastighetsnära insamling (FNI). FNI möjliggör för kommuninvånarna att sortera avfallet i högre grad, samtidigt som behovet av att åka iväg för att göra sig av med sitt avfall minskar. Under året har tekniska nämnden arbetat med att öka andelen hushåll som är anslutna till FNI. Under 2016 ökade antalet anslutna hushåll från cirka 5 300 hushåll till 5 500 vilket motsvarar ungefär 67 procent av totala antalet hushåll. Ambitionen är att denna siffra ska öka ytterligare framöver.

Indikatorn uppvisar ett sämre resultat jämfört med tidigare år. Indikatorn mäter inte enbart hushållens åter-

vinning genom exempelvis fastighetsnära insamling utan inkluderar även avfall från affärer, restauranger, samt den del av avfallet som ryms inom producentansvaret. Utifrån att andelen hushållsavfall som återvinns har sjunkit mellan 2015 och 2016 bedöms indikatorn ej uppfyllt.

Antalet resor med kollektivtrafiken ska öka ●

(antal)	2017	2016	2015
Totalt exklusive Alingsås-pendeln	i.u	i.u	1 660 339
Pendeltåg	3 515 848	3 238 629	3 000 821
Totalt			4 661 160

Antalet resor med Alingsåspendeln har ökat jämfört med föregående år. En stadig ökning över åren ses, vilket tyder på att utvecklingen går i rätt riktning och att allt fler väljer att åka kollektivt. Indikatorn bedöms därmed vara uppfyllt. Kommunen placerar sig geografiskt mycket attraktivt med goda förbindelser till Göteborg. Pendeltåget stannar på flera viktiga knutpunkter innan slutstationen Göteborg, så som Lerum och Partille.

Ytvattnets innehåll av totalfosfor i Anten ska minska ●

(µg/l)	2017	2016	2015
Anten Norr	i.u	22	17,9
Anten Syd	i.u	10	15,9
Anten Öst	i.u	10	16,4

Not. Släpande statistik

Miljöskyddsnämnden har under året arbetat intensivt för bättre status avseende fosfor, kväve och bakterier för samtliga ytvatten i Alingsås genom tillsyn av enskilda avloppsanläggningar. Vid årets slut hade nämnden inventerat i stort sett samtliga enskilda avlopp kring Anten. Inventeringen är ett första steg som i förekommande fall behöver följas upp med vidtagna åtgärder. Indikatorn kring ytvattnets innehåll av totalfosfor utvecklas i stort i rätt riktning och bedöms därmed uppfyllt.

Antalet meter gångfartsgator i Alingsås centrum ska öka ●

(meter)	2017	2016	2015
	880	880	880

Under året har arbetet med ett ökat antal gångfartsgator bedrivits. Inventering har påbörjats, men några ytterligare gångfartsgator har ej tillskapats under året. Utifrån att resultatet är oförändrat bedöms indikatorn vara uppfyllt.

Mål 12 – I Alingsås minskar vår miljöpåverkan genom energieffektiv omställning

Måluppfyllelsen för mål tolv mäts utifrån total energianvändning, förnyelsebara drivmedel, kommunala laddstolpar, förnybar energiproduktion samt andel ekologisk mat.

Total energianvändning per invånare ska minska ●

(mWh)	2015	2014	2013
Alingsås	26 303	27 773	27 636

Uppgifterna för energianvändning per invånare är släpande. I årsredovisningen kan vi redovisa nya siffror för år 2014 och 2015. Siffrorna visar på en minskad energianvändning år 2015, vilket är det senaste året där tillgängliga uppgifter finns. Indikatorn bedöms därför uppfyllt.

Alingsåshem har under året fortsatt arbetet med energieffektivt byggande i syfte att bidra till en energieffektiv omställning. Under året har införandet av individuell debitering av varmvatten fortsatt vilket visat sig ha en positiv effekt på hyresgästernas förbrukning. Under året har även planeringen för tillkommande solcellsanläggningar utöver de som redan finns på Brogården och Ljuset fortskridit.

Användningen av förnybara drivmedel till personbilar och lätta lastbilar ska öka

Inköpt drivmedel till kommunens fordon	2017	2016	2015
Bensin (l)	80 800	33 907	21 848
Etanol (l)	47	248	1 303
Diesel (l)	158 068	270 632	269 975
Fordonsgas (kg)	9 309	9 830	11 460
HVO* (l)	142 109	i.u	i.u
El (kWh)	i.u	700 mil	i.u

*HVO – Hydrogenated vegetable oils.

I hela kommunen pågår en omställning mot en mer miljövänlig fordonsflotta. Under året har andelen miljöbilar i den kommunala fordonsflottan ökat med 10 procent jämfört med föregående år. Inom såväl de kommunala förvaltningarna som de kommunala bolagen pågår en ständig förnyelse mot en mer miljövänlig fordonsflotta. Kommunen har tagit ett stort kliv mot ett utökad användande av förnybara drivmedel genom att övergå till att använda HVO i samtliga tunga fordon. Det har medfört att användandet av diesel i kommunens fordon nästan halverats. HVO är ett förnybart och fossilfritt drivmedel. Indikatorn bedöms vara uppfylld.

Antalet kommunala laddstolpar för elfordon ska öka

	2017	2016	2015
Kommunala laddstolpar för elfordon	4	4	4

Antalet kommunala laddstolpar är oförändrat under tidsperioden. Indikatorn bedöms därmed vara uppfylld. Dock har Alingsås kommun i olika form bidragit till ett ökat antal laddstationer inom kommunen.

Alingsås kommun arbetar genom bolaget Alingsås Energi samt genom tekniska förvaltningen med att öka antalet kommunala laddstolpar. Under året har Alingsås Energi tagit fram en ny tjänst – Laddplats för elbilar – som kan erbjudas till företag, bostadsrättsföreningar och allmänna laddplatser i syfte att öka det totala antalet laddstolpar i kommunen.

Andelen förnybar energiproduktion i kommunal regi ska öka

	2017	2016	2015
Solcell (MWh)	i.u	256,1	275
Vindcell (MWh)	1 230	1 150	1 440
Biogas (MWh)	2 404	0,5	1 970
Andel förnyelsebar energi i fjärrvärmeproduktionen (%)	99,6	98,7	99,9

Alingsås Energi arbetar aktivt med kommunens mål om energieffektiv omställning. Bolaget har näst intill 100 procent förnyelsebar energi och riktar insatserna mot att bibehålla denna nivå. Investering i ny biobränslepanna pågår. Pannan togs i provdrift strax före jul och det ekonomiska utfallet ligger under budget. Formellt kommer övertagande av anläggning att ske under februari och officiell invigning planeras ske i april. Under året har även förvärv av fyra stycken vattenverk i Sävåen genomförts. Utifrån utvecklingen av vindcell, biogas och att andelen förnyelsebar energi i fjärrvärmeproduktionen har ökat bedöms indikatorn uppfylld.

Andelen ekologisk mat i kommunal verksamhet ska öka

(%)	2017	2016	2015
Andel ekologisk mat i kommunens verksamhet	25	23	23

Andelen ekologisk mat i kommunens verksamhet har ökat. År 2017 är 25 procent av all mat som serveras i kommunal verksamhet ekologisk. Indikatorn bedöms därmed uppfylld.

Kommunen arbetar löpande med upphandlad leverantör i syfte att öka andelen ekologisk mat vilket under 2017 gett resultat. Andelen ekologisk mat understiger dock snittet i riket med ett par procentenheter.

Uppdrag

Uppdrag beslutade av kommunfullmäktige i samband med Flerårsstrategi 2017–2019

I samband med Flerårsstrategi 2017 beslutade kommunfullmäktige om 27 uppdrag till kommunens nämnder. Nedan sker en redogörelse av respektive uppdrag. Bedömningen i bokslutet har gjorts utifrån nämndernas beslutade underlag till årsredovisningen. Bedömningen av respektive uppdrag har gjorts utifrån följande kriterier:

- Klart
- Pågående
- Ej genomfört

Kommunstyrelsen ges i uppdrag att skapa en gemensam funktion med syftet att uppmuntra och samordna frivilligarbete inom kommunens verksamheter. ●

Alingsås kommun har genom Hälsonavet, ett projekt i samarbete mellan vård- och äldreomsorgsförvaltningen, socialförvaltningen, Alingsåshem och polisen engagerat ett antal frivilliga föreningar och organisationer som aktiva deltagare. Projektet syftade till att stimulera folkhälsan i socialt utsatta områden. En slutrapport är framtagen och meningen är nu att de deltagande aktörerna själva ska fortsätta detta arbete inom ramen för sin ordinarie verksamhet. Någon gemensam funktion är dock inte inrättad och kommer heller inte att ske.

Kommunstyrelsen ges i uppdrag att arbeta fram en hållbar strategi för flyktingmottagandets finansiering. ●

Kommunledningskontoret har under året gjort en riktad insats med att stödja socialförvaltningen i deras prognosarbete. Utöver detta har en översyn påbörjats kring hur kommunen på bästa sätt använder ersättningar från Migrationsverket.

Kommunstyrelsen ges i uppdrag att aktivt verka för att Alingsås får ett av landets bästa företagsklimat. ●

Alingsås Business Center (ABC) är kommunstyrelsens operativa organ i näringslivsfrågor och arbetet har påbörjats för att förbättra kommunens näringslivsklimat.

Bland annat har ABC arbetat fram näringslivsstrategier och genomförande av samarbetsaktiviteter och projekt pågår med deltagande förvaltningar och med näringslivet i olika konstellationer. Under året har ett antal besök hos nystartade företag inom besöksnärringsbranschen gjorts i syfte att synliggöra ABC som en partner att vända sig till för råd och stöd i sitt företagande. Företag i kommunen hålls uppdaterade och gemensamma möten har hållits tillsammans med företag som vill etablera sig. Ambitionen är att pågående samarbete med näringslivet ska leda till ett trendbrott gällande placeringen i Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimatet i kommunerna.

Kommunstyrelsen ges i uppdrag att genomföra en översyn av de kommunala verksamheterna och försäkra sig om att osund konkurrens inte föreligger. ●

Uppdraget har ej utförts. Fokus under året har varit att fortsatt säkerställa att genomförda upphandlingar görs korrekt samt att gällande avtal efterlevs.

Kommunstyrelsen ges i uppdrag att centralisera kommunens lokalkostnader i syfte att få ner hyreskostnaderna för kommunen. ●

Uppdraget är pågående. Inför 2018–2020 har kommunens lokalkostnader centraliserats utifrån ett budgettekniskt avseende. Under 2018 kommer resterande del av uppdraget att verkställas.

Kommunstyrelsen ges i uppdrag att se över kommunens samlade verksamhet i syfte att finna kostnadsbesparande effektiviseringar och återkomma med förslag inför kommande års flerårsstrategiberedning. ●

Kommunledningskontoret har under året arbetat med uppdraget att finna kostnadsbesparande effektiviseringar. I samband med flerårsstrategiberedning 2018–2020 har det föreslagits diverse kostnadsbesparande åtgärder. Kommunledningskontoret har även varit behjälplig vid framtagande av den politiska handlingsplanen EFFEKT som totalt innehåller tio punkter som syftar till att reducera kommunens nettokostnader. Flertalet förslag har införlivats i Flerårsstrategi 2018–2020.

Samtliga nämnder ges i uppdrag att aktivt verka för och genomföra Flerårsstrategins utpekade politiska vilja. ●

Samtliga nämnder har genom antagande av nämndspecifika flerårsstrategier brutit ner fullmäktiges antagna flerårsstrategi i åtaganden med tillhörande nyckeltal. Tillsammans bidrar dessa till ett möjliggörande av antagen flerårsstrategi.

Kommunstyrelsen ges i uppdrag att, genom aktivt samarbete med marknadens intressenter, genomföra en snabbare och effektivare plan- och exploateringsprocess. ●

Kommunens tillväxtgrupp har träffat ett 30-tal byggherrar i separata dialogmöten för att säkerställa tillväxtprogrammets intentioner – att kommunen tillsammans med näringslivet ska utveckla Alingsås. Det pågår även försäljning av verksamhetsmark i Tokebacka. Partnerskapet i Stadsskogen kommer att avslutas för att möjliggöra nya samarbetsformer i syfte att få igång byggnationen av bostäder.

Ökad konkurrens och valfrihet har uppmuntrats genom bland annat utläggningen av tomtkän på extern mäklare.

Kommunens arbete med byggherredriven planprocess har inletts och kopplat till detta har ett antal träffar med byggherrar genomförts.

Kommunstyrelsen får i förnyat uppdrag att utarbeta exploateringsriktlinjer. ●

Uppdraget har påbörjats och kommer att fortgå år 2018.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att öka effektiviteten hos exploateringsverksamheten. ●

Under året har arbetet med byggherredriven planprocess fortgått. Kommunens exploateringsverksamhet har även förstärkts med ytterligare medarbetare samtidigt som rekrytering av tillväxtchef pågår. Uppdraget är därmed att betrakta som pågående.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram en övergripande strategisk trafikplan för Alingsås. ●

Uppdraget är påbörjat och kommer att fortgå under år 2018.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram en markstrategi i syfte att främja valfrihet i framtida boende för den enskilde. ●

Arbetet med att ta fram en markstrategi är ej påbörjat. Dock pågår arbete att löpande påverka inriktningen i nya detaljplaner så att olika typer av boende prioriteras i så stor utsträckning som möjligt.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att lägga ut kommunens IT-drift på entreprenad. ●

Upphandling av en konsult för utläggning på entreprenad har genomförts. Under hösten har en extern utredning inletts i syfte att säkerställa IT- och informations-säkerheten. Resultatet av utredningen kommer att visa på vilka delar som är lämpliga att låta extern aktör hantera.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att säkerställa nämndernas omställningsarbete i syfte att bibehålla kvalitén på verksamheten men till lägre kostnad. ●

Uppdraget har påbörjats men kommer att fortgå under 2018. Beslutad handlingsplan EFFEKT är en del i kommunens omställningsarbete samtidigt som arbetet med att möjliggöra bibehållen eller ökad kvalitet till lägre kostnad ständigt är aktuell.

Samtliga nämnder ges i uppdrag att reducera sin centrala administration och skapa möjligheter till förvaltningsövergripande effektivisering. ●

Samtliga nämnder har under året prioriterat arbetet att se över central administration i syfte att skapa förvaltningsövergripande effektiviseringar. Beslutad handlingsplan EFFEKT möjliggör även ett långsiktigt effektiviseringsarbete i den kommunala organisationen.

Samtliga nämnder får i uppdrag att aktivt arbeta fram nya arbetssätt, metoder och teknik där medel från Innovationsfonden ska användas. Ansökningar hanteras av kommunstyrelsen. ●

Flertalet nämnder har under året inkommit med ansökningar ur innovationsfonden vilka prövats av kommunstyrelsen. Totalt har ett belopp om drygt 5 mnkr beviljats vilket utgör halva det avsatta beloppet. Uppdraget anses utfört. Nämnderna kommer dock ha möjlighet att söka även 2018.

Utbildningsnämnden ges i uppdrag att utvidga karriärtjänsterna för lärare genom att inrätta lektorstjänster. ●

Uppdraget slutfört. Lektorstjänst i tillämpad IT har inrättats.

Barn- och ungdomsnämnden får i uppdrag att ytterligare förstärka insatserna för barn med särskilda behov. ●

Uppdraget är påbörjat, men kommer att fortgå under år 2018.

Utbildningsnämnden samt barn- och ungdomsnämnden får i uppdrag att finna verksamma och effektiva samarbetsformer. ●

Barn- och ungdomsnämnden och utbildningsnämnden har under året startat upp det gemensamma Plug-In-projektet, samt arbetar aktivt tillsammans för att hitta bra samverkansformer för trygga övergångar från grundskola till gymnasieskola.

Vård- och äldreomsorgsnämnden får i uppdrag att sänka sina lokalkostnader i syfte att få ner nämndens nettokostnad i förhållande till referenskostnad. ●

Vård- och äldreomsorgsnämnden har inom ramen för uppdraget åtagit sig att i samverkan med kommunstyrelsen verka för minskade lokalkostnader. Alingsås har högre kostnad för lokaler än medelkommunen i riket. Under de senaste åren har förtätning inom befintliga lokaler samt avyttring och uthyrning av lokaler medfört att lokalnettokostnadernas andel av totala driftkostnader minskar. Arbetet med uppdraget kommer att pågå under planperioden.

Socialnämnden ges i uppdrag att fortsatt utveckla valfrihetsmodeller inom ramen för Lagen om valfrihetssystem. ●

Socialnämnden beslutade, 2016-12-20, att inte införa LOV (lagen om valfrihetssystem) för insatsen ledsagarservice enligt LSS och för insatsen ledsugning enligt SoL. Förslaget i handlingsplan EFFEKT som kommunfullmäktige beslutade om innebär att funktionshinderverksamheten ska gå över till vård- och äldreomsorgsnämnden varpå ansvaret för uppdraget flyttats till vård- och äldreomsorgsnämnden under 2018.

Ansvariga nämnder för integration får i uppdrag att undersöka framgångskoncept för snabbare introduktion till arbetslivet från andra kommuner. ●

Under året har ansvariga nämnder för integration arbetat med uppdraget. Genom DUA-överenskommelsen (Delegationen för unga i arbete) får arbetspolitiska insatser mot ungdomsarbetslöshet större genomslag på lokal nivå. Socialnämnden samverkar med barn- och ungdomsnämnden, utbildningsnämnden och arbetsförmedlingen för att minska arbetslösheten bland unga. Överenskommelsen har utmynnat i en egen verksamhet; Enter.

Samhällsbyggnadsnämnden får i uppdrag att genomföra en klassning av jordbruksmark i kommunen. ●

Uppdraget har påbörjats men kommer att fortgå under 2018. Under året har samhällsbyggnadsnämnden gjort en första inventering samt uppdaterat geodatabasen. Kvarstående arbete är att analysera kvaliteten på datan samt fortsätta med uppdraget att genomföra en klassning av jordbruksmarken.

Miljöskyddsnämnden får i uppdrag att initiera ett kommunövergripande arbete för att ansöka om att Sävedalen skulle kunna bli ett UNESCO-biosfärområde. ●

Miljöskyddskontoret har under våren 2017 varit i kontakt med tjänstemän i kommunerna längs Sävån. Miljöskyddskontoret har varit i kontakt med andra biosfärområden och då konstaterat att de arbetat strukturerat i sina områden under en mycket lång tid innan de ansökte om att få gå vidare med en förstudie.

Samhällsbyggnadsnämnden får i uppdrag att säkerställa att byggherrestyrd planprocess genomförs och blir effektiv. ●

För närvarande pågår tre byggherredrivna detaljplaner. Samhällsbyggnadsnämnden kommer att ta fram en tydlig rutin/process för arbetet med byggherredrivna detaljplaner. Med anledning av detta ses de tre pågående detaljplanerna som pilotprojekt.

Samhällsbyggnadsnämnden får i uppdrag att utforma mer generella detaljplaner i enlighet med tillväxtprogrammets intentioner. ●

Uppdraget är påbörjat och generella detaljplaner kommer fortsatt att vara prioriterade framöver.

Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att för framtida drift och finansiering av idrottsanläggningar samarbeta med näringsliv och föreningsliv i syfte att skapa OPS-lösningar (Offentlig Privat Samverkan). ●

Åtagandet med att utreda möjliga OPS-lösningar har inte genomförts under året. En kunskapsinhämtning och omvärldsbevakning är dock genomförd. Nämnden kommer att arbeta vidare med frågan under 2018.

Bedömning av god ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv

Verksamhetsperspektivet av god ekonomisk hushållning riktar in sig på kommunens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. För att säkerställa detta måste det finnas ett klart samband mellan resurser, prestationer, resultat och effekter.

Fullmäktige i Alingsås kommun har pekat ut 12 prioriterade mål med tillhörande indikatorer. Dessa följs upp i bokslut och fungerar som kvalitetsmätare i verksamheten. God ekonomisk hushållning utifrån ett verksamhetsperspektiv följs upp genom de prioriterade målen med tillhörande indikatorer som vägvisare.

Den samlade bedömningen är att det råder god ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv i Alingsås. Bedömningen grundar sig i en sammantagen granskning av uppfyllelsen av indikatorerna. Vid bedömningen av verksamhetsperspektivet tas hänsyn till att flera resultat är just en indikation på något, det vill säga att en viss utveckling antyds. Vid små skillnader mellan åren kan dessa bero på tillfälligheter, varför det vore omöjligt att med säkerhet säga att ett resultat utvecklats åt ett visst håll. I vissa fall då indikatorn inte ändrats kan ändå målet, det vill säga resultatet, fortfarande vara uppfyllt. Det kan exempelvis vara när skillnaden från föregående år är marginell och resultatet jämfört med andra kommuner är alltfjänt högt.

Det är endast ett fåtal av indikatorerna där jämförelsekommunerna uppvisar ett bättre resultat än Alingsås, varav den enda där skillnaden inte är marginell är näringslivsrankningen under mål två. I övrigt ligger Alingsås kommun bättre till vid jämförelse med andra kommuner för de flesta indikatorerna. Det finns flera exempel på en god ekonomisk hushållning med bra resurseffektivitet. Kostnad per betygspoäng, som är ett av Kommunens Kvalitet i Korthets (KKiK) kvalitetsmått, är ett sådant exempel där Alingsås placerar sig på 37:e plats av 258 deltagande kommuner med en kostnad på 373 kr per betygspoäng. Måttet visar hur effektivt vi använder våra resurser i skolarbetet.

Trots ett bra jämförande resultat finns det indikatorer som behöver utvecklas. Exempelvis minskar andelen elever i årskurs nio som är behöriga till gymnasiet trots ett bra effektmått. Det är en oroande utveckling som syns i hela landet och som noggrant behöver följas upp framöver. Trots det nedåtgående resultatet ligger Alingsås kommun ändå bättre till i jämförelse med snittet för landets alla kommuner.

Indikatorer som ej bedöms vara uppfyllda:

- Självförsörjningsgraden ska öka
- Kommunens näringslivsrankning skall förbättras
- Medborgarnas nöjdhet med bostadssituationen i kommunen skall förbättras
- Medborgarnas nöjdhet med att bo och leva i kommunen skall bibehållas eller förbättras
- Medborgarnas upplevelse av bemötande och tillgänglighet i kommunen skall förbättras
- Företagsklimatet enligt nöjd-kund-index skall förbättras
- Nöjd-medarbetar-index skall höjas
- Medborgarnas bedömning av möjligheter till inflytande i kommunen ska öka
- Föräldrars nöjdhet med sitt barns förskola/skola skall förbättras
- Andelen elever i årskurs 9 behöriga till gymnasieskolan skall öka
- Medborgarnas nöjdhet med kommunens idrotts- och motionsanläggningar skall förbättras
- Andelen hushållsavfall som återvinns genom materialåtervinning ska öka

Internkontroll

Kommunen arbetar systematiskt för att säkerställa att verksamheten lever upp till de krav som ställs på den. I Alingsås kommuns styrmodell framgår att internkontroll ska göras för att se till att målen uppfylls inom följande kategorier:

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- Tillförlitlig finansiell rapportering
- Efterlevnad av tillämpliga lagar och regler.

För att kunna garantera medborgarna att kommunen uppfyller målen inom dessa områden får respektive nämnd varje år identifiera och analysera områden där det finns risk att verksamheten inte lever upp till de krav som ställs. Även vissa punkter som bedöms vara så centrala för verksamheten att efterlevnaden anses behöva kontrolleras regelbundet identifieras. De identifierade områdena bedöms alla vara delar av verksamheten som är i behov av uppsikt och de mynnar ut i en internkontrollplan. I planen anges bland annat den identifierade risken, hur högt riskvärde den har, med vilken metod och hur ofta kontrollen ska göras samt vem som ansvarar för genomförandet. Riskerna värderas utifrån hur stor risken är att den inträffar samt hur stora konsekvenserna blir ifall den inträffar, för eventuella punkter med hög sannolikhet och allvarliga konsekvenser ska en omedelbar åtgärd identifieras och genomföras.

Samtliga nämnder har under året arbetat med att följa upp de risker som respektive nämnd identifierat. En kontrollpunkt som återkommer i flera nämnders internkontrollplaner är risken för att upphandlade ramavtal

inte följs. Resultaten har visat att ramavtalen följs i majoriteten av fallen men att avvikelser förekommer. Det är således en punkt som många nämnder bedömt behöver hållas under uppsikt. Utöver vissa gemensamma punkter har alla nämnder identifierat specifika risker inom den egna verksamheten. De flesta av dessa har kontrollerats under året utan större avvikelser, medan andra riskmoment har visat sig ha inträffat vid kontroll. I dessa fall låter nämnderna kontrollpunkten antingen kvarstå för att kontinuerligt kunna följa upp utvecklingen eller vidtar särskilda åtgärder.

Att identifiera och följa upp kontrollpunkter är ett ständigt pågående arbete, och fungerar även som en trygghetsgaranti för kommunens invånare. För att kunna arbeta med processen behövs ändamålsenliga och dokumenterade regler och rutiner, där eventuell avsaknad av sådana uppdagas snabbt vid en genomlysning. Arbetet med systematisk egenkontroll ger en säkerhet i verksamheten då avvikelser kan identifieras snabbt. När en avvikelse identifierats arbetar nämnden vidare med åtgärder för att kunna minska eller eliminera risken framöver. Vissa risker får dock närmast vara stående punkter då de alltid behöver hållas under uppsikt. Vid en granskning av nämndernas arbete med internkontroll under året visar det sig att samtliga arbetar med punkterna på ett adekvat och systematiskt sätt. Det finns vissa utvecklingsområden, som till exempel att likrikta internkontrollen mellan nämnderna ännu mer för att underlätta uppföljning, men övergripande är arbetet tillfredsställande.

Personalredovisning

Personalkostnaden utgör 57 procent av kommunens totala kostnader. Det innebär att utvecklingen av kommunens personalpolitik påverkar verksamhetens ekonomiska resultat samtidigt som att tillgången till personal är en förutsättning för att uppnå de mål som fullmäktige formulerar i kommunens flerårsstrategi.

Denna personalredovisning utgår från kommunens flerårsstrategi och återkopplar framför allt till två av de indikatorer som är kopplade till de övergripande målen:

- nöjd-medarbetar-index skall höjas
- minskad sjukfrånvaro.

Medarbetarskap

Kombinationen av volymökningar, personalomsättning och en ökad konkurrens på arbetsmarknaden gör att kommunen i dagsläget befinner sig i en situation där det är svårare att rekrytera den kompetens som behövs inom många yrkesområden. I vissa verksamheter tillkommer även utmaningar inom arbetsmiljöområdet och hög sjukfrånvaro.

2014–2016 genomfördes projektet *Arbetsgivarmärke 2016* vars syfte var att stärka kommunens varumärke som arbetsgivare. 2015–2017 genomfördes också ett kommunövergripande projekt benämnt *Mönsterarbetsgivare*. Målet med projektet var att skapa ett personalpolitiskt program som ska ligga till grund för kommunens långsiktiga personalpolitiska utveckling och därmed bidra till att säkerställa kommunens långsiktiga personalförsörjning. Viktiga delar i detta är hållbart arbetsliv, tydliga uppdrag, ledarskap och goda arbetsvillkor med fortsatta satsningar inom dessa områden. Framtagandet av en handlingsplan för "Alingsås kommun – en mönsterarbetsgivare" är genomfört. Planen är redovisad för kommunstyrelsens arbetsutskott (KSAU).

Kommunstyrelsen gav under 2012 kommunledningskontoret i uppdrag att samordna arbetet med att utveckla och effektivisera kommunens schema- och bemanningshantering.

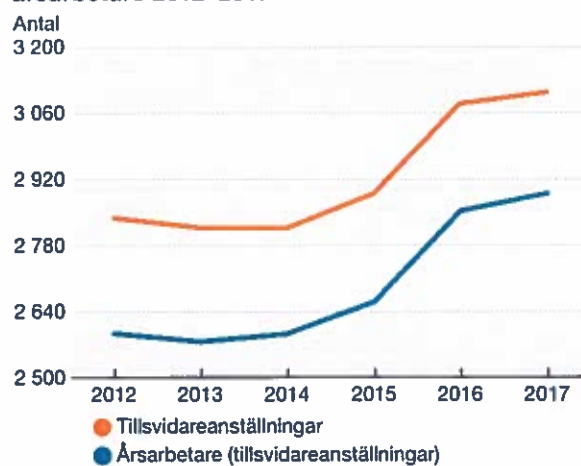
Projektet uppnådde inte till alla delar uppsatta mål men utvecklingen inom området har inte avstannat. Införandet av heltidsanställningar som grund fortgår inom ramen för den så kallade *Helitidsresan* – ett samarbete mellan arbetsgivaren och fackförbundet Kommunal. Den centraliserade vikarieförsörjningen har utvecklat arbetsformer som säkerställer en kvalitets-säkrad rekrytering och underlättar samarbetet med för-

valtningarna. Samtidigt har behovet av timanställda minskat något. Införandet av ett nytt, digitalt schemaläggningssystem har gått långsammare än beräknat men pågår och bedöms på sikt kunna bidra till en hälsosam och effektiv schemalägningsprocess.

För att komma vidare i arbetet med att *säkerställa personalförsörjningen* och minska sjukfrånvaron i de personalintensiva nämnderna, behöver arbetet med att öka rörligheten inom organisationen fortsätta samtidigt som fler får möjlighet att arbeta mer. *Färre* och *sammanslagna* organisatoriska enheter kan bidra till större möjlighet att anställa fler i fasta tjänster, ökad rörlighet och till ökad flexibilitet inom organisationen samtidigt som behovet av timanställda minskar. Chefer kan samtidigt ges ökade förutsättningar till ett mer närvarande ledarskap.

Kompetensförsörjning

Utveckling av antal tillsvidareanställningar och årsarbetare 2012–2017

Den 1 november 2017 hade kommunen 3 104 tillsvidareanställda medarbetare, baserat på dessa medarbetares tjänstgöringsgrad så innebar det 2 896 årsarbetare¹. Jämfört med 2016 är det en ökning med 24 tillsvidareanställda medarbetare och 13 årsarbetare. Ökningarna beror främst på volymökningar i hemtjänsten och ökat elevunderlag inom barn- och ungdomsnämnden.

¹Redovisningen omfattar tillsvidareanställda i enlighet med Allmänna Bestämmelser (AB). Årsarbetarna är beräknade på tillsvidareanställningar genom att sysselsättningsgraden summeras till heltidstjänster, så kallade årsarbetare.

Anställda fördelade efter sysselsättningsgrader

Den 1 november 2017 arbetade cirka 72 procent av alla tillsvidareanställda heltid och cirka 28 procent arbetade deltid. Andelen kvinnor som arbetar heltid (69 procent) är lägre än andelen män (86 procent), det är i princip oförändrat jämfört med föregående år.

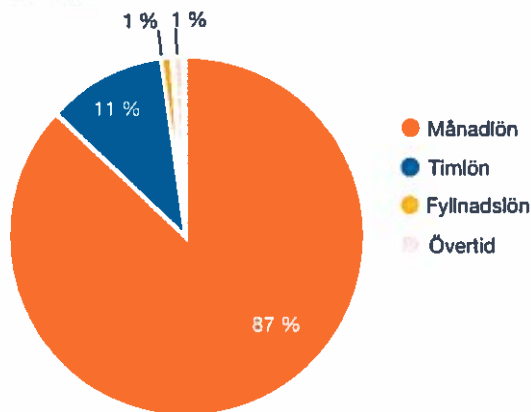
Könsfördelningen under 2017 avseende tillsvidareanställda var 80 procent kvinnor och 20 procent män. Kvinnorna hade 2017 en sysselsättningsgrad på i snitt 92 procent jämfört med männens snitt som var 95 procent. Detta är oförändrat jämfört med föregående år.

Medelålder och snittsysselsättningsgrad (%) per personalgrupp (avser tillsvidareanställda 2017)

Personalgrupp	Personal-fördelning	Medelålder	Snittsyssel-sättningsgrad
Administration	11	47	96
Kultur-, turism- och fritidsarbete	3	43	91
Skol- och barnomsorgsarbete	37	46	94
Socialt och kurativt arbete	5	43	98
Teknikarbete	6	46	96
Vård- och omsorgsarbete	38	44	89
Kommunen	100	45	92

Fördelning av arbetad tid 2017

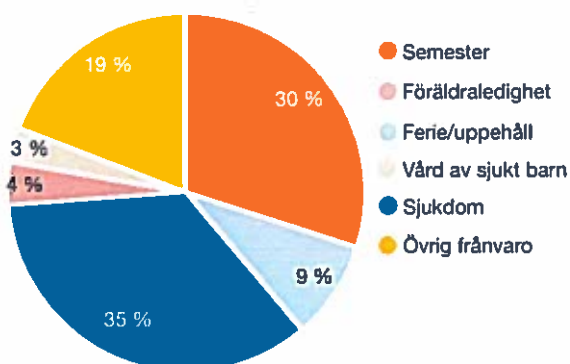

Störst andel timavlönade återfinns inom vård- och äldreomsorgsnämnden följt av socialnämnden och barn- och ungdomsnämnden. Jämfört med föregående år har andelen arbetstid som utförs av timavlönade minskat med 2 procent. Drygt 13 procent av den arbetade tiden utfördes av timavlönade och månadsanställda som arbetade övertid eller fyllnadstid. Det motsvarar cirka 370 årsarbetare. Detta visar att det finns utrymme för en högre grundbemanning.

Arbetstidens fördelning

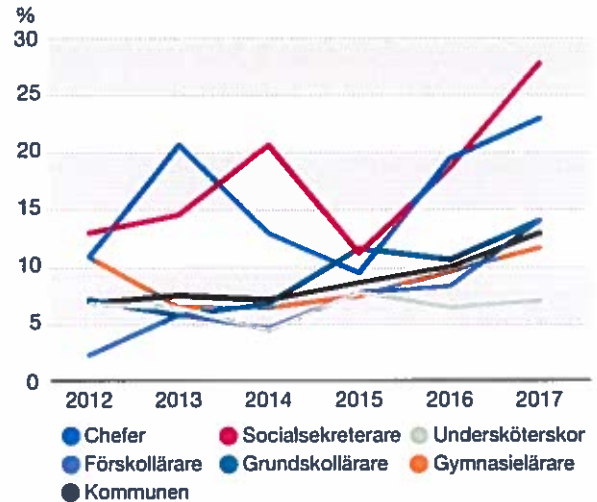
Av den totala tid arbetsgivaren disponerar utifrån ingångna anställningsavtal utgjordes 77 procent av faktiskt arbetade timmar medan 23 procent var frånvaro. Uppdelningen av frånvaron i olika orsaker redovisas nedan.

Fördelning av frånvarotid 2017

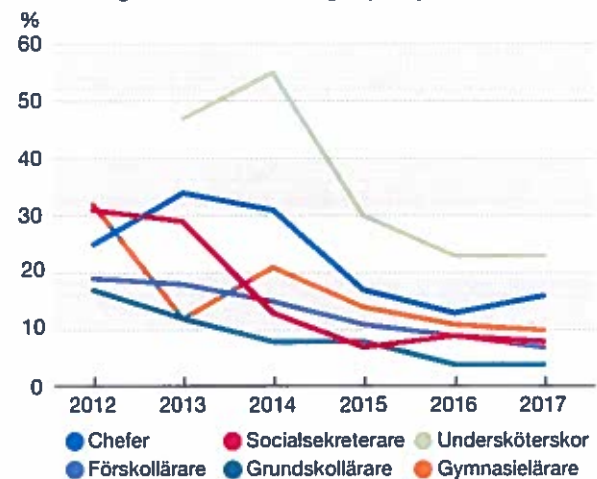
Av den totala frånvaron är det egentligen bara sjukfrånvaron som arbetsgivaren kan påverka. Sjukfrånvaron under 2017 motsvarade 240 årsarbetare. Den procentuella fördelningen mellan frånvaroorsakerna är samma som föregående år.

Utveckling av personalomsättning (%) 2012–2017

Personalomsättningen har ökat de senaste åren för att 2017 vara 13 procent². Jämfört med 2016 är det en ökning med 2,9 procent. Gällande yrkeskategorier så är personalomsättningen särskilt hög bland chefer och socialsekreterare. Kultur- och fritidsnämnden uppvisar lägst personalomsättning (9,3 procent) och kommunstyrelsen den högsta omsättningen (22,5 procent). Även om pensionsavgångar har ökat de senaste åren beror den största ökningen på att medarbetare har slutat för att byta arbetsgivare, oftast är den nya arbetsgivaren en annan kommun.

Utveckling av antal ansökningar per tjänst 2012–2017

²Personalomsättningen är beräknad med följande formel: Antal tillsvidareanställda som slutat sitt arbete i kommunen under år 2017/antal tillsvidareanställda i genomsnitt under året = personalomsättning.

Under den senaste femårsperioden har antalet ansökningar till ett flertal tjänster mer än halverats³. Särskilt tydligt är det när det gäller ansökningar till tjänster som socialsekreterare och pedagogisk personal. Antalet ansökningar per tjänst med rätt kompetens bedöms vara lägre än det totala antalet ansökningar. Detta är särskilt tydligt avseende ansökningsantalet till undersköterske- och chefstjänster. Gällande undersköterskor har dessutom den externa annonseringen ökat drastiskt mot bakgrund av att utbildade vikarier inte längre finns att rekrytera internt i organisationen.

Sammanfattning kompetensförsörjning

Kombinationen av volymökningar, personalomsättning och en ökad konkurrens på arbetsmarknaden gör att kommunen i dagsläget befinner sig i en situation där det blir allt svårare att rekrytera den kompetens som behövs inom många yrkesområden. I vissa verksamheter tillkommer även utmaningar inom arbetsmiljöområdet och hög sjukfrånvaro. Via nämndernas årsredovisningar och flerårsstrategier har ett antal bristyrken identifierats:

- utbildad pedagogisk personal (grundskollärare, förskollärare och fritidspedagoger)
- rektorer
- undersköterskor och personliga assistenter
- fysio- och arbetsterapeuter
- socialsekreterare och biståndshandläggare
- ingenjörer och arkitekter
- miljöinspektörer
- anläggningsarbetare.

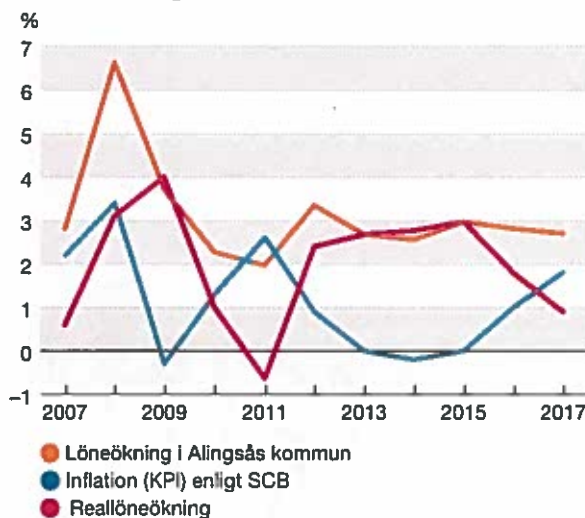
Det innebär att majoriteten av de anställda i Alingsås kommun arbetar inom ett bristyrke. Till detta kan föras att det är ännu svårare att rekrytera till vikariat, samtidigt som behoven av vikarier och timavlönade ökar. Inom barn- och ungdomsnämnden är detta än mer tydligt på mindre enheter och på enheter utanför centralorten. Det finns därför anledning att arbeta vidare med en övergripande planering för kommunens kompetensförsörjning och de åtgärder som framarbetats via projekten *Arbetsgivarmärke 2016* och *Mönsterarbetsgivare*.

³Ansökningar per annons är beräknad med följande formel: Antal ansökningar till respektive yrkeskategori/antal externa annonser för tillsvidareanställningar = antal ansökningar per annons.

Löner 2017

Sedan 2012 har låg inflation i kombination med god löneutveckling bidragit till en stark reallöneutveckling för kommunens anställda. Under 2016 och 2017 har inflationen stigit vilket påverkat trenden. I budgeten 2017 avsattes 2,7 procent för löneöversyn vilket resulterade i 0,9 procent reallöneutveckling. Mot bakgrund av den allmänna konkurrensen om arbetskraft var målet med löneöversynen att hålla upp lönenivåerna i hela verksamheten. Det innebär också att inga yrkesgrupper valdes ut för särskilda satsningar.

Löneutveckling och inflation 2007–2017

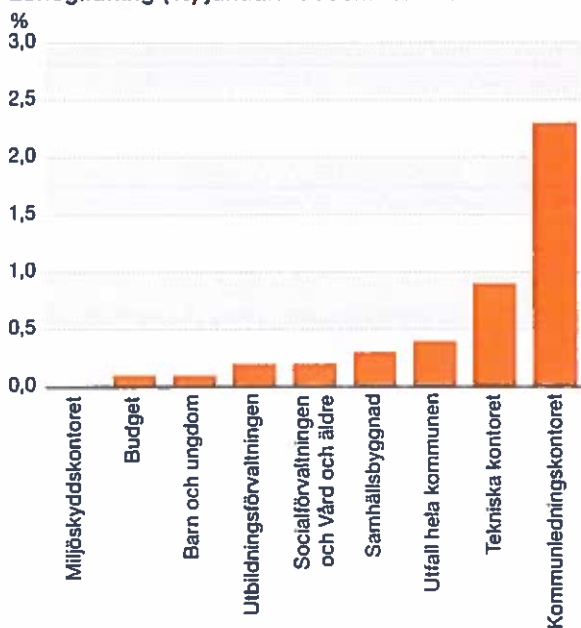
Enligt Konjunkturinstitutet har kommunanställdas löner, de senaste fem åren, ökat med i genomsnitt 14,4 procent. Det är högre än för både arbetare och tjänstemän inom näringslivet som fick 9,5 procent respektive 11,8 procent löneutveckling för motsvarande period.

Lönestrukturer och löneglidning

Konkurrens om arbetskraft har påverkat kommunens lönestrukturer. Nyanställda lönesätts i likartade nivåer med de som avvecklas genom exempelvis pension. Det innebär en alltmer sammanpressad lönebild och mindre löneskillnader mellan yrkesgrupper och mellan erfaren och nyutbildad personal.

I makroekonomiska termer är löneglidning en term för skillnaden mellan centrala avtal och det faktiska utfallet för löneökningarna. I den kommunala sektorn finns ingen standardiserad mätmetod för löneglidning. Alingsås kommun har valt att beräkna skillnaden i löner mellan januari och december månad respektive år efter avdrag för höjning av lön i löneöversynen. Jämförelsen görs enbart på personer som har funnits i tjänst vid båda mättillfällena. För hela kommunen är löneglidningen år 2017 0,4 procent vilket är 0,3 procentenheter mer än budgeterat.

Löneglidning (%) januari–december 2017

Sammantaget är tendensen att kostnaden för kommunens arbetskraft har ökat utöver de kostnadsökningar som varit ett resultat av löneöversynen och den budgeterade löneglidningen.

Vid en jämförelse av nyanställdas löner och de som avvecklats från samma tjänster är bilden divergerad. I cirka hälften av befattningarna som jämfördes är löneskillnaden negativ, det vill säga att kommunen betalar mer för personalen man anställer än för dem som avslutar sin tjänst. Det rör bland annat tjänster som specialpedagog, biståndsbedömare, handläggare och anläggningsarbetare. I hälften av fallen är perspektivet det omvända, det vill säga, de som slutar (exempelvis för pension) avgår med högre lön än dem som börjar. Detta gäller framför allt undersköterskor, barnskötare och förskollärare.

Kompetensutveckling

Kommungemensamma kompetensutvecklingsåtgärder samordnas av kommunledningskontoret. Under 2017 deltog cirka 750 medarbetare i de utbildningar som kommunledningskontoret anordnade under året. Dessa utbildningar har bland annat innefattat introduktionsutbildning för nyanställda, samordnade arbetsmiljöutbildningar för chefer och skyddsombud, utbildning i verksamhetsstödjande IT-system, ledarskapsutbildning och kompetensbaserad rekrytering. Utöver detta genomförs olika utbildningsinsatser i respektive nämnd.

Arbetsmiljö och hälsa

Samtliga nämnder har antagit arbetsmiljömål kopplat till indikatorerna *nöjd-medarbetar-index ska höjas* eller *sjukfrånvaron i kommunen ska minska*. Majoriteten av nämnderna bedömer att arbetsmiljömålen inte är uppnådda under 2017 men att arbetet med aktiviteter i den treåriga handlingsplanen pågår och arbetsmiljömålet förväntas vara uppfyllt inom planperioden. Under 2017 inriktades kommunens gemensamma arbetsmiljöarbete på att fortsätta tydliggöra och utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet samt på aktiviteter som kan bidra till att sänka sjuktalet. De förebyggande åtgärderna har utgjort en viktig del av detta arbete.

Uppföljning systematiskt arbetsmiljöarbete

Den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet visar att arbetsmiljöarbetet har fungerat tillfredsställande. Baserat på enkäten som skickas ut till samtliga chefer har följande utvecklingsområden identifierats:

- Kunskap om lagar, regler och rutiner i arbetsmiljön behöver stärkas.
- Rutinerna och uppföljningen avseende skriftlig uppgiftsfördelning behöver förbättras.
- Kommunikationen av arbetsmiljöfrågor måste fungera bättre både uppåt och nedåt i organisationen.
- Cheferna måste tillförsäkras kunskaper om hur man förebygger och hanterar kränkande särbehandling.
- Förutsättningarna för att cheferna ska kunna omsätta arbetsmiljöansvaret i praktiken behöver stärkas.

Medarbetarundersökning

Under oktober 2017 genomfördes den årliga medarbetarundersökningen. Enkäten ligger till grund för handlingsplaner och åtgärder inom arbetsmiljön såväl som för värdet av nöjd-medarbetar-index (NMI) samt Hållbart medarbetarengagemang (HME)⁴. I Flerårsstrategi 2017–2019 framgår att indikatorn NMI ska höjas. Det totala kommunresultatet avseende NMI har minskat mellan år 2016 (3,8) till 2017 (3,7), vilket innebär att målet med att öka kommunens totala NMI inte har uppnåtts.

Även om NMI minskat totalt sett mellan 2016 och 2017 påvisar flera nämnder en positiv utveckling. Vård- och äldreomsorgsnämnden och miljöskyddsnämnden ökade sitt NMI under perioden och socialnämnden bibehöll sitt värde för NMI på samma nivå som föregående år. Kvinnorna (3,8) har ett högre NMI än männen (3,6). De

största skillnaderna avseende kvinnor och män återfinns i upplevelsen av styrning, medarbetarskap, mångfald samt attraktiv arbetsgivare, där kvinnorna förefaller vara mer nöjda än männen. Yrkesgrupperna sjuksköterskor, undersköterskor och chefer hade högst NMI.

Ett utvecklingsarbete kvarstår för att öka NMI inom vissa delområden; upplevelse av kommunen som *attraktiv arbetsgivare* samt upplevelsen av *arbetsbelastning*. Resultatet för *attraktiv arbetsgivare* hänförs till upplevelsen av arbetsgivaren i stort, mer än kopplingen till hur man upplever den egna arbetsplatsen. För att åstadkomma en ökning måste arbetet med att påverka NMI bedrivas långsiktigt och med stor uthållighet, vilket också är syftet med kommunens systematiska arbetsmiljöarbete. Det finns därför anledning att arbeta vidare med en övergripande planering för de åtgärder som framarbetats via projekten *Arbetsgivarmärke 2016* och *Mönsterarbetsgivare*.

⁴NMI är indikator i styrmodellen som är kopplad till målet "I Alingsås bygger välfärden på god service, hög kvalitet och tillgänglighet".

Sjukfrånvaro

Enligt lagen om kommunal redovisning är kommuner skyldiga att i sju nyckeltal redovisa uppgifter om sjukfrånvaro i årsredovisningen, vilka redovisas nedan.

Obligatorisk redovisning av sjukfrånvaron (%) av ordinarie arbetstid⁵

	2015	2016	2017	Differens 2016–2017
Total sjukfrånvaro	7,5	7,3	7,3	0,0
varav långtidssjukfrånvaro (<59 dagar)	52,7	53,4	52,1	-1,3
Långtidssjukfrånvaro (<59 dagar)	3,0	3,9	3,8	-0,1
Total sjukfrånvaro, kön				
Kvinnor	8,2	8,2	8,0	-0,2
Män	4,8	4,3	4,9	0,6
Total sjukfrånvaro, åldersindelad				
>29 år	4,9	4,3	4,7	0,4
30–49 år	7,3	7,9	7,6	-0,3
<50 år	8,5	7,8	8,0	0,2

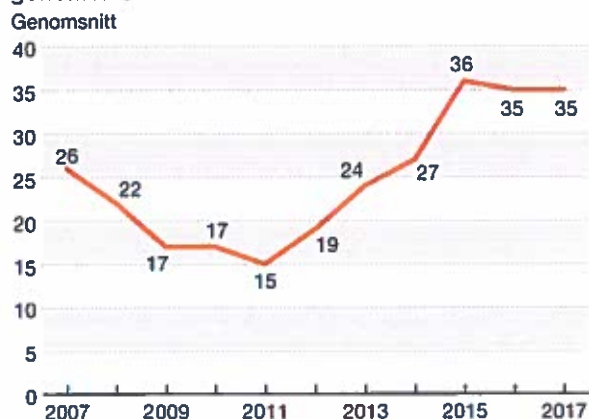
Den totala sjukfrånvaron uppgick till 7,3 procent under 2017 och det innebär att sjukfrånvaron ligger kvar på samma nivå jämfört med föregående år. Av den totala sjukfrånvaron utgörs 52 procent av långtidssjukfrånvaro (<59 dagar). Sjukfrånvaron i kommunen är högst bland kvinnorna, men minskade mellan 2016 och 2017. Männen sjuktal har ökat under perioden. Den totala sjukfrånvaron är högst bland medarbetare över 50 år.

Högst sjukfrånvaro återfinns inom kommunens kontaktyrken; forskollärare, barnskötare, elevassistenter, fritidspedagoger, undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter och socialsekreterare.

Samtliga nämnder utom utbildningsnämnden och kommunstyrelsen har minskat sjukfrånvaron under 2017. Socialnämnden kvarstår på samma nivå som föregående år.

⁵Redovisningen omfattar all personal oavsett anställningsform. Uppdragstagare och förtroendevalda ingår inte. Ordinarie arbetstid avser arbetstid enligt kollektiv- eller annat avtal mellan arbetsgivaren och den anställde.

Antal sjukdagar per tillsvidareanställd i genomsnitt 2008–2017

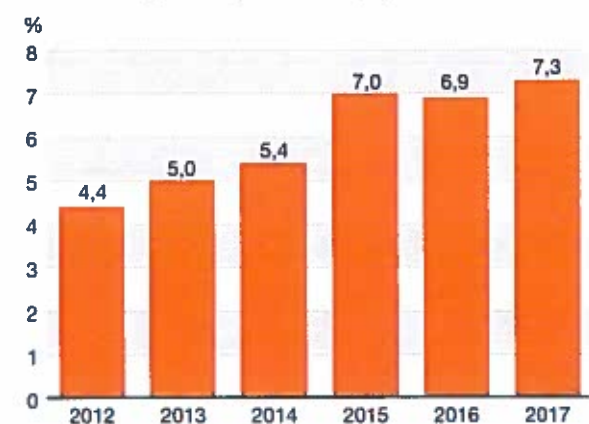
Antalet sjukdagar per tillsvidareanställd i genomsnitt kvarstår på samma nivå 2017 som 2016. En inbromsning avseende den totala sjukfrånvaron samt sjukfalls längden indikerar att nämndernas ökade fokus på att minska sjukfrånvaron har haft fortsatt effekt.

Sjuklönekostnader

Under 2017 uppgick sjuklönekostnaderna till drygt 22,7 miljoner kronor vilket innebär en ökning jämfört med föregående år (21,7 mnkr). Trots minskad sjukfrånvaro i flera nämnder har sjuklönekostnaderna ökat. Ökade sjuklönekostnader kan främst hänföras till avtalsenlig sjuklön från arbetsgivaren vid beslut om indragen sjukpenning från Försäkringskassan. För att minska dessa kostnader krävs att en effektivare rehabilitering kan säkerställas.

Upprepad sjukfrånvaro

Tillsvidareanställda med sex frånvarotillfällen (%) av totala antalet tillsvidareanställda 2012–2017

Andelen personer med sex eller fler sjukfrånvarotillfällen har ökat jämfört med föregående år. Under 2017 identifierades att 226 personer har haft sex eller fler sjukfrånvarotillfällen (2016, 213 personer). Även om den totala sjukfrånvaron har bromsat in, indikerar ökningen av antalet sjukfrånvarotillfällen att frågan behöver ges fortsatt fokus för att minska risken utvecklingen av längre sjukfall.

Analys om orsaker till sjukfrånvaro

Även om den totala sjukfrånvaron indikerar på en inbromsning bedöms den kvarstå på en hög nivå. Det finns olika förklaringar till de höga sjuktalen i Alingsås:

Organisatoriska orsaker

- Hög arbetsbelastning på grund av svårighet att hitta tillräcklig eller rätt kompetens till flera yrkesområden.
- Hög arbetsbelastning eftersom hög andel timvikarier fortfarande används i verksamheten, vilket leder till minskad bemanningsstabilitet.
- Högt antal medarbetare per chef. Första linjens chefer inom personalintensiva nämnder anger att man inte hinner omsätta arbetsmiljöansvaret i praktiken.
- Utmaningar att inom delar av de personalintensiva nämnderna skapa en välfungerande inre organisation avseende optimala storlekar på enheter. En utmaning kvarstår också för att tillförsäkra ökad rörlighet över de organisatoriska enhetsgränserna. Storlek på enheter och frågan om rörlighet härrör till att ökad sysselsättningsgrad ska möjliggöras, kompetensförsörjningsbehovet säkras och chefer ges ökade förutsättningar till ett mer närvarande ledarskap.
- Sjukfrånvaron är delvis kopplad till orsaker såsom förkylningar och influensa.
- Psykisk ohälsa är överrepresenterad bland diagnoserna, vilket ofta medför längre sjukskrivningsperiod och för arbetsgivaren mer utmanande rehabiliteringsprocess.

Strukturella orsaker

- Det är diagnoser med psykisk sjukdom som utgör, nationellt och lokalt i Alingsås, den främsta orsaken till sjukfrånvaro enligt Försäkringskassan.
- Rapport från AFA Försäkring påvisar vidare att särskilt kvinnor löper ökad risk för att få diagnos med psykisk ohälsa.
- Enligt en studie från Försäkringskassan löper personer som arbetar inom vård, skola och omsorg (så kallade kontaktyrken) högre risk att påbörja ett sjukfall med psykiska diagnoser än andra. Bland kvinnor i kontaktyrke är risken störst att drabbas i åldrarna 36–45 och 46–55 år. Dessa mönster återfinns även i Alingsås kommun.
- Försäkringskassan framhåller i den första delrapporten i Försäkringskassans uppdrag att kartlägga sjukskrivningsmönster, att det finns regionala skillnader i sjukskrivningsmönster.

Åtgärder för att minska sjukfrånvaron

Nämndernas arbetsmiljömål och förvaltningarnas handlingsplaner utgör den främsta strategin för att sänka sjukfrånvaron i kommunen. De nämnder som har sänkt sjukfrånvaron pekar på att aktiva dialoger utifrån den nya rehabiliteringsrutinen "Från frisk till frisk" medverkat till förbättringen.

Exempel på insatser genomförda under perioden:

- Utbildning har genomförts för chefer och skyddsombud i grundläggande arbetsmiljöansvar.
- Flera nämnder har under perioden haft fortsatt fokus på att förbättra bemanningssituationen samt tydliggöra uppdrag, roller och ansvar, som ett led i att påverka sjuktalet.
- Arbetet har vidare fortskridit med att ta fram en handlingsplan för att förbättra chefers arbetsmiljö.
- Flera nämnder har arbetat vidare med att utveckla sitt metodarbete och en systematik avseende uppföljning av sjukfrånvaron. Det skapar förutsättningar för analyser, att säkerställa samband och att vidta träffsäkra åtgärder för att sänka sjukfrånvaron.
- Under perioden har samtliga chefer och fackliga ombud i kommunen genomgått utbildning i de nya rutinerna för rehabilitering.
- Inom GR-kommunerna har ESF-projektet *HälsaGREppet* påbörjats. Projektet har särskilt fokus på hur den psykiska ohälsan kan förebyggas och ska i sin helhet bidra till att sänka sjuktalet. Under året har analys- och planeringsfasen genomförts, vilken syftar till att utveckla stöd för kommunernas analys av sjukfrånvaron. Planeringsarbetet har vidare inletts med lokala aktiviteter kopplat till *HälsaGREppet* med inriktning på hälsosam schemaläggning.
- Planeringsarbete och urval av deltagare har genomförts under slutet av 2017 till hälsoprogrammet kallat *aktiv återhämtning* riktat till medarbetare med tecken på stressrelaterad ohälsa. Programmet är ett samarbetsprojekt mellan arbetsgivare, företagshälsorvården Avonova och Försäkringskassan och planeras att starta i februari 2018.
- Dialog har inletts med vårdcentralerna i kommunen för att hitta former för ökad samverkan mellan arbetsgivaren, sjukvården och Försäkringskassan. Ett antal samverkansmöten med vårdcentralerna har genomförts och planering pågår för ett pilotinförande av ny samverkansmodell inom förskolans organisation. Ökad samverkan med vårdcentralerna förväntas påverka grunden för sjuktalet avseende tillkomst och omfattning i läkarintyg samt tillförsäkran av en effektiv rehabiliteringsprocess.

Sammanfattning

Den höga sjukfrånvaron innebär att personalens hälsa behöver sättas i fortsatt fokus.

Nämnderna behöver arbeta vidare med tydliga arbetsmiljömål och uppföljning av arbetsmiljöarbetet och sjukfrånvaron inom förvaltningarna. Frågorna om personalförsörjning, bemanningsstabilitet, systematik avseende rehabiliteringsarbetet samt ökad samverkan mellan arbetsgivare och vårdcentralerna, utgör fortsatt en av de viktigaste åtgärderna för att påverka sjukfrånvaron. För att långsiktigt förhindra att ohälsa uppstår behöver arbetet utökas avseende förebyggande och hälsofrämjande insatser.

Chefers arbetsmiljö behöver ges fortsatt uppmärksamhet under 2018 för att skapa förutsättningar för cheferna att omsätta arbetsmiljöansvar i praktiken. Chefernas roll är avgörande för att sänka sjukfrånvaron och förebygga att framtida ohälsa och sjukfall uppstår.

Övrig statistik relaterad till sjukfrånvaro Tillbud och arbetsskador

Under 2017 rapporterades 310 stycken arbetsskador, vilket innebär en kraftfull ökning jämfört med samma period föregående år (156 stycken). 19 procent av det totala antalet arbetsskador resulterade i sjukfrånvaro. De vanligast förekommande arbetsskadorna var fallskador och att man skadats av annan person.

Under 2017 rapporterades 873 stycken tillbud. Under samma period föregående år rapporterades 493 stycken tillbud.

Flera nämnder beskriver att ökningen av tillbud och arbetsskador sannolikt beror på ett ökat fokus på frågan. Det finns dock misstankar om ett fortsatt mörkertal avseende anmälan av tillbud och arbetsskador och arbetet måste fortskrida för att öka kunskapen hos alla medarbetare. Under året har rutiner för tillbud och arbetsskador arbetats fram och kommer att implementeras under början av 2018 för att tillförsäkra att öka kunskapen om när tillbud och skada ska anmälas.

Jämställdhet och mångfald

I medarbetarundersökningen som genomfördes 2017 framgår att medarbetarna har en positiv inställning till mångfald på arbetsplatsen. Det kan konstateras att 80 procent av det totala antalet anställda utgörs av kvinnor, vilket innebär att könsfördelningen är konstant i förhållande till tidigare år.

Under 2017 har kommunledningskontoret genomfört aktiviteter kopplat till den lokala handlingsplanen för Jämställt Västra Götaland 2014–2017 samt handlingsplanen för hur Alingsås kan öka anställningen av personer med funktionsnedsättning. Fokus under 2017 har främst legat på genomförande av kompetenshöjande insatser för chefer, politiker, skyddsombud och andra kvalitetsfunktioner. Under 2017 deltog 36 personer på del två i den grundläggande jämställdhetsutbildningen om mänskliga rättigheter ur ett funktionshinderperspektiv. Som ett led i att stärka förutsättningarna för mångfald i kommunen har kommunledningskontoret tillsammans med arbetsmarknadsenheten under 2017 arbetat fram en intern organisation för hantering av anställningsstöd och praktikplatser från arbetsförmedlingen.

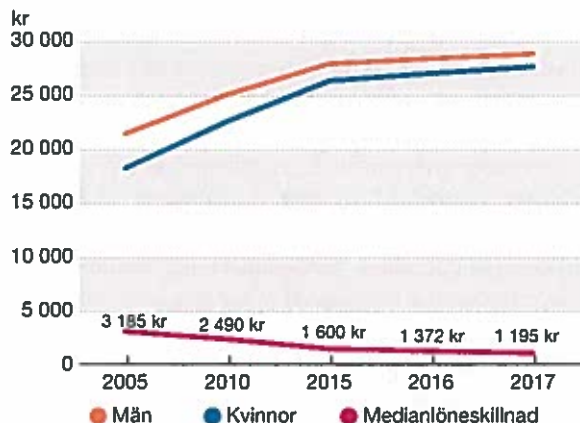

Median-/medellön för tillsvidareanställd personal november 2017 (kronor)

(kronor)	10:e percentil	Median	90:e percentil	Medellön	Antal
Alla kön	22 519	27 999	37 828	29 470	3 118
Kvinna	22 530	27 720	37 223	29 232	2 498
Man	22 500	28 915	39 631	30 426	620
Kvinnors lön av mäns (%)	100	96	94		

I tabellen kan man se att kvinnor och mäns löner i det lägre spannet, 10:e percentilen, är lika medan kvinnors löner endast är 94 procent av männens i den 90:e percentilen. Detta bekräftar bilden av att jämställdhets-

Grafen anger medianlön och medianlöneskillnad mellan kvinnor och män

För att belysa eventuella osakliga löneskillnader mellan könen är arbetsgivaren skyldig att årligen genomföra en lönekartläggning⁶ och tydliggöra hur man ska komma till rätta med skillnaderna. I kartläggningen 2017 identifierades osakliga löneskillnader i sju kvinnodominerade yrkesgrupper. Medvetna kommunala satsningar på jämställda löner under en längre tidsperiod har tillsammans med gynnsamma avtal för kvinnodominerade grupper som vårdpersonal och lärare, minskat löneklyftorna mellan män och kvinnor vilket visar sig i ovanstående graf. Kostnaden för att komma till rätta med löneskillnaderna i 2017 års lönekartläggning motsvarar 1,9 miljoner kronor, medel som inte finns avsatta i flerårsstrategin för 2017.

⁶Lönekartläggningen omfattar enbart tillsvidareanställda och bygger på resultatet av 2017 års löneöversyn.

satsningar på löner inom Kommunals avtalsområde gett effekt. Fortfarande kvarstår ett arbete med kommunens högre lönenivåer ur ett könsperspektiv.

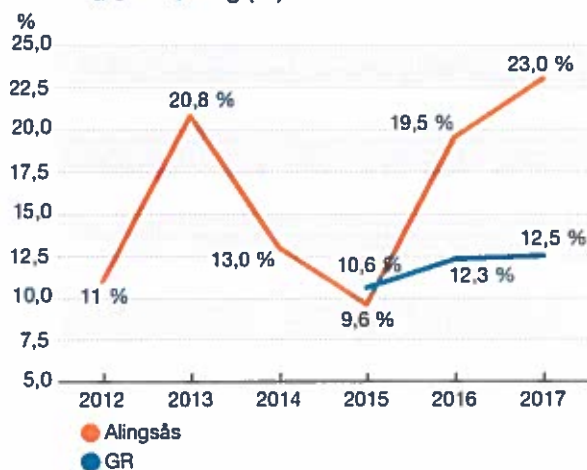
Ledarskap

I medarbetarenkäten som genomfördes under hösten 2017 är medelvärdet för medarbetarnas bedömning av ledarskapet (HME) inom kommunen fortsatt på en hög nivå (4,1). Det visar att medarbetare i Alingsås kommun i stort är nöjda med sina chefer.

De senaste åren har forskning i högre grad fokuserat på chefers arbetsmiljö och chefers hållbarhet. Med hållbarhet avses chefers vilja och förmåga att stanna kvar i arbeten med personal-, verksamhets- och ekonomiansvar. De senaste åren har Alingsås kommun haft en minskad hållbarhet bland chefer:

- NMI gällande upplevd arbetsbelastning har sänkts.
- Personalomsättningen har ökat och är fortfarande bland de högsta i GR.
- Sjukfrånvaron var bland de högsta i GR.

Personalomsättning (%) för chefer

För att öka hållbarheten bland kommunens chefer startades ett projekt upp under 2016 med fokus på chefers arbetsmiljö. Under 2017 har arbetet i projektet fokuserat på att

- definiera vad som kännetecknar en god arbetsmiljö för chefer
- skapa tydlighet i chefsuppdraget genom chefsöverenskommelser
- definiera hur många medarbetare en chef bör ha för att kunna vara en aktiv, tydlig och närvarande chef. Max 30 medarbetare per chef enligt gällande forskningsläge
- se över stödfunktioner för chefer
- genomföra en översyn av ledarutvecklingsprogrammet.

Medarbetare per chef

Genomsnittligt antal tillsvidareanställda

medarbetare/tillsvidareanställda chefer i augusti

Nämnd	Medarbetare
Kommunstyrelsen	8
Sveagatan ⁷	9
Kultur- och fritidsnämnden	11
Barn- och ungdomsnämnden	24
Utbildningsnämnden	24
Vård- och äldreomsorgsnämnden	28
Socialnämnden	23

⁷Sveagatan avser tekniska-, samhällsbyggnads- och miljönämnden.

För att förbättra rektorernas arbetsmiljö och möjliggöra att ett flertal nya rektorer genomgår den obligatoriska rektorsutbildningen har barn- och ungdomsnämnden tillsatt biträdande rektorer. Antalet tillsvidareanställda medarbetare per chef har därmed minskat jämfört med föregående år. Resterande nämnder har endast marginella ändringar avseende antal tillsvidareanställda medarbetare per chef jämfört med 2016.

Chefer med över 30 medarbetare

Generellt sett har chefer i mindre nämnder och chefer på högre nivåer i organisationen färre antal medarbetare direkt under sig. I vård- och äldreomsorgsnämnden, socialnämnden och barn- och ungdomsnämnden har majoriteten av enhetscheferna över 30 tillsvidareanställda medarbetare. Dessa chefer har utöver de tillsvidareanställda medarbetarna även högst antal vikarier och timavlönade. Tillgänglig forskning pekar entydigt på att organisationer med fler underställda än 30 innebär att chefer måste kompromissa med sitt ledarskap för att arbetstiden ska räcka till. Detta torde också påverka dessa chefers hållbarhet i organisationen.

Ekonomisk sammanfattning

Omställningsarbete och fokus på ekonomi i balans präglar det gångna året

Alingsås kommun gick in i år 2017 med ekonomiska utmaningar och en vetskap om att tuffare ekonomiska förutsättningar var att vänta. Resultatet i 2016 års bokslut landade på 1,9 mnkr i överskott vilket var det lägsta resultatet under 2000-talet. Detta innebar också att kommunen precis klarade lagstadgat balanskrav.

Kommunens första samlade uppföljning till kommunfullmäktige skedde per april i samband med vårbokslutet. I vårbokslutet prognostiserades ett resultat för kommunen som helhet på 19 mnkr. Det positiva resultatet förklarades dock uteslutande av starka resultat på finansieringen till följd av realisation av finansiella placeringar. Kommunens nämnder prognostiserade däremot ett rekordstort underskott om 62,1 mnkr där merparten av underskottet hänfördes till socialnämnden. Med bakgrund i vårbokslutets prognos togs politiskt beslut om att ge kommunledningskontoret i uppdrag att ta fram en kraftfull handlingsplan för att säkerställa flerårsstrategins fastställda budgetramar. Handlingsplanen antogs av kommunfullmäktige och blev startskottet på vad som sedermera kom att bli handlingsplan EFFEKT. Handlingsplan EFFEKT utgör tio punkter som syftar till att säkerställa ekonomin på såväl kort som lång sikt.

Nästa samlade uppföljning skedde per augusti i samband med delårsbokslutet. Prognos för kommunen som helhet hamnade då på 54,4 mnkr vilket var strax under budgeterat. Återigen förklarades resultatet av starka resultat på finansieringen. Utöver vad som redan var känt i vårbokslutet medförde övergången till fullfonderingsmodell för pensioner ytterligare cirka 20 mnkr i förbättrat resultat. Nämndernas samlade prognos var fortsatt ett stort underskott och indikerade ett resultat om -53,2 mnkr. Trots ett prognostiserat resultat i nivå med budget indikerade delårsbokslutet att kommunen stod inför ekonomiska utmaningar då resultatet i sin helhet utgjordes av positiva poster av engångskaraktär under finansieringen. Behovet av handlingsplan EFFEKT var således fortfarande högaktuellt.

Årets resultat 2017

Årets resultat för Alingsås kommun uppgår till ett överskott om 125,1 mnkr. Resultatet möjliggörs dels av viktiga åtgärder enligt handlingsplan EFFEKT, dels av poster av engångskaraktär under finansieringen. Trots en förbättring under året redovisar kommunens nämnder ett samlat underskott om 40,6 mnkr. Detta medför att kommunen fortsatt har en utmaning att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi. En avgörande del för att detta ska lyckas är att kommunens nämnder förmår att hålla tilldelad ekonomisk ram.

Starka resultat under finansieringen

2017 sticker ut vid en jämförelse av tidigare år då resultatet uteslutande är ett resultat av starka resultat på finansieringen.

En av punkterna i beslutad handlingsplan EFFEKT var en övergång från bland- till fullfonderingsmodell för pensioner. Övergången får en positiv redovisningsmässig effekt 2017. Därtill medför genomförda realisationer av finansiella placeringar en positiv effekt på resultatet år 2017. Detta i kombination med reavinster från tomtförsäljningen samt högre skatteintäkter och statsbidrag gör att årets resultat stärks betydligt. Lägre pensionskostnader samt högre statliga ersättningar bidrar också till överskottet.

Nämnderna håller inte tilldelad budget

Det ekonomiska resultatet för kommunens nämnder uppgår till ett underskott om 40,6 mnkr. Även om merparten av underskottet återfinns inom en specifik nämnd är situationen allvarlig då en god budgetföljsamhet för nämnderna är en förutsättning för en långsiktigt hållbar ekonomisk planering. Avvikelse, såväl positiva som negativa, under finansieringen är till viss del ofrånkomliga. Kan kommunen däremot uppvisa en god budgetföljsamhet inom verksamheterna läggs grunden för en stabil ekonomi vilket också möjliggör en fortsatt god verksamhet.

Balanskravet uppnås med god marginal

Med bakgrund i 2016 års svaga resultat med ytterst små marginaler har kommunen haft ett stort fokus under 2017 på att säkerställa ett resultat överstigande lagstadgat krav. I delårsbokslutet prognostiserades ett resultat om 54,4 mnkr. Prognosen inkluderade dock 31,2 mnkr i reavinster samt 21,9 mnkr avseende pensionsförpliktelser före år 1998. Rensat för dessa poster uppgick prognostiserat balanskrav till 1,3 mnkr.

Balanskravsresultatet i årsbokslut 2017 uppgår till 71,7 mnkr vilket är 70,4 mnkr bättre än delårsprognosen. Skillnaden förklaras av ytterligare reavinster avseende tomtförsäljningar och finansiella placeringar, högre skatteintäkter och statsbidrag samt lägre pensionskostnader. Flertalet av dessa poster är svåra att prognostisera eftersom de kan förskjutas i tid, men även på grund av att underlaget erhålls från externa aktörer.

Strukturellt resultat

Årets resultat uppgår till 125,1 mnkr. Resultatet innehåller flertalet poster av engångskaraktär vilka bidrar till att väga upp resultatet innevarande år. Realisation av anläggnings- och omsättnings-tillgångar exklusive tomtförsäljning om 43,6 mnkr, tomtförsäljning om 18,4 mnkr samt tillfälligt statsbidrag för mottagande av nyanlända om 16,0 mnkr, är samtliga poster som bidrar till ett stärkt resultat. Därtill kommer effekten av övergång till fullfonderingsmodell om 22,2 mnkr. Rensat från dessa poster landar det strukturella resultatet på 24,9 mnkr. Det strukturella resultatet är intressant av flera anledningar. Dels påvisar det hur väl kommunen lyckas hushålla med de medel som erhålls i form av skatteintäkter och generella statsbidrag, dels huruvida kommunen har en långsiktigt hållbar och sund ekonomi.

Koncernperspektiv

2017 har varit ett händelserikt år utifrån koncernperspektivet. I samband med kommunfullmäktiges antagande av handlingsplan EFFEKT beslutades ett antal punkter med bäring på koncernen. Gemensam finanshantering påbörjades under hösten och blev verklighet vid årsskiftet innebärande att hela kommunkoncernens placerings- samt upplåningsbehov hanteras via kommunens internbank.

Handlingsplan EFFEKT innebar även beslut om sänkta hyror vilket kommer att verkställas via Fabs AB under 2018.

En framtidsutblick

Alingsås kommun är en expansiv kommun med stark tillväxt och en vision om att nå 42 000 invånare år 2019. Kommunens geografiska placering skapar möjligheter till en fortsatt stark utveckling. Dessa möjligheter ställer krav på god ekonomisk styrning och långsiktig planering. Behovet av investeringar ökar i takt med att kommunen växer och därmed uppstår utmaningen att matcha detta med goda finanser. I samband med att kommunen växer, ökar även kraven på välfärdstjänster. Fler barn börjar skolan och fler äldre behöver plats på äldreboenden etc. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) flaggar utöver detta om att en dämpning av skatteunderlagstillväxten är att vänta framöver och beskriver situationen enligt följande: "ett betydande glapp riskerar att uppstå mellan kommunsektorns intäkter och kraftigt växande behov av skola, vård och omsorg som den snabba befolkningsökningen för med sig."¹

Kommunen har under 2017 påbörjat ett omställningsarbete i och med beslut om handlingsplan EFFEKT. Omställningen kommer att pågå under de kommande åren med målet att effektivisera verksamheten i storleksordningen 100 miljoner kronor. Detta sammantaget lägger grunden för Alingsås att fortsatt vara en attraktiv kommun för både nuvarande och kommande generationer.

¹ Sveriges Kommuner och Landsting, cirkulär 18:05, sida 1. 2018-02-15.

Finansiell analys

Sammanfattning

Alingsås kommun redovisade 2017 ett positivt resultat på 125,1 mnkr. Det är en förbättring med 123,2 mnkr jämfört med 2016. Årets resultat 2017 uppgår till 5,6 procent av skatte- och bidragsintäkter, vilket är en förbättring med 5,5 procentenheter jämfört med 2016. Investeringsvolymen för 2017 uppgår till 131,4 mnkr, vilket är 13,2 mnkr högre än för år 2016. Självfinansieringsgraden av investeringarna för år 2017 uppgår till 144,3 procent, vilket även det är en markant förbättring jämfört med tidigare år. En förändrad pensionsredovisning och införandet av gemensam finanshantering med en internbank har föranlett att soliditeten har sjunkit till 12,6 procent, att jämföra med en soliditet om 60 procent för år 2016.

Modell för finansiell analys

För att kartlägga och analysera resultat, utveckling och finansiell ställning för Alingsås kommun används en finansiell analysmodell som utvecklats av Kommunforskning i Västsverige (KFI). Modellen utgår från fyra viktiga finansiella aspekter. Dessa är det finansiella resultatet, kapacitetsutveckling, riskförhållanden samt kontrollen över den finansiella utvecklingen. Mätperioden omfattar åren 2015–2017. Målsättningen är att utifrån dessa perspektiv identifiera finansiella möjligheter och utmaningar för Alingsås, och därigenom kunna klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning som föreskrivs i kommunallagen.

Mål för god ekonomisk hushållning

Alingsås kommun har beslutat om finansiella mål för god ekonomisk hushållning i Flerårsstrategi 2017–2019. Dessa kommenteras utförligt i nästa avsnitt i årsredovisningen som beskriver de två lagstadgade kraven god ekonomisk hushållning och balanskrav.

Resultat

Här åskådliggörs årets resultat och dess orsaker samt investeringar och dess finansiering.

	2015	2016	2017
Årets resultat (mnkr)	36,2	1,9	125,1
Årets resultat exklusive tomtförsäljning (mnkr)	30,6	-9,2	106,7
Årets resultat exklusive tomtförsäljning och jämförelsestörande poster (mnkr)	13,9	-16,7	106,7
Årets resultat/skatter och bidrag (%)	1,8	0,1	5,6
Årets resultat exklusive tomtförsäljning/skatter och bidrag (mnkr)	1,5	-0,4	4,8
Årets resultat exklusive tomtförsäljning och jämförelsestörande poster/skatter och bidrag (%)	0,7	-0,8	4,8

Årets resultat och jämförelsestörande poster

Alingsås kommun redovisade 2017 ett positivt resultat på 125,1 mnkr. Ställs resultatet i förhållande till kommunens skatte- och bidragsintäkter uppgår resultatet till 5,6 procent. Resultatet för år 2017 är det högsta resultat som Alingsås kommun hittills har redovisat. Det är framför allt försäljning av finansiella placeringar, tomtförsäljningar och övergång till fullfondsmodell för pensioner som bidrar till ett väldigt starkt resultat.

Tomtförsäljningar har under 2017 stärkt resultatet med 18,4 mnkr. Försäljning av finansiella placeringar har bidragit med 41,6 mnkr till årets resultat. Effekten av övergång till fullfondsmodell för pensioner uppgår till 22,2 mnkr.

En praxis inom kommunsektorn är att ekonomiskt resultat bör uppgå till minst två procent av skatter och bidrag. Ett sådant resultat ger utrymme för att över en längre tidsperiod självfinansiera större delen av en normal investeringsvolym och hantera pensionskulden. För en tillväxtkommun med höga investeringsvolymerna bör resultatet i de flesta fall ligga på mellan tre och fem procent. Anledningen till att tillväxtkommuner bör ha ett högre resultat än två procent är för att kommunen ska klara av höga investeringsvolymerna utan att försämra kommunens finansiella ställning genom att exempelvis behöva öka belåningsgraden. Om kommunen inte ska behöva välja mellan att ha en lägre investeringsvolym eller en högre skuldsättning krävs en högre resultatnivå än två procent, vilken bidrar till att finansiera kommande investeringar.

Nettokostnadsandel (%)	2015	2016	2017
Verksamhetens nettokostnader exklusive avskrivningar, tomtförsäljning och finansnetto	97,3	98,7	93,6
Avskrivningar	2,7	2,8	2,9
<i>Nettokostnadsandel exklusive tomtförsäljning och finansnetto</i>	<i>99,2</i>	<i>101,1</i>	<i>96,6</i>
Nettokostnadsandel exklusive tomtförsäljning, finansnetto och jämförelsestörande poster	100,0	101,5	96,6
Finansnetto	-0,7	-0,7	-1,4
Nettokostnadsandel exklusive tomtförsäljning och jämförelsestörande poster	99,3	100,8	95,2
Tomtförsäljning	-0,3	-0,5	-0,8
Jämförelsestörande engångsposter	-0,8	-0,4	0,0
Nettokostnadsandel	98,2	99,9	94,4

En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är att balansen mellan intäkter och kostnader är god. Ett djuplodande mått på denna balans är nettokostnadsandel, som innebär att samtliga kostnader relateras till skatte- och bidragsintäkter. Redovisas en nettokostnadsandel under 100 procent har kommunen en positiv balans mellan kostnader och intäkter.

För år 2017 uppgår nettokostnadsandelen till 94,4 procent, vilket innebär att kommunen har en positiv balans mellan kostnader och intäkter och därmed visar ett positivt resultat motsvarande 5,6 procent av skatte- och bidragsintäkter.

Årets investeringar

	2015	2016	2017
Investeringsvolym (mnkr)	101,3	118,2	131,4
Investeringsvolym/skatter och bidrag (%)	5,1	5,6	5,9

Alingsås kommuns samlade investeringsvolym under 2017 uppgick till 131,4 mnkr, vilket är ungefär 13,2 mnkr högre jämfört med föregående år. Den skattefinansierade verksamhetens investeringsvolym uppgick till 69,3 mnkr och den avgiftsfinansierade verksamhetens investeringsvolym uppgick till 62,1 mnkr.

Självfinansieringsgraden av investeringar

	2015	2016	2017
Självfinansieringsgraden av investeringar (%)	89,6	50,8	144,3
Förutbetalda intäkter som regleras över flera år (mnkr)	4,6	19,5	13,7
Självfinansieringsgraden av investeringar inklusive förutbetalda intäkter som regleras över flera år (%)	94,2	67,3	154,7

Självfinansieringsgraden av investeringarna mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med årets resultat och avskrivningar. Anledningen till att investeringarna ställs mot årets resultat och avskrivningar är att årets kassaflöde, något förenklat, uppgår till årets resultat och avskrivningar. Årets kassaflöde anger hur kommunens likvida medel har förändrats under året. Om investeringsvolymen är lägre än årets resultat och avskrivningar innebär det ofta att investeringarna har kunnat finansieras utan upptagande av lån eller minskad likviditet.

Självfinansieringsgraden av investeringarna för år 2017 uppgår till 144,3 procent, vilket innebär att kommunen har kunnat finansiera årets investeringar utan att försämra sitt framtida finansiella handlingsutrymme. Självfinansieringsgraden av investeringarna år 2016 och år 2015 understeg 100 procent, vilket har inneburit att under dessa år har kommunen fått finansiera sina investeringar med följd av minskad likviditet.

Kapacitet

Nedan ges en bild av kommunens kortsiktiga och långsiktiga finansiella styrka.

Likviditet

(%)	2015	2016	2017
Kassalikviditet	266,5	225,4	547,9

Kassalikviditet är ett mått på kommunens kortsiktiga finansiella handlingsutrymme. En oförändrad eller ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller ökande soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme stärkts. Kassalikviditeten är förhållandet mellan kassa och bank, kortfristiga fordringar, kortfristiga placeringar och kortfristiga skulder. En kassalikviditet överstigande 100 procent innebär att kommunen kan finansiera sina kortfristiga skulder genom att använda likvida medel, kortfristiga placeringar och kortfristiga fordringar. Årets kassalikviditet uppgår till 547,9 procent, vilket innebär att kommunen inte behöver vidta drastiska åtgärder för att hantera den kortfristiga skulden.

Soliditet

(%)	2015	2016	2017
Soliditet	62,9	60,0	12,6

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Det visar i vilken utsträckning kommunens tillgångar har finansierats med eget kapital respektive skulder. En förbättrad soliditet innebär att kommunen minskar sin skuldsättningsgrad och därigenom ökar sitt finansiella handlingsutrymme inför framtiden.

Soliditeten uppgår i bokslut 2017 till 12,6 procent. Det är en avsevärd försämring jämfört med föregående år men det har sina logiska förklaringar. Alingsås kommun övergick under 2017 till fullfundsmodell för pensioner, vilket innebar att ansvarsförbindelsen lyftes in i balansräkningen. Det leder till att soliditeten minskar, då skulderna i balansräkningen ökar. I slutet av 2017 införde Alingsås kommunkoncern gemensam finanshantering med en internbank. I praktiken innebar det att samtliga lån som tidigare låg hos kommunens bolag flyttades över till Alingsås kommun och att bolagen sedan finansierar sig via kommunens internbank. Det här innebär att Alingsås kommuns balansräkning blir större då kommunen dels har en skuld till kreditinstitut och dels en fordran på respektive bolag. Sammantaget har dessa två faktorer bidragit till att soliditeten har fallit kraftigt jämfört med tidigare år. Det är viktigt att i sammanhanget poängtera att den fallande soliditeten i detta fall inte är något negativt, utan det beror på förändrade redovisningsprinciper för pensionskulden samt införandet av gemensam finanshantering.

Skatter och bidrag

År 2017 uppgick Alingsås kommunalskatt till 21,36 procent. Skattesatsen har varit oförändrad de senaste tre åren. I de 13 kommunerna i Göteborgsregionen varierar kommunernas skattesatser för 2017 från 19,96 procent i Partille till 22,37 procent i Lilla Edet. Av kommunerna i Göteborgsregionen har Alingsås den sjätte högsta skattesatsen.

Ett sätt att analysera kommunens långsiktiga finansiella ställning är att jämföra skattesatsen med övriga kommuner. Vid en sådan jämförelse är det viktigt att särskilja begreppen vägd respektive ovägd skattesats. Ett ovägt medelvärde beskriver hur det ser ut i en genomsnittlig kommun. Alla kommuner väger lika tungt i jämförelsen, oavsett antal invånare i respektive kommun. Ett vägt medelvärde beskriver den genomsnittliga skattesatsen för en person i riket eller i den jämförelsegrupp som analyseras. Det vägda medelvärdet tar hänsyn till att kommunerna har olika antal invånare och större kommuner får således en större påverkan på det vägda medelvärdet.

Det ovägda medelvärdet av skattesatsen i riket uppgick för år 2017 till 21,67 procent, det vill säga 0,31 procentenheter högre än för Alingsås kommun. Det vägda medelvärdet av skattesatsen i riket uppgick år 2017 till 20,75 procent, det vill säga 0,61 procentenheter lägre än för Alingsås kommun. Alingsås kommuns relativt höga skattesats innebär en viss begränsning i att förstärka intäktsidan genom skattehöjningar.

Alingsås eget skatteunderlag ökade med 4,5 procent vid den senaste taxeringen. Kommunens skattekraft som procent av medelskattekräften i riket uppgick i taxering 2017 till 99 procent. Under en tioårsperiod har kommunens medelskattekraft legat mellan 97 och 99 procent.

Alingsås är en nettomottagare i det generella kostnadsutjämningsystemet. För 2017 har kommunen fått 236,3 mnkr i utjämningsbidrag – en minskning med 3,7 mnkr jämfört med 2016.

Risk

Med risk avses identifierade risker som kommunen står inför.

Pensionsförpliktelser

Ur risksynpunkt är kommunens pensionsförpliktelser viktiga att beakta eftersom skulden ska finansieras i framtiden. Alingsås kommun övergick i samband med delårsbokslutet till att redovisa pensionsförpliktelserna enligt fullfundsmodellen. Detta innebär att

ansvarsförbindelsen lyfts in i balansräkningen som en avsättning. Övergång till fullfunderingsmodellen ger en positiv årlig resultat effekt. Likvidmässigt får en övergång till fullfunderingsmodell inte någon effekt. Kommunens totala avsättningar för pensioner uppgår till 967,2 mnkr för år 2017.

Kommunens borgensåtaganden

Kommunens borgensåtaganden har under 2017 minskat med 2 634,6 mnkr och uppgår vid bokslutet till 0,5 mnkr. 2 633,2 mnkr kan härledas till kommunens bolag. Införandet av gemensam finanshantering med en internbank innebär att kommunen inte längre har några borgensåtaganden gentemot sina bolag. Resterade del kan härledas till minskade borgensåtaganden till föreningar och stiftelser och minskat kommunalt förlustansvar för eignahem. Kommunfullmäktige beslutade den 6 september 2017 att Alingsås Tennisklubb ansökan om förlängd kommunal borgen avslås. Nuvarande lån med kommunal borgen skulle lösas in. Det återstår vid årsskiftet ett borgensåtagande gentemot Alingsås Tennisklubb på 0,2 mnkr.

Lån

Alingsås kommunkoncern införde under december månad gemensam finanshantering med en internbank i Alingsås kommun. Detta innebär i praktiken att bolagens lån lades över till kommunen och att bolagen hädanefter finansierar sig via kommunens internbank. Kommunen är ansvarig för riskhanteringen kopplat till koncernens finansiering. Den sista december 2017 uppgick kommunens låneskuld till 3 345,9 mnkr. Kommunens fordringar gentemot bolagen uppgick per sista december 2017 till 3 078,8 mnkr.

Skuldportföljen hade i bokslutet en genomsnittlig räntebindning på 1,8 år och en genomsnittlig kapitalbindning på 2,58 år. Detta ligger inom de limiter som stipuleras i Finansriktlinjer för Alingsås kommunkoncern. Riktlinjerna fastställer även att maximalt 50 procent av lånen får ha ränteförfall inom ett år. Vid bokslutet förfaller 53 procent av lånen inom ett år och ligger således något utanför riktlinjerna. Detta beror på att kommunen övertog bolagens lån den 20 december 2017 och påbörjade omgående en översyn av låneportföljen. Alingsås kommun kommer under årets första månader 2018 att genomföra nödvändiga åtgärder för att minska andelen lån som har ränteförfall inom ett år och således ligga inom fastställda riktlinjer.

Derivat

Alingsås kommun har i bokslutet inga derivatinstrument.

Placeringar

Under slutet av 2017 antog kommunfullmäktige nya Finansriktlinjer för Alingsås kommunkoncern. Dessa innebar att den tidigare pensionsportföljen upplöstes och att samtliga placeringar ligger i överlikviditetsportföljen, som klassificeras som kortfristiga. Detta var en följd av att kommunfullmäktige tidigare beslutade att Alingsås kommun skulle övergå till fullfundsmodell för pensioner.

Under året har Alingsås kommun gjort en större omallokering i placeringsportföljen, vilket har lett till en realisation av övervärden i dåvarande placeringar om 41,6 mnkr. Detta tillfaller resultatet under 2017 men är en engångseffekt som inte är möjlig att upprepa.

Överlikviditetsportföljen

Överlikviditetsportföljens innehav klassificeras som kortsiktiga då syftet med portföljen är att kunna använda den för att möta kortsiktigt höga investeringsvolymerna under kommande år i enlighet med beslutat Tillväxtprogram 2018–2027. Då placeringshorisonten är relativt kort tillåter inte Finansriktlinjer för Alingsås kommunkoncern ett högt risktagande. Detta innebär att samtliga innehav i portföljen är räntebärande, huvuddelen av kapitalet är fördelat på ett flertal räntefonder.

Marknadsvärdet för överlikviditetsportföljen uppgår i bokslut 2017 till 655,4 mnkr. Ett innehav, en obligation utgiven av Huddinge kommun, ligger utanför de

limiter som stipuleras i Finansriktlinjer för Alingsås kommunkoncern då obligationen har en längre löptid än riktlinjerna tillåter. Detta beror på att obligationen flyttades över från den tidigare pensionsportföljen. Alingsås kommun kommer att realisera denna obligation under början av 2018 för att ligga inom stipulerade limiter. I övrigt ligger överlikviditetsportföljens innehav inom riktlinjerna.

Kontroll

Kontrollperspektivet beskriver hur väl den ekonomiska styrningen fungerar i kommunen.

Utfall i förhållande till budget

Budgetföljsamhet är ett mått på kommunens finansiella kontroll. Budgetavvikelsen bör ligga så nära noll som möjligt. Jämfört med budget redovisade kommunen ett överskott på 66,7 mnkr, då kommunen budgeterade ett resultat för 2017 om 58,4 mnkr. Nämnderna avviker negativt jämfört med budget medan finansieringen visar en positiv avvikelse jämfört med budget. Nämndernas avvikelser redogörs mer i detalj i avsnittet driftuppföljning. En god prognossäkerhet innebär att kommunen har goda förutsättningar att anpassa sig till förändrade förutsättningar under året. Vid en jämförelse med delårsbokslut per augusti och årsbokslutet förbättrades nämndernas samlade prognoser med 12,6 mnkr.

(mnkr)	2015	2016	2017
Avvikelse nämnder	5,9	1,9	-40,6
Avvikelse årets resultat	7,7	10,8	66,7

Finansiella nycketal – kommunen

	2017	2016	2015	2014	2013
God ekonomisk hushållning - finansiella nyckeltal					
Årets resultat (mnkr)	125,1	1,9	36,2	40,5	40,5
varav försäljning av exploateringsfastigheter (mnkr)	18,4	11,1	5,6	14,3	1,6
Årets resultat exklusive tomtförsäljning (mnkr)	106,7	-9,2	30,6	26,2	38,9
Verksamhetens nettokostnader inklusive finansnetto, förändring (%)	-0,6	6,8	4,0	1,7	5,0
Nettokostnadsandel (%)	94,4	99,9	98,2	97,9	97,9
Skatter, generella statsbidrag och kommunal utjämning, förändring (%)	5,3	5,0	3,7	1,7	4,4
God ekonomisk hushållning (2 % av skatteintäkter och bidrag, mnkr)	44,3	42,1	40,1	38,6	38,0
Investeringar (mnkr)	131,4	118,2	101,3	91,0	131,5
Avskrivningar (mnkr)	64,5	58,1	54,6	52,0	47,2
Kvar att finansiera genom resultat eller lån (mnkr)	66,9	60,1	46,7	39,0	84,3
Självfinansieringsgrad av investeringar (%)	144,3	50,8	89,6	101,6	66,7
Investeringsvolym/verksamhetens nettokostnader (%)	6,2	5,6	5,1	4,8	7,0
Budgetföljsamhet (%)	1,9	1,0	0,1	-0,4	-0,3
Intjäningsförmåga					
Antal invånare	40 390	40 045	39 602	39 188	38 619
Antal anställda med månadslön	3 382	3 396	3 201	3 231	3 100
Skattesats kommunen (%)	21,36	21,36	21,36	21,36	21,36
Skattesats regionen (%)	11,48	11,48	11,48	11,13	11,13
Total skattesats (%)	32,84	32,84	32,84	32,49	32,49
God betalningsberedskap					
Finansiella nyckeltal					
Soliditet (%)	12,6	60,0	62,9	62,7	63,1
Kassalikviditet (%)	547,9	225,4	266,5	271,7	285,7

Förklaring till vissa nyckeltal

Verksamhetens nettokostnader inklusive finansnetto, förändring i procent: Hur mycket verksamhetens nettokostnader har ökat jämfört med föregående år, redovisas i procent.

Nettokostnadsandel: Verksamhetens nettokostnader inklusive finansnetto dividerat med summan av skatter och bidrag är nettokostnadsandelen.

Skatter, generella statsbidrag och kommunal utjämning, förändring i procent: Hur mycket skatter, generella statsbidrag och kommunal utjämning har ökat jämfört med föregående år, redovisas i procent.

Självfinansieringsgrad av investeringar: Självfinansieringsgraden av investeringarna räknas ut genom att först addera årets resultat med årets avskrivningar och sedan dividera denna summa med årets investeringar.

Investeringsvolym/verksamhetens nettokostnader: Ett relativmått som visar hur stor investeringsvolymen är i förhållande till verksamhetens nettokostnader. Redovisas i procentenheter.

Budgetföljsamhet: Ett relativmått som visar verksamhetens budgetavvikelse i förhållande till verksamhetens nettokostnader inklusive avskrivningar.

Soliditet: Ett finansiellt nyckeltal som visar hur stark den långsiktiga betalningsförmågan är. Soliditet räknas ut genom att dividera eget kapital med balansomslutningen (summan av tillgångarna).

Kassalikviditet: Finansiellt nyckeltal som visar på den kortsiktiga betalningsförmågan. Kassalikviditeten räknas ut genom att addera kassa och bank, kortfristiga fordringar och kortfristiga placeringar och sedan dividera detta med kortfristiga skulder.

EFFEKT – politisk handlingsplan för en ekonomi i balans

Med en bred politisk majoritet beslutades den politiska handlingsplanen EFFEKT i juni 2017. Handlingsplanen pekar ut den politiska färdriktningen för att hantera Alingsås kommuns strukturella underskott. Istället för omfattande nedskärningar i välfärden ändrar kommunen sin verksamhetsstruktur, tar ett koncernövergripande ansvar och stärker den ekonomiska styrningen.

Handlingsplanens fokus är stärkt ekonomistyrning där målet är att bromsa den höga kostnadsökning Alingsås kommun haft de senaste åren. Genom att öka ekonomisk kontroll och ändra kommunens interna struktur för våra nämnder finns möjligheten att hantera underskotten utan nedskärningar. Genom ett koncernövergripande perspektiv stärks kommunens ekonomiska ställning.

Handlingsplanen består av 10 punkter. Kommunens förvaltningar och tjänstemän har under hösten 2017 arbetat med att verkställa stora delar av handlingsplanen. Verkställandet sammanfattas nedan.

Punkt #1 – Stärkt ekonomistyrning

Kommunledningskontoret har infört obligatorisk månadsuppföljning av ekonomin till kommunstyrelsen. Månadsuppföljningen omfattar nämndernas driftuppföljning.

Kommunledningskontoret har påbörjat genomlysningen av kommunens ekonomi, under 2017 har ett omfattande arbete genomförts på socialförvaltningen samt inom delar av kommunledningskontorets verksamhet.

Kommunledningskontoret säkerställer i samband med att nämnderna beslutar om sina respektive flerårsstrategier att nämndbudget och detaljbudget överensstämmer.

Kommunledningskontoret arbetar kontinuerligt med att hantera uppbokningar utifrån god ekonomisk hushållning och god redovisningssed.

Punkt #2 – Anpassa integrationsverksamheten till en lägre kostnadsnivå och implementera kommunens samlade flyktingverksamhet under utbildningsnämnden

Punkten är delvis verkställd i och med kommunfullmäktiges beslut i flerårsstrategi 2018–2020 om att Migrationsverkets ersättningar för etablering inte fortsatt ska fonderas, utan användas under innevarande år. Tjänstemännen arbetar med att få till stånd en intern fördelning.

Utredning pågår kring en samlad flyktingverksamhet och kommer att återrapporteras under 2018.

Punkt #3 – Implementera ett överflyttande av verksamheten för funktionshinder från socialnämnden till vård- och äldreomsorgsnämnden

Funktionshinderverksamheten är verkställd från 1 januari 2018. Såväl verksamhet, budget som personal är organisatoriskt placerade under vård- och äldreomsorgsnämnden.

Punkt #4 – Sänka hyrorna

Budgettekniskt är hyrorna sänkta i och med fullmäktiges flerårsstrategi. Verkställandet i praktiken ligger hos FARAB och kommer att verkställas 2018.

Punkt #5 – Genomlysning av gymnasiets program

Utbildningsförvaltningen utreder frågan och kommer att återrapportera till kommunstyrelsen i samband med flerårsstrategiprocess 2019–2021.

Punkt #6 – Samla kommunens stödfunktioner

Kommunledningskontoret har arbetat med frågan under 2017. Under våren 2018 kommer en av grupperna, HR-strategier, att organisatoriskt tillhöra kommunledningskontoret. En controllerenhet är bildad på kommunledningskontoret. Controllers, nämndsekreterare och kommunikatörer kommer att vara centraliserade och organiserade från kommunledningskontoret den 1 januari 2019 enligt EFFEKT.

Punkt #7 – Gemensam finanshantering

Gemensam finanshantering är införd från den 1 januari 2018. Den likvida hanteringen i kommunkoncernen administreras från kommunledningskontoret.

Punkt #8 – Fullfonderingsmodell

Övergången till fullfonderingsmodellen är verkställd 2017.

Punkt #9 – Interkommunalt samarbete för överförmyndarverksamheten

Kommunledningskontoret har påbörjat utredning om interkommunal samverkan. Utredning kommer att återrapporteras till kommunstyrelsen i juni 2018.

Punkt #10 – Tidsbegränsade förvaltningschefsförordnanden

Verkställandet av tidsbegränsade förvaltningschefs-förordnanden pågår och kommer att slutföras under våren 2018. I samband med det kommer nya avtal att undertecknas för förvaltningscheferna.

God ekonomisk hushållning

Kommuner har sedan år 1992 enligt kommunallagen haft krav på sig att verksamheten ska bedrivas enligt god ekonomisk hushållning. Under år 2000 tillkom även balanskravet och under 2013 infördes en möjlighet till resultatutjämningsreserver. Samtliga dessa lagstiftningskrav ska årligen följas upp i årsredovisningens förvaltningsberättelse.

Inledningsvis i detta avsnitt görs en analys av kommunens finansiella mål för god ekonomisk hushållning antagna i flerårsstrategi 2017–2019 av kommunfullmäktige.

I anslutning till detta genomförs en balanskravsutredning. Ingen redovisning av resultatutjämningsreserven (RUR) görs eftersom Alingsås kommun har beslutat att inte införa den.

God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet, på kort och lång sikt. I kommunallagens 8:e kapitel anges att för den kommunala verksamheten ska det finnas mål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Målen och riktlinjerna ska omfatta såväl ekonomi som verksamhet och utformas av kommunerna.

Alingsås beslutade om mål för god ekonomisk hushållning i flerårsstrategi 2017–2019 där grundtanken är att varje generation av invånare ska bära kostnaderna för den service som de själva beslutar om och som de själva konsumerar, samt att gjorda investeringar ska kunna ersättas.

För att leva upp till detta har kommunen beslutat om 10 finansiella mål. Dessa redovisas och följs upp i detta avsnitt. Uppföljning av de verksamhetsmässiga målen för god ekonomisk hushållning återfinns under avsnittet som behandlar kommunens verksamhet.

Ekonomiskt resultat ska uppgå till minst 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Kommunfullmäktige har definierat att ett stabilt ekonomiskt resultat ska uppgå till minst 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Ett resultat på 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag är 44,3 mnkr. Resultatet för 2017 är 125,1 mnkr vilket motsvarar 5,6 procent och överstiger därmed målet.

Målet är uppnått.

Årets investeringar i skattefinansierad verksamhet ska självfinansieras genom resultat och avskrivningar.

Självfinansieringsgraden av investeringarna mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med årets resultat och avskrivningar. 100 procent innebär att kommunen kan självfinansiera samtliga investeringar som är genomförda under året. Självfinansieringsgraden i den skattefinansierade verksamheten uppgår till 144,3 procent, budget 2017 uppgår till 113,1 procent.

Målet är uppnått.

Nettokostnaderna ska inte öka snabbare än summan av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Kommunfullmäktige har definierat en kontrollerad nettokostnadsutveckling med att nettokostnaderna inte ska öka snabbare än summan av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Nettokostnadsutveckling inklusive finansnetto uppgår till -0,6 procent år 2017 medan skatter och bidrag har ökat med 5,3 procent. Nettokostnaderna beräknas därmed understiga utvecklingen av skatter och statsbidrag.

Målet är uppnått.

Avvikelserna mellan redovisade nettokostnader och referenskostnader ska minska.

Senast tillgänglig data för avvikelserna mellan redovisade nettokostnader och referenskostnaderna baseras på bokslut 2016 och publicerades under sommaren 2017. Alingsås redovisar 51 mnkr högre redovisade kostnader än referenskostnaden. Detta innebär att Alingsås kommun redovisar 51 mnkr högre kostnader än vad som motiveras utifrån kommunens struktur och utifrån en genomsnittlig ambitions- och effektivitetsnivå.

Baserat på bokslut 2015 redovisade Alingsås kommun en avvikelse om 29 mnkr. Avvikelsen har således ökat med 22 mnkr vilket motsvarar en ökning om 76 procent. Största ökningen återfinns inom grundskolan samt individ- och familjeomsorgen.

I och med detta bedöms målet ej uppnått.

Soliditeten inklusive pensionsförpliktelser ska inte understiga 20 procent.

Soliditeten inklusive pensionsförpliktelser uppgår till 12,6 procent för 2017. Soliditeten är försämrad jämfört med tidigare år. Den försämrade soliditeten beror

på att kommunen i samband med införandet av internbanken övertagit samliga lån från kommunkoncernen, vilket får en negativ påverkan på soliditeten.

Målet är inte uppnått.

Skattesatsen ska hållas oförändrad under planperioden.

Kommunens skattesats är fastställd till 21,36 procent. Det finns inga beslut om en skattehöjning.

Målet är uppnått.

Kommunens borgensåtagande ska minska utifrån 2016 års nivå.

Kommunens borgensåtaganden har minskat med 2 634,6 mnkr. 2 633,2 mnkr kan härledas till de kommunala bolagen. Införandet av gemensam finanshantering med en internbank innebär att kommunen inte längre har några borgensåtaganden gentemot sina bolag. Resterande del kan härledas till minskade borgensåtaganden till föreningar och stiftelser och minskat kommunalt förlustansvar för egnahem.

Målet är uppnått.

Kvalitet i relation till redovisad kostnad ska vara oförändrad eller öka.

Målet kring kvalitet i relation till redovisad kostnad har tidigare år mätts utifrån nyckeltal från Kolada som benämnts effektivitetstal inom kommunens olika verksamheter. Måttet har bestått av en sammanvägning av diverse kvalitetsmått som sedan ställts i relation till avvikelserna gentemot referenskostnaden. Utifrån detta har en ranking erhållits. För 2017 finns enbart nyckeltalet avseende grundskolan kvar där Alingsås landar på plats 91 vilket är en försämring jämfört med tidigare år då kommunen landade på plats 23.

Alingsås kommun redovisar i flertalet undersökningar högre resultat än snittet i riket när det gäller kvalitet. I KKiK:s årliga mätning redovisar kommunen bättre resultat än snittet i majoriteten av frågorna. Även i medborgarundersökningen uppvisar kommunen förhållandevis höga värden. Samtidigt indikerar senaste siffrorna kring referenskostnadsavvikelsen att kommunen ökat sin avvikelse från 29 mnkr till 51 mnkr.

Målet bedöms ej uppfyllt.

Andel verksamhet som sker på entreprenad eller i köpt verksamhet ska öka.

Ställs redovisad kostnad för köp av verksamhet under perioden januari till december i relation till verksamhetens bruttokostnader för samma period uppgår andelen till 14,7 procent, vilket motsvarar en marginell ökning från tidigare år.

Målet är uppnått.

Avgiftskollektivet ska långsiktigt vara självfinansierat.

Självfinansieringsgraden av investeringarna mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med årets resultat och avskrivningar. 100 procent innebär att avgiftskollektivet kan självfinansiera samtliga investeringar som är genomförda under året.

Den avgiftsfinansierade verksamheten har en självfinansieringsgrad av investeringarna uppgående till 25 procent år 2017 att jämföra med 26,5 procent i bokslut 2016. Investeringarna är inte självfinansierade.

Inkluderas förutbetalda intäkter såsom exempelvis anslutningsavgifter uppgår självfinansieringsgraden till 45,9 procent år 2017.

Målet är inte uppnått.

Balanskravsutredning

Balanskravet är ytterligare ett lagstadgat krav som kommunen måste uppfylla enligt kommunallagen. Det trädde i kraft år 2000 och utgör en undre gräns för vilket resultat som är tillåtet att budgetera och redovisa. Balanskravet innebär att kommuner och landsting inte får besluta om en budget där kostnaderna överstiger intäkterna. Om resultatet ändå skulle bli negativt måste Alingsås kommun kompensera detta med överskott inom tre år och kommunfullmäktige måste i en plan ange hur det ska ske. Det finns dock ett undantag från huvudprincipen. Kommunfullmäktige kan med hänvisning till synnerliga skäl besluta om att inte återställa hela eller delar av ett underskott. Dessa ska då tydligt specificeras i förvaltningsberättelsen i årsredovisningen.

Balanskravsresultatet för 2017 uppgår till 71,7 mnkr. Målet är uppfyllt.

Alingsås kommun har uppfyllt balanskravet sedan det infördes år 2000.

Balanskravsresultat (mnkr)

	Kommunen	
	2017	2016
Årets resultat enligt resultaträkningen	125,1	1,9
samtliga reavinster	-31,2	0,0
vissa realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0,0	0,0
vissa realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0,0	0,0
orealiserade förluster i värdepapper	0,0	0,0
återföring av orealiserade förluster i värdepapper	0,0	0,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	93,9	1,9
Pensionsförpliktelser före 1998	-22,2	0,0
Årets balanskravsresultat	71,7	1,9

Sammanställd redovisning

Syftet med den sammanställda redovisningen är att visa kommunkoncernens totala ekonomiska ställning, utveckling och åtaganden. För ytterligare information om de i koncernen ingående bolagen, hänvisas till AB Alingsås Rådhus årsredovisning 2017.

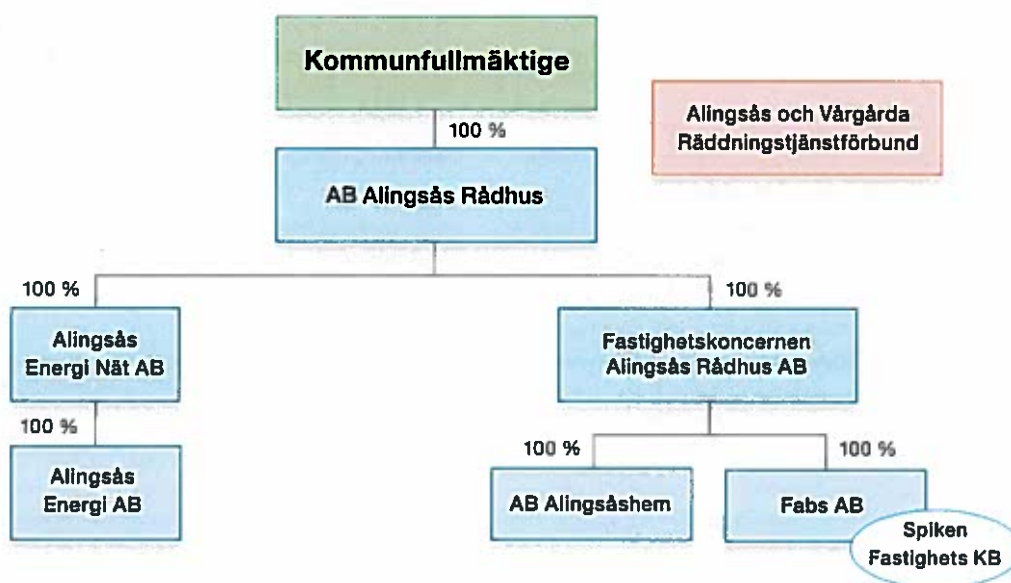
Koncernstrukturen

Alingsås kommun bildade på bolagsstämma den 3 december 2003 AB Alingsås Rådhus ("ABAR"), som den 1 januari 2004 förvärvade aktierna i kommunens helägda bolag. Köpeskillingen, som uppgick till sammanlagt 294 mnkr, finansierades genom att Alingsås kommun lämnade ett förlagslån till bolaget på samma belopp. AB Alingsås Rådhus är helägt av Alingsås kommun. I samband med den ändrade lagstiftningen om så kallade räntesnurror den 1 januari 2010 löstes kommunens förlagslån och motsvarande externa lån togs upp.

Koncernredovisningen och övriga uppgifter om koncernen omfattar moderbolaget AB Alingsås Rådhus och de i koncernen ingående dotterföretagen, vilka ägs till 100 procent:

- Alingsås Energi Nät AB, org. nr 556402-5905 med dotterbolaget Alingsås Energi AB, org. nr 556499-0413
- Fastighetskoncernen Alingsås Rådhus AB ("FARAB"), org nr 559075-0401 med dotterbolagen
 - AB Alingsåshem, org. nr 556401-2374,
 - Fabs AB, org. nr 556048-9162 med Spiken Fastighets Kommanditbolag, org.nr 969746-9014.

AB Alingsås Rådhus är kommanditdelägare i Spiken Fastighets kommanditbolag. Per 2017-12-31 ser kommunkoncernen ut enligt nedan:

Fastighetskoncernen bildades vid ingången av 2017 då ABAR överlät samtliga aktier i AB Alingsåshem och i Fabs AB till det nybildade fastighetsmoderbolaget Fastighetskoncernen Alingsås Rådhus AB.

I kommunkoncernen ingår även Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund. Kommunfullmäktige

beslutade 2008-06-18, § 122, att räddningstjänsten i Alingsås kommun från och med den 1 januari 2009 ska utövas av ett med Vårgårda kommun gemensamt kommunalförbund – Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund ("AVRF"). Kommunens andel av förbundet uppgår till 78 procent (77,6 procent).

Ekonomisk översikt Stora värden i koncernen

De kommunala bolagens omsättning är liten i förhållande till kommunens. Dock finns ett betydande innehav av anläggningstillgångar (till största delen fastigheter) i bolagen. I samband med årsboksut genomför AB Alingsåshem och Fabs AB interna, och ibland externa, värderingar av sitt fastighetsbestånd, vilket påvisade övervärden motsvarande knappt 1 515 mnkr (1 658 mnkr) per 2017-12-31, fördelat på 284 mnkr (675 mnkr), eller motsvarande 27 procent över marknadsvärdet, för Fabs AB och 1 231 mnkr (983 mnkr), motsvarande 76 procent över marknadsvärdet, för AB Alingsåshem. Marknadsvärdena överstiger bokförda värden med drygt 56 procent totalt sett.

Årets resultat är positivt

Koncernen Alingsås kommun redovisar ett positivt resultat på 91,1 mnkr (65,0 mnkr). Resultatet fördelar sig på kommunen med 125,1 mnkr (1,9 mnkr), AB Alingsås Rådhus-koncern -33,6 mnkr (62,2 mnkr) samt AVRF -0,4 mnkr (0,9 mnkr). AB Alingsås Rådhus-koncernens resultat på -33,6 mnkr fördelar sig på Alingsås Energi Nät AB koncernen med 28,7 mnkr (24,3 mnkr), AB Alingsåshem -36,6 mnkr (20,2 mnkr), Fabs AB -21,9 mnkr (17,2 mnkr), AB Alingsås Rådhus -1,1 mnkr (-0,1 mnkr) samt Fastighetskoncernen Alingsås Rådhus AB -0,9 mnkr.

Den enskilt största förklaringen till det försämrade resultatet i AB Alingsås Rådhus-koncernen är hänförlig till införandet av gemensam finanshantering och internbank. Skillnaden i resultat ovan på cirka 96 mnkr mellan åren (-33,6 mnkr 2017 och +62,2 mnkr 2016) uppstod som en följd av inlösen av fastighetsbolagens ränteswappar och banklån. Kostnaden för lösen var högre men genom att bland annat lösa upp bolagens periodiseringsfonder har det negativa resultatet kunnat begränsas.

I resultatet för Alingsås Energi Nät AB-koncernens resultat, samt i moderbolaget AB Alingsås Rådhus, ingår ett koncernbidrag från Energi-koncernen till moderbolaget (ABAR) på sammanlagt 15,4 mnkr. Alingsås Energi Nät AB koncernen har historiskt inte uppvisat ett bättre resultat än det för 2017, 52,1 mnkr före bokslutsdispositioner och skatt. Fabs AB och AB Alingsåshem redovisar även mycket positiva resultat om hänsyn tas till lösen av ränteswappar.

Alingsås och Vargårdas Räddningstjänstförbund redovisar ett negativt resultat om 0,4 mnkr, vilket är en försämring med 1,2 mnkr jämfört med föregående år.

Den kortsiktiga betalningsförmågan

Den kortsiktiga betalningsförmågan för hela koncernen kan mätas i måttet kassalikviditet (omsättningstillgångar-varulager/kortfristiga skulder). Detta mått bör vara över 100 procent för att betalningsförmågan ska hållas på en godtagbar nivå. Koncernens kassalikviditet var 159,6 procent (89,2 procent per 2016-12-31). På grund av införandet av internbank blir kassalikviditeten något missvisande vid en jämförelse med föregående år. Anledningen är att en väsentligt mindre del av skulder till kreditinstitut redovisas som kortfristiga för 2017, cirka 500 mnkr. Tas hänsyn till de 500 mnkr skulle kassalikviditeten 2017 uppgå till drygt 103 procent och därmed vara mer jämförbart med 2016.

Utbetalningarna är dock inte jämnt fördelade över året varför det är svårt att jämföra två olika tidpunkter på året. En stor utbetalning sker på våren, då föregående års intjänade pensioner betalas ut. Resterande del av året byggs likviditeten upp för att klara denna utbetalning. Över en enskild månad varierar också likviditeten. Kommunens skatteintäkter betalas in i slutet av månaden och då är likviditeten hög i några dagar tills löneutbetalning sker. Det är en medveten strategi att inte ha mer direkt tillgängliga medel än vad som behövs.

Som framgår ovan, samt av tabellen på sidan 55, har kassalikviditeten ökat jämfört med föregående år. Ökningen är främst hänförlig till en ökning av kassa och bank samt kortfristiga placeringar. Under 2011 och 2012 uppgick kassalikviditeten till mellan 58,0 respektive 66,0 procent. Förklaringen till den stora ökningen fram tills idag beror på att alla lån som kommunen hade gentemot bolagen lades om och bolagen lånade istället enbart från externa kreditinstitut, vilket under 2012 medförde en hög likviditet för kommunen som placerades i värdepapper.

Den långsiktiga betalningsförmågan

Kommunens övergång till fullfonderingsmodell under 2017, jämfört med blandmodell tidigare, kommer att underlätta jämförelser framöver, särskilt vad gäller soliditetsmättet. Nu ingår hela pensionsskulden i balansräkningen, vilket ger en soliditet på 17,5 procent (15,7 procent) vilket innebär att den långsiktiga betalningsförmågan hos koncernen ökat något. Av dotterbolagens verksamhet utgör fastighetsförvaltning en stor del vilket påverkar soliditeten negativt då det ofta är stora värden som ligger dolda i de bokförda värdena samtidigt som de ofta motsvaras av långfristiga skulder.

Kommunkoncernens införande av gemensam finanshantering och internbank påverkar inte soliditetsmätten för kommunkoncernen.

Intressanta nyckeltal

Skuldsättningsgraden anger kvoten mellan totala skulder och eget kapital, det vill säga den visar hur stor skuld kommunkoncernen har i förhållande till det egna kapitalet. Att skuldsättningsgraden dubblats vid jämförelse med föregående årsbokslut beror på kommunens övergång till fullfonderingsmodell i och med att ansvarsförbindelsen nu ingår i eget kapital. Skulle kommunen ha fortsatt att redovisa ansvarsförbindelsen utanför balansräkningen skulle kvoten uppgå till cirka 264 procent.

Historiskt har dotterbolagen främst använt sig av kommunal borgen vid nyupplåning och till liten del av till exempel fastighetsinteckningar. Som en följd av införandet av gemensam finanshantering med tillhörande internbank har bolagens borgensåtagande försvunnit. Minskningen kunde redan från 2016 noteras som en följd av att AB Alingsåshem till viss del övergick till pantförskrivning av sina fastigheter enligt kommunens dåvarande finansiella riktlinjer. Den totala skulden till kreditinstitut har ökat med 412 mnkr mellan 2016 och 2017, från 2 933 mnkr till 3 345 mnkr.

	2013	2014	2015	2016	2017
Soliditet (%)	29,6	12,7 ¹⁾	14,9 ¹⁾	15,7 ¹⁾	17,5 ¹⁾
Kassalikviditet (%)	97,5	101,0	89,3	89,2	159,6
Resultat efter finansiella poster (mnkr)	78,9	103,1	109,2	86,0	81,9
Balansomslutning (mnkr)	5 015,9	5 233,1	5 335,9	5 577,2	6 118,0
Skuldsättningsgrad (%)	237	228	215	221	470
Bolagens del av borgensåtagande (mnkr)	2 764,0	2 749,0	2 719,0	2 633,2	-

¹⁾Avser beräkning där ansvarsförbindelsen ingår som en del av eget kapital ("fullfond")

Investeringsvolymen

Under 2012 och 2013 uppgick investeringsvolymerna till hela 407 mnkr respektive 522 mnkr. Däremot sjönk investeringsvolymen relativt kraftigt under 2014 till 261,5 mnkr och till 278,5 mnkr år 2015. 2016 ökade investeringsnivåerna åter, främst bland bolagen.

För 2017 uppgår investeringarna till 641 mnkr (454 mnkr, 2016). Då ABAR-koncernen handhar uthyrning av fastigheter inom kommunen medför det att de blir betydligt mer investeringsintensiva. Stora investeringar har avslutats av Fabs AB bland annat avseende förskolorna Ekskogen och Långared och per 2017-12-31 pågår fortfarande den stora investeringen i form av om- och nybyggnation av Nohagahallen inkluderande en ny simhall. Totala investeringar i Fabs AB under 2017 uppgick till 194 mnkr.

Koncernen Alingsås Energi Nät har under året fortsatt med stora investeringar i fjärrvärme, elnät och anslutningar till stadsnätet. Under 2017 har koncernen fortsatt nybyggnation av en ny biobränslepanna, vilken togs i provdrift strax före jul. Koncernens investeringar uppgick 2017 till 210 mnkr. Under året har dotterbolaget Alingsås Energi AB förvärvat fyra vattenkraftverk i Sävåån.

AB Alingsåshem har avslutat en av två nybyggnationer av två nyckelfärdiga punkthus upphandlade och framtagna av SABO om totalt 56 lägenheter. Årets investeringar uppgick till cirka 103 mnkr.

Uthyrningssituationen i fastighetsbolagen fortsätter att vara god och i koncernen är vakansgraden, andelen outhyrda lokaler och bostadslägenheter, låg. Någon risk för att uthyrningssituationen skulle försämrats i större omfattning under de närmaste åren synes inte föreligga.

Personal (årsarbetare)

Antal anställda	Män	Kvinnor	Totalt
Alingsås kommun	579	2 317	2 896
AB Alingsås Rådhus	3	4	7
FARAB	-	-	-
Fabs AB	19	11	30
AB Alingsåshem	25	13	38
Alingsås Energi Nät AB	41	19	60
AVRF	83	11	94
Summa koncernen	750	2 375	3 125

Tabellen visar att de kommunala företagens andel av det totala antalet anställda i koncernen är mycket låg. Alingsås kommun svarar för 92,7 procent (92,9 procent) av totalt antal anställda. Andelen män är betydligt högre i bolagen än i koncernen som helhet. I samtliga bolags ägardirektiv finns inskrivet att bolagen ska följa den personal- och lönepolitik som gäller för kommunen. Totalt sett har antalet årsarbetare ökat med 30 personer jämfört med 2016.

Väsentliga händelser inom bolagskoncernen

Under året har ägarstyrningen blivit tydligare och dialogen mellan ABAR och dotterbolagen har intensifierats, inte minst med anledning av den handlingsplan som kommunfullmäktige antog i juni där beslut fattades om att kommunkoncernen ska införa en samlad finanshantering genom införandet av en internbank.

En av de största frågorna inom koncernen under året, och som berör samtliga bolag i hög utsträckning, har varit att införa en gemensam finanshantering. Frågan initierades av kommunen på grund av ett kärvare ekonomiskt läge och blev en del i den politiska handlingsplanen EFFEKT. Under hösten genomfördes arbetet med att lösa lån och ränteswappar hos externa kreditgivare. Alingsåshem fick med anledning av de ökade finansiella kostnaderna, när lån och swappar löstes, ett ägartillskott på 55,2 mnkr.

Bildandet av den nya fastighetskoncernen har varit ett led i en tydligare ägarstyrning och en effektivisering av resurserna kring projektering och drift av fastigheter. Under året har fastighetskoncernen konkret arbetat med att skapa en gemensam stark organisation för att kunna möta framtidens plan inom bostads- och lokal-försörjning i Alingsås kommun.

I början av 2017 gjordes ändringar i bolagsordningarna för AB Alingsåshem och Fabs AB för att möta kommunallagens nya regler, vilka innebär att bolags-

ordningar i kommunala aktiebolag ska innehålla uppgifter om bland annat det kommunala ändamålet med bolaget, vilka kommunalrättsliga principer som gäller för bolaget och att bolaget ska se till att fullmäktige får ta ställning innan bolagsstyrelsen fattar beslut i ärenden som är av principiell beskaffenhet eller av större vikt.

För AB Alingsåshem innebar ändringarna även krav på affärsmässighet. Enligt lag om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag ska AB Alingsåshem bedriva verksamheten i allmännyttigt syfte och enligt affärsmässiga principer, något som tidigare inte framgick av ägardirektiv eller bolagsordning.

Ägardirektiven för de rörelsedrivande bolagen i koncernen reviderades i december 2017. För AB Alingsåshem avser de viktigaste ändringarna krav på soliditet och krav på direktavkastning. Soliditetskravet sänktes för Alingsås Energi Nät AB och Fabs AB. Bolagen i energikoncernen har under året fått tydligare krav på affärsmässighet och direktavkastning samt en reglering av föremålet för verksamheten, vilken nu ska inrymmas inom den kommunala kompetensen.

Sammantaget har ägaren tydliggjort sin styrning av bolagskoncernen genom att skriva in kommunens direktiv rätt och ledningsrätt samt förväntningarna på bolagen avseende samordning och ägardialog i bolagsordningar och ägardirektiv.

Finanshantering

För att kunna införa gemensam finanshantering har nya finansriktlinjer för Alingsås kommunkoncern med tillhörande tillämpningsanvisningar antagits (KF § 233, 2017-11-29). Finansriktlinjerna utgör ett ramverk från kommunfullmäktige i syfte att ange övergripande målsättningar och principer för finansverksamheten inom kommunkoncernen. Finansriktlinjerna omfattar hela Alingsås kommunkoncern med avgränsningen att de kommunala bolagen ska fastställa riktlinjer som i tillämpliga delar baseras på denna.

Syftet med de finansiella riktlinjerna är att ange hur de finansiella risker som kommunen är exponerad för ska hanteras samt ange mål och riktlinjer för hur finansverksamheten i kommunen ska bedrivas. De övergripande målen för finansverksamheten inom Alingsås kommun är att säkerställa betalningsförmågan och trygga tillgången på kapital samt tillgodose behovet av finansiering av långsiktiga investeringar.

Införandet av gemensam finanshantering innebär att all upplåning i kommunkoncernen ska samordnas och utföras genom ekonomiavdelningen i Alingsås kommun. Med upplåning avses alla former av finansiering och kreditlöften. Extern upplåning ska ske av ekonomiavdelningen i Alingsås kommuns namn. Kommunen har även ansvar för att hantera ränte- och kapitalbindning i enlighet med Finansriktlinjer för Alingsås kommunkoncern.

Kommunens totala upplånings- och kreditlöftesvolym ska eftersträva en genomsnittlig kapitalbindning på 2,5 år med ett tillåtet intervall mellan 1,5 år och 4 år. Kommunens upplåningsportfölj ska eftersträva en genomsnittlig räntebindning på 2,5 år med ett tillåtet intervall mellan 1,5 år och 4 år.

Säkringsredovisning

Fabs AB och AB Alingsåshem har under 2017 tillämpat säkringsredovisning. I samband med införandet av gemensam finanshantering under december 2017 löstes samtliga ränteswappar som fanns i Fabs AB respektive AB Alingsåshem. Fabs AB har fram till december 2017 använt räntederivat för att minska osäkerheten i framtida räntekostnader och därmed få en jämnare kostnadsfördelning över åren. Bolagets finanspolicy anger att räntederivat inte får användas i spekulativt syfte samt att andelen räntederivat inte får överstiga utestående låneskuld. I huvudsak har all upplåning skett till rörlig Stiborränta med olika kapitalförfall för att minska finansieringsriskerna. En viss andel av skuldportföljens rörliga ränta har säkrats med hjälp av räntederivat där bolaget bytt den rörliga räntan i en ränteswap. De

säkringsrelationer som funnits har beskrivits i en särskild säkringsdokumentation. Per årsskiftet används inga räntederivat i bolagskoncernen. Några marknadsvärden på utestående räntederivat finns således inte att redovisa.

Den totala snitträntan för Fabs AB under 2017 uppgick till 2,5 procent (2,33 procent per 2016-12-31), 0,68 procent (0,52 procent) om räntederivaten exkluderas.

AB Alingsåshem har under 2017 använt ränteswapavtal, derivatinstrument, enbart för att minska bolagets ränterisker och har alltid varit kopplade till en underliggande finansiering. Per 2017-12-31 hade AB Alingsåshem inga räntederivat. Några marknadsvärden på utestående räntederivat finns således inte att redovisa. Den genomsnittliga upplåningsräntan på lånen för hela 2017 uppgick till 0,67 procent (0,79 procent), inklusive derivaten var räntan 1,79 procent (2,12 procent).

AB Alingsås Rådhus och Alingsås Energi Nät AB-koncernen har inte under 2017 använt några derivat kopplade till sina lån.

Totala räntekostnader i kommunkoncernen uppgår till 66,7 mnkr (68,3 mnkr) exkluderat lösen av lån och ränteswappar.

Risker och osäkerheter i kommunkoncernen

Respektive styrelse i bolagen ansvarar för att upprätta och följa skriftliga riktlinjer i syfte att hantera för verksamheten specifika risker såsom kreditrisker, ränterisker, valutarisker etc. Bolagen upprättar egna finansiella riktlinjer, vilka inte ska avvika mot kommunens övergripande finansiella riktlinjer. Som framgår ovan använder sig bolagen inte längre av finansiella derivatinstrument, så kallade ränteswappar.

En potentiell risk i fastighetsbolagen är risken för höga vakansgrader, det vill säga låg uthyrningsgrad. Både Fabs AB och AB Alingsåshem har de senaste åren legat på låga vakansgrader och båda bolagen bedömer risken som låg de kommande åren.

En annan viktig risk att beakta är kopplad till bolagens belåningsgrad, numera via kommunen, det vill säga hur stor del lån bolagen har jämfört med fastigheternas marknadsvärden. Fastighetsbolagen genomför med jämna mellanrum externa värderingar av sina fastigheter. I samband med respektive årsbokslut genomför bolagen interna värderingar av sitt fastighetsbestånd. Utförd värdering i samband med årets bokslut har inneburit att skillnaden mellan marknadsvärden och bokförda värden för AB Alingsåshem ligger på ungefär samma nivå som tidigare medan övervärdet minskat något för Fabs AB. Totalt sett finns övervärde i de båda bolagen på omkring 1,5 miljarder varför något nedskrivningsbehov inte bedöms föreligga. Marknadsvärdena överstiger bokförda

värden med drygt 56 procent. Efterfrågan på bostäder i Alingsås är fortsatt hög och vakansgraden i Fabs lokaler är låg. Den generella bedömningen har varit att risken är låg då bolagens verksamhet till största delen omfattas av att äga och förvalta fastigheter. I fastigheterna har det konstaterats finnas väsentliga, dolda värden med låga vakansgrader. Vad gäller Fabs uthyrning så är den enskilt största hyresgästen Alingsås kommun.

För 2015 skedde all upplåning som bolagen gjorde mot kommunal borgen. Under 2016 övergick AB Alingsåshem till viss del till att pantförskriva sina fastigheter i enligt med då gällande finansriktlinjer för Alingsås kommunkoncern och ägardirektiv. I och med införandet av gemensam finanshantering och internbank 2017 är det inte längre aktuellt att kommunen går i borgen för bolagens banklån. Nya ägardirektiv har antagits under hösten som en anpassning till detta.

En annan stor risk som framför allt Alingsås Energi Nät-koncernen har fokus på avser den snabba teknikutvecklingens och digitaliseringens kraft och kommer i många fall att påverka utvecklingen, både som hot och som möjligheter. Solel blir allt vanligare runt om i världen och transportsektorns elektrifiering går snabbt. Verksamhetens utmaning ligger i att bibehålla konkurrens- och utvecklingskraft under allmän energi-effektivisering, minskande leveranser och låga energipriser. Teknikutvecklingen möjliggör nya aktörer och nya affärsmodeller, liksom den innebär ökade risker och sårbarhet för yttre påverkan av infrastrukturen. Betydelsen av en väl utbyggd, samordnad och säker infrastruktur ökar, inte minst betydelsen av infrastruktur för elektronisk kommunikation med hög kapacitet, för att människor ska välja att bo och arbeta i Alingsås.

Ägardirektiv

Alingsås kommun utövar sin formella ägarstyrning genom en företagspolicy och bolagsordningar som fastställs i kommunfullmäktige, samt genom ägardirektiv, vilka fastställs i kommunfullmäktige eller i kommunstyrelsen. Enligt ägardirektivet ska AB Alingsås Rådhus följa företagspolicyen i vilken framgår att AB Alingsås Rådhus ägs i syfte att fungera som kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens styrinstrument för dotterbolagens verksamhet. Bolaget ska ha en aktiv roll i samordningen av de kommunala bolagen i syfte att uppnå ett optimalt resursutnyttjande, samordning av verksamheterna inom kommunkoncernen samt effektivt och offensivt bidra till att förstärka kommunens strategiska tillväxtområden.

Koncernstyrelsen, styrelsen för AB Alingsås Rådhus, ska fortlöpande ha uppsikt över de bolag som tillhör koncernen. Detta gäller främst ändamålet med verksamheten, ekonomi, verksamhet och i övrigt av ägaren fastställda riktlinjer, policys och mål som tillämpas inom bolagen. Detta innebär att koncernstyrelsen ska utöva ägarfunktionen i frågor av mer operativ och administrativ natur. Koncernstyrelsen utgör därvid en administrativ plattform för samordning och styrning av dotterbolagen. Koncernstyrelsen ska även i övrigt bevaka att kommunens, ägarens, intressen tillvaratas och tillgodoses av ledningen.

AB Alingsås Rådhus svarar för bolagskoncernens ekonomiska optimering. Bolagets styrelse beslutar, utifrån de av kommunfullmäktige och kommunstyrelse beslutade inriktningsmålen, om givande och tagande av koncernbidrag, ägartillskott och utdelning.

Styrelsen i AB Alingsås Rådhus bereder dotterbolagens ärenden till kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Bolaget ska organisera och samla in den information rörande dotterbolagens verksamhet som kommunstyrelsen begär för fullföljande av sin uppsiktsskyldighet. Bolaget ska till dotterbolagen förmedla företagspolicy och de ägardirektiv som utgår från kommunfullmäktige och kommunstyrelsen.

Enligt ägardirektiven, nya sedan december 2017, för Alingsås Energi Nät AB-koncernen ska verksamheten sätta kunden i fokus genom en hög servicenivå, hög leveranssäkerhet och skäliga priser. Bolagen ska tillsammans med kunder och kommunkoncernen i övrigt utveckla helhetslösningar som bidrar till kundernas och ortens utveckling. Alingsås Energi ska vara ett föredöme i att ha helhetssyn på frågor rörande kvalitet, arbetsmiljö, miljö och ekonomi i verksamheten. I ägardirektivet anges ett långsiktigt soliditetskrav om 40 procent, tidigare 50 procent, samt ett avkastningskrav på totalt kapital på 4 procent. Tidigare beslutades avkastningskravet av styrelsen utifrån budget och har de senaste åren legat på 6–7 procent. Soliditeten för koncernen uppgick till 44,6 procent per 2017-12-31 och avkastningen till 7,4 procent varför bolaget uppnått nyckeltalen med bred marginal.

AB Alingsåshem ska enligt ägardirektivet bygga, förvärva, äga, överlåta och förvalta fastigheter och tomträttigheter med bostäder, affärslägenheter och kollektiva anläggningar samt upplåta bostäder med hyresrätt eller kooperativ hyresrätt erbjuda kommuninvånarna ett attraktivt, tryggt och trivsamt boende samt erbjuda ett varierat och spännande utbud av bostäder och bostadskomplement. Bolaget har ett krav på sig att producera i snitt 80–120 lägenheter per år, vilket tidigare år inte uppnåtts. I år har bolaget färdigställt 28 lägenheter.

Alingsåshem bör, enligt ägardirektivet, ha en marknadsmässig justerad soliditet om 35 procent baserat på fastigheternas marknadsvärde minskat med uppskjuten skatt. Bolaget ska också ha en direktavkastning på totalt kapital om minst 3,5 procent, baserat på fastigheternas marknadsvärde. Bolaget har i tidigare ägardirektiv inte haft något avkastningskrav. Bolaget har under 2017 uppnått en soliditet på 41 procent samt ett direktavkastningskrav på 3,5 procent. Alingsåshem har uppnått ägarens krav på soliditet och avkastning för 2017. Vad som även är nytt i ägardirektivet är att bolaget ska se till att nyproduktion snarast och senast år 2022 i väsentlig grad ska vara tillverkat i massivträ.

Fabs AB har till föremål för sin verksamhet att äga, bygga, förvalta och hyra ut lokaler och övriga fastigheter samt att exploatera och sälja industrimark. Ändamålet med bolagets verksamhet är att erbjuda kostnadseffektiv förvaltning av verksamhetslokaler för Alingsås kommun och att stärka kommunens attraktivitet för näringslivetableringar och näringslivets utveckling inom kommunen. Kravet från ägaren vad gäller soliditeten har sänkts från 20 procent till 10 procent. Bolaget uppnådde under 2017 en soliditet om 14 procent. Det förändrade ägardirektivet innebar också ett krav på direktavkastning på 5 procent, avseende de delar av affärsverksamheten som inte har kommunen som hyresgäst. Bolaget uppnådde en direktavkastning på 8,5 procent.

Sammanfattningsvis bedömer de kommunala bolagen i sina årsredovisningar att de lever upp till det kommunala åtagandet och de verksamhetsmässiga målen som ägaren ställer enligt ägardirektivet. AB Alingsåshem har dock inte lyckats bygga det antal lägenheter som krävts enligt ägardirektivet men prognosen som lämnas är att många lägenheter kommer att färdigställas de närmaste åren. Beträffande de finansiella målen så lever samtliga bolag inom koncernen upp till ägarens krav.

Förväntad framtida utveckling inom koncernen

Införande av en gemensam finanshantering genom en internbank som centralt planerar och genomför upplåning, räntebindning, likviditetsplanering etc. leder sannolikt till stordriftsfördelar och kostnadsbesparingar. Stordriftsfördelarna är bland annat behovet av endast en skuldrådgivare, färre transaktioner, gemensam syn på räntebindning och högre volym på upplåning.

Arbetet med att skapa en gemensam stark organisation för AB Alingsåshem och Fabs AB är ett led i att skapa en effektivare organisation inför framtiden, till exempel på driftssidan. Under 2017 har bolagen inom fastighetskoncernen konstaterat positiva ekonomiska effekter som en följd av bildandet av en fastighetskoncern. Ett stort arbete under 2018 kommer att vara att ta fram en strategisk plan som omfattar den gemensamma organisationen inom fastighetskoncernen.

Kommunala bolag och förbund

Moderbolaget AB Alingsås Rådhus

Ordförande: Daniel Filipsson (M)

Vd: Susanne Wirdemo

AB Alingsås Rådhus ("ABAR") ska enligt företagspolicyn och ägardirektiven fungera som kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens styrinstrument för dotterbolagens verksamhet. Styrelsen i ABAR bereder enligt ägardirektivet följande ärenden till kommunfullmäktige och kommunstyrelse:

- bolagsordning för helägda bolag i bolagskoncernen
- ägardirektiv för dotterbolag i bolagskoncernen
- frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt som kommunfullmäktige har att ta ställning till
- underlag till kommunstyrelsens årliga bedömning av bolagens verksamhet.

Bolaget ska i övrigt, bland annat utifrån kommunens styrmodell för kommunkoncernen, utfärda instruktioner för dotterbolagens budget och bokslut.

Bolaget har till föremål för sin verksamhet att som moderbolag äga och förvalta aktier i Alingsås kommuns hel- eller delägda bolag samt initiera och driva utvecklingsprojekt inom kommunkoncernen som en integrerad del i det kommunala utvecklingsarbetet. Styrelsen i ABAR har en aktiv roll i samordningen av de kommunala bolagen i syfte att uppnå ett optimalt resursutnyttjande, samordning av verksamheterna inom kommunkoncernen samt effektivt och offensivt bidra till att förstärka kommunens strategiska tillväxtområden.

För att uppfylla uppdraget att samordna och optimera resurserna inom koncernen har ABAR haft vd-träffar och dialogmöten med bolagen. Samarbetet mellan koncernens bolag har intensifierats under året då moderbolaget arbetat aktivt med ägarstyrningen.

Resultat och ställning AB Alingsås Rådhus

	2017	2016	2015
Nettoomsättning (mnkr)	7,5	6,2	5,4
Resultat före bokslutsdispositioner (mnkr)	-18,5	-17,5	-15,2
Årets resultat (mnkr)	-1,1	0,1	1,8
Soliditet (%)	21	6	6
Medelantal anställda	7	8	7

Väsentliga händelser i ABAR

Moderbolaget har under 2017 renodlats till att bli ett icke-rörelsedrivande holdingbolag. Verksamheten i Alingsås Lightning Centre, ALC, där bland annat evenemanget Lights in Alingsås ingår, har under året överförs till Alingsås Energi Nät AB.

Intentionen med Passivhuscentrum vid årets ingång var att med hjälp av statsbidrag bli ett nationellt centrum för hållbart byggande. Förutsättningarna ändrades dock då det förväntade statsbidraget istället utgjordes av en upphandling. En extern utredning påvisade osäkerhet kring huruvida projektet kunde anses rymmas inom den kommunala kompetensen samt bolagets bolagsordning, varför ABAR avstod att lämna anbud i upphandlingen. Styrelsen såg med anledning av detta inte några möjligheter att fortsätta finansiera projektet Passivhuscentrum och beslutade att avveckla projektet under hösten.

Bolaget är involverat i två processer med Skatteverket, där Skatteverket ifrågasatt avdrag för kostnader och moms avseende verksamheten Lights in Alingsås och projektet Passivhuscentrum.

Skatteverket granskade verksamheterna under 2015 och 2016 och i december 2015 kom beslut avseende Lights in Alingsås, vilket innebär en risk för skattekostnader avseende år 2013 och 2014 uppgående till cirka 3,3 mnkr. Ärendet är överlämnat till förvaltningsrätten men det är fortfarande oklart när utslag väntas.

Under december 2016 beslutade Skatteverket att bolaget inte erhåller avdrag för moms avseende 2014 och 2015 motsvarande 0,8 mnkr avseende projektet Passivhuscentrum. Bolaget har överklagat beslutet då bolaget anser sig ha rätt till momsavdrag. Bolaget reserverar därför inte beloppet om 0,8 mnkr. Skulle bolaget i slutändan inte erhålla avdraget kommer beloppet att bokas som en kostnad. Även detta ärende är överlämnat till förvaltningsrätten för dom.

Fastighetskoncernen Alingsås Rådhus AB

Ordförande: Karin Schagerlind (M)

Vd: Lars Mauritzson

Bolaget har till föremål för sin verksamhet att som moderbolag äga och förvalta aktier i Fabs AB och AB Alingsåshem. Bolaget bildades under 2016 för att från 1 januari 2017 ta över samtliga aktier i AB Alingsåshem och Fabs AB.

Målsättningen med bildandet av en samlad fastighetskoncern var att skapa en starkare och effektivare organisation för den tillväxt som Alingsås står inför, enligt det av kommunfullmäktige antagna Tillväxtprogrammet. Koncernen beräknades få ökade krav från ägaren på nyproduktion av bostäder, skolor, äldreboende och övriga publika lokaler och framtida behov kommer att ställa krav på en stabil ekonomisk långsiktig planering för bolagen.

Resultat och ställning Fastighetskoncernen Alingsås Rådhus AB

	2017	2016	2015
Nettoomsättning (mnkr)	1,3	-	-
Resultat före bokslutsdispositioner (mnkr)	-1,2	-	-
Årets resultat (mnkr)	-0,9	-	-
Soliditet (%)	99	-	-
Medelantal anställda	-	-	-

* Avser räkenskapsår 2016-09-05–2017-12-31

Väsentliga händelser i FARAB

Interims-vd:s uppdrag var initialt att tillsammans med vd:arna för dotterbolagen ta fram en plan för fastighetskoncernen. Ägaren tillsatte under året en ny ordinarie bolagsstyrelse för bolaget som är personunion med styrelserna i dotterbolagen AB Alingsåshem och Fabs AB och fristående från moderbolaget ABAR. I oktober utsågs vd:n för Fabs AB till vd i samtliga bolag i fastighetskoncernen.

alingsåshem

AB Alingsåshem

Ordförande: Karin Schagerlind (M)

Vd: Lars Mauritzson

AB Alingsåshem är det allmännyttiga kommunala bostadsbolaget. Bolaget ska förvärva, äga, bebygga, förvalta, förädla och överlåta fastigheter och tomträtter med bostadslägenheter och därtill hörande kollektiva anordningar och lokaler.

Resultat och ställning AB Alingsåshem

	2017	2016	2015
Nettoomsättning (mnr)	251,9	245,4	243,5
Resultat före bokslutsdispositioner (mnr)	-47,3	26,1	27,1
Årets resultat (mnr)	-36,6	20,2	20,3
Soliditet (%)	14,9	14,4	13,7
Soliditet baserad på fastigheternas marknadsvärde (%)	41,0	37,9	42,8
Direktavkastning på totalt kapital (%)	3,5	4,1	-
Medelantal anställda	38	37	37

Den enskilt största förklaringen till skillnaden i resultat före bokslutsdispositioner och skatt mellan 2017 och 2016, en skillnad på cirka -72 mnr, avser lösen av ränteswappar och banklån i samband med införandet av en internbank.

Väsentliga händelser i AB Alingsåshem

Hyresmarknaden i Alingsås kommun uppvisar en fortsatt hög efterfrågan. Uthyrningsläget är stabilt. Om- och inflyttningen under helåret 2017 var 14,4 procent (12,9 procent).

Alingsåshems största projekt under 2017 har varit Noltorpshöjd med två nya punkthus på Noltorpsområdet. Det första huset var klart för inflyttning i slutet av september, det andra ska färdigställas under våren 2018. Ingen försäljning av fastighet har genomförts under 2017. I Stadsskogen byggs 58 lägenheter. De planeras vara klara för inflyttning under 2019. Ungdomsboendet Pumpan med sina 26 lägenheter planeras vara klar 2019.

Följande om- och tillbyggnadsprojekt har pågått under 2017:

- större ombyggnad av äldreboendena Ginstgården och Hagagården med åtta nya lägenheter
- rivning av en tidigare butiksbyggnad/bageri för att ge plats åt kommande byggnadsprojekt på fastigheten Brogården 2
- färdigställande av badrumsrenoveringen på Noltorpsgatan 3
- slutförande av renoveringen av Gräfsnäs med byte av fasad, tak, energieffektivisering genom byte av isolering och teknik för uppvärmning av fastigheterna, markarbeten i form av ny lekplats och nya planteringar, byggnation av nytt miljöhus och rivning av garagelängor.

Årets totala investeringar uppgick till 102,7 mnr (96,1 mnr).

Bokfört värde på Alingsåshems bestånd uppgår till 1 627 mnr vars marknadsvärde uppgår till 2 858 mnr. Övervärdet uppgår således till 1 231 mnr, motsvarande 76 procent.

Fastighetsbestånd AB Alingsåshem

	2017	2016	2015
Uthyrningsbar yta bostäder (m ²)	208 909	207 199	207 713
Ordinarie lägenheter (antal)	2 831	2 804	2 812
Äldreboendebostäder (antal)	375	375	375
Omsorgsbostäder (antal)	80	80	74
Totalt antal lägenheter	3 286	3 259	3 261
Lokaler för uthyrning (antal)	372	277	279
Uthyrningsbar yta lokaler (m ²)	29 640	28 948	23 538
Marknadsvärde (mnr)	2 858	2 583	2 409

Fabs AB

Ordförande: Karin Schagerlind (M)

Vd: Lars Mauritzson

Fabs AB är kommunens fastighetsbolag som äger stora delar av de kommunala lokalerna såsom skolor, kontorslokaler, idrottsanläggningar, parker med mera. Bolaget har till uppgift att äga, bygga, förvalta och hyra ut lokaler och kontor samt exploatera och sälja industrimark.

Resultat och ställning Fabs AB

	2017	2016	2015
Nettoomsättning* (mnkr)	192,7	184,9	172,9
Resultat före bokslutsdispositioner (mnkr)	-27,9	31,9	25,5
Årets resultat (mnkr)	-13,7	17,2	13,7
Soliditet (%)	14	15	16
Direktavkastning på totalt kapital (%)	8,5	-	-
Medelantal anställda	30	27	25

* Exklusive Spiken Fastighets Kommanditbolag

Precis som för AB Alingsåshem är den enskilt största förklaringen till skillnaden i resultat före bokslutsdispositioner och skatt mellan 2017 och 2016, en skillnad på cirka -60 mnkr, lösen av räntesvappar i samband med införandet av en internbank.

Väsentliga händelser i Fabs AB

Den kommunala lokalförsörjningen dominerar bolagets verksamhet. I uppdraget har Fabs tagit fram en lokalförsörjningsplan för Alingsås kommun för 2017–2020. Planen är ett verktyg för att kommunen ska kunna planera ett långsiktigt behov av lokaler och har legat till grund för kommunens tillväxtprogram 2018–2027 som antogs i december 2017. Fabs har under året också ansvarat för samordning av kommunens lokalplaneringsgrupp.

Under 2017 avslutades projekten nybyggnation av Långared förskola och Ekskogens förskola samt om- och tillbyggnad av Lendahlskolans matsal. Under 2018 kommer bolagets investeringar att domineras av stora projekt såsom fortsatt renovering och utbyggnad av Nohaga simhall samt nybyggnation av förskola i Stockslycke (Herrgården). Utvecklingsarbete kommer att bedrivas kring tillbyggnation av Nohagaskolan samt ny förskola på Noltorp och i Nohaga.

Det andra av Fabs två huvuduppdrag är att vara ett instrument för näringslivsutveckling i kommunen.

Följande om- och tillbyggnadsprojekt har pågått under 2017:

- utveckling av kvarteret Solen 14, Kabomhusen, till kommersiella kontorslokaler samt använda delar av parkeringsytorna till att bereda plats för nybygge av bostäder
- om- och tillbyggnation av Alf Petterssons lokaler
- om- och tillbyggnation av kvarteret Spiken 2 för nytt driftkontor för Alingsåshem
- fortsatt samarbete med Ungdomsbostäder i Alingsås AB för att möjliggöra byggnation av små centrala hyreslägenheter.

Fabs har, tillsammans med Alingsåshem, studerat utvecklingsmöjligheter i stadsdelen Noltorp, främst i form av förtätningmöjligheter i kvarteret Citronen samt en utveckling av Noltorp centrum.

Under året har fastigheten Skansen 1 (mark), del av fastigheten Kristineholm 1:48 (tomt), del av Alingsås Stormansgården 1 (tomt) sålts och fastigheten Gräfsnäs 1:22 (mark) förvärvat. Försäljningarna medförde en bokföringsmässig vinst om 6,2 mnkr.

Årets totala investeringar uppgick till 193,8 mnkr (181,9 mnkr).

Bokfört värde på Fabs bestånd uppgår till 1 049 mnkr vars marknadsvärde uppgår till 1 333 mnkr. Övervärdet uppgår således till 284 mnkr, motsvarande 27 procent.

Verksamhetsnyckeltal Fabs AB

	2017	2016	2015
Lokalyta (m ²)	198 763	198 763	198 095
Vakansgrad vid årsskiftet (%)	2,6	2,6	3,0
Total kostnad för löpande underhåll och reparationer (mnkr)	8,7	9,5	10,5
Genomsnittlig kostnad för underhåll och reparationer (kr/m ²)	44	48	53

Spiken Fastighets Kommanditbolag

Spiken Fastighets kommanditbolag ägs av Fabs AB med AB Alingsås Rådhus som kommanditdelägare. Bolaget ska äga och förvalta fast egendom samt därmed förenlig verksamhet.

Bolaget äger fastigheten Spiken 1 i vilken inga investeringar har gjorts under året. Fastigheten är vid tillfället för årsredovisningen vakant och uthyrningsarbete pågår. Omsättningen understiger 1 mnkr och årets resultat är 329 tkr.

Alingsås Energi

Alingsås Energi Nät AB

Ordförande: Gunnar Henriksson (M)

Vd: Jan Olofzon

Alingsås Energi Nät AB är moderföretag för kommunens samlade energiverksamhet. Bolaget ska driva och utveckla infrastruktur för elnät, fjärrvärme och elektronisk kommunikation samt bedriva till rörelsen anknutande tjänster. Elnät innebär nätverksamhet enligt 4 § ellagen (1997:857). Verksamheten för elektronisk kommunikation är avsedd att tillgodose kommunens egna behov eller behov hos dess medlemmar och/eller företag. I koncernen ingår det helägda dotterföretaget Alingsås Energi AB som har till uppgift att dels inköpa och försälja energi och närliggande produkter och tjänster och dels producera förnyelsebar el.

Resultat och ställning Energikoncernen

	2017	2016	2015
Nettoomsättning (mnr)	234,8	234,6	219,2
Resultat före bokslutsdispositioner (mnr)	52,0	42,6	34,8
Årets resultat (mnr)	28,7	24,3	18,3
Soliditet (%)	44,6	46,8	47,5
Avkastning på totalt kapital (%)	7,4	7,4	7,0
Medelantal anställda	60	57	54

Energikoncernen har historiskt sett inte uppvisat ett bättre resultat än för 2017, med cirka 52 mnr i resultat före bokslutsdispositioner och skatt.

Väsentliga händelser i koncernen Alingsås Energi

Under 2017 har ansvaret för Lights in Alingsås överfört från ABAR till Alingsås Energi Nät AB. Årets Lights, det 18:e året, har genomförts och nytt avtal har slutits med den i Chicago baserade ljusorganisationen IALD om ett fortsatt samarbete för de närmaste tre åren 2018-2020. Verksamheten har förstärkts med en Project Manager och en Event Manager.

Vädret år 2017 har i Alingsås varit 6 procent varmare än ett normalår och 2 procent varmare än föregående år. Tillväxt med nya kunder har främst skett i fibernätet och i elnätet. Tillväxten i fibernätet är exceptionell då efterfrågan på fiberanslutningar är mycket hög och strävan att nå bredbandsmålen till 2020 kräver en snabb utbyggnad. Främst sker förtätning och nyanslutning i Alingsås tätort, men parallellt sker också förberedelser och utbyggnad på landsbygden i den södra kommundelen.

Följande investeringsprojekt har genomförts under året:

- ny biobränslepanna på Sävelundsverket samt
- fyra vattenkraftverk i Sävån som förvärvats. Affären kombinerar en ökad andel egenproducerad förnyelsebar el och samhällsintresset i att Alingsås får rådighet över vattenregleringen i sjöarna Mjörn och Ömmern.

Årets totala investeringar uppgick till 209,9 mnr (58,1 mnr).

Ett genomgripande arbete har genomförts i dotterbolaget med riskhantering och införande av nya handelsverktyg i elhandeln. Detta visar sig i ett positivt ekonomiskt resultat beroende på bland annat bättre prognosförmåga och lägre kostnader.

Energivolymer Alingsås Energi

	2017	2016	2015
Elnät – levererad energivolymer (GWh)	222	226	218
Elhandel – försäljningsvolymer (GWh)	142	156	151
Vindkraftproduktion (GWh)	1,2	1,1	1,4
Vattenkraftproduktion (GWh)	8,7	-	-
Värme – försäljningsvolymer (GWh)	119	122	112
Fjärrvärmeproduktion (GWh)	143	143	133

Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund

Ordförande: Daniel Filipsson (M)

Räddningschef: Börje Lindgren

Resultat och ställning AVRFR

	2017	2016	2015
Verksamhetens			
nettokostnader (mnkr)	-50,9	-47,8	-47,1
Årets resultat (mnkr)	-0,5	1,2	0,4
Soliditet (%)	8	9	6
Medelantal anställda	94	92	94

Räddningstjänstförbundet redovisar för 2017 ett negativt resultat på 0,5 mnkr, där Alingsås kommuns andel uppgår till 0,4 mnkr. Året innan redovisades ett positivt resultat på 1,2 mnkr. Resultatet beror på kostnader i samband med rekrytering av ett flertal operativa funktioner under året efter uppkomna vakanser och den omfattande introduktion som krävs för operativ personal. Ny personal innebär även ökade pensionskostnader på grund av pensionssystemets utformning eftersom att tidigare pensionsavsättningar gällande särskild avtalspension för operativ personal förs med som en kostnad in i den nya anställningen.

Väsentliga händelser

Förbundet ser tillbaka på ett händelserikt år med fokus på ett långsiktigt, målriktat och olycksförberedande arbete, där räddningsinsatser, tillsyn, krisledningsförberedande arbete, brandskyddskontroll, information och utbildning utgjort grunden.

Under 2017 har förbundet haft en mer ordinär verksamhet än åren innan. Antalet räddningsinsatser har varit 949 stycken jämfört med 993 räddningsinsatser år 2016, en minskning med cirka 50 uppdrag. Minskningen beror till stor del på att anlagda bränder i återvinningscontainrar har minskat efter att åtgärder vidtagits i samverkan med polisen. Ytterligare skäl till det minskade antalet uppdrag är att automatlarm till asylboendet Höglunda upphört efter att Migrationsverket lagt ner verksamheten vid anläggningen i Gräfsnäs vid halvårsskiftet 2017.

Under året har samverkan mellan räddningstjänsterna i Göteborgsregionen (GR) fördjupats med det gemensamma målet om en gränslös räddningstjänst med en gemensam ledningscentral 2019. Under året har flera arbetsgrupper från räddningstjänsterna inom GR arbetat med inventering, analys och åtgärdsförslag med syftet att ledningscentralen i Storgöteborg ska kunna ta över utlarmningen från SOS Alarm. Alingsås är först ut med att ansluta sig till ledningscentralen i januari 2018.

Samverkan mellan räddningstjänsterna i Västra Götaland har förstärkts under året i det tidigare skapade samverkansforumet Räddsam-VG. En arbetsgrupp för HR-frågor har startats upp med fokus på förebyggande frågor. Räddsam-VG syftar till att skapa en gemensam, gränslös och uthållig operativ räddningstjänst. Effekten av att dela information, styrdokument, gemensamma remissvar och arrangera kompetensutvecklingstillfällen har visat sig vara mycket positiv.

Investeringar

Förbundets investeringar uppgår till 3,6 mnkr. Under året har förbundet fått ett investeringsbidrag på 1 mnkr från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), för investeringar i uppdaterad stab och ledningsteknik på Alingsås brandstation. Under 2016 fick förbundet 0,8 mnkr för samma projekt. Dessa bidrag täcker en del av avskrivningskostnaderna för teknikomställningen. Förbundet har bidragit med samma summa som MSB har gjort. Den totala investeringskostnaden för projektet under tiden 2016–2017 slutade på en summa på cirka 3,6 mnkr.

Resultaträkning

(mnkr)	Not	Kommunen		Kommunkoncernen	
		2017	2016	2017	2016
Verksamhetens intäkter	1, 9	665,9	644,0	1 062,2	1 020,5
Verksamhetens kostnader	2, 9	-2 721,0	-2 702,6	-2 823,3	-2 790,9
<i>Verksamhetens nettokostnader exklusive avskrivningar</i>		-2 055,1	-2 058,6	-1 761,1	-1 770,4
Avskrivningar	3	-64,5	-58,1	-200,9	-187,1
Verksamhetens nettokostnader		-2 119,6	-2 116,7	-1 962,0	-1 957,5
Skatteintäkter	4	1 853,8	1 744,9	1 853,8	1 744,9
Generella statsbidrag och utjämning	5	360,5	358,8	360,5	358,8
Finansiella intäkter	6, 9	56,8	20,8	47,6	10,2
Finansiella kostnader	7, 9	-26,4	-5,9	-218,0	-70,4
Resultat före extraordinära poster		125,1	1,9	81,9	86,0
Extraordinära intäkter	8	0,0	0,0	0,0	0,0
Extraordinära kostnader	8	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatt				9,2	-21,0
Årets resultat		125,1	1,9	91,1	65,0

Kommentarer resultaträkning

Årets resultat

Årets resultat för kommunen är 125,1 mnkr, vilket är 66,7 mnkr bättre än budgeterad resultatnivå. Trenden att kommunens samtliga resultat under 2000-talet har varit positiva håller därmed fortsatt i sig. För kommunkoncernen har resultatet ökat med 26,1 mnkr, från 65,0 mnkr till 91,1 mnkr. Resultatet fördelar sig, förutom Alingsås kommun med 125,1 mnkr, på AB Alingsås Rådhus-koncernen med -33,6 mnkr samt Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund med -0,4 mnkr. Det stora negativa resultatet för AB Alingsås Rådhus-koncernen är hänförligt till lösen av lån och ränteswappar i och med införandet av gemensam finanshantering och internbank. AB Alingsås Rådhus-koncerns resultat på -33,6 mnkr fördelar sig på moderbolaget med -1,1 mnkr, Alingsås Energi Nät-koncernen 28,7 mnkr, Fabs AB -21,9 mnkr, AB Alingsåshem -36,6 mnkr samt Fastighetskoncernen Alingsås Rådhus AB -0,9 mnkr, exkluderat koncernmässiga elimineringar.

Verksamhetens nettokostnader

Verksamhetens nettokostnader för kommunen har ökat med 2,9 mnkr jämfört med föregående år.

Verksamhetens intäkter för kommunen har ökat med 21,9 mnkr jämfört med 2016. Den största ökningen står exploateringsintäkter (11,5 mnkr) och taxor och avgifter (9,2 mnkr) för. En genomgång gjordes 2016 av om taxorna var utformade enligt självkostnadsprincipen.

Kommunkoncernens intäkter har ökat med 41,7 mnkr, där hälften av intäkterna är hänförliga till kommunen och resterande del till ökad omsättning i bolagskoncernen.

Verksamhetens kostnader för kommunen har endast ökat 18,4 mnkr jämfört med föregående år. Den klart största ökningen står lönekostnaderna inklusive sociala avgifter (65,6 mnkr) för. Köp av huvudverksamhet (14,7 mnkr), lokal- och markhyror (9,8 mnkr) har också ökat jämfört med 2016. I och med att kommunen har bytt redovisningsprincip för sina pensionsförpliktelser (från bland- till fullfundsmodell) har pensionskostnaderna minskat med (45,4 mnkr). Även lämnade bidrag har minskat med 14,5 mnkr. Övriga förändringar i verksamhetens kostnader har medfört en minskning med 11,8 mnkr jämfört med 2016.

Kommunkoncernens kostnader har ökat med 32 mnkr. Ökningen är främst hänförlig till kommunens ökade kostnader enligt ovan. Bolagskoncernens kostnader har ökat relativt marginellt. Den ökning som ändå skett är främst hänförlig till ökade personalkostnader.

Kommunens avskrivningar fortsätter att öka. Under 2017 har de ökat med 6,4 mnkr, från 58,1 mnkr år 2016 till 64,5 mnkr år 2017. Kommunkoncernens avskrivningar har ökat med 13,8 mnkr från år 2016 till år 2017 som en följd av ökade investeringar de senaste åren.

Taxor och avgifter (28,4 procent) samt bidrag (48,8 procent) är de största inkomstkällorna för kommunen förutom skatter och bidrag. Kommunens överlägset största kostnad är personalkostnader (56,4 procent), följt av köp av huvudverksamhet (15,2 procent) samt lokal- och markhyror (10 procent).

Skatter och bidrag

Jämfört med 2016 har skatteintäkterna ökat med 108,9 mnkr (6,2 procent) och bidragen har ökat med 1,7 mnkr (0,5 procent). Sammantaget uppgår skatter och bidrag till 2 214,3 mnkr vilket är en ökning med 5,3 procent.

Alingsås är en nettomottagare i det generella kostnadsutjämningsystemet. För 2017 har kommunen fått 236,3 mnkr i utjämningsbidrag, vilket är en minskning med 3,7 mnkr jämfört med 2016.

Finansnetto

Kommunens finansnetto är positivt och uppgår till 30,4 mnkr. Detta är en förbättring med 15,5 mnkr jämfört med 2016. Detta beror till stor del på försäljning av finansiella placeringar under 2017 där reavinsterna från försäljning av finansiella placeringar ger en positiv effekt om 43,1 mnkr samtidigt som övergången till fullfundsmodell ger ökade finansiella kostnader på 21,3 mnkr jämfört med föregående år. Motsvarande ökning mellan 2016 och 2017 sker även för kommunkoncernen vad gäller finansiella intäkter.

Kommunkoncernens finansiella kostnader avviker kraftigt jämfört med föregående år. Förklaringen är hänförlig till kostnader för lösen av ränteswappar och banklån i samband med införandet av en gemensam finanshantering och internbank. Tar man hänsyn till denna kostnad uppgår räntekostnaderna till 86 mnkr att jämföra med 2016 års räntekostnader på cirka 70 mnkr.

Kassaflödesrapport

(mnkr)	Not	Kommunen		Kommunkoncernen	
		2017	2016	2017	2016
Den löpande verksamheten					
Årets resultat		125,1	1,9	91,1	65,0
Justering för av- och nedskrivningar		64,5	58,1	200,9	187,1
Justering för gjorda avsättningar	25	2,8	10,7	-4,6	28,7
Justering för resultat vid försäljning av anläggningstillgångar		-43,6	0,1	-47,7	0,1
Justering för övriga ej likvidpåverkande poster	26	21,6	10,1	40,4	11,4
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		170,4	80,9	280,1	292,3
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		-3 076,9	85,5	-25,3	118,0
Ökning/minskning förråd och varulager		-5,9	-5,0	0,1	-3,7
Ökning/minskning kortfristiga skulder		-148,5	11,8	50,5	-111,0
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-3 060,9	173,2	305,4	295,6
Investeringsverksamheten					
Investering i immateriella/materiella anläggningstillgångar	27	-131,4	-118,2	-641,4	-462,0
Försäljning av immateriella/materiella anläggningstillgångar		0,5	0,5	5,1	12,8
Omklassificering och ej aktiverbara kostnader		0,0	0,0	0,0	0,0
Investering i finansiella anläggningstillgångar		-109,0	0,0	-109,0	0,0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		97,7	0,0	97,7	0,0
Omklassificering till kortfristiga placeringar		146,9	0,0	146,9	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		4,7	-117,7	-500,7	-449,2
Finansieringsverksamheten					
Forutbetalda intäkter som regleras över flera år		13,7	19,5	13,7	19,5
Nyupptagna lån		3 345,9	0,0	412,7	952,2
Amortering av skuld		0,0	0,0	0,0	-738,0
Utbetalning av nya och garantipensioner		-38,9	-4,1	-38,9	-4,3
Förändring av långfristiga fordringar		0,8	2,5	0,0	1,7
Inköp av kortfristiga placeringar		-479,6	-67,7	-479,6	-67,7
Försäljning av kortfristiga placeringar		494,5	141,0	494,5	141,0
Omklassificering finansiella anläggningstillgångar		-146,9	0,0	-146,9	0,0
Aktieägartillskott		-65,2	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		3 124,3	91,2	255,5	304,4
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur		0,0	-43,6	0,0	-43,6
Utbetalning av bidrag till gc-vägar och Mjörnvallen		0,0	-1,0	0,0	-1,0
Årets kassaflöde		68,1	102,1	60,2	106,2
Likvida medel vid årets början		522,3	420,2	532,5	426,3
Likvida medel vid årets slut		590,7	522,3	592,7	532,5

Kommentarer kassaflödesanalys

Årets kassaflöde

Kommunens likviditet har ökat med 68,1 mnkr under året och uppgår per den 31 december 2017 till 590,7 mnkr.

Den löpande verksamheten

Kommunens resultat exklusive avskrivningar, nedskrivningar och andra ej likviditetspåverkande poster ger ett positivt kassaflöde på 170,4 mnkr år 2017, att jämföra med 80,9 mnkr år 2016. Förändring av kapitalbindning ger ett negativt flöde på 3 231,3 mnkr. Totalt tar den löpande verksamheten i anspråk 3 060,9 mnkr år 2017, vilket är en stor ökning jämfört med 2016. Detta beror till stor del på införandet av en internbank i kommunkoncernen.

För kommunkoncernen tillför den löpande verksamheten 305,4 mnkr, vilket är en marginell minskning jämfört med 2016 på 9,8 mnkr.

Investeringsverksamheten

Kommunens investeringar i immateriella/materiella anläggningstillgångar under 2017 uppgår till 131,4 mnkr. Försäljningar av anläggningstillgångar uppgår till 0,5 mnkr. Alingsås kommun har investerat 109 mnkr i finansiella anläggningstillgångar 2017 och avyttrat finansiella placeringar för 97,7 mnkr. Under året har även 146,9 mnkr omklassificerats till finansiella omsättningstillgångar. Totalt använder investeringsverksamheten 4,7 mnkr.

Kommunkoncernens investeringar uppgår till 641 mnkr (462 mnkr) inkluderande förändring av pågående arbeten. Alingsås Energi Nät koncernen har under året investerat för 209,9 mnkr (58,1 mnkr) där merparten avser investering i ny biobränslepanna. AB Alingsåshems totala investeringar under året uppgår till 102,7 mnkr (96,1 mnkr). Fabs AB har under 2017 investerat motsvarande 193,8 mnkr (181,8 mnkr), varav den största investeringen för närvarande är ombyggnation av Nohlagahallen inkluderande simhall.

Finansieringsverksamheten

Finansieringsverksamheten bidrar med 3 124,3 mnkr varav 3 345,9 mnkr avser nyupptagna lån. 13,7 mnkr avser förutbetalda anslutningsavgifter och investeringsbidrag och 14,9 mnkr härrör sig från kortfristiga placeringar. Jämfört med föregående år är det en förbättring med 3 033,1 mnkr. Största enskilda förklaringen ligger i att kommunen i samband med införande av en internbank i kommunkoncernen har tagit upp nya lån. De kommunala bolagen nyttjar sedan en limit på kommunens koncernkonto.

För kommunkoncernen är kassaflödet från finansieringsverksamheten positivt med hela 255 mnkr som en följd ökad upplåning i bolagen. Att ökningen är så mycket större för kommunen jämfört med kommunkoncernen beror på att bolagen numera har en skuld till kommunen istället för en skuld till banker och kreditinstitut.

Utbetalning av bidrag till infrastruktur

Inga utbetalningar av bidrag har skett under 2017.

Balansräkning

(mnkr)	Not	Kommunen		Kommunkoncernen	
		2017	2016	2017	2016
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	10	3,5	9,1	3,5	9,1
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	11	734,9	659,7	4 437,1	4 012,0
Maskiner och inventarier	11	101,2	104,1	136,0	136,4
Finansiella anläggningstillgångar	12	84,4	125,8	6,0	112,5
Summa anläggningstillgångar		924,0	898,7	4 582,6	4 270,0
Omsättningstillgångar					
Förråd med mera	13	44,3	38,3	56,3	56,4
Fordringar	14	3 329,4	252,6	241,2	215,9
Kortfristiga placeringar	15	645,2	502,4	645,2	502,4
Kassa och bank	16	590,7	522,4	592,7	532,5
Summa omsättningstillgångar		4 609,6	1 315,7	1 535,4	1 307,2
Summa tillgångar		5 533,6	2 214,4	6 118,0	5 577,2
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Eget kapital					
Årets resultat	17	125,1	1,9	91,1	65,0
Övrigt eget kapital		573,1	1 327,0	982,2	1 673,0
Summa eget kapital		698,2	1 328,9	1 073,3	1 738,0
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	18	967,2	228,6	980,2	240,1
Andra avsättningar	19	29,4	26,6	130,8	138,0
Summa avsättningar		996,6	255,2	1 111,0	378,1
Skulder					
Långfristiga skulder	20	3 005,4	63,4	3 007,2	2 055,1
Kortfristiga skulder	21	833,3	566,9	926,5	1 406,0
Summa skulder		3 838,7	630,3	3 933,7	3 461,1
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		5 533,6	2 214,4	6 118,0	5 577,2
Panter och ansvarsförbindelser					
Panter och därmed jämföriga säkerheter	22	Inga	Inga	Inga	300,0
Ansvarsförbindelser					
Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	23	0,0	860,8	0,0	860,8
Övriga ansvarsförbindelser	24	0,5	2 635,1	2,8	2,3

Kommentarer balansräkning

Våra tillgångar

Kommunens anläggningstillgångar uppgår till 924 mnkr vilket är en ökning med 25,3 mnkr. Investeringar i anläggningar, fastigheter och inventarier har gjorts med 131,4 mnkr. Avskrivningarna uppgår till -61,4 mnkr. Utrangeringar, försäljningar och övriga förändringar har minskat anläggningstillgångarna med -3,3 mnkr. En amortering har gjorts på kommunens reverslån till Alingsås och Vårgårdas räddningstjänstförbund på -0,8 mnkr. Realränteobligationerna i pensionsportföljen har skrivits ned med -0,9 mnkr. Avyttringar av långfristiga placeringar har gjorts med -67 mnkr, inköp har skett med 109 mnkr, aktieägartillskott till AB Alingsås Rådhus har lämnats med 65,2 mnkr samt omklassificering till kortfristiga placeringar har skett med -146,9 mnkr.

Kommunkoncernens anläggningstillgångar uppgår till 4 582 mnkr vilket är en ökning med 312 mnkr jämfört med 2016. Det är främst kommunens fastighetsbolag som står för merparten av anläggningstillgångarna, vilka i Fabs och Alingsåshem sammantaget uppgår till 3 108 mnkr (2 835 mnkr).

Kommunens förråd och exploatering har ökat med 6 mnkr. Exploateringsområden har förädlats med cirka 19,2 mnkr under året. Kostnader för sålda tomter har reducerat värdet med 11,8 mnkr och nedskrivningar har gjorts med 1,1 mnkr. Övrig förändring som har reducerat värdet uppgår till 0,3 mnkr.

De kortfristiga fordringarna uppgår till 3 329,4 mnkr vilket är en ökning med 3 076,8 mnkr jämfört med 2016. Den enskilt största ökningen beror på införandet av kommunkoncernens internbank. Merparten av fordringarna avser fordringar på koncernbolagen.

Kommunens kortfristiga placeringar har ökat med 142,8 mnkr till 645,2 mnkr. Detta kan till stor del förklaras av nya inköp (479,7 mnkr), avyttringar (-360 mnkr) och omklassificering från långfristiga placeringar (20,6 mnkr). Kommunens bolag har inga kortfristiga placeringar.

Eget kapital

Kommunens egna kapital har genom årets resultat och övriga justeringar minskat med 630,7 mnkr och uppgår till 698,2 mnkr. Justering av eget kapital uppgår till -755,9 mnkr. Detta beror på en övergång till fullfundsmodell då ansvarsförbindelsen lyfts in i balansräkningen samt att en avsättning (pensionsfonden) har rättats mot eget kapital. Motsvarande minskning gäller även kommunkoncernen.

Våra avsättningar

Kommunens avsättningar består av fyra delar, en pensionskulda som uppgår till 967,2 mnkr, 17,1 mnkr för återställande av avfallsdeponier, avsättningar för infrastruktur på 7,3 mnkr samt en eventuell upphandlings-skadeavgift för idéburet partnerskap om 5 mnkr.

Avsättningar för kommunkoncernen utgörs, utöver kommunens avsättningar, av uppskjutna skatter motsvarande 101,4 mnkr (111,4 mnkr).

Våra skulder

Kommunens långfristiga skulder består av fyra poster, förutbetalda anslutningsavgifter, investeringsinkomster, VA-verksamhetens investeringsfond samt nyupptagna lån. Totalt uppgår dessa till 3 005,4 mnkr vilket är en ökning med 2 942 mnkr jämfört med 2016. Detta beror till största del på kommunens införande av en internbank för kommunkoncernen, där kommunen lånar upp för kommunkoncernen.

Kommunkoncernens långfristiga skulder uppgår till 3 007,2 mnkr, i princip samma belopp som för kommunen. De långfristiga skulderna utgörs till största delen av skulder till kreditinstitut avseende kommunkoncernens anläggningstillgångar, främst fastigheter.

De kortfristiga skulderna i kommunen har ökat med 266,4 mnkr och uppgår till 833,3 mnkr. Ökningen beror till stor del på kortfristig del av nyupptagna lån (414,9 mnkr), medan skulder till kommunala bolag och leverantörer har minskat med -156 mnkr.

Kommunkoncernens kortfristiga skulder har minskat med cirka 480 mnkr mellan 2017 och 2016. Föregående år låg en stor del av bolagens lån mot kreditinstitut som kortfristig skuld. I år redovisas dessa som skuld mot kommunen. Skulden elimineras i kommunkoncernen.

Panter och ansvarsförbindelser

Vare sig kommunen eller kommunkoncernen har 2017 några panter eller liknande säkerheter, men under 2016 hade AB Alingsåshem tagit upp 300 mnkr i fastighetsinteckningar.

Någon pensionsförpliktelse redovisad utanför balansräkningen finns inte 2017 eftersom kommunen övergått från den så kallade blandmodellen till fullfondering av sitt pensionsåtagande.

Alingsås kommun hade fram till 2017 inga låneskulder då låneskulderna fanns i bolagskoncernen. Sedan införandet av gemensam finanshantering och internbank under slutet av 2017 är det kommunen som tar upp och redovisar lån gentemot banker och kreditinstitut. Fram till 2014 ökade kommunen sina borgensåtaganden främst till dotterbolagen inom ABAR-koncernen men även till externa föreningar för att under 2014 och 2015 minska. Per 2017-12-31 finns inga väsentliga borgensåtaganden längre.

Fullfonderingsmodell

– En jämförelse mellan olika redovisningsprinciper

Till och med 2016 har kommunen redovisat pensionerna enligt blandmodellen, vilket lag (1997:614) om kommunal redovisning anger. Under 2017 har Alingsås kommun valt att byta redovisningsprincip

för redovisning av pensioner. I syfte att erhålla en jämförelse mellan de olika metoderna anges nedan resultat- och balansräkning i korthet för 2017 och 2016 med bland- respektive fullfonderingsmodell.

(mnkr)	Not	Blandmodell 2017	Fullfond 2017	Blandmodell 2016	Fullfond 2016
Resultaträkning					
Verksamhetens intäkter		665,9	665,9	644,0	644,0
Verksamhetens kostnader	Not 1	-2 763,6	-2 721,0	-2 702,6	-2 656,4
Avskrivningar		-64,5	-64,5	-58,1	-58,1
Verksamhetens nettokostnader		-2 162,2	-2 119,6	-2 116,7	-2 070,5
Skatteintäkter		1 853,8	1 853,8	1 744,9	1 744,9
Generella statsbidrag och utjämning		360,5	360,5	358,8	358,8
Finansiella intäkter		56,8	56,8	20,8	20,8
Finansiella kostnader	Not 1	-6,0	-26,4	-5,9	-16,2
Resultat före extraordinära poster		102,9	125,1	1,9	37,8
Extraordinära intäkter		0,0	0,0	0,0	0,0
Extraordinära kostnader		0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat		102,9	125,1	1,9	37,8
Balansräkning					
Tillgångar					
Summa anläggningstillgångar		924,0	924,0	898,7	898,7
Summa omsättningstillgångar		4 609,6	4 609,6	1 315,7	1 315,7
Summa tillgångar		5 533,6	5 533,6	2 214,4	2 214,4
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Årets resultat		102,9	125,1	1,9	37,8
Övrigt eget kapital		1 433,9	573,1	1 327,0	397,3
Summa eget kapital	Not 2	1 536,8	698,2	1 328,9	435,1
Summa avsättningar	Not 3	158,1	996,6	255,2	1 149,0
Summa skulder		3 838,7	3 838,7	630,3	630,3
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		5 533,6	5 533,6	2 214,4	2 214,4

Not 1

Resultateffekten för 2017 är 22,2 mnkr bättre vilket är förändringen av ansvarsförbindelsen mellan åren 2016 och 2017.

Resultateffekten för 2016 skulle ha varit 35,9 mnkr bättre vilket är förändringen av ansvarsförbindelsen mellan åren 2015 och 2016.

Not 2

Eget kapital har minskats med ansvarsförbindelsens ingående värde per 2017-01-01, det vill säga 860,9 mnkr. Om kommunen hade redovisat enligt fullfonderingsmodellen 2016 hade ingående värde per 2016-01-01 redovisats här.

Not 3

Ansvarsförbindelsen har lyfts in som en avsättning.

Orsaken till byte av redovisningsprincip är att det ger en mer rättvisande bild av kommunens finansiella ställning och att de grundläggande principerna om öppen och tydlig redovisning följs på ett bättre sätt. Övergång från bland- till fullfonderingsmodell kan öka politikerns och tjänstemäns förståelse av ekonomisk ställning och resultat, vilket i sin tur underlättar planeringen av ekonomin och verksamheten. Omräkning av 2016 års resultat är gjord i ovanstående tabell.

Noter

(mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2017	2016	2017	2016
Not 1 Verksamhetens intäkter				
Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	22,9	21,4	247,0	246,9
Taxor och avgifter	189,0	179,8	219,9	200,0
Hyror och arrenden	57,0	57,6	487,4	479,9
Bidrag	324,7	328,8	367,4	373,6
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	41,6	37,7	47,3	45,0
Exploateringsintäkter	30,2	18,7	35,0	18,7
Realisationsvinster	0,5	0,0	3,4	6,0
Försäkringsersättningar	0,0	0,0	1,2	0,3
Övriga intäkter	0,0	0,0	12,5	6,1
Aktiverade egna arbeten	0,0	0,0	8,5	7,4
Elimineringar inom koncernen			-367,4	-363,4
Summa verksamhetens intäkter	665,9	644,0	1 062,2	1 020,5
I verksamhetens intäkter för kommunen ingår inga jämförelsestörande poster för 2017 (7,5 mnkr 2016) se not 9.				
Not 2 Verksamhetens kostnader				
Verksamhetens kostnader				
Löner och sociala avgifter	-1 535,6	-1 470,0	-1 653,2	-1 586,6
Pensionskostnader inklusive löneskatt	-80,7	-126,1	-88,4	-130,9
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	-7,6	-5,9	-87,9	-136,7
Bränsle, energi och vatten	-18,9	-17,5	-169,2	-151,2
Köp av huvudverksamhet	-414,6	-399,9	-449,9	-401,0
Lokal- och markhyror	-273,3	-263,5	-281,6	-270,6
Övriga tjänster	-168,7	-174,8	-183,0	-188,9
Lämnade bidrag	-70,8	-85,3	-70,8	-85,3
Realisationsförluster	0,0	-0,1	-6,9	0,3
Exploateringskostnader	-12,9	-13,1	-14,5	-13,1
Bolagsskatt	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga kostnader	-137,9	-146,4	-185,3	-190,3
Elimineringar inom koncernen			367,4	363,4
Summa verksamhetens kostnader	-2 721,0	-2 702,6	-2 823,3	-2 790,9
I verksamhetens kostnader har en omräkning gjorts mellan Bränsle, energi och vatten och övriga kostnader för 2016.				
Not 3 Avskrivningar				
Avskrivningar immateriella anläggningstillgångar	-5,5	-4,7	-5,5	-4,7
Avskrivningar byggnader och anläggningar	-27,4	-26,1	-158,0	-147,9
Avskrivningar maskiner och inventarier	-28,5	-27,3	-34,3	-33,5
Nedskrivningar	-3,1	0,0	-3,1	-1,0
Summa avskrivningar	-64,5	-58,1	-200,9	-187,1
För uppgift om avskrivningstider se avsnittet om redovisningsprinciper.				

(mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2017	2016	2017	2016
Not 4 Skatteintäkter				
Preliminär kommunalskatt	1 859,9	1 751,4	1 859,9	1 751,4
Preliminär slutavräkning innevarande år	-8,2	1,7	-8,2	1,7
Slutavräkningsdifferens föregående år	2,1	-8,2	2,1	-8,2
Summa skatteintäkter	1 853,8	1 744,9	1 853,8	1 744,9
Not 5 Generella statsbidrag och utjämning				
Inkomstutjämning	277,7	287,0	277,7	287,0
Kommunal fastighetsavgift	70,0	66,3	70,0	66,3
Bidrag för LSS-utjämning	35,9	34,6	35,9	34,6
Kostnadsutjämning	-41,0	-45,6	-41,0	-45,6
Regleringsbidrag/-avgift	-0,4	-1,4	-0,4	-1,4
Generella statsbidrag	18,3	17,9	18,3	17,9
Summa generella statsbidrag och utjämning	360,5	358,8	360,5	358,8
Not 6 Finansiella intäkter				
Utdelningar på aktier och andelar	1,9	2,5	1,9	2,5
Ränteintäkter	2,7	7,4	4,1	7,8
Övriga finansiella intäkter	52,2	10,9	52,2	10,9
Elimineringar inom koncernen			-10,6	-11,0
Summa finansiella intäkter	56,8	20,8	47,6	10,2
I övriga finansiella intäkter 2017 för kommunen ingår borgensavgifter från de kommunala bolagen med 9,0 mnkr (10,9 mnkr 2016). Dessutom ligger reavinster från finansiella placeringar där med 43,1 mnkr 2017 (0 mnkr 2016).				
Not 7 Finansiella kostnader				
Räntekostnader	-0,6	0,0	-198,8	-68,3
Ränta på pensionsavsättningar	-23,0	-1,1	-23,2	-1,2
Övriga finansiella kostnader	-2,8	-4,8	-6,6	-11,9
Elimineringar inom koncernen			10,6	11,0
Summa finansiella kostnader	-26,4	-5,9	-218,0	-70,4
Skillnaden mellan åren under ränta på pensionsavsättningar beror på att kommunen har gått från bland- till fullfundsmodell.				
Not 8 Extraordinära poster				
Inga extraordinära poster finns.				
Not 9 Jämförelsestörande poster				
Verksamhetens intäkter				
Bidrag från Naturvårdsverket	0,0	7,5	0,0	7,5
Summa jämförelsestörande poster	0,0	7,5	0,0	7,5

(mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2017	2016	2017	2016
Not 10 Immateriella anläggningstillgångar				
Officiälservitut kvarteret Bryggaren				
Anskaffningsvärde	26,4	26,4	26,4	26,4
Ackumulerade avskrivningar	-22,9	-17,3	-22,9	-17,3
Ackumulerade nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Bokfört värde	3,5	9,1	3,5	9,1
Avskrivningstid	5 år	5 år	5 år	5 år
Redovisat värde vid årets början	9,0	10,7	9,0	10,7
Årets investeringar	0,0	2,7	0,0	2,7
Utrangeringar och avyttringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Anskaffningsvärde	0,0	0,0	0,0	0,0
Ackumulerade avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Återförda nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets avskrivningar	-5,5	-4,7	-5,5	-4,7
Övriga förändringar	0,0	0,4	0,0	0,4
Redovisat värde vid årets slut	3,5	9,1	3,5	9,1
Not 11 Materiella anläggningstillgångar				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Anskaffningsvärde	1 078,1	973,0	6 229,1	5 652,2
Ackumulerade avskrivningar	-321,3	-293,9	-1 769,1	-1 619,8
Ackumulerade nedskrivningar	-21,9	-19,4	-22,9	-20,4
Bokfört värde	734,9	659,7	4 437,1	4 012,0
Avskrivningstid	0-50 år	0-50 år	0-50 år	0-50 år
Redovisat värde vid årets början	659,7	603,2	4 012,0	3 759,4
Årets investeringar	105,2	83,0	405,4	539,8
Utrangeringar och avyttringar	-2,4	0,0	-10,9	-11,5
Anskaffningsvärde	-6,6	0,0	-26,9	-23,7
Ackumulerade avskrivningar	4,2	0,0	16,0	12,2
Årets nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	-1,0
Återförda nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets avskrivningar	-27,4	-26,1	-157,7	-148,9
Överföring från eller till annat slag av tillgång	0,0	0,0	188,5	-125,8
Övriga förändringar	-0,2	-0,4	-0,2	0,0
Redovisat värde vid årets slut	734,9	659,7	4 437,1	4 012,0
Maskiner och inventarier				
Anskaffningsvärde	356,1	329,9	425,5	395,9
Ackumulerade avskrivningar	-252,0	-223,5	-285,1	-257,3
Ackumulerade nedskrivningar	-2,9	-2,3	-4,5	-2,3
Bokfört värde	101,2	104,1	136,0	136,4

(mnr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2017	2016	2017	2016
forts. Not 11 Materiella anläggningstillgångar				
Avskrivningstid	3-10 år	3-10 år	3-10 år	3-10 år
Redovisat värde vid årets början	104,1	99,3	136,4	126,7
Årets investeringar	26,2	32,5	34,4	43,0
Utrangeringar och avyttringar	-0,9	-0,5	-0,9	-0,7
Anskaffningsvärde	-2,3	-22,3	-4,9	-32,7
Ackumulerade avskrivningar	1,4	21,8	4,0	32,0
Årets nedskrivningar	0,0	0,0	-2,2	0,0
Återförda nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets avskrivningar	-28,5	-27,3	-32,0	-32,7
Övriga förändringar	0,3	0,1	0,3	0,1
Redovisat värde vid årets slut	101,2	104,1	136,0	136,4

(mnr)	Kommunen			
	2017		2016	
	Redovisat värde	Marknadsvärde	Redovisat värde	Marknadsvärde
Not 12 Finansiella anläggningstillgångar				
Värdepappersinnehav				
Aktier Kommentus	0,1	0,0	0,1	0,1
Andelar Kommuninvest	0,9	0,0	0,9	0,9
Aktier Alingsås Rådhus AB	76,2	0,0	11,0	11,0
Svenska staten obl 3102	0,0	0,0	13,9	19,7
Öhman Sweden Micro Cap	0,0	0,0	2,0	5,0
Svenska staten obl 3104	0,0	0,0	13,7	21,9
Handelsbanken Sverige Index Criteria	0,0	0,0	4,9	10,6
SEB Etisk Global Indexfond	0,0	0,0	3,9	6,7
SEB Företagsobligationsfond	0,0	0,0	9,0	10,3
Huddinge kommun 3,5 % 2028	0,0	0,0	14,3	17,7
AMF Aktiefond Europa	0,0	0,0	7,0	9,2
Catella Avkastning	0,0	0,0	12,5	12,8
SPP Företagsobligationsfond	0,0	0,0	6,4	6,7
Öhman Utlandsfond A	0,0	0,0	9,3	12,9
SPP Emerging Markets SRI	0,0	0,0	1,7	1,8
Stora Bältförbindelsen 4,0 % 2020	0,0	0,0	7,2	7,9
Inera	0,1	0,0	0,0	0,0
Redovisat värde/marknadsvärde vid årets slut	77,2	0,0	117,8	155,2
Långfristiga fordringar				
Kommuninvest	4,7		4,7	
Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund	2,5		3,3	
Redovisat värde vid årets slut	7,2		8,0	
	84,4		125,8	

(mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2017	2016	2017	2016
Not 13 Förråd med mera				
Förråd, varulager	1,3	1,4	9,8	10,5
Elcertifikat	0,0	0,0	0,3	3,2
Utsläppsrätter	0,0	0,0	0,7	1,7
Exploateringsverksamhet				
Industrimark	13,4	11,9	15,8	16,0
Bostadsmark	28,9	24,3	29,0	24,3
Osålda tomter	0,7	0,7	0,7	0,7
Pågående arbete för annans räkning	0,0	0,0	0,0	0,0
Redovisat värde vid årets slut	44,3	38,3	56,3	56,4

En värdering av samtliga exploateringsprojekt har gjorts under 2017 och projekten har skrivits ned med 1,1 mnkr (5,5 mnkr).

Värderingen har gjorts utifrån den information som fanns tillgänglig på balansdagen. Värderingen har gjorts med bakgrund i lag om kommunal redovisning 6 kap, 7 §. Här regleras att omsättningstillgångar ska tas upp till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på balansdagen.

(mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	Redovisat värde	Marknadsvärde	Redovisat värde	Marknadsvärde
	2017	2017	2016	2016
Not 14 Fordringar				
Kundfordringar	31,8	36,2	49,0	152,6
Statsbidragsfordringar/skattefordringar	16,9	67,7	16,9	74,5
Förutbetalda kostnader/uppplupna intäkter	142,9	125,9	176,6	173,2
Övriga kortfristiga fordringar	3 137,8	22,8	3 195,0	96,3
Elimineringar inom koncernen			-3 196,3	-280,7
Redovisat värde vid årets slut	3 329,4	252,6	241,2	215,9

(mnkr)	Kommunen			
	Redovisat värde	Marknadsvärde	Redovisat värde	Marknadsvärde
	2017	2017	2016	2016
Not 15 Kortfristiga placeringar				
General Electric 2019-08-30	0,0	0,0	10,7	10,9
Stockholms Kooperativa Bostadsförening FRN 2018-06-02	0,0	0,0	10,0	10,0
Rikshem FRN 2021-04-22	0,0	0,0	22,2	22,3
Volvo Treasury 2018-04-13	0,0	0,0	15,0	15,1
Intrum Justitia 2019-07-30	0,0	0,0	9,5	9,5
Lannebo likviditet	80,0	81,4	80,0	80,8
AMF Räntefond Kort	0,0	0,0	100,0	100,0
SEB Likviditetsfond	27,0	26,6	27,0	26,8
Swedbank GMTN 203	0,0	0,0	27,2	27,2
Jyske bank FRN 23/1-15-17	0,0	0,0	27,0	27,0
Fortum OYJ emtn 2,75 %	0,0	0,0	22,6	23,2
Länsförsäkringar 14/20171113	0,0	0,0	10,1	10,1
General Electric 2018-01-16	0,0	0,0	28,7	29,5
Förvaltnings AB Framtiden 2,67 % 171002	0,0	0,0	24,4	24,7
SPP Företagsobligationsfond	119,6	121,3	38,0	38,6
Nordea korträntefond	0,0	0,0	50,0	50,6
Nordea FRN Fund	22,0	22,0	0,0	0,0
Simplicity Likviditet	149,5	149,9	0,0	0,0

(mnkr)

	Kommunen			
	Redovisat	Marknads-	Redovisat	Marknads-
	värde	värde	värde	värde
	2017	2017	2016	2016
forts. Not 15 Kortfristiga placeringar				
SPP Grön Obligationsfond	30,9	31,1	0,0	0,0
Öhmans Företagsobligationsfond A	46,0	46,7	0,0	0,0
Öhman FRN-Fond SEK A	89,7	90,1	0,0	0,0
Spiltan Räntefond Sverige	40,0	40,4	0,0	0,0
Nordea Inst Företagsobligation	20,0	20,5	0,0	0,0
Huddinge kommun 3,5 % 2028	13,9	17,7	0,0	0,0
Stora bältförbindelsen	6,7	7,7	0,0	0,0
Redovisat värde vid årets slut	645,2	655,4	502,4	506,3

(mnkr)

	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2017	2016	2017	2016
Not 16 Kassa och bank				
Koncernkonto	587,0	290,3	587,0	289,5
Kassa, bank övrigt	3,7	232,1	5,7	243,0
Redovisat värde vid årets slut	590,7	522,4	592,7	532,5

I Kassa och bank har en omräkning gjorts mellan koncernkonto och kassa, bank övrigt för 2016.

Not 17 Eget kapital

Ingående eget kapital	1 329,0	1 343,8	1 738,0	1 692,9
Årets resultat	125,1	1,9	91,1	65,0
Justering eget kapital	-755,9	-16,8	-755,8	-19,9
Rättelse avsättning pensionsfonden	105,0	0,0	105,0	0,0
Ingående värde 2017-01-01 pensionsförpliktelser	-860,9	0,0	-860,9	0,0
Eget kapital avfallsverksamheten	0,0	-5,5	0,0	-5,5
Eget kapital VA-verksamheten	0,0	-11,3	0,0	-11,3
Justering uppskjuten skatt koncernbolag	0,0	0,0	0,0	-3,1
Redovisat värde vid årets slut	698,2	1 328,9	1 073,3	1 738,0

Not 18 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Avsatt till pensioner intjänade från och med 98 och ÖK-SAP

Ingående avsättning	122,0	114,7	133,0	127,4
Nya förpliktelser under året	5,8	10,1	7,1	9,8
Varav				
Sänkning av diskonteringsränta	0,0	0,0	0,0	0,0
Nyintjänad pension	3,8	9,1	4,9	9,3
Ränte- och basbeloppsuppräknig	2,1	1,1	2,3	1,2
Ändring av försäkringstekniska grunder	0,0	0,0	0,0	0,0
Pension till efterlevande	0,0	0,6	0,0	0,6
Övrig post	-0,1	-0,7	-0,1	-1,3
Årets utbetalningar	-2,7	-4,1	-2,8	-4,3
Förändring av löneskatt	0,8	1,4	1,1	1,3
Utgående avsättning	125,9	122,1	138,4	134,2

(mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2017	2016	2017	2016
forts. Not 18 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser				
Avsatt till pensioner ansvarsförbindelsen				
Ingående avsättning	860,8	0,0	860,8	0,0
Nya förpliktelser under året	17,1	0,0	17,1	0,0
Varav				
Sänkning av diskonteringsränta	0,0	0,0	0,0	0,0
Bromsen	0,0	0,0	0,0	0,0
Ränte- och basbeloppsuppräknig	20,3	0,0	20,3	0,0
Aktualisering	-2,0	0,0	-2,0	0,0
Övrig post	-1,2	0,0	-1,2	0,0
Årets utbetalningar	-34,9	0,0	-34,9	0,0
Förändring av löneskatt	-4,4	0,0	-4,4	0,0
Utgående avsättning	838,6	0,0	838,6	0,0
Ingående pensionsbehållning förtroendevalda	1,5	1,1	1,5	0,1
Nya förpliktelser under året	1,0	0,3	0,9	0,0
Ränte- och basbeloppsuppräknig	0,0	0,0	0,0	0,0
Löneskatt	0,2	0,1	0,2	0,2
Utgående pensionsbehållning	2,7	1,5	2,6	0,3
Andra pensionsavsättningar	0,0	0,0	0,6	0,6
Summa avsatt till pensioner	967,2	123,6	980,2	135,1
Aktualiseringsgrad	96 %	94 %	95 %	94 %

Från och med 2017 redovisar kommunen pensionerna enligt fullfundsmodellen.

(mnkr)	Kommunen	
	2017	2016
Specifikation – Avsatt till pensioner exklusive förtroendevalda		
Avsatt till pensioner exklusive ÖK-SAP		
Förmånsbestämd ålderspension	82,4	77,9
Särskilda avtalspensioner/visstidspensioner	5,3	5,6
Pensioner till efterlevande	2,3	2,8
PA-KL pensioner	10,8	11,2
Löneskatt	24,5	23,7
Totalt	125,3	121,2
Avsatt till pensioner ÖK-SAP		
Särskilda avtalspensioner	0,4	0,6
Visstidspensioner	0,0	0,2
Löneskatt	0,1	0,1
Totalt	0,5	0,9

(mnkr)	Kommunen	
	2017	2016
forts. Not 18 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		
Avsatt till pensioner Ansvarsförbindelsen		
Intjänad pensionsrätt	575,8	585,2
Särskild avtalspension	2,4	2,9
Livränta	15,5	16,1
Pension till efterlevande	5,1	4,9
PA-KL pensioner och äldre utfästelser	76,1	83,7
Löneskatt	163,7	168,1
Totalt	838,6	860,9
Summa avsatt till pensioner exklusive förtroendevalda	964,4	982,9

Antal visstidsförnanden

Politiker	1	1
Tjänstemän	0	1

Kommunen har pensionsutfästelser i samband med visstidsförordnande och liknande till en chefs-tjänsteman. Sedan 1996 ingås inga sådana avtal längre. En politiker har pensionsavtal enligt tidigare gällande regler.

(mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2017	2016	2017	2016
Avsatt till pensionsfonden				
Redovisat värde vid årets början	105,0	105,0	105,0	105,0
Nya avsättningar	0,0	0,0	0,0	0,0
lansspråktaga avsättningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Outnyttjade belopp som återförts	0,0	0,0	0,0	0,0
Rättelse mot eget kapital	-105,0	0,0	-105,0	0,0
Utgående avsättning	0,0	105,0	0,0	105,0
Summa avsatt till pensioner och liknande förpliktelser	967,2	228,6	980,2	240,1

Not 19 Andra avsättningar

Avsatt för återställande av deponi

Redovisat värde vid årets början	17,2	12,0	17,2	12,0
Nya avsättningar	0,0	5,3	0,0	5,3
lansspråktaga avsättningar	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Outnyttjade belopp som återförts	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående avsättning	17,1	17,2	17,1	17,2

Avsatt för bidrag till infrastruktursatsningar

Redovisat värde vid årets början	9,4	48,2	9,4	48,2
Nya avsättningar	0,0	6,6	0,0	6,6
lansspråktaga avsättningar	0,0	-44,7	0,0	-44,7
Outnyttjade belopp som återförts	-2,1	-0,7	-2,1	-0,7
Utgående avsättning	7,3	9,4	7,3	9,4

(mnr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2017	2016	2017	2016
forts. Not 19 Andra avsättningar				
Avsatt för övrigt				
Redovisat värde vid årets början	0,0	0,0	0,0	0,0
Nya avsättningar	5,0	0,0	5,0	0,0
lanspråktaga avsättningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Outnyttjade belopp som återförts	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående avsättning	5,0	0,0	5,0	0,0
Avsatt för uppskjuten skatt				
Uppskjuten skatt hänförlig till				
Fastigheter	0,0	0,0	54,3	46,4
Obeskattade reserver	0,0	0,0	72,9	68,1
Övrigt	0,0	0,0	-25,8	-3,1
Utgående avsättning	0,0	0,0	101,4	111,4
Summa andra avsättningar	29,4	26,6	130,8	138,0
Under övriga avsättningar har en eventuell upphandlingsskadeavgift tagits upp om 5 mnr.				
Not 20 Långfristiga skulder				
Lån i banker och kreditinstitut				
Ingående lån i banker och kreditinstitut	0,0	0,0	2 933,2	2 719,0
Förändring lån under året	3 345,9	0,0	412,7	214,2
Redovisas som kortfristig skuld	-414,9	0,0	-414,9	-942,3
Utgående lån i banker och kreditinstitut	2 931,0	0,0	2 931,0	1 990,9
Förutbetalda intäkter som regleras över flera år				
Investeringsbidrag				
Skuldförda investeringsbidrag	11,2	10,4	13,0	11,2
Akkumulerade upplösningar av investeringsbidrag	-2,0	-1,4	-2,0	-1,4
Utgående skuld investeringsbidrag	9,2	9,0	11,0	9,8
Genomsnittlig upplösningstid investeringsbidrag	16 år	16 år	16 år	16 år
Anslutningsavgifter				
Skuldförda anslutningsavgifter	63,7	50,7	63,7	50,7
Akkumulerade upplösningar av anslutningsavgifter	-6,8	-4,6	-6,8	-4,6
Utgående skuld anslutningsavgifter	56,9	46,1	56,9	46,1
Genomsnittlig upplösningstid anslutningsavgifter	25 år	25 år	25 år	25 år
Investeringsfond VA				
Avsatt till investeringsfond	8,3	8,3	8,3	8,3
Akkumulerade upplösningar investeringsfond	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående skuld investeringsfond VA	8,3	8,3	8,3	8,3
Summa långfristiga skulder	3 005,4	63,4	3 007,2	2 055,1

forts. Not 20 Långfristiga skulder

Avseende räntebindningstid fördelar sig lånen enligt följande:

Räntebindning (mnkr)	2017	Andel
0-1 år	1 756,9	53 %
1-2 år	340,0	10 %
2-3 år	204,0	6 %
3-4 år	335,0	10 %
4-5 år	325,0	10 %
Överstigande 5 år	385,0	12 %
Summa skulder till kreditinstitut	3 345,9	100 %

Avseende kapitalbindning fördelar sig lånen enligt följande:

Kapitalbindning (mnkr)	2017	Andel
0-1 år	1 143,9	34 %
1-2 år	853,0	25 %
2-3 år	304,0	9 %
3-4 år	335,0	10 %
4-5 år	325,0	10 %
Överstigande 5 år	385,0	12 %
Summa skulder till kreditinstitut	3 345,9	100 %

Säkringsredovisning

Fabs AB och AB Alingsåshem har under 2017 tillämnat säkringsredovisning. I samband med införandet av gemensam finanshantering och internbank under december 2017 löstes samtliga ränteswappar som fanns i Fabs AB respektive AB Alingsåshem. Från och med december 2017 är det kommunen som upphandlar och redovisar externa lån till banker och kreditgivare.

Fabs AB har fram till december 2017 använt räntederivat för att minska osäkerheten i framtida räntekostnader och därmed få en jämnare kostnadsfördelning över åren. Bolagets finanspolicy anger att räntederivat inte får användas i spekulativt syfte samt att andelen räntederivat inte får överstiga utestående låneskuld. I huvudsak har all upplåning skett till rörlig Stiborränta med olika kapitalförfall för att minska finansieringsriskerna. En viss andel av skuldportföljens rörliga ränta har säkrats med hjälp av räntederivat där bolaget bytt den rörliga räntan i en ränteswap. De säkringsrelationer som funnits har beskrivits i en särskild säkringsdokumentation.

AB Alingsåshem har under 2017 använt ränteswapavtal, derivatinstrument, enbart för att minska bolagets ränterisker och har alltid varit kopplade till en underliggande finansiering. Per årsskiftet används inga räntederivat i bolagskoncernen eller i kommunen. Några marknadsvärden på utestående räntederivat finns således inte att redovisa.

Den totala snitträntan för Fabs AB under 2017 uppgick till 2,5 % (2,33 % per 2016-12-31), 0,68 % (0,52 %) om räntederivaten exkluderas. Den genomsnittliga upplåningsräntan på lånen för hela 2017 för AB Alingsåshem uppgick till 0,67 % (0,79 %), inklusive derivaten var räntan 1,79 % (2,12 %).

AB Alingsås Rådhus och Alingsås Energi Nät AB-koncernen har inte under 2017 använt några derivat kopplade till sina lån.

Bolagen i Alingsås kommun värderade sina finansiella instrument till anskaffningsvärdet enligt kap 11 BFNAR 2012:1 fram till lösen av ränteswappar och införandet av internbank.

För att kunna införa gemensam finanshantering har nya finansriktlinjer för Alingsås kommunkoncern med tillhörande tillämpningsanvisningar antagits (KF § 233, 2017-11-29). Finansriktlinjerna utgör ett ramverk från kommunfullmäktige i syfte att ange övergripande målsättningar och principer för finansverksamheten inom kommunkoncernen. Finansriktlinjerna omfattar hela Alingsås kommunkoncern med avgränsningen att de kommunala bolagen ska fastställa riktlinjer som i tillämpliga delar baseras på denna.

Syftet med de finansiella riktlinjerna är att ange hur de finansiella risker som kommunen är exponerad för ska hanteras samt ange mål och riktlinjer för hur finansverksamheten i kommunen ska bedrivas. De övergripande målen för finansverksamheten inom Alingsås kommun är att säkerställa betalningsförmågan och trygga tillgången på kapital samt tillgodose behovet av finansiering av långsiktiga investeringar.

Finansriktlinjer

Upplåning

Införandet av gemensam finanshantering innebär att all upplåning i kommunkoncernen ska samordnas och utföras genom ekonomiavdelningen i Alingsås kommun. Med upplåning avses alla former av finansiering och kreditlöften. Extern upplåning ska ske av ekonomiavdelningen i Alingsås kommuns namn. Kommunen har även ansvar för att hantera ränte- och kapitalbindning i enlighet med Finansriktlinjer för Alingsås kommunkoncern.

Kommunens totala upplånings- och kreditlöftesvolym ska eftersträva en genomsnittlig kapitalbindning på 2,5 år med ett tillåtet intervall mellan 1,5 år och 4 år. Kommunens upplåningsportfölj ska eftersträva en genomsnittlig räntebindning på 2,5 år med ett tillåtet intervall mellan 1,5 år och 4 år.

Derivatinstrument

De kommunala bolagen har inte rätt att teckna avtal om derivatinstrument utan godkännande från kommunstyrelsen. Derivatinstrument får användas endast till att hantera finansiella risker i underliggande upp- och utlåning, placeringsportfölj eller underliggande valutaexponeringar. Kommunen får använda derivatinstrument i form av terminer, FRA-kontrakt och ränteswappar för att hantera ränte- och valutarisker. Innan ett derivatinstrument används för första gången ska kommunstyrelsens arbetsutskott godkänna instrumentet. Riskbedömning och konsekvensanalys av en derivattransaktion ska alltid genomföras och dokumenteras före affärsavslut.

Energiderivat

Alla köp av energiderivat som görs i prissäkringssyfte, antingen för produktion eller för försäljning till slutkund redovisas i samband med att kontraktet går i leverans och påverkar därmed enbart inköpspriset på den volym energi som säkrats. Dessa energiderivat utgör således inte finansiella instrument.

(mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2017	2016	2017	2016
Not 21 Kortfristiga skulder				
Skulder till kommunala bolag	39,3	148,3	3 185,4	174,7
Personalens skatter och avgifter	53,2	54,5	57,0	57,8
Interimsskulder	157,1	152,1	208,5	200,2
Leverantörsskulder	40,9	87,8	105,0	156,1
Semester- och övertidsskuld	42,2	44,7	47,3	49,3
Skulder till staten	19,9	18,8	20,1	22,2
Övriga skulder	65,8	60,7	84,6	84,1
Kortfristiga skulder till kreditinstitut	414,9	0,0	414,9	942,3
Elimineringar inom koncernen			-3 196,3	-280,7
Summa	833,3	566,9	928,5	1 406,0
Not 22 Panter och därmed jämförliga säkerheter				
Företagsinteckningar	Inga	Inga	Inga	Inga
Fastighetsinteckningar	Inga	Inga	Inga	300,0
Not 23 Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulder eller avsättningar				
Ingående ansvarsförbindelse	0,0	721,7	0,0	721,7
Sänkning av diskonteringsränta	0,0	0,0	0,0	0,0
Aktualisering	0,0	-1,7	0,0	-1,7
Ränte- och basbeloppsuppräknig	0,0	10,3	0,0	10,3
Ändring av försäkringstekniska grunder	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrig post	0,0	-3,2	0,0	-3,2
Bromsen	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets utbetalningar	0,0	-34,3	0,0	-34,3
Summa pensionsförpliktelser	0,0	692,8	0,0	692,8
Löneskatt	0,0	168,0	0,0	168,0
Utgående ansvarsförbindelse	0,0	860,8	0,0	860,8
Not 24 Övriga ansvarsförbindelser				
Kommunala stiftelser och bolag	0,0	2 633,2	0,0	0,0
Kommunalt förlustansvar egna hem	0,3	0,6	0,3	0,6
Övriga förbindelser	0,2	1,3	2,5	1,7
Summa	0,5	2 635,1	2,8	2,3

Kommunens borgensåtaganden har minskat med 2 634,6 mnkr. 2 633,2 mnkr kan härledas till de kommunala bolagen. Införandet av gemensam finanshantering med en internbank innebär att kommunen inte längre har några borgensåtaganden gentemot sina bolag. Resterande del kan härledas till minskade borgensåtaganden till föreningar och stiftelser och minskat kommunalt förlustansvar för egna hem. Kommunfullmäktige beslutade den 6 september 2017, § 175, att Alingsås Tennisklubb's ansökan om förlängd kommunal borgen avslås. Nuvarande lån med kommunal borgen skulle lösas in. Det återstår vid årsskiftet ett borgensåtagande gentemot Alingsås Tennisklubb på 0,2 mnkr.

Alingsås kommun har i maj 1994 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga kommuner som per 2017-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt inlämningsanspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av finansiella effekten av Alingsås kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2017-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 346 091,3 mnkr och totala tillgångar till 349 243,7 mnkr. Kommunens andel av de totala förpliktelseerna uppgick till 2 848,8 mnkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 2 917,7 mnkr.

(mnkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2017	2016	2017	2016
Not 25 Justering för gjorda avsättningar				
Avsättning till pensioner	0,0	0,0	1,9	-0,7
Avsättning till återställningsfond deponier	0,0	5,0	0,0	5,0
Avsättning till bidrag för infrastruktur	0,0	6,5	0,0	6,5
Övriga avsättningar	5,0	0,0	5,0	0,0
Återförda avsättningar	-2,1	-0,6	-2,1	-0,6
Uppskjuten skatt	0,0	0,0	-9,3	18,7
lanspråktagna avsättningar	-0,1	-0,2	-0,1	-0,2
Summa justering för gjorda avsättningar	2,8	10,7	-4,6	28,7
Not 26 Ej likviditetspåverkande poster				
Pensioner som inte är likviditetspåverkande	25,1	10,3	25,0	10,3
Löneskatt på skuldförändringen	-3,4	1,5	-3,4	1,5
Periodiserade anslutningsavgifter och investeringsbidrag	-2,7	-1,7	-2,7	0,0
Nedskrivningar finansiella placeringar	2,6	0,0	2,6	0,0
Utrangering	0,0	0,0	6,6	0,0
Övrigt	0,0	0,0	12,3	-0,4
Summa ej likviditetspåverkande poster	21,6	10,1	40,4	11,4

(mnkr)	Kommunen	
	2017	2016
Not 27 Investering i anläggningstillgångar		
Expansionsinvesteringar	63,6	66,5
Imageinvesteringar	0,0	0,9
Reinvesteringar	50,9	37,1
Anpassningsinvesteringar	16,9	13,7
Summa investering i anläggningstillgångar	131,4	118,2

Följande kommunala uppdragsföretag har anlitats av kommunen:

ACA Assistans i Öjersjö AB, Levagruppen, Aleforsstiftelsen, Livsanda Vård och Assistans, Aleris, Lunnagård, Alleria, Länkhemmet Hvidehus, Allomsorg, Mamajo Care, Alminia, Mogården Omsorg, Alpklyftan, Norra Stockholms ungdomshem, Annas Assistans, Nämndemansgården, Armando Liscano, Pater Assistans, Assistkompaniet Svea, Primacura, Attendo, Semitas, Basta väst Solhaggruppen, Behandlingshemmet Dagöholm, Steget Vidare, Caremore, Stiftelsen Evangeliecentret, Csh, Supporta Omsorg, Davsjö Svenska, Rewansch, Eken Care, Södra Vätterbygdens folkhögskola, Engsjö Assistans, Teambo, Familjehem i Mälardalen, Tursbo rehab, Familjehemmen Krut, Villa Arelid, Familjehemspoolen, Växaenheten,

Familjevården i Älvsborg, Ågrenska, Familjevårdsgruppen, 12&12 Behandlingshem AB, Familjevårdsstiftelsen, Stjärnhusen Behandlingshem, Finjagården, Friab, Frälsningsarmén, Frösunda, Frösunda LSS AB, Föreningen Linnéhuset, Gryning, Humana, Humana Assistans, Icuro, Impius Vård och Utbildning AB, Ingseredsstiftelsen, Iris, Utvecklingscenter, Jopiso, Korpbergets behandlingscenter, Kraftkällan, Kris, Kristinebergs boende, Kvinnojourboende Linnéa, Kållebo rehab, Samhall, Peab, Mikael Björk Service, Green Landscaping, Cleanpipe, Stena Miljö, Frösunda Omsorg AB, Stiftelsen Bräcke diakoni, Hemtrevnad Service & Omsorg Väst AB, Extramamman & Ugglans hemhjälp AB, 24h Vård och Omsorg i Alingsås HB, Team Assistans i Göteborg AB, Homemaid AB, Ruths Hemtjänst i Alingsås AB, ISS Facility Services AB, AB Mjörnviksholms Sjukhem, Mogården omsorg AB, Västtrafik AB.

Driftredovisning

(mnkr)	Budget 2017	Årsbokslut 2017	Avvikelse budget- årsbokslut	Årsbokslut 2016
Vård- och äldreomsorgsnämnden	0,0	1,1	1,1	-7,3
Socialnämnden	0,0	-36,5	-36,5	-18,6
Utbildningsnämnden	0,0	4,1	4,1	3,2
Barn- och ungdomsnämnden	0,0	-8,1	-8,1	4,1
Kultur- och fritidsnämnden	0,0	1,6	1,6	-1,4
Miljöskyddsnämnden	0,0	0,4	0,4	1,0
Samhällsbyggnadsnämnden	0,0	0,4	0,4	-1,8
Kommunstyrelsen	0,0	0,1	0,1	1,7
Överförmyndarnämnden	0,0	-0,4	-0,4	-0,4
Exploatering (drift)	0,0	-3,4	-3,4	-2,8
Teknisk förvaltning	0,0	0,1	0,1	1,3
Summa skattefinansierad verksamhet	0,0	-40,6	-40,6	-21,0
Avfall	0,0	-1,2	-1,2	0,0
VA	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa avgiftsfinansierad verksamhet	0,0	-1,2	-1,2	0,0
Finansieringen	58,4	166,9	108,5	22,9
Totalt kommunen	58,4	125,1	66,7	1,9

Driftuppföljning – totalt

Årets samlade resultat uppgår till 125,1 mnkr vilket innebär en positiv budgetavvikelse om 66,7 mnkr. Kommunens budgeterade resultat 2017 är 58,4 mnkr vilket motsvarar 2,7 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Årets resultat uppgår till 5,6 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Kommunens skattefinansierade verksamhet redovisar en negativ budgetavvikelse om 40,6 mnkr. De avgiftsfinansierade verksamheterna, det vill säga VA och avfall, redovisar en negativ avvikelse om 1,2 mnkr. Avvikelsen hänför sig till avfallsverksamheten som vid utgången av 2017 har förbrukat hela sin fordran på abonnentkollektivet. Eftersom verksamheten inte har möjlighet att reglera underuttaget mot fordran till abonnentkollektivet belastar underuttaget kommunens resultat innevarande år.

Finansieringen redovisar en positiv avvikelse i förhållande till budget om 108,5 mnkr.

Skattefinansierad verksamhet: Budgetavvikelse -40,6 mnkr

Vård- och äldreomsorgsnämnden redovisar ett överskott om 1,1 mnkr. Överskottet hänför sig främst till att nämnden erhöll kompensation för en förmodad ändring i Ludvikamomssystemet. Förändringen blev inte av vilket medförde att förmodad kostnadsökning uteblev.

Socialnämnden redovisar en negativ avvikelse i förhållande till budget om 36,5 mnkr. Underskottet hänför sig främst till personlig assistans, placeringskostnader inom IFO samt verksamheten för ensamkommande barn.

Utbildningsnämnden redovisar ett överskott om 4,1 mnkr. Överskottet hänför sig främst till interkommunala ersättningar till följd av fler inresande elever än budgeterat samt högre ersättningar från Migrationsverket.

Barn- och ungdomsnämnden redovisar ett underskott om 8,1 mnkr. Underskottet förklaras främst av högre personalkostnader, lägre ersättning från Migrationsverket till följd av fler kommunplacerade individer, etableringskostnader för tillfälliga skollokaler samt en större andel elever i fristående verksamhet än beräknat.

Kultur- och fritidsnämnden redovisar ett överskott om 1,6 mnkr. Överskottet förklaras främst av lägre personalkostnader samt lägre kostnader för föreningsbidrag.

Miljöskyddsnämnden redovisar ett överskott om 0,4 mnkr. Överskottet förklaras främst av högre intäkter än budgeterat till följd av en ökad utdebitering.

Samhällsbyggnadsnämnden redovisar ett överskott om 0,4 mnkr. Överskottet hänför sig till lägre personalkostnader än budgeterat.

Kommunstyrelsen redovisar ett positivt resultat om 0,1 mnkr.

Exploatering exklusive tomtförsäljning redovisar ett underskott om 3,4 mnkr. Underskottet hänför sig till lägre utdebitering, delvis till följd av reviderad timpeng. Utöver detta bidrar en utebliven försäljning av fastighet samt högre kostnader för inhyrd personal till underskottet.

Överförmyndarnämnden redovisar ett negativt resultat i förhållande till budget om 0,4 mnkr. Underskottet förklaras främst av lägre ersättningar från Migrationsverket.

Tekniska nämnden redovisar ett positivt resultat i förhållande till budget på 0,1 mnkr.

Finansieringen +108,5 mnkr

Finansieringen redovisar ett överskott i förhållande till budget om 108,5 mnkr. Överskottet förklaras av ett antal poster av engångskaraktär, men även högre reavinster från tomtförsäljningen samt högre skatteintäkter än budgeterat. Under 2017 fattade kommunfullmäktige beslut om handlingsplanen EFFEKT, innebärande bland annat en övergång från bland- till fullfonderingsmodell för pensioner. Förändringen medförde en positiv resultateffekt om cirka 22 mnkr. Därtill kommer realisation av finansiella placeringar om cirka 42 mnkr, högre skatteintäkter och statsbidrag om cirka 15 mnkr samt tomtförsäljningar om cirka 18 mnkr. Resultatet 2017 stärks även till följd av högre intäkter från Migrationsverket. I bokslut 2016 gjordes en reservation utifrån försiktighetsprincipen. Under 2017 har kommunen erhållit samtliga ersättningar avseende år 2016. De faktiskt erhållna ersättningarna är högre än resultatfört belopp år 2016. Effekten på 2017 års resultat är positiv och uppgår till cirka 13 mnkr. Därtill bidrar lägre pensionskostnader till ett överskott i förhållande till budget.

Avgiftsfinansierad verksamhet: -1,2 mnkr

VA och avfall utgör kommunens avgiftsfinansierade verksamheter. Från och med 2016 särredovisas dessa som egna balansräkningsenheter i enlighet med gällande lagstiftning. Verksamheternas över- respektive underskott regleras gentemot vardera abonnentkollektiv och påverkar inte kommunens totala resultat under förutsättning att respektive kollektiv har en upparbetad skuld gentemot abonnentkollektivet.

Avfall redovisar ett underuttag om 1,6 mnkr i bokslutet. Eftersom skulden gentemot abonnentkollektivet uppgick till 0,4 mnkr vid ingången av året medför verksamhetens resultat en negativ påverkan på kommunens resultat om 1,2 mnkr. Underskottet hänför sig främst till högre personalkostnader, reparation och underhåll av fordon samt lägre intäkter än budgeterat.

VA redovisar ett underuttag om 1,9 mnkr. Underuttaget förklaras främst av lägre intäkter än budgeterat. Underuttaget regleras mot skulden till abonnentkollektivet och påverkar således inte kommunens resultat.

Prognosavvikelse – nämnderna

(mnkr)	Prognos 1 (vårbokslut)	Prognos 2 (delårsbokslut)	Årsbokslut 2017	Avvikelse mot delår
Vård- och äldreomsorgsnämnden	0,0	1,7	1,1	-0,6
Socialnämnden	-52,3	-39,7	-36,5	3,2
Utbildningsnämnden	1,5	0,7	4,1	3,4
Barn- och ungdomsnämnden	-7,9	-13,1	-8,1	5,0
Kultur- och fritidsnämnden	0,0	0,0	1,6	1,6
Miljöskyddsnämnden	0,0	0,0	0,4	0,4
Samhällsbyggnadsnämnden	-1,5	-0,8	0,4	1,2
Kommunstyrelsen	0,0	0,0	0,1	0,1
Överförmyndarnämnden	-0,2	0,0	-0,4	-0,4
Exploatering (drift)	-2,0	-2,0	-3,4	-1,4
Teknisk förvaltning	0,3	0,0	0,1	0,1
Summa skattefinansierad verksamhet	-62,1	-53,2	-40,6	12,6

Prognossäkerheten beskriver förmågan att bedöma avvikelser och vidta åtgärder för att hålla givna budget. Prognossäkerheten mäts som avvikelsen mellan årets prognoser och utfall. Kommunens prognosavvikelse är värt att kommentera extra, då dessa ligger till grund för eventuella ekonomiska åtgärder under året. Nedan beskrivs nämndernas prognosavvikelse.

I vårbokslutet lämnade nämnderna en samlad prognos om -62,1 mnkr i avvikelse i förhållande till budget. Generellt sett förväntas prognoser som lämnas under året bli säkrare ju längre budgetåret löper på. Kommunens delårsprognos redovisade ett resultat för nämnderna på -53,2 mnkr. Om den negativa prognosen stod sig året ut innebär det att kommunen riskerade att inte uppnå balanskravet. Den negativa prognosen föranledde behov av åtgärder i syfte att komma i balans varvid

beslut fattades om allmän återhållsamhet och särskild prövning vid anställningar. Under året beslutade även kommunfullmäktige om handlingsplanen EFFEKT med en rad olika åtgärder för en ekonomi i balans på kort och lång sikt.

Kommunens resultat för nämnderna uppgår vid årets slut till -40,6 mnkr, vilket är 12,6 mnkr bättre än prognosen som lämnades i delåret. Bokslutet innebär således en förbättring gentemot prognoserna i delårsbokslutet. Beslutad handlingsplan EFFEKT samt en stor hörsamhet från nämnderna om ekonomisk återhållsamhet har därmed med stor sannolikhet påverkat det slutliga utfallet. Den ekonomiska situationen har även varit en stående punkt vid kommunstyrelsens möten inom ramen för uppsiktsplikten över kommunens nämnder.

Referenskostnader

2016	Referens- kostnad	Redovisad kostnad	Skillnad kr/Inv	Skillnad mnkr	Avvikelse (%)
Fritidshem inklusive öppen fritidsverksamhet	1 324	1 386	62	2,5	4,7
Förskola inklusive öppen förskola	5 964	6 167	203	8,1	3,4
Grundskola	10 887	10 842	-45	-1,8	-0,4
Gymnasieskola	3 632	3 897	265	10,6	7,3
IFO	2 644	3 047	403	16,1	15,2
Äldreomsorg	10 615	11 014	399	16,0	3,8
Totalt	35 066	36 353	1 287	51	3,7

Ett sätt att mäta effektiv resursanvändning är att jämföra kommunens redovisade kostnader med den strukturerade standardkostnaden. Nyckeltalet har från och med 2016 bytt namn till referenskostnad. Referenskostnaden är den teoretiskt beräknade kostnaden för en kommun och används i kostnadsutjämnningen. Kostnadsutjämnningen är till för att utjämna strukturella behovs- och kostnadsskillnader. Den utjämnar däremot inte för skillnader i ambitionsnivå, effektivitet eller avgifter. Referenskostnaden kan också sägas vara den kostnad som kommunen skulle ha om verksamheten bedrevs på en genomsnittlig avgifts-, ambitions-, samt effektivitetsnivå med hänsyn taget till strukturella skillnader mellan kommunerna. Strukturella skillnader kan vara exempelvis åldersstruktur, geografisk struktur etc.

Alingsås kommun har högre redovisade kostnader än vad som motiveras utifrån referenskostnaden, vilket innebär att verksamheten kostar mer än vad som kan förväntas utifrån kommunens struktur. Utfallet för 2017 publiceras först under andra kvartalet 2018 varpå siffrorna som redovisas i årsredovisningen avser 2016.

Totalt sett redovisas en negativ avvikelse gentemot referenskostnaden om 51 mnkr. Alingsås kommun har alltså 51 mnkr högre kostnader än vad som motiveras utifrån kommunens struktur. Samtliga verksamheter förutom grundskola redovisar högre kostnader. Jämfört med 2015 då avvikelsen var 29 mnkr innebär det att kommunens totala avvikelse har ökat.

Investeringsredovisning

(mnkr)	Budget 2017	Årsbokslut 2017	Avvikelse budget- årsbokslut	Årsbokslut 2016
Vård- och äldreomsorgsnämnden	3,3	2,8	0,5	2,8
Socialnämnden	1,1	2,5	-1,4	1,1
Utbildningsnämnden	1,1	1,1	0,0	1,0
Barn- och ungdomsnämnden	4,5	3,7	0,8	4,7
Kultur- och fritidsnämnden	5,0	4,7	0,3	3,5
Miljöskyddsnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Samhällsbyggnadsnämnden	1,8	1,1	0,7	1,5
Kommunstyrelsen	44,2	33,7	10,5	13,5
Fastigheter	4,7	3,6	1,1	1,8
Överförmyndarnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Teknisk förvaltning	24,5	16,1	8,4	26,5
Summa skattefinansierad verksamhet	90,2	69,3	20,9	56,4
Avfall	9,3	7,3	2,0	4,3
VA	66,6	54,8	11,8	57,5
Summa avgiftsfinansierad verksamhet	75,9	62,1	13,8	61,8
Totalt kommunen	166,1	131,4	34,7	118,2

Investeringsbudgeten för 2017 uppgår till 166,1 mnkr. Utfallet per helår uppgår till 131,4 mnkr vilket är 34,7 mnkr under budgeterat. Analyseras utfallet för de skattefinansierade respektive de avgiftsfinansierade verksamheterna separat framgår att såväl de skattefinansierade som de avgiftsfinansierade verksamheterna understiger budget.

Vård- och äldreomsorgsnämnden redovisar ett utfall om 2,8 mnkr vilket är 0,5 mnkr lägre än budgeterat. Avvikelsen beror främst på lägre inventarieinvesteringar än budgeterat.

Socialnämnden redovisar ett utfall om 2,5 mnkr vilket är 1,4 mnkr högre än budgeterat. Förklaringen till utfallet är främst investeringar i inventarier i samband med nya verksamhetslokaler.

Utbildningsnämnden redovisar ett utfall om 1,1 mnkr vilket är samma som budgeterat.

Barn- och ungdomsnämnden redovisar ett utfall om 3,7 mnkr vilket är 0,8 mnkr lägre än budgeterat. Nämnden erhöll extra investeringsmedel under året som dock ej nyttjats.

Kultur- och fritidsnämnden redovisar ett utfall om 4,7 mnkr vilket är 0,3 mnkr lägre än budgeterat. Nämnden erhöll utökad investeringsram om 1,0 mnkr under året med anledning av investeringar i Palladium men återlämnade även medel för inventarier avsedda för Nohaga parkbad.

Samhällsbyggnadsnämnden redovisar ett utfall om 1,1 mnkr vilket är 0,7 mnkr lägre än budgeterat. Avvikelsen beror främst på att investering i laserscanning ej genomförts under 2017.

Kommunstyrelsen redovisar ett utfall om 33,7 mnkr vilket är 10,5 mnkr lägre än budgeterat. Avvikelsen beror främst på lägre expansionsinvesteringar än budgeterat. Under året har investeringar i konstgräsplaner samt skateparker genomförts i enlighet med beslut under år 2016.

Teknisk förvaltning redovisar ett utfall om 16,1 mnkr vilket är cirka 8,4 mnkr lägre än budgeterat. Det lägre utfallet förklaras till stor del av vakanser på vissa tjänster vilket fördröjt planerade investeringar.

Fastigheter redovisar ett utfall om 3,6 mnkr, vilket är 1,1 mnkr lägre än budgeterat. Under året har investeringar i Nohaga slott påbörjats. Åtgärden kommer att slutföras under 2018. Utöver detta har reinvesteringar skett i Plantaget.

Avfall redovisar ett utfall om 7,3 mnkr vilket är 2,0 mnkr lägre än budgeterat. Den främsta anledningen till att utfallet underskrider budgeterat är att investering i nytt hämtningsfordon flyttats fram till år 2018.

VA redovisar ett utfall om 54,8 mnkr vilket är cirka 11,8 mnkr lägre än budgeterat. Avvikelsen beror främst på att budgeterade expansionsinvesteringar blivit försenade och kommer fortgå under år 2018.

Upplysningar om redovisningsprinciper

Årsredovisningen är till stor del upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning vilket bland annat innebär att:

- Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras kommunen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.
- Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.
- Skulder har upptagits till de belopp varmed de beräknas flöda ut.
- Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges.
- Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.
- Värdering av placeringar har gjorts post för post till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärde.

Rättelse av fel

En justering mot eget kapital har skett med 105 mnkr avseende den avsättning som funnits för framtida pensionsutbetalningar.

Väsentliga avsteg från gällande lagstiftning

Alingsås kommuns pensionsfond har varit ett avsteg från den så kallade blandmodellen som gäller för pensioner. Kommunen har tidigare år satt av pengar för att kunna kapa framtida pensionsutbetalningar, vilket under 2017 har justerats mot eget kapital med 105 mnkr.

Alingsås kommun övergick i samband med delårsbokslutet 2017 till att redovisa pensionsförpliktelse enligt fullfundsmodellen, vilket innebär att ansvarsförbindelsen lyfts in i balansräkningen som en avsättning. Enligt lag (1997:614) om kommunal redovisning ska en förpliktelse att betala ut pensionsförmåner som intjänats före år 1998 inte tas upp som skuld eller avsättning.

Alingsås kommun har tidigare inte fullt ut följt rekommendation 11.4 Materiella anläggningstillgångar avseende komponentavskrivning då uppdelning av komponenter hittills inte skett. Från och med 2016 har kommunen infört komponentavskrivning avseende nya investeringar.

Förändrade redovisningsprinciper under året

Som framgår ovan har kommunen i samband med delårsbokslutet övergått från den så kallade blandmodellen till fullfonderingsmodell.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster särredovisas när dessa förekommer i egen not, se not 9. För att en post ska betraktas som jämförelsestörande, ska posten uppgå till ett väsentligt belopp samt vara av sådant slag att den inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet.

Intäkter Skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKL:s decemberprognos i enlighet med rekommendation nummer 4.2 från Rådet för kommunal redovisning.

Övriga intäkter

Investeringsbidrag och anslutningsavgifter tas upp som en förutbetalad intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över objektets nyttjandeperiod. Tidigare redovisades dessa så att de reducerade det bokförda värdet.

Markförsäljningar redovisas som kortfristig skuld till dess att resultatföring sker. Tidigare redovisades inkomna köpeskillingar som omsättningstillgång.

Kostnader

Avskrivningar och avskrivningstider

Avskrivningar på materiella anläggningstillgångar sker linjärt, det vill säga med ett belopp som är lika stort under objektets beräknade nyttjandeperiod. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs emellertid inga avskrivningar.

Följande avskrivningstider tillämpas normalt i kommunen: 3, 5, 10, 20, 33, 50 år. Exempel på olika avskrivningstider är: Inventarier, maskiner och IT-utrustning 3–10 år, fordon 5–10 år, gator och vägar 33 år samt VA-ledningar 50 år.

Typ av anläggningstillgång	Avskrivningstid
Datorer	3–5 år
Maskiner såsom ismaskiner, plogar, grävmaskiner, symaskiner, gräsklippare	10–20 år
Inventarier såsom kontorsmöbler, larm- och vårdutrustning, klimatanläggning	5–20 år
Bilar och andra transportmedel	5–20 år
Förbättringsutgift på annans fastighet	5–10 år
Konst	Obegränsad livslängd
Övriga inventarier såsom trafiksignaler, lekställningar, övervakningssystem	5–15 år
Immateriella anläggningstillgångar	3–5 år
Mark	Obegränsad livslängd
Verksamhetsfastigheter såsom skolor, barnstugor, simhallar	33–50 år
Verksamhetsfastigheter såsom förrådsbyggnader och baracker	10–33 år
Markanläggningar såsom vatten- och avloppsledningar, gator, markarbeten	20–50 år
Naturresevat	Obegränsad livslängd
Bostadshus	20–33 år

Från och med 2016 tillämpas komponentavskrivning på gator och VA på nya investeringar. Mall för komponentindelning med tillhörande anvisningar finns framtagna i samråd mellan kommunledningskontoret och tekniska förvaltningen. Mallen utgörs av huvudgrupp med tillhörande komponenter, avskrivningstid samt bedömd andel av investeringen. Mallen tillämpas i de flesta fall, men det åligger ansvarig projektledare att för varje enskilt projekt göra en bedömning. Detta kan ske utifrån exempelvis hur trafikerad gatan är, vilka markförhållanden som råder etc. Avskrivningstiderna för VA varierar mellan 10 och 50 år. Avskrivningstiderna för gata varierar mellan 0 och 80 år.

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst 3 år klassificeras som en anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde är 10 000 kronor för varje enskild investering.

Tillgångar

Immateriella och materiella anläggningstillgångar

Anläggningstillgångarna har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärdet efter avdrag för verkställda avskrivningar/nedskrivningar. Planenliga avskrivningar har beräknats på objektens anskaffningsvärden.

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst 3 år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde är 10 000 kr.

Investeringsbidrag och anslutningsavgifter tas upp som en förutbetalad intäkt och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod. Tidigare redovisades dessa så att de reducerade det bokförda värdet. Korrigering för investeringsbidrag före 2012 har inte gjorts.

Finansiella anläggningstillgångar

Kommunens pensionsmedelsportfölj är avyttrad under 2017. Två placeringar kvarstår och är omklassificerade till omsättningstillgång då de inte längre uppfyller kraven på finansiell anläggningstillgång. Samtliga aktier och andelar är värderade till det lägsta av anskaffningsvärdet och marknadsvärdet.

Omsättningstillgångar

Exploateringsfastigheter redovisas som en omsättningstillgång. Försäljning av tomter tillgodogörs/belastar löpande resultatet och osålda tomter redovisas som omsättningstillgångar.

Kommunens överskottslikviditetsportfölj är klassificerad som en omsättningstillgång. Portföljens förvaltning regleras i av fullmäktige antagna finansriktlinjer (KF § 148 Dnr 2016.006 KS 070). Samtliga placeringsmedel är värderade till det lägsta av anskaffningsvärdet och marknadsvärdet.

Avsättningar Pensioner

Från och med 1998 redovisades avtalspensionerna enligt den så kallade blandmodellen, vilket innebar att samtliga pensioner intjänade till och med den 31 december 1997 lyftes ur balansräkningen och redovisades som en ansvarsförbindelse. Utbetalning av ansvarsförbindelse redovisas som en kostnad i resultaträkningen. De pensioner som intjänats från och med den 1 januari 1998 redovisades som en verksamhetskostnad under intjänandeåret och som en avsättning i balansräkningen. Från och med 2001 ingår även löneskatten. Utbetalningen av den avgiftsbestämda ålderspensionen sker året efter intjänandet. Den avgiftsbestämda ålderspensionen redovisas därför inte som en del av avsättningen utan återfinns bland de kortfristiga skulderna. Garantipensioner redovisas som en avsättning i balansräkningen det år de blir kända. Pensionsförpliktelserna är beräknade av KPA Pension.

Från och med delårsbokslutet 2017 övergick Alingsås kommun till att redovisa pensionsförpliktelserna enligt fullfundsmodellen, vilket innebär att ansvarsförbindelsen lyfts in i balansräkningen som en avsättning.

Avsättning till den pensionsskuld som redovisades som en ansvarsförbindelse påbörjades 2005. För 2006 ändrade kommunen redovisningsprincip innebärande att den avsättning som gjordes mellan 2006–2009 kostnadsfördes över resultaträkningen. Avkastning från de

finansiella placeringarna har tillgodogjorts kommunens pensionsfond fram till och med 2013. Nedskrivningar har belastat densamma under samma tidsperiod. Tanken med pensionsfonden var att kapa topparna på framtida pensionsutbetalningar. Under 2013 avsattes 15 mnkr ytterligare till pensionsfonden vilket innebär att 2013 års resultat var belastat med detta belopp. Total avsättning uppgick till 105 mnkr vilket under 2017 har återförts och justerats mot eget kapital.

Från och med 2014 resultatförs avkastning, nedskrivningar och reavinster/förluster.

Deponi

Avsättningar för Bälinge deponi görs årligen för att kunna reglera förpliktelsen på balansdagen. Den årliga avsättningen sker enligt den prognos för nyttjande som finns för deponin. Någon ytterligare avsättning har inte skett under 2017. Senaste beräkningen visar att kommunen troligtvis behöver nyttja återställningsfonden från och med år 2074. Uppdrag finns att inventera eventuella okända deponier.

Övriga avsättningar

Avsättningar har tagits upp till det belopp som bedöms krävas för att reglera förpliktelser i framtiden.

Sammanställd redovisning Allmänt

Den sammanställda redovisningen är ett sammandrag av kommunens, räddningstjänstförbundets och bolagskoncernens resultat- och balansräkningar samt kassaflödesanalyser. I den kommunala koncernen ingår samtliga bolag och kommunalförbund som kommunen har minst 20 procent inflytande i.

Konsolideringsprinciper

Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden vilket innebär att dotterbolagens egna kapital vid förvärvet, fastställt som skillnaden mellan tillgångarnas och skuldernas verkliga värden, elimineras i sin helhet. Internvinster inom kommunkoncernen elimineras i sin helhet.

Interna poster av väsentlig betydelse har eliminerats. Obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt har redovisats som eget kapital.

Effekter övergång till BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3)

Från och med 2014 tillämpar bolagen inom kommunen BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). De förändrade redovisningsprinciperna har haft påverkan på redovisningen av materiella anläggningstillgångarna i bolagen. Materiella anläggningstillgångar har delats upp på betydande komponenter när komponenterna har väsentligt olika nyttjandeperioder. Komponenterna skrivs av på mellan 5 och 100 år. Avskrivningsbart belopp utgörs av anskaffningsvärdet minskat med ett beräknat restvärde om detta är väsentligt. Avskrivning sker linjärt över den förväntade nyttjandeperioden. Underhållskostnader redovisas efter övergången till K3 som aktiverade förbättringsarbeten i de fall standardhöjande åtgärd skett. I de fall där väsentliga utbyten skett av befintlig komponent redovisas dessa åtgärder som investering. De nya redovisningsprinciperna har inneburit att avskrivningskostnaderna i fastighetsbolagen har ökat och underhållskostnaderna har minskat. Tillämpningen av K3 har även inneburit att elcertifikat redovisas som immateriella omsättningstillgångar.

Eftersom kravet på komponentavskrivning från och med år 2014 även finns med på den kommunala redovisningen, har de förändringar som gjorts i bolagen slagit

igenom i den sammanställda redovisningen. Förändringen i bolagens redovisning har gjorts via en omräkning av jämförelsetal för tidigare år. Motsvarande förändring har i den sammanställda redovisningen redovisats på år 2014 som en tillkommande eller avgående post i berörda noter och som en förändring av eget kapital.

Avskrivningstider för ABAR-koncernen framgår av årsredovisning för koncernen AB Alingsås Rådhus.

Avsättningar

Pensionsskulden hanteras olika i kommunkoncernen. Kommunen, Alingsås Energi Nät AB och Alingsås och Värgårda Räddningstjänstförbund är med i KPA och redovisar således skulden i balansräkningen. I energibolaget, har för dem som ej gått i pension, pensionsskulden lösts från KPA och placerats i SPP LIV AB. Fabs AB och AB Alingsåshem avsätter också medel till SPP i ett så kallat premiesystem.

Rådet för kommunal redovisning meddelade i sin rekommendation nr 8 2001 att den uppskjutna skattekulden som utgör en del av förvärvade eller genererade obeskattade reserver skall redovisas och klassificeras som en avsättning. Detta sker från och med 2001 i Alingsås kommuns sammanställda redovisning.

Revisionsberättelse för år 2017

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse och nämnder och genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag och räddningstjänstförbund.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige. Revisorema ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövts för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Socialnämnden

Revisionen noterar att socialnämnden redovisat en betydande negativ avvikelse mot budget. Vi noterar att nämnden under årets första månader inte prognostiserade någon avvikelse mot budget, för att sedan plötsligt och oväntat prognostisera en kraftig avvikelse. Vi konstaterar att nämnden har vidtagit åtgärder för att stärka den interna kontrollen och ekonomiska uppföljningen. Vi anser att det är väsentligt att detta arbete fortgår och prioriteras.

Måluppfyllelse - God ekonomisk hushållning

Enligt Kommunallagen ska det finnas en uppföljning av de mål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Kommunfullmäktiges tolv prioriterade mål med tillhörande indikatorer utgör mål för god ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv. Därtill finns tio finansiella mål för god ekonomisk hushållning.

I årsredovisningen bedöms sex av tio finansiella mål som uppfyllda. Kommunstyrelsen gör ingen samlad bedömning av huruvida god ekonomisk hushållning har uppnåtts ur ett finansiellt perspektiv.

Avrapporteringen i årsredovisningen visar att 31 av 44 indikatorer som är kopplade till verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning utvecklas i rätt riktning, 12 utvecklas i fel riktning och en indikator redovisas ej. Kommunstyrelsen gör bedömningen att god ekonomisk hushållning har uppnåtts ur ett verksamhetsperspektiv.

Revisorema bedömer att kommunens uppsatta mål för god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv till övervägande del är uppfyllt. Utifrån att merparten av indikatorerna utvecklas i rätt riktning delar revisorema även kommunstyrelsens bedömning att god ekonomisk hushållning uppnåtts ur ett verksamhetsperspektiv.

Vi bedömer att det funnits brister i socialnämndens prognoser och ekonomiska uppföljning. Vi bedömer att styrelse och övriga nämnder har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande med undantag för att kommunen inte följer Lag om kommunal redovisning kap 5 § 4, Pensionsutbetalningar. Kommunen redovisar 838,5

mnkr som avsättning i balansräkningen vilket i enlighet med lagstiftningen istället skall redovisas som en ansvarsförbindelse. Kommunens redovisning av pensioner innebär också att årets resultat är 22,2 mnkr högre redovisat än om lagen efterlevts. Bedömningen i granskningen är att den felaktiga redovisningen är av betydande storlek och att räkenskaperna därför inte ger en rättvisande bild, i enlighet med gällande lagstiftning, om inte rättelse sker.

Vi bedömer att styrelse och nämnders interna kontroll i huvudsak har varit tillräcklig.

Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen i huvudsak är förenligt med de finansiella och verksamhetsmässiga mål som fullmäktige uppställt.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse och nämnder samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2017.

Alingsås den 13 mars 2018

Anita Andersson
Ordförande

Evert Larsson
Vice Ordförande

Ann Charlott Axelsson

Sven-Erik Dahlgren

Birger Ericson

Vladan Glisic

Sten-Åke Gustafsson

Britt-Marie Olson

Markus Olofsson

Anders Strömqvist

Per-Göran Örwall

Bilaga:
Redogörelse för revisionen år 2017

Postadress. Alingsås kommun, 441 81 Alingsås
Besöksadress: Rådhuset, Stora torget
Tel: 0322-61 60 00, Fax: 0322-61 67 30
www.alingsas.se

Från: Anci Eyoum/KLK/Alingsas
Till: barn.ungdom/BOU/Alingsas@Alingsas, kultur.fritid/KUF/Alingsas@Alingsas, miljo/MHK/Alingsas@Alingsas, Samhällsbyggnadsnämnden/SBK/Alingsas@Alingsas, socialnamnden/SOC/Alingsas@Alingsas, tekniska.namnden/TK/Alingsas@Alingsas, utbildningsnamnden/UTB/Alingsas@Alingsas, vard.aldreomsorg/VAN/Alingsas@Alingsas, overformyndarnamnden/KLK/Alingsas@Alingsas, PlatinaMail AVRF/Alingsas@Alingsas, fabs.diariet/FABS/Alingsas@Alingsas, ann-cathrine.j@alingsasenergi.se, jan.o@alingsasenergi.se, Platina ABAR@Alingsas

Datum: onsdag 18 april 2018 06:52
Ärende: Exp KF årsredovisning, antagen

ALINGSÅS KOMMUN
 Miljöskyddskontoret

2018 -04- 18

DIA 07

~~2017-0218~~ (3)

Här kommer kommunfullmäktiges beslut samt den slutliga årsredovisningen 2017 för Alingsås kommun:

(Se bifogad fil: §54 KF Årsredovisning 2017 för Alingsås kommun(296368) (0)_TMP.pdf)

(Se bifogad fil: Alingsås 2017 antagen av kommunfullmäktige.pdf)

Med vänliga hälsningar

Anci Eyoum
 Kommunsekreterare

Alingsås kommun, S-441 81
 Besöksadress: Rådhuset, Stora Torget
 Telefon 0322-61 61 30
 Mobil 0734-14 22 22
 E-post: anci.eyoum@alingsas.se

Bilagor:

§54 KF Årsredovisning 2017 för Alingsås kommun(296368) (0)_TMP.pdf

Alingsås 2017 antagen av kommunfullmäktige.pdf

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturavdelningen
Jennie Niesel
010-224 51 64
Anders Bergström
010-224 56 55

BESLUT
2018-04-13

Diarienummer:
501-13901-2018

Sida
1(5)

Enligt sändlista (på e-post)

Statligt bidrag till lokala naturvårdsprojekt i Västra Götalands län 2018

BESLUT

Beviljade projekt

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 1 § förordning (2003:598) om statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt att bevilja statligt bidrag till hela eller delar av nedanstående lokala och kommunala naturvårdsprojekt.

Observera att detta är ett delbeslut. Det framgår av nedanstående tabell 2 om vi överväger ytterligare medel. Eventuell medelstildelning beror bl.a. på de kompletteringar vi får in och om vi kan rymma projekten även i kommande års utbetalningar. Besked om resterande ansökningar kan väntas under våren och sommaren.

Tabell 1. Helt eller delvis beviljade projekt (fortsätter på nästa sida)

* Delvis beviljat bidrag.

** Nytt sökt lägre bidragsbelopp.

*** Arterna är listade i EU:s art- och habitatdirektiv och skyddade enligt Artskyddsförordningen

Kommun	Beviljade projekt	Diarienummer	Sökt bidrag (kr)	Maximalt beviljat bidrag (kr)
Alingsås	Biologisk mångfald i Mariedal**	501-39280-2017	226 500	226 000
Alingsås	Hasselmusinventering**, ***	501-39290-2017	67 000	67 000
Borås	Ekologisk analys av grönstråk	501-39609-2017	344 540	344 000
Borås	Invasiva arter	501-39615-2017	286 800	286 000
Borås	Åtgärder för större vattensalamander	501-39610-2017	286 060	286 000
Grästorps	Bevarandeplan för geologiskt arv i Platåbergens geopark	501-39460-2017	70 000	70 000
Gullspång	Högsåsen naturreservat 3.0*	501-39657-2017	152 000	130 000
Göteborg	Inventering av strandpadda (stinkpadda) i Göteborgs skärgård	501-39624-2017	45 450	45 000
Göteborg	Kartläggning och skydd av marina ansvarsbiotoper	501-39631-2017	450 000	450 000

Forts tabell 1. Helt eller delvis beviljade projekt

Kommun	Beviljade projekt	Diarienummer	Sökt bidrag (kr)	Maximalt beviljat bidrag (kr)
Göteborg	Med sinnena ute i naturen	501-39629-2017	99 500	99 000
Göteborg	Restaurera naturvärde i stadsnära områden**	501-39633-2017	819 500	819 000
Göteborg	Tillgång till Vättlefjäll*	501-39998-2017	917 250	277 000
Göteborg	Åtgärdsplan för restaurering av naturområde Asperö	501-39630-2017	40 000	40 000
Herrljunga	Nossanpromenaden	501-39900-2017	150 500	150 000
Härryda	Fokus Pixbo dammar*	501-40025-2017	159 000	131 000
Härryda	Hasselmusinventering***	501-40023-2017	58 500	58 000
Härryda	Uppdatering av naturvårdsplan för Härryda kommun**	501-40029-2017	460 000	460 000
Kungälv	Kungälv-Klosterkullen	501-39652-2017	18 000	18 000
Kungälv	Kungälvs Natur - tematiskt tillägg ÖP	501-39583-2017	950 000	950 000
Kungälv	Skyddsvärda träd - Åtgärder	501-39651-2017	137 500	137 000
Lerum	Inventering av större vattensalamander i Lerum kommun	501-39678-2017	73 750	73 000
Lidköping	5650 km ² - Vänerens vatten i vardagen**	501-39920-2017	405 000	405 000
Lidköping	Lärande och rekreation i Ängsbäcken	501-39670-2017	490 000	490 000
Lysekil	Grön skogsbruksplan och skötselplan	501-39500-2017	140 200	140 000
Mark	Förstudie gångbro över Storåns utlopp	501-39667-2017	20 000	20 000
Mark	Invasiva arter	501-39675-2017	286 800	286 000
Mark	Inventering av ängssvampar	501-39663-2017	77 000	77 000
Mark	Trädpolicy	501-39664-2017	39 350	39 000
Mark	Vildbin och ängsfjärilar	501-39661-2017	124 800	124 000
Mölnadal	Kartering av generella biotopskydd i Mölnadal Stad	501-39581-2017	75 000	75 000
Orust	Invasiva arter i Orust kommun	501-39522-2017	112 000	112 000

Forts tabell 1. Helt eller delvis beviljade projekt

Kommun	Beviljade projekt	Diarienummer	Sökt bidrag (kr)	Maximalt beviljat bidrag (kr)
Stenungsund	Uppföljning av metodutveckling för restaurering av hummerbiotoper*	501-39605-2017	110 000	80 000
Stenungsund	Återetablering av musselbankar	501-39926-2017	380 000	380 000
Strömstad	Utveckling av betesmark, naturförskola och friluftsliv på Rossö	501-39601-2017	76 000	76 000
Tanum	Inventering av invasiva kärlväxter i Tanums kommun	501-39603-2017	100 000	100 000
Tibro	Rankås fritidsområde*	501-39582-2017	104 000	87 000
Tjörn	Synliggöra kommunens ansvarsarter och ansvarsnaturtyper	501-39659-2017	26 100	26 000
Tjörn	Utveckling av friluftsområdet i Häggvall	501-39682-2017	70 000	70 000
Tranemo	Myrinventering	501-39600-2017	121 000	121 000
Trollhättan	Ängar i staden	501-39283-2017	285 000	285 000
Uddevalla	Snäckskalstriangeln**	501-39676-2017	240 000	240 000
Vänersborg	Naturvårdsprogram för Vänersborgs kommun	501-39584-2017	350 000	350 000
Vänersborg	Åtgärder för friluftslivet i Dalbobergen och Dalbostigen	501-39910-2017	152 500	152 000
Öckerö	Grönstrukturplan Öckerö kommun	501-39671-2017	269 500	269 000
Öckerö	Informationstavlor för Öckerö kommuns naturområden**	501-39679-2017	103 495	103 000
24 kommuner	46 projekt		9 972 595	9 223 000

Tabell 2. Projekt eller delar av projekt där bidrag kan bli aktuellt

Länsstyrelsen fortsätter handläggningen i projekten i tabell 2 och återkommer med beslut under våren. Beroende på hur kompletteringarna ser ut kan Länsstyrelsen eventuellt bevilja bidrag.

Kommun	Beviljade projekt	Diarienummer	Sökt bidrag (kr)
Göteborg	Minskad mängd marint skräp från stad till hav	501-39628-2017	338 000
Härryda	Naturvärdesinventering FÖP Landvetter södra	501-40027-2017	332 000
Mark	Tillgänglighetsanpassning av Hyltenäs kulle	501-39674-2017	277 250
			947 250

Ej beviljade projekt

Totalt har 25 kommuner sammanlagt ansökt om cirka 12 Mkr. Av dessa har nedanstående projekt inte prioriterats. Se tabell 3.

Tabell 3. Ej beviljade projekt

För motivering hänvisas till det kommunvisa beslutet.

Kommun	Ej beviljade projekt och åtgärder	Diarienummer	Sökt bidrag (kr)
Mark	Naturskola i Mark	501-39881-2017	581 000
			581 000

UPPLYSNINGAR

För motiveringar och villkor hänvisas till de kommunvisa besluten.

Länsstyrelsen kommer att besluta om bidragens slutliga storlek när slutrapporterna för respektive beviljat projekt har lämnats in.

Länsstyrelsen kan kräva att de utbetalade bidragen helt eller delvis återbetalas enligt 12 § förordningen (2003:598) om statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt.

Enligt 14 § förordningen (2003:598) om statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt kan detta beslut inte överklagas.

I detta ärende har enhetschef Jörel Holmberg beslutat och naturvårdshandläggare Jennie Niesel och Anders Bergström har varit föredragande.

Detta beslut har fattats digitalt, därför finns inga namnunderskrifter.

Jörel Holmberg

Jennie Niesel

Anders Bergström

Sändlista (på e-post):

Länsledningen

Samtliga på naturavdelningen

Avdelningschefer på landsbygd, miljöskydd, samhäll och vatten samt enhetschefer
på kulturmiljö och samhällsbyggnad

Samtliga kommuner i Västra Götalands län

2018-03-20

§ 20 2018.075 TN

Remiss rörande Handlingsplan för god vattenstatus i Alingsås**Ärendebeskrivning**

Miljöskyddsnämnden gav i Flerårsstrategi 2017-2019 miljöskyddskontoret i uppdrag att tillsammans med berörda förvaltningar arbeta fram en handlingsplan för hur Alingsås kommun ska arbeta med EU:s Vattendirektiv (EU:s ramdirektiv för vatten 2000/60/EG).

Miljöskyddskontoret har samverkat med Samhällsbyggnadskontoret och Tekniska förvaltningen i framtagandet av förslag till Handlingsplan för god vattenstatus i Alingsås.

Miljöskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde 2018-01-25 att skicka Handlingsplan för god vattenstatus i Alingsås kommun till Tekniska nämnden och Samhällsbyggnadsnämnden på remiss.

Eventuella synpunkter måste inkomma till Miljöskyddsnämnden senast 2018-03-31.

Beredning

Arbetsutskottet har behandlat ärendet vid sitt sammanträde 2018-03-13, § 13.

Beslut

Tekniska nämnden har inget att erinra mot Handlingsplan för god vattenstatus i Alingsås.

Expedieras till

Miljöskyddsnämnden

Beslutsunderlag

- Förslag till tekniska nämnden - Remiss rörande Handlingsplan för god vattenstatus i Alingsås
- Handlingsplan för god vattenstatus i Alingsås kommun, Åtgärdsprogram för vatten enligt EU:s Vattendirektiv, Förvaltningsplan 2016-2021
- MN § 2, 2018-01-25, Handlingsplan för god vattenstatus i Alingsås kommun
- Remiss rörande Handlingsplan för god vattenstatus i Alingsås kommun

Justerandes sign

Justerandes sign

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

2018-03-19

§ 38 2018.036 SBN

Remiss rörande Handlingsplan för god vattenstatus i Alingsås kommun**Ärendebeskrivning**

Miljöskyddsnämnden gav i Flerårsstrategi 2017-2019 miljöskyddskontoret i uppdrag att tillsammans med berörda förvaltningar arbeta fram en handlingsplan för hur Alingsås kommun ska arbeta med EU:s Vattendirektiv (EU:s ramdirektiv för vatten 2000/60/EG).

Miljöskyddskontoret har samverkat med Samhällsbyggnadskontoret och Tekniska förvaltningen i framtagandet av förslag till Handlingsplan för god vattenstatus i Alingsås.

Miljöskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde 2018-01-25 att skicka Handlingsplan för god vattenstatus i Alingsås kommun till Tekniska nämnden och Samhällsbyggnadsnämnden på remiss.

Eventuella synpunkter måste inkomma till Miljöskyddsnämnden senast 2018-03-31.

Beredning

Arbetsutskottet har behandlat ärendet vid sitt sammanträde 2018-03-12, § 31.

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden har inget att erinra mot Handlingsplan för god vattenstatus i Alingsås.

Beslutsunderlag

- Förslag till samhällsbyggnadsnämnden - Remiss rörande Handlingsplan för god vattenstatus i Alingsås
- Remiss rörande Handlingsplan för god vattenstatus i Alingsås kommun
- MN § 2, 2018-01-25, Handlingsplan för god vattenstatus i Alingsås kommun
- Handlingsplan för god vattenstatus i Alingsås kommun, Åtgärdsprogram för vatten enligt EU:s Vattendirektiv, Förvaltningsplan 2016-2021

2018-03-26

DIA 820
2018-092781**Remiss****Mottagare:**

Tekniska nämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund
Miljöskyddsnämnden

Svarsdatum: 2018-07-27

Följebrev Motion angående regelverk för fyrverkerier - Agneta Grange Petrusson (SD) och Boris Jernskieg (SD)

Ärende: Motion angående regelverk för fyrverkerier - Agneta Grange Petrusson (SD) och Boris Jernskieg (SD) , 2018.079 KS

Handläggare: Malin Lindholm
Malin.1.lindholm@alingsas.se

Här kommer remiss för besvarande, svar skickas till KSPlatina,

Anci Eyoun
Kommunsekreterare
Kommunledningskontoret

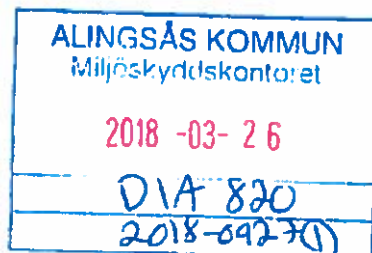
Bilagor:

Motion angående regelverk för fyrverkerier - Agneta Grange Petrusson (SD) och Boris Jernskieg (SD)

§22 KF Motion angående regelverk för fyrverkerier - Agneta Grange Petrusson (SD) och Boris Jernskieg (SD)

§46 KSAU Motion angående regelverk för fyrverkerier - Agneta Grange Petrusson (SD) och Boris Jernskieg (SD)

2018-03-21

§ 46 2018.079 KS

Motion angående regelverk för fyrverkerier - Agneta Grange Petrusson (SD) och Boris Jernskiegg (SD)

Ärendebeskrivning

Agneta Grange Petrusson (SD) och Boris Jernskiegg (SD) lämnar en motion med bland annat följande innehåll:

I den lokala ordningsstadgan finns regler för fyrverkerier. Dessa räcker inte. Trästadens hotas vid stora helger av pyrotekniska produkter som kan antända staden. I djurskyddslagens 2§, om att djur skall behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande, kan konstateras att pyroteknik inte hör hemma i ett modernt, djurskyddsfrämjande samhälle.

Personer från krigshärjade länder och med posttraumatiska upplevelser mår inte bra av fyrverkerier.

När det gäller utsläpp i form av diverse kemikalier och farliga ämnen i naturen ser vi hur dessa pm10-partiklar ligger som moln över samhället på nyår och påsk. Även om det idag är färre skadliga ämnen i produkterna än förr, är oron över dess verkningar påtagligt.

Fler och fler affärer har självmant valt att inte sälja fyrverkerier längre, men budskapet har tyvärr inte gått hem hos alla.

Vi Sverigedemokrater anser att samhället måste ta större ansvar för hälsa och välbefinnande.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har beslutat att det skall krävas tillstånd för att skjuta raketer. I mitten av 2019 beräknas de nya reglerna att träda i kraft.

Vi Sverigedemokrater vill att kommunen utreder och genomför följande:

Att all försäljning av pyrotekniska produkter förbjuds i kommunen.

Att alla fyrverkerier skall ha polismans tillstånd

Att man ser över och utvidgar den lokala ordningsstadgan.

Beslut

Arbetsutskottets beslut:

Ärendet remitteras till miljöskydds-, samhällsbyggnads- och tekniska nämnden, samt Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund.

Expedieras till

MN, SBN, TN, AVRF,

	Justerandes sign	Justerandes sign	Justerandes sign	Utdragsbestyrkande
--	------------------	------------------	------------------	--------------------

2018-03-26

DIA 880
2018-0917(1)

Alingsås 2018-02-11

Sverigedemokraterna
Trygghet & Tradition

Motion fyrverkerier

I den lokala ordningsstadgan finns regler för fyrverkerier. Dessa räcker inte.

Trästaderna hotas vid stora helger av pyrotekniska produkter som kan antända staden. Varje gång det varit helger med fyrverkerier kan man läsa om nerbrunna skolor, lador och bostadshus runt om i landet. Detta kan ske även i Alingsås.

I djurskyddslagens 2§, om att djur skall behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande, kan konstateras att pyroteknik inte hör hemma i ett modernt, djurskyddsfrämjande samhälle.

Inte nog med att våra husdjur lider och tvingas till medicinering, vilda djur får panik och skräms oerhört runt om i kommunen.

Alla har vi läst om hästar som dött på hemska sätt och andra djur som farit illa. Även människor skadas och dör av fyrverkerier. (Ca 300 skadade per år.)

Personer från krigshärjade länder och med posttraumatiska upplevelser mår inte bra av fyrverkerier.

När det gäller utsläpp i form av diverse kemikalier och farliga ämnen i naturen ser vi hur dessa pm10-partiklar ligger som moln över samhället på nyår och påsk. Även om det idag är färre skadliga ämnen i produkterna än förr, är oron över dess verkningar påtagligt. *De metaller som förekommer är Vanadin, Krom, Nickel, Strontium, Titan, Mangan, Molybden, Koppar, Kobolt och Kadmium. Även Arsenik förekommer.*

Fler och fler affärer har självmant valt att inte sälja fyrverkerier längre, men budskapet har tyvärr inte gått hem hos alla.

Vi Sverigedemokrater anser att samhället måste ta större ansvar för hälsa och välbefinnande.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har beslutat att det skall krävas tillstånd för att skjuta raketer. I mitten av 2019 beräknas de nya reglerna att träda i kraft.

Vi Sverigedemokrater vill att kommunen utreder och genomför följande;

Att all försäljning av pyrotekniska produkter förbjuds i kommunen.

Att alla fyrverkerier skall ha polisens tillstånd

Att man ser över och utvidgar den lokala ordningsstadgan.

Agneta Grange Petrusson, SD Alingsås

Boris Jernskieg, SD Alingsås

2018-02-28

ALINGSÅS KOMMUN Miljöskyddskontoret
2018 -03- 2 6
DIA 820
2018-092705

§ 22 2018.079 KS

Motion angående regelverk för fyrverkerier - Agneta Grange Petrusson (SD) och Boris Jernskiegg (SD)

Ärendebeskrivning

Agneta Grange Petrusson (SD) och Boris Jernskiegg (SD) lämnar en motion med bland annat följande innehåll:

I den lokala ordningsstadgan finns regler för fyrverkerier. Dessa räcker inte. Trästadens hotas vid stora helger av pyrotekniska produkter som kan antända staden. I djurskyddslagens 2§, om att djur skall behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande, kan konstateras att pyroteknik inte hör hemma i ett modernt, djurskyddsfrämjande samhälle.

Personer från krigshärjade länder och med posttraumatiska upplevelser mår inte bra av fyrverkerier.

När det gäller utsläpp i form av diverse kemikalier och farliga ämnen i naturen ser vi hur dessa pm10-partiklar ligger som moln över samhället på nyår och påsk. Även om det idag är färre skadliga ämnen i produkterna än förr, är oron över dess verkningar påtagligt.

Fler och fler affärer har självmant valt att inte sälja fyrverkerier längre, men budskapet har tyvärr inte gått hem hos alla.

Vi Sverigedemokrater anser att samhället måste ta större ansvar för hälsa och välbefinnande.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har beslutat att det skall krävas tillstånd för att skjuta raketer. I mitten av 2019 beräknas de nya reglerna att träda i kraft.

Vi Sverigedemokrater vill att kommunen utreder och genomför följande:

Att all försäljning av pyrotekniska produkter förbjuds i kommunen.

Att alla fyrverkerier skall ha polismans tillstånd

Att man ser över och utvidgar den lokala ordningsstadgan.

Beslut

Kommunfullmäktiges beslut:

Ärendet remitteras till kommunstyrelsen för beredning.

Expedieras till

KS

Justerandes sign

Justerandes sign

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande